

ОСНОВНА ШКОЛА „ТОПЛИЧКИ ХЕРОЈИ“ ЖИТОРАБА

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

од школске 2022/2023. до 2025/2026. године

САДРЖАЈ

I Циљеви школског програма	1
Прописи из којих је проистекла израда школског програма	3
Назив,врста и трајање	6
Начин остваривања школског програма	6
II План наставе и учења основног образовања	8
III Програми обавезних предмета, изборних програма и слободних активности по разредима са начинима и поступцима за њихово остваривање	16
I Циклус образовања и васпитања	16
I разред	16
II разред	44
III разред	82
IV разред	147
II Циклус образовања и васпитања	196
V разред	196
VI разред	263
VII разред	354
VIII разред	473
IV Програми активности по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање	608
V Програм додатне и допунске наставе	609
VI Програм културних активности школе	610
VII Програм школског спорта и спортско-рекреативних активности	614
VIII Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања, програм спречавања дискриминације и програми превенције других облика ризичног понашања	616
IX Програм ваннаставних активности ученика	623
X Програм професионалне оријентације	624
XI Програм здравствене заштите	627
XII Програм социјалне заштите	628
XIII Програм заштите животне средине	631
XIV Програм сарадње са локалном самоуправом	632
XV Програм сарадње са породицом	633
XVI Програм излета, екскурзија и наставе у природи	635
XVII Програм рада школске библиотеке	640
XVIII Начин остваривања других области развојног плана школе који утичу на образовно-васпитни рад	642
Индивидуални образовни план	643
Програм безбедности и заштите на раду	645
План рада Ученичког парламента	649

I ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Циљеви школског програма су:

- Стицање знања ученика из свих области значајних за живот у савременом друштву
- Развијање функционалних знања и умења
- Развијање мотивације за учење, ставова и вредности неопходних за формирање националног и културног идентитета
- Оспособљавање ученика за, целоживотно учење и активан однос у савременом друштву
- Развијање индивидуалних карактеристика, самопоштовања, способности и интересовања, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- Подстицање критичког мишљења, позитивних људских вредности, креативности и иницијативе како би се ученици оспособили да правилно поступају у различитим областима свакодневног живота и боравка у установи
- Подстицање солидарности, толеранције, комуникације и одговорности за сопствено понашање
- Овладавање информационо-комуникационим технологијама
- Стицање способности за уочавање, формулисање, анализирање и решавање проблема
- Развијање различитих техника и стилова уметничког изражавања
- Развијање одговорног односа према околини
- Повезивање знања из различитих научних дисциплина
- Оспособљавање ученика за самостално учење и овладавање техникама учења
- Развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике
- пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;

- развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности и уважавање различитости;
- оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси.

Циљеви школског програма повезани су са циљевима основног образовања и васпитања.

Прописи из којих је проистекла израда школског програма

Прописа из области основног образовања и васпитања

- Закон о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 88/17, 27/18-др. закон, 10/19, 6/20 и 129/1),
- Закон о основном образовању и васпитању („Сл. гласник РС“, бр. 55/13, 101/17, 27/18 –др. и 10/19)
- Закон о друштвеној бризи о деци („Сл.гласник РС“ бр. 49/92 до 113/17),
- Закон о службеној употреби језика и писма („Сл. гласник РС“ бр. 101/05, 30/10, 47/18-испр.),
- Закон о уџбеницима („Сл. гласник РС“, бр. 27/18),
- Правилник о ближим условима за оснивање, почетак рада и обављања делатности основне школе („Сл. гласник РС“, бр. 5/19 и 16/20),
- Правилник о стандардима квалитета рада установе („Сл. гласник РС“, бр. 14/18),
- Правилник о стандардима компетенција директора установа образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 38/13),
- Правилник о програму свих облика рада стручних сарадника („Сл. гласник РС-Просветнигласник“ бр. 5/12 и 6/21),
- Правилник о стандардима компетенција за професију наставника и њиховог професионалног развоја („Сл. гласник РС-Просветнигласник“, бр. 5/11),
- Правилник о дозволи за рад наставника, васпитача и стручних сарадника („Сл. гласник РС“, бр. 22/05, 51/08, 88/15, 105/15, 48/16 и 9/22)
- Правилник о сталном стручном усавршавању и напредовању у звања наставника, васпитача и стручних сарадника („Сл. гласник РС“, бр. 109/21),
- Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету, ученику и одраслом („Сл. гласник РС“, бр. 80/18),
- Правилник о начину организовања наставе за ученике на дужем кућном и болничком лечењу („Сл. гласник РС“, бр. 66/18),
- Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање („Сл. гласник РС“, бр. 74/18),
- Правилник о начину организованог превоза деце („Сл. гласник РС“ бр. 52/19 и 61/19),
- Правилник о организацији и остваривању наставе у природи и екскурзије у основној школи („Сл. гласник РС-Просветнигласник“ бр. 30/19),
- Правилник о посебном програму образовања и васпитања („Сл. гласник РС“ 85/21),
- Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Сл. гласник РС“, бр. 46/19 и 104/20),
- Правилник о календару образовно васпитног рада основне школе за школску 2022/2023 годину („Сл. гласник РС“ – Просветни гласник бр. 5/22),
- Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања („Сл. гласник РС“ бр. 10/17, 12/18, 15/18, 18/18, 1/19 и 2/20),
- Правилник о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања („Сл. гласник РС-Просветнигласник“ 16/20, 3/19 и 5/21),
- Правилник о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања („Сл. гласник РС-Просветнигласник“ бр. 5/19, 1/20 и 6/20),
- Правилник о допуни Правилника о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС“ - Просветни гласник 07/2022),
- Правилник о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања („Сл. гласник РС-Просветнигласник“ бр. 11/19, 6/20 и 7/21),
- Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 15/18, 18/18, 3/19, 3/20, 6/20 и 17/21),
- Правилник о плану наставе и учења за седми и осми разред основног образовања и васпитања („Сл. гласник РС“ -Просветни гласник бр. 18/18),

- Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања („Сл. гласник РС-Просветни преглед“ бр. 5/19, 1/20, 6/20, 8/20 и 5/21),
- Правилник о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања („Сл. гласник РС-Просветни гласник“ бр. 11/19, 2/20, 3/20, 6/20, 5/21),
- Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за први разред основне школе („Сл. гласник РС-Просветни гласник“ бр. 5/01),
- Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за трећи разред основне школе („Сл. гласник РС-Просветни гласник“ бр. 23/04),
- Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за четврти разред основне школе („Сл. гласник РС-Просветни гласник“ бр. 23/04),
- Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за четврти разред основне школе („Сл. гласник РС-Просветни гласник“ бр. 9/05),
- Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за осми разред основне школе („Сл. гласник РС-Просветни гласник“ бр. 7/08),
- Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање – Сазнање о себи и другима за други разред основне школе („Сл. гласник РС-Просветни гласник“ бр. 8/03),
- Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање – Сазнање о себи и другима за трећи разред основне школе („Сл. гласник РС-Просветни гласник“ бр. 10/03),
- Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање – Сазнање о себи и другима за трећи разред основне школе („Сл. гласник РС-Просветни гласник“ бр. 20/04),
- Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање – Сазнање о себи и другима за четврти разред основне школе („Сл. гласник РС-Просветни гласник“ бр. 2/05),
- Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање – Сазнање о себи и другима за четврти разред основне школе („Сл. гласник РС-Просветни гласник“ бр. 15/05),
- Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање за пети разред основне школе („Сл. гласник РС-Просветни гласник“ бр. 15/05),
- Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање за седми разред основне школе („Сл. гласник РС-Просветни гласник“ бр. 7/07),
- Правилник о програму завршног испита у основном образовању и васпитању („Сл. гласник РС-Просветни гласник“ бр. 1/11, 1/12-1, 1/14, 12/14, 2/18 и 3/21),
- Правилник о образовним стандардима за крај првог циклуса обавезног образовања за предмете српски језик, математика и природа и друштво („Сл. гласник РС-Просветни гласник“ бр. 5/11),
- Правилник о општим стандардима постигнућа – образовни стандард и за крај обавезног образовања („Сл. гласник РС-Просветни гласник“ бр. 5/2010),
- Правилник о општим стандардима постигнућа за крај основног образовања за страни језик („Сл. гласник РС“ бр. 78/17),
- Правилник о врсти стручне спреме наставника Верске наставе за први разред основне школе и критеријумима и начину оцењивања ученика који похађа Верску наставу: 5/2001-13, „Службени гласник РС“, број 93/2004),
- Правилник о норми часова непосредног рада са ученицима наставника, стручних сарадника и васпитача у основној школи („Сл. гласник РС-Просветни гласник“ бр. 2/92 и 2/00),
- Правилник о садржају и начину вођења евиденције и издавању јавних исправа у основној школи („Сл. гласник РС“, бр. 66/2018, 82/18, 37/19, 56/19, 112/20, 6/21 и 20/21),
- Правилник о ближим критеријумима за препознавање облика дискриминације од стране запосленог, детета, ученика или трећег лица у установи образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 22/16),
- Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању („Сл. гласник РС“, бр. 34/19, 59/20 и 81/20),
- Правилник о условима и поступку напредовања ученика основне школе („Службени гласник РС“, број 47/94),
- Правилник о дипломама за изузетан успех ученика ученика у основној школи („Сл. гласник РС“, бр. 37/93 и 42/93),

- Стручно упутство о формирању одељења и начину финансирања у основним и средњим школама за школску 2022/2023. годину,
- Правилник о степену и врсти образовања наставника који изводе образовно-васпитни рад из изборних предмета у основној школи: 11/12, 15/13, 10/16, 11/16, 2/17, 11/17, 16/20 и 3/21),
- Правилник о степену и врсти образовања наставника и стручних сарадника у основној школи: 11/12, 15/13, 2/16, 10/16, 11/16, 2/17, 3/17, 13/18, 11/19, 2/20, 19/20, 3/21, 4/21, 17/21, 18/21, 1/22, 2/2022 и 5/22)
 - Правилник о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 65/2018.).
 - Правилник о дисциплинској одговорности ученика ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 469/ од 27.02.2019.).
 - Статут школе бр. 651 од 08. 04. 2022. године

Назив, врста и трајање

Школски програм за **први и други циклус** основног образовања и васпитања ОШ „Топлички хероји” припремио је Стручни актив за развој школског програма.

Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања је основни радни документ који обухвата све садржаје, процесе и активности који су усмерени на остваривање циљева и исхода, а који су регулисани на националном и школском нивоу.

Основно образовање и васпитање остварују се на основу Школског програма. Школски програм доноси орган управљања у складу са наставним плановима и програмима. Школским програмом обезбеђује се остваривање принципа, циљева и стандарда постигнућа, према потребама ученика и родитеља, односно старатеља, школе и локалне заједнице. Доноси се на период од четири године. Школски програм садржи обавезни, изборни и факултативни део.

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ СЕ ОСТВАРУЈЕ НА СРПСКОМ ЈЕЗИКУ.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Школски програм се остварује реализовањем:

- обавезних
- изборних програма
- слободних наставних активности
- ваннаставних активности
- допунске и додатне наставе
- припремне наставе
- часа одељењског старешине

- радова тимова и актива школе
- сарадњом са јединицом локалне самоуправе
- Школском управом у Нишу
- сарадњом са МУП-ом Житорађа
- Народном библиотеком
- Домом здравља
- Центром за социјални рад
- Средњом школом Житорађа
- предузећима и организацијама на нивоу општине Житорађа

II ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА

Наставни план за 1, 2, и 3. разред

Ред. Број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.
1.	Српски јзик	5	180	5	180	5	180
2.	Страни језик	2	72	2	72	2	72
3.	Матемика	5	180	5	180	5	180
4.	Свет око нас	2	72	2	72	/	/
5.	Природа и друштво	/	/	/	/	2	72
6.	Ликовна култура	1	72	2	72	2	72
7.	Музичка култура	1	36	1	36	1	36
8.	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108	3	108
9.	Дигитални свет	1	36	1	36	1	36
УКУПНО: А		20	720	21	756	21	756

Ред. број	Б. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРОГРАМИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.
1.	Вер. Наст / Грађ.васп. ¹	1	36	1	36	1	36
2.	Матерњи језик са елементима националне културе ²	2	72	2	72	2	72
УКУПНО: Б		1-3*	36-108*	1-3*	36-108*	1-3*	36-108*
УКУПНО:А+Б		21-23 *	756-828*	22-24*	792-864*	22-24*	792-864*

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни наставни предмети, изборни програми и активности

Ред. Број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.
1.	Редовна настава	21-23 *	756-828*	22-24*	792-864*	22-24*	792-864*
2.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36
3.	Додатна настава	/	/	/	/	1	36
4.	Настава у природи ** 7-10 дана годишње						
Ред. Број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36
2.	Ваннаставне активности 3	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
3.	Екскурзија 1-3 дана годишње						

1. Ученик бира један од понуђених изборних програма

2. Ученик припадник националне мањине може да изабере овај предмет, али није у обавези

3. Школа реализује ваннаставне активности у области науке,технике, културе, уметности и спорта

* Број часова за ученике припаднике националних мањина

* * Настава у природи организује се у складу са одговарајућим правилником

Наставни план за 4. разред

Ред. Број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	Год.
1.	Српски јзик	5	180
2.	Страни језик	2	72
3.	Матемика	5	180
4.	Природа и друштво	2	72
5.	Ликовна култура	2	72
6.	Музичка култура	1	36
7.	Физичко и здравствено васпитање	3	108
УКУПНО: А		20	720
Ред. Број	Б. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРОГРАМИ	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.
1.	Вер. Наст /	1	36

	Грађ.васп. ¹		
2.	Матерњи језик са елементима националне културе ²	2	72
УКУПНО: Б		1-3*	36-108*
УКУПНО:А+Б		21-23 *	756-828*

Ред. Број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Редовна настава	21-23 *	756-828*
2	Пројектна настава 4	1	36
3.	Допунска настава	1	36
4.	Додатна настава	/	/
5.	Настава у природи **	7-10 дана годишње	
Ред. Број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Час одељењског старешине	1	36
2.	Ваннаставне активности ³	1-2	36-72
3.	Екскурзија	1-3 дана годишње	

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни наставни предмети, изборни програми и активности

1. Ученик бира један од понуђених изборних програма
2. Ученик припадник националне мањине може да изабере овај предмет, али није у обавези
3. Активности у области науке,технике, културе, уметности и спорта
4. Пројектна настава је обавезна за све ученике у 4. разреду.

* Број часова за ученике припаднике националних мањина

* * Настава у природи организује се у складу са одговарајућим правилником

Наставни план за 5,6,7 и 8. разред

Ред. Број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	Год	Нед.	Год	Год.	Нед.	Год.	Нед.
1.	Српски језик и књижевност	5	180	4	144	4	144	4	136
2.	Страни језик	2	72	2	72	2	72	2	68
3.	Ликовна култура	2	72	1	36	1	36	1	34
4.	Музичка култура	2	72	1	36	1	36	1	34
5.	Историја	1	36	2	72	2	72	2	68
6.	Географија	1	36	2	72	2	72	2	68
7.	Математика	4	144	4	144	4	144	4	136
8.	Биологија	2	72	2	72	2	72	2	68
9.	Хемија	-	-	-	-	2	72	2	68
10.	Техника и технологија	2	72	2	72	2	72	2	68
10.	Информатика и рачунарство	1	36	1	36	1	36	1	34
11.	Физичко и здравствено васпитање	3	72 +54 ₁	1	72+54 ₁	3	108	3	102
12.	Физика	-	-	2	72	2	72	2	68
УКУПНО:А		25	918	26	954	28	1008	28	952
Ред. Број	Б.ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРОГРАМИ								
1.	Верска настава/ Грађ.васп.	1	36	1	36	1	36	1	34
2.	Други страни језик	2	72	2	72	2	72	2	68
3.	Матерњи језик-говор са елементима нац.културе ²	2	72	2	72	2	72	2	68

УКУПНО:Б		3-5*	108-180	3-5	108-180	3-5	108-180	3-5	102-170
УКУПНО:А+Б		28-30*	1026-1134*	29-31*	1062-1170*	31-33*	1116-1188*	31-33*	1054-1122*
Ред. Бр.	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА								
1.	Редовна настава	28-30*	1026-1134*	29-31	1062-1170*	31-33*	1116-1188*	31-33*	1054-1122*
2.	Слободне наставне активности ³ V-VI разред - Чуvari природе - Цртање, вајање, сликање - Музиком кроз живот - Животне вештине - Медијска писменост VII-VIII разред - Моја животна средина - Шах - Домаћинство - Свакодневни живот у прошлости - Хор и оркестар - Предузетништво	1	36	1	36	1	36	1	34
3.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	34
4.	Додатна настава	1	36	1	36	1	36	1	34
Ред. Бр.	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА								
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	34
2.	Ваннаставне активности ⁴	1	36	1	36	1	36	1	34
3.	Екскурзија	До 2 дана годишње				До 3 дана годишње			

III ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА, ИЗБОРНИХ ПРОГРАМА И СЛОБОДНИХ НАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ ПО РАЗРЕДИМА СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ

I ЦИКЛУС ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

I РАЗРЕД

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	
Предмет:	СРПСКИ ЈЕЗИК				
Разред:	1.(ПРВИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	
Јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражаваати, да упознају, доживе и оспособе се да тумече одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења.	Почетно читање и писање	-разликује изговорени глас и написано слово; изговорене и написане речи и реченице; -влада основном техником читања и писања ћириличног текста -разуме оно што прочита; -активно слуша и разуме садржај књижевноуметничког текста који му се чита; -пише читко и уредно; -писмено одговара на постављена питања; -гласно чита, правилно и са разумевањем; - тихо чита (у себи) са разумевањем прочитаног;	Визуелне вежбе Акустичке вежбе Развијање културе усменог изражавање Усвајање и развијање појма реченице, речи и гласа Аналитичка, синтетичка и аналитичко-синтетичка вежбања Моторичке вежбе Дијалог Демонстрација Илустрација Примена принципа индивидуализације Шчитавање и логичко читање Хорско читање Гласно читање текста уз аналитичку и критичку процену Преписивање, диктат, одговарање на питања, допуњавање реченица Састављање прича на основу слика, заједничко препричавање,илустрације Демонстрација,рад на тексту, дијалог	90	

	Језик (граматика, правопис и ортоепија)	-правилно употреби велико слово; -примењује основна правописна правила; -разликује реч, слово и реченицу; -правилно изговори и напише кратку и потпуну реченицу једноставне структуре са одговарајућом интонацијом, односно интерпункцијским знаком на крају; -пише реченице по диктату примењујући основна правописна правила;	Учење путем открића Игра улога Коришћење погодног полазног текста Систематска и осмишљена вежбања у говору и писању Повезивање знања о језику са непосредном говорном праксом Демонстрација Рад на тексту Учење путем открића Илустације Игра улога	9
	Књижевност	-препозна причу, песму и драмски текст; -одреди главни догађај, време (редослед догађаја) и место дешавања у вези са прочитаним текстом; -уочи ликове и прави разлику између њихових позитивних и негативних особина; -изрази своје мишљење о понашању ликова у књижевном делу; -препозна загонетку, и разуме њено значење; -препозна басну, и разуме њено значење;	Прилагођавање читања врсти текста и његовој сложености Повезивање и груписање одговарајућих садржаја из других подручја(граматике,правописа,језичке културе Читање наглас Усмерено читање Демонстрација Учење путем открића Илустрација	47

	Језичка култура (говорење, слушање,	-учтиво учествује у вођеном и слободном разговору;	Препричавати садржаје који су претходно протумачени	34

	писање и читање)	-обликује усмену поруку служећи се одговарајућим речима; - усмено препричава; усмено прича о слици/ сликама и о доживљајима; - усмено описује ствари из непосредног окружења; -бира и користи одговарајуће речи у говору; на правилан начин користи нове речи у свакодневном говору; -напамет говори краће књижевне текстове; -учествује у сценском извођењу текста; -пажљиво и културно слуша саговорнике; -слуша, разуме и парафразира поруку; -слуша интерпретативно читање и казивање књижевних текстова ради разумевања и доживљавања; -спаја више реченица у краћу целину; - пронађе информације експлицитно изнете у тексту;	Вежбати пажљиво посматрање, откривање, запажање, упоређивање, како би мисао била уобличена у опис Уочавање битних својства, разликовање битног од небитног у процесу описивања Формирање става према датој појави Демонстрација Учење путем открића Писани радови	
УКУПНО				180

<u>Допунска настава</u>		Додатна настава		Ваннаставне активности
Предмет:	СРПСКИ ЈЕЗИК			
Разред:	1.(ПРВИ)			
Циљ			Наставне теме	Број часова по темама
Оспособљавање ученика за писање и развој сензибилитета за препознавањеписма упоредо са развојем моторичких способности			Припрема за читање и писање Основе читања и писања Језик (граматика и правопис) Језичка култура (писмено и усмено изражавање)	36
			УКУПНО	

Обавезна настава		Обавезна изборна настава		Изборна настава		Слободне наставне активности	
Предмет:	СТРАНИ ЈЕЗИК						
Разред:	1. (ПРВИ)						
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма		Број часова по темама	
Циљ наставе и учења енглеског језика је да се ученик развија стратегије учења страног језика кроз усвајање страних речи и оспособи се за основну усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.		1. Лични идентитет	-ученик ће моћи да препозна и именује појмове који су обрађени наставним темама -зна да разуме основне команде, и упутства за израду задатака на станом језику -зна да представи себе и одговори на једноставна питања	Активности наставе енглеског језика планирају се и организују се тако да буду функција неког задатка који се без употребе тог језика не би могао остварити. Притом, задатак треба да садржи различите могућности решења, како би сви ученици, у складу са својим способностима, интересовањима и познавањем или не познавањем енглеског језика, могли да учествују у његовом остваривању		7	
		2. Школа и школски живот				6	
		3. Слободно време, разонода				5	
		4. Становање – форме, навике				6	
		5. Вербална и невербална комуникација				7	
		6. Живи свет				6	
		7. Мода и облачење				6	
		8. Окружење				7	
		9. Породица				5	
		10. Забава				6	
		11. Емоције				5	
		12. Мој дом				6	
				УКУПНО		72	

<u>Допунска настава</u>		Ваннаставне активности	
Предмет:	СТРАНИ ЈЕЗИК		
Разред:	2.(ДРУГИ)		
Циљ		Наставне теме	Број часова по темама
Циљ допунске наставе јесте: -помагање ученицима при усвајању програмом предвиђеног градива; -развијање позитивног става и односа према предмету и раду; -развијање мотивације код ученика за усвајање градива; -пружање помоћи ученицима у учењу и бољем разумевању наставних садржаја; -пружање помоћи ученицима које имају потешкоћа при савладавању садржаја; -пружање помоћи ученицима који због болести, слабог предзнања или из било ког другог разлога нису усвојили програмом предвиђено градиво; -омогућити ученику да кроз низ активности савлада садржај у оквиру својих могућности.		1. Лични идентитет 2. Школа и школски живот 3. Живи свет 4. Породица	
		УКУПНО	36

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	
Предмет:	МАТЕМАТИКА				
Разред:	1.(ПРВИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	
Јесте да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успошно настављање математичког образовање и за самообразовање; као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.	Геометрија	-одреди међусобни положај предмета и бића и њихов положај у односу на тло; -упореди предмете и бића по величини; -уочи и именује геометријске облике предмета из непосредне околине; -именује геометријска тела и фигуре; -групише предмете и бића са заједничким својством; -сложи/разложи фигуру која се састоји од познатих облика; -разликује: криву, праву, изломљену, затворену и оторену линију; -црта праву линију и дуж помоћу	Уочавање боја, облика и односа међу њима Стваралачке игре са циљем одређивања положаја објеката према себи Увежбавање научених релација Графичко приказивање унутрашње и спољашње области Уочавање и препознавање линија на предметима у окружењу Упоредивање предмета и линија Увежбавање цртања помоћу лењира и слободном руком Илустрација Демонстрација	30	

	Бројеви	лењира; -преслика тачке и фигуре у квадратној мрежи на основу задатог путства; -броји унапред и уназад и са прескоком; -прочита, запише, упореди и уреди бројеве прве стотине и прикаже их на бројевној правој; -користи редне бројеве; -разликује парне и непарне бројеве, одреди највећи и најмањи број, претходника и следбеника; -користи појмове: сабирак, збир, умањеник, умањилац, разлика; -сабира и одузима два једноцифрена броја не записујући поступак; -сабира и одузима до 100 без прелаза преко десетице; -растави број на сабирке и примени замену места и здруживање сабирака ради лакшег рачунања; -реши текстуални задатак са једном операцијом; -разликује новчане апоене до 100 динара и упореди њихову вредност; -уочи правило и одреди следећи члан започетог низа; -прочита и користи податке са једноставнијег стубичног и сликовног дијаграма или табеле; -измери дужину задатом нестандартном јединицом мере;	Дијалог Опис скупа навођењем чланова или својстава Разликовање скупова са истим и различитим бројем елемената Писање и читање бројева Бројање унапред и уназад, и са прескоком Приказивање бројева на бројевној правој Упоредивање бројева ($<$, $>$, $=$) Разликовање знакова плус и минус Разликовање појмова: сабирак, збир, умањеник, умањилац, разлика, већи за, мањи за Уочавање нуле кроз игру Одређивање непознатог броја – погађањем Решавање простијих задатака са применом сабирања и одузимања Стваралачке игре Дијалог Илустрација Демонстрација Мерење предмета из околине Вежбање и процењивање од ока Увежбавање на примерима претварање јединица мере Демонстрација Игра	144
	Мерење и мере			6
УКУПНО				180

<u>Допунска настава</u>		Додатна настава	Ваннаставне активности		
Предмет:	МАТЕМАТИКА				
Разред:	1.(ПРВИ)				
Циљ			Наставне теме	Број часова по темама	
Усвајање елементарних математичких знања; уочавање разних примера скупова, положаја предмета према себи и другима; учење бројања, читања, записивања, упоређивања, сабирања и одузимања бројева до 100 без преласка преко десетице.			Геометрија		
			Бројеви		
			Мерење и мере		
				УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет:	Наша машта може свашта				
Разред:	1. (ПРВИ)				
Циљ			Наставне теме		Број часова
Подстицање и развијање интересовања, радозналости и стваралачког односа ван оквира редовне наставе уз потребу развијања кооперативних односа.			Ликовне активности		
			Математичке радионице		
			Спортске игре		
			Филм и музика		
			Дечија штампа		
				УКУПНО	36

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	
Предмет:	СВЕТ ОКО НАС				
Разред:	1.(ПРВИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	
Усвајање знања, умења и ставова који ће ученицима омогућити да развију своје сазнајне, физичке, социјалне и креативне способности и истовремено спознају и граде ставове и вредности средине у којој одрастају, као и шире друштвене заједнице.	Ја и други	-препозна и искаже радост, страх, тугу и бес уважавајући себе и друге; -правовремено и примерено ситуацији искаже своје основне животне потребе за храном, водом и одласком у тоалет; -понаша се тако да уважава различитости својих вршњака и других људи;	Дијалог Извођење радионица Илустрације Сарађивање Игра улога	5	
	Породични дом, школа	-придржава се договорених правила понашања у школи и прихвата последице ако их прекрши; -чува своју, школску и имовину других; - сарађује са вршњацима у заједничким активностима;	Дијалог Извођење радионица Илустрације Сарађивање Игра улога Посматрање Описивање	9	
	Здравље и безбедност		-одржава личну хигијену и адекватно се одева у циљу очувања здравља; - прати инструкције одраслих у опасним ситуацијама: поплава, земљотрес, пожар; -својим речима опише пример неке опасне ситуације из свог непосредног окружења; -примењује правила безбедног понашања на путу од куће до школе приликом кретања улицом са и без тротоара и преласка улице;	Дијалог Извођење радионица Илустрације Сарађивање Игра улога Посматрање Описивање Истраживање	6

	Оријентација у простору и времену	-снађе се у простору помоћу просторних одредница: напре –назад, лево–десно, горе–доле и карактеристичних објеката; - одреди време својих активности помоћу временских одредница: делови дана, обданица и ноћ, дани у недљи, пре, сада, после, јуче, данас, сутра, прекјуче, прекосутра;	Игра улога Укључивање ученика у истраживање Решавање проблемских ситуација Дијалог Кооперација Практиковање Бележење	10
	Човек ствара	- посматрањем и опипавањем предмета одреди својства материјала: тврдо-меко, провидно–непровидно, храпаво–глатко; - учествује у извођењу једноставних огледа којима испитује природне феномене; - разликује природу од производа људског рада на примерима из непосредног окружења; - повезује резултате учења и рада са уложеним трудом	Креативне радионице Укључивање ученика у истраживање Дијалог Посматрање Описивање Сарађивање Експериментисање Истраживање Процењивање	5
	Разноврсност природе	- препознаје облике појављивања воде и непосредном окружењу: потоци, реке, баре, језера; - препознаје изглед земљишта у непосредном окружењу: равница, брдо, планина; - идентификује биљке и животиње из непосредног окружења на основу њиховог спољашњег изгледа; - уочава разноврсност биљака и животиња на основу спољашњег изгледа; - препознаје главу, труп, руке и ноге као делове тела и њихову улогу у његовом свакодневном животу; - препознаје улогу чула вида, слуха, мириса, укуса и додира у његовом свакодневном	Посматрање Описивање Учествовање у разматрању истих садржаја са више аспеката Интеракција Мултидисциплинарни приступ Сакупљање Стварање Дијалог Бележење	37

		функционисању и сазнавању окружења; -штеди воду и одлаже отпад на предвиђена места; -понаша се тако да не угрожава биљке и животиње у непосредном окружењу;	Праћење Процењивање	
			УКУПНО 72	

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	
Предмет:	ЛИКОВНА КУЛТУРА				
Разред:	1.(ПРВИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	
Развијање стваралачког мишљења и естетских критеријума кроз практични рад, оспособљавање за комуникацију и изграђивање позитивног односа према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.	Ликовна култура и окружење	-опише, својим речима, визуелне карактеристике по којима препознаје облике и простор; -пореди своје утиске и утиске других о уметничким делима, изгледу објеката/предмета и облицима из природе и окружења; -повеже одабрану установу културе са њеном наменом; -поштује договоре и правила понашања и облачења приликом посете установама културе;	Демонстрација Примена мултидисциплинарног приступа Илустрација Посматрање Изражавање Стварање	6	
	Односи у видном пољу	-одреди, самостално и у сарадњи са другима, положај облика у простору и у равни; -црта на различитим подлогама и форматима папира; -користи материјал и прибор у складу са инструкцијама;	Истраживање својства облика и положаја облика Заузимање различитих положаја Посматрање Илустрација Амбијентално учење Креирање	10	

	Обликовање	-обликује једноставне фигуре од меког материјала; -одабере, самостално, начин спајања најмање два материјала; -преобликује, сам или у сарадњи са	Комбиновање поступака додавања и одбијања Обликовање скулптура Цртање комбинујући прибор Цртање разноврсним	10
	Споразумевање	другима, употребне предмете мењајући им намену; -преведе једноставне појмове и информације у ликовни рад; -изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, утиске, сећања и опажања; -изрази познате појмове мимиком и покретом тела, без звука;	материјалом/прибором Изражавање Стварање Креирање Слушање Уочавање Цртање Лепљење Обликовање	10
УКУПНО				36

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	
Предмет:	МУЗИЧКА КУЛТУРА				
Разред:	1.(ПРВИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	
Развијање интересовања и љубави према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању наслеђа и културе свог и других народа	Слушање музике	-објасни своји речима утисака о слушаном делу, особине тона, доживљаја прегласне музике и њеног утицаја на тело и зашто је тишина важна; -разликује одабране звукове и тонове, певање/свирање; хор/један певач/ рупа певача; оркестар/један свирач/група свирача, боју различитих певачких гласова и инструмената и музичке изражајне елементе; -препозна музички почетак и крај и понављање теме или карактеристичног мотива у слушаном делу; -повезује музичко дело у односу на њему блиске ситуације, врсту гласа и боју инструмента са карактером дела; -поштује договорена правила понашања при слушању музике;	Активно слушање музике Аудитивна метода Покрет уз музику Демонстрационо слушање Аналитичко слушање Музички бонтон	8	

	Извођење музике	-користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука; -изговара у ритму уз покрет бројалице; -пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; -пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; -пева по слуху уз покрет народне песме, музичке игре; -примењује правилан начина певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању; -свира по слуху звучне ономатопеје и илустрације, ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранжмане, свирачке деонице у музичким играма; -повезује почетније тонове песама–модела и једноставних наменских песама са бојама, ритам са графичким приказом; -објашњава својим речима доживљај свог и туђег извођења; -учествује у школским приредбама и манифестацијама;	Говор у ритму Певање Свирање Покрет уз музику Рад у групама Извођење бројалица Свирање на дечијим ритмичким инструментима Вежбе правилног држања тела, дисање и говорне артикулације Вежбе за распевање Певање у хору	24
	Музичко стваралаштво	-направи дечије ритмичке инструменте; -ствара звучне ефекте, покрете уз музику, мању ритмичку целину помоћу различитих извора звука, ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука, музичко питање о одговор на ритмичким удараљкама, једноставну мелодију на краћи задати текст; -изабере према литерарном садржају одговарајући музички садржај;	Импровизација игре/покрета на одређену музику Израда дечијих ритмичких инструмената Аудитивна метода Музичке импровизације Музичка питања и одговори Компоновање мелодија на задати текст Илустрација доживљаја музике Одабир познатог музичког у односу на литерални садржај	4
УКУПНО				36

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборна настава	Слободне наставне активности	
Предмет:	ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ				
Разред:	1.(ПРВИ)				
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Унапређивање физичких способности моторичких вештина, и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.		Физичке способности	– примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); – правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања;	Дијалог Демонстрација Диференцирани захтеви према способностима ученика Самостално вежбање Вежбе без реквизита и са реквизитима Трчање Елементарне игре Штафетне игре	5
		Моторичке вештине	-комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; – примењује правилну технику дисања приликом вежбања; -одржава равнотежу у различитим кретањима; -изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; -игра дечји и народни плес;	Плес Диференцирани захтеви према способностима ученика Усавршавање технике ходања и трчања Крос Излет Школска такмичења Игре са различитим облицима ходања и трчања Поскоци у месту Поскоци у кретању Скокови у даљ Скокови увис Прескакање дуге вијаче Вежбе скакања и прескакања Вежбе бацања и хватања Вежбе на тлу Полигон Вежбе равнотеже	98

	Физичка и здравствена култура	-разликује правилно од неправилног држања тела и правилно држи тело; -користи основну терминологију вежбања; -поштује правила понашања на просторима за вежбање; -поштује мере безбедности током вежбања; -одговорно се односи према објектима с правама и реквизитима у просторима за вежбање; -поштује правила игре; -навија фер и бодри учеснике у игри; -прихвата сопствену победу и пораз; -уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; -наведе делова свога тела и препозна њихову улогу; -уочавање промена у расту код себе и других; -уочи разлику између здравог и болесног стања; -примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања; -одржава личну хигијену; – учествује у одржавању простора у коме живи и борави; -схвати значај коришћења воћа у исхрани; – правилно се понаша за столом.	Вежбање уз музику Ритмичке вежбе Вежбе на справама и помоћу справа Културне манифестације са циљем промоције физичког вежбања спорта и здравља Ћачке радионице Дијалог Демонстрација	5
УКУПНО				108

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности		
Предмет:	ДИГИТАЛНИ СВЕТ					
Разред:	1. (ПРВИ)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе и учења предмета Дигитални свет је развијање дигиталне компетенције ученика ради њиховог оспособљавања за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развој алгоритамског начина размишљања.		ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	– препозна дигиталне уређаје из окружења и именује неке од њих; – наведе неке од животних ситуација у којима дигитални уређаји олакшавају обављање послова; – упореди начине рада и живота људи пре и после појаве дигиталних уређаја; – упореди начине креативног изражавања са дигиталним уређајима и без њих; – користи дигиталне уџбенике за учење (самостално и/или уз помоћ наставника); – упореди дигитални и папирни уџбеник; – упореди традиционалне видове комуникације са комуникацијом посредством дигиталних уређаја; – наведе неке од карактеристика „паметног” дигиталног уређаја; – наведе на који начин дигитални уређаји могу да	Праћење и вредновање треба обављати континуирано, уважавајући интересовања и активности ученика у процесу учења, а у складу са индивидуалним развојним способностима. Поред мотивационог значаја, оцена би требало да представља и одраз квалитета испуњености постављених стандарда (знања, умења, ставова и вредности) у оквиру предмета. Евалуација се врши кроз : -практичне задатке и продукте ученичког рада самопроцену властитих постигнућа (објашњавају функционисање алгоритама , откривају и исправљају грешке) -вршњачку процену (рад у	вербални (монолошки и дијалогски) метода практичних радова решавање проблема истраживачки метод метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) метод драматизације хеуристички разговор (учење путем открића) метод игре аналитичко - синтетички	18

	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	допринесу упознавању културне баштине; – наведе основна правила за коришћење дигиталних уређаја како не би угрозио здравље; – наведе неке од здравствених ризика везаних за прекомерно или неправилно коришћење дигиталних уређаја; – доведе у везу начин одлагања електронског отпада са загађењем животне средине; – наброји основне податке о личности; – објасни зашто саопштавање података о личности представља ризично понашање при комуникацији помоћу дигиталних уређаја; – именује особе или институције којима се треба обратити за помоћ у случају контакта са непримерним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин; – наведе основне препоруке за руковање дигиталним уређајем на одговоран начин (примена мера физичке заштите) и објасни зашто је важно примењивати их;	групи и пару- стварају и исправљају решења , добијају повратне информације) -отворена питања (допринос разумевању конкретног концепта) - коришћење рубрика за идентификацију онога што знају (већ знам-желим да научим - научио /ла сам) -посматрање ангажованости на часу, домаћи задаци		8

	АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА	– анализира једноставан познати поступак/активност и предлаже кораке за његово спровођење; – протумачи симболе познатог/договореног значења и спроведе поступак описан њима; – уочи и исправи грешку у симболима израженом упутству (алгоритму), провери ваљаност свог решења и по потреби га поправи (самостално или сараднички); доведе у везу алгоритам и понашање дигиталног уређаја.			10
УКУПНО					36

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборни програм	Слободне наставне активности	
Предмет:	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ				
Разред:	1.(ПРВИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	
Подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договоре и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.	Ја и други у одељењу	Наведе у чему је успешан и у чему жели да напредује Уочава међусобне разлике и сличности са другим ученицима у одељењу Понаша се на начин који не угрожава потребе, права и осећања других Препозна код себе и других основна осећања Преиспитује своје поступке и прихвата да не мора да увек да буде у праву	Радионице Дијалог Истраживање Игре улога	17	
	Одељење/ група као заједница	Тражи помоћ у ситуацијама кршења својих и туђих права Договара се и одлучује у доношењу одељенских правила и да се понашање у складу са њима Препозна добре стране свог одељења и оно што би требало променити Заједно са вршњацима и наставником учествује у решавању проблема у одељењу	Радионице Дијалог Истраживање Игре улога	2	
	Комуникација и сарадња	Разликује добру и лошу комуникацију у сопственом искуству и ближем окружењу Комуницира слушајући саговорника и тражи објашњење онога што не разуме Слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата и туђе мишљење	Радионице Дијалог Истраживање Игре улога	15	
	Акција одељења/ групе	Сарађује и преузима различите улоге у групи / тиму Доприноси промоцији акције, изводи и документује једноставну акцију	Радионице Дијалог Истраживање Игре улога	2	
			УКУПНО	36	

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборни програм	Слободне наставне активности
Предмет:	ВЕРСКА НАСТАВА			
Разред:	1.(ПРВИ)			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
упознавање ученика и вероучитеља упознавање ученикаса садржајима предметаи начином рада мотивисање ученика за похађање часова верске наставе	I – УВОД 1. Учимо о нашој вери - уводни час	• да разуме основна сазнања о темама које ће се обрађивати на настави Православног катихизиса • бити подстакнут да активно учествује на часовима верске наставе	Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науку да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе,	Увод – 1 Заједница као основ живота – 4 Заједница љубави Бога, човека и природе – 5 Неизмерна љубав Божја-Христос се роди! – 6 Црква – заједница са Богом – 8 Христова љубав према човеку и свету – 4
• ученицима пружити основ за разумевање човека као бића заједнице • пружити ученицима елементарно знање о Богу као бићу заједнице	II - ЗАЈЕДНИЦА КАО ОСНОВ ЖИВОТА	• моћи да опише и објасни значење појма заједнице као и његов однос према њему блиским особама (породици) •моћи да препозна да не можемо једни без других • знати да се правилно осени крсним		

		знаком • знати да је Бог Света Тројица (Заједница) • знати да крштењем постајемо чланови Божје породице (Цркве)	садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.	Наша брига о свету – 6 Евалуација – 1+1
• пружити основ заразликовање и упоређивање породичних односа и односа који владају у Цркви • пружити основ за упознавање односа који владају између човека и Бога • пружити основ за разумевање да је молитва наш разговор са Богом	III - ЗАЈЕДНИЦА ЉУБАВИ БОГА, ЧОВЕКА И ПРИРОДЕ	• знати да заједница са Богом почива на слободи • знати да је послушност израз љубави • моћи да препозна да је даривање плод љубави • моћи да усвоји текст молитве Оче наш • знати да је Бог Отац створио свет из љубави • бити мотивисан да љубав према Богу изражава молитвом	<u>Врсте наставе</u> Настава се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава (35 часова) практична настава (1 час) Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Квалитет	
пружити ученицима неопходно знање о доласку Спаситеља у свет указати ученицима да јепослање Сина Божјег дар љубави Бога Оца свет пружити ученицима елементарно знање о	IV - НЕИЗМЕРНА ЉУБАВ БОЖЈА - ХРИСТОС СЕ РОДИ!	• моћи да препозна основне догађаје библијске приповести о Христовом рођењу • моћи да препозна и именује главне личности из библијске приче о Христовом рођењу (уз помоћ иконе празника и по кључним симболима) • моћи да препозна да је прослава		

Светоме Сави		празника догађај целе породице кроз који се остварује заједница љубави	наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних	
• пружити ученицима елементарно знање о стварању света • омогућити ученицима да схвате и доживе Цркву као заједницу сабраног Божјег народа • подстицати ученике на лично учешће у животу Цркве	V - ЦРКВА - ЗАЈЕДНИЦА СА БОГОМ	• моћи да опише појединости библијске повести о стварању света • знати зашто за Бога кажемо да је Творац • моћи да објасни, на елементарном нивоу, повезаност људи и природе • да се упозна са Литургијом као догађајем (заједничком трпезом) на којем се окупља Божја породица	<u>Евалуација наставе</u> Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:	
указати ученицима навеличину Христове љубави према људима и свету пружити ученицима елементарно знање о Христовом страдању и васкрсењу	VI – ХРИСТОВА ЉУБАВ ПРЕМА ЧОВЕКУ И СВЕТУ	• упознати Христово учење као „учење“ о љубави и праштању на примерима из јеванђељских прича • препознати и разумети да је права љубав када је показујемо делима • бити у могућности да опише појединости библијске повести о Христовом Васкрсењу	процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;	

		• знати обичаје у вези са Васкрсом	<u>Оцењивање</u> Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: усмено испитивање; писмено испитивање; посматрање понашања ученика	
• омогућити ученицима да у Христу препознају узор љубави према свету и човеку • подстицати ученике да љубав према Богу изражавају кроз љубав према људима и природи	VII – НАША БРИГА О СВЕТУ	• моћи да преприча одабране приче које говоре о Христовој љубави према свету и човеку • на елементарном нивоу моћи да објасни међусобну повезаност свих људи и природе • препознати и именовати поступке људи који су прожети љубављу према природи, људима и Богу • развијати жељу да се брине о биљкама и животињама и целокупној природи		
КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:				

1. Српски језик и књижевност				
2. Свет око нас				
3. Ликовна култура				
4. Музичка култура				
5. Народна традиција				
6.Грађанско васпитање				
				УКУПНО
				36

II РАЗРЕД

Обавезна настава		Изборни програм			
Предмет:	СРПСКИ ЈЕЗИК				
Разред:	2.(ДРУГИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе у и учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима Српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улога језика у очувању националног идентитета, да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и	КЊИЖЕВНОСТ	- Разликује књижевне врсте: песму, причу, басну, бајку, драмски текст; - одреди главни догађај, време и место дешавања у прочитаном тексту; - одреди редослед догађаја у тексту; - уочи главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне инегативне особине; - разликује стих и строфу; - уочи стихове који се римују; - објасни значење пословице и поуке коју уочава у басни; - наведе једноставне примере поређења из текстова и свакодневног живота; - чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; - изражајно рецитије песму; - изводи драмске текстове; - износи своје мишљење о тексту;	Иницијални тест Усмена провера (пропитивање) Писмена провера (писмена вежба, контролни задатак, контролна вежба, тест знања, диктат, аутодиктат , израда домаћег задатка, посматрање ангажованости на часу).	вербални (монологски и дијалогски) метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) метод драматизације учење путем открића истраживачки метод аналитичко – синтетички	70

културе српског народа и развијања интеркултуралности.	ЈЕЗИК (ГРАМАТИКА, ПРАВОПИС И ОРТОЕПИЈА)	- разликује глас и слог и препозна самогласнике и сугласнике; - разликује врсте речи у типичним случајевима; - одређује основне граматичке категорије именица и глагола; - разликује реченице по облику и значењу; - поштује и примењује основна правописна правила;			40
	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	- влада основном техником читања и писања латиничког текста; - пронађе експлицитно исказане информације у једноставном тексту (линеарно минелинеарном); - користи различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање, причање, описивање; - правилно састави дужу и потпуну реченицу и споји више реченица у краћу целину; - учествује у разговору и пажљиво слуша саговорника; - разликује основне делове текста (наслов, пасус, име аутора, садржај); - изражајно чита ћирилички текст.			70
				УКУПНО	180

<u>Допунска настава</u>		Ваннаставне активности	
Предмет:	СРПСКИ ЈЕЗИК		
Разред:	2.(ДРУГИ)		
Циљ		Наставне теме	Број часова по темама
Циљ допунске наставе Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима Српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати; - упознавање и овладавање употребом латиничног писма; - развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује; - основно описмењавање најмлађих ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика; - поступно и систематично упознавање граматике и правописа; - оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца); - оспособљавање ученика да читају и пишу латиничним писмом; - овладавање техником читања и писања на оба писма; - савладавање просте реченице (појам, главни делови); - стицање основних појмова о именицама, придевима и глаголима; - постепено увођење у тумачење основне предметности књижевног дела (осећања, догађаји, радње, ликови, поруке, језичко – стилске карактеристике); - овладавање усменим и писменим изражавањем према захтевима програма (препричавање, причање, описивање, извештавање); - постепено упознавање методологије израде писменог састава.		ГОВОРНА КУЛТУРА	
		КЊИЖЕВНОСТ	
		ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊА ПРОЧИТАНОГ	
		ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ	
		ГРАМАТИКА И ЛЕКСИКОЛОГИЈА	
		УКУПНО	36

Допунска настава		Ваннаставне активности	
Предмет:	Рецитаторска секција		
Разред:	2. (ДРУГИ)		
Циљ		Наставне теме	Број часова
Циљ рецитаторске секције јесте да ученици овладају основним правилима српског књижевног језика на коме ће се усмено правилно изражавати; развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује; усвајање појма лирске описне песме; развијање љубави код ученика према различитим књижевним жанровима; оспособљавање ученика да се успешно служе књижевним језиком у различитим видовима усмене комуникације и у резличитим ситуацијама; оспособљавање и усавршавање ученика за правилно, логично и изражајно читање и усмено казивање рецитација.		Формирање рецитаторске секције и одабир рецитација	
		Новогодишња свечаност	
		Светосавска приредба	
		8. март	
		Најрецитатор-припрема за такмичење	
		Песме о пролећу и природи	
		Завршна свечаност и сумирање резултата	
			УКУПНО
			36

Допунска настава		Ваннаставне активности		
Предмет:	Драмска секција			
Разред:	2. (ДРУГИ)			
Циљ		Наставне теме		Број часова
Циљ драмске секције јесте да ученици овладају основним правилима српског књижевног језика на коме ће се усмено правилно изражавати; развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује; усвајање појма драмског текста; усвајање појма глумац, редитељ, сцена, сценограф, костим, костимограф, кореограф; развијање љубави код ученика према различитим књижевним жанровима; оспособљавање ученика да се успешно служе књижевним језиком у различитим видовима усмене комуникације и у резличитим ситуацијама; оспособљавање и усавршавање ученика за правилно, логично и изражајно читање и усмено извођење драмског текста.		Формирање драмске секције и одабир драмских текстова Новогодишњи програм Светосавска приредба Драмски текстови о мајци и баки поводом 8. Марта Припрема драмских текстова из лектире Драмски комади на тему ђачког живота Завршна свечаност и <i>сумирање резултата.</i>		
			УКУПНО	36

Допунска настава		Ваннаставне активности	
Предмет:	Наша машта може свашта		
Разред:	2. (ДРУГИ)		
Циљ		Наставне теме	Број часова
Подстицање и развијање интересовања, радозналости и стваралачког односа ван оквира редовне наставе уз потребу развијања кооперативних односа.		Ликовне активности	
		Математичке радионице	
		Спортске игре	
		Филм и музика	
		Дечија штампа	
		УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм				
Предмет:	СТРАНИ ЈЕЗИК-енглески језик					
Разред:	2.(ДРУГИ)					
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	
Циљ предмета јесте: -оспособљивање ученика за комуникацију на основном језичком нивоу; -употреба језика у усменом и писменом облику у оквиру тема из окружења и свакодневног живота;	1.Конвенција понашања и опхођења	По завршетку разреда ученик	Врши се	Динамичним смењивањем	3	
	2. Слободно време	ће бити у стању да:	провера	активности, кроз	7	
	3. Породица	-поздрави и отпоздрави,	наученог на	употребу визуелних	8	
	4.Окружење	примењујући најједноставнија језичка средства;	више начина:	наставних средстава,	8	
	5. Лични идентитет				8	
	6. Живи свет, животиње				8	
	7. Исхрана				7	
	8. Одећа и мода				8	
	9. Временске прилике				8	
	10. Обичаји и традиција				7	
		- представи себе и другог; - разуме јасно постављена једноставна питања личне	–путем формативног оцењивања кроз пројектне	игре, дијалога, рада у пару или у групи, драмских активности ученик усваја језик, тако		

-подстицање ученика на разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима; -подстицање мотивације за учење језика; -разумевање других и различитих култура и традиција, стицање позитивног односа према својој култури и културном наслеђу као и према другим; - стимулисање креативности, радозналости и маште;	природе и одговара на њих; - исказе и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин; - разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих; - упуту једноставне честитке; - препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења; - препозна једноставне описе бића, предмета и места; - опише бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства; - разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на	задатке; - сумативног оцењивања у виду писмених задатака, завршних тестова, водећи рачуна да се не разликују од активности на часу. На овај начин се поред праћења постигнућа ученика прати и начин рада	што је у стању да користи језичке активности слушања и говора, све више искључујући примену матерњег језика приликом комуникације са наставником и вршњаком. Активности се спроводе у пријатној атмосфери, слушање и реаговање је на страном језику, игре су примерене узрасту и решавању проблем ситуације, као и заједничком прављењу илустрованих материјала	

-подстицање употребе језика у личне сврхе и из задовољства.		хронолошко и метеоролошко време; - разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих; -разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагује на њих; -разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на бројеве и количине;	наставника и његово постигнуће	за игре и приредбе.		
					УКУПНО	72

<u>Допунска настава</u>		Ваннаставне активности	
Предмет:	СТРАНИ ЈЕЗИК		
Разред:	2.(ДРУГИ)		
Циљ		Наставне теме	Број часова по темама
Циљ допунске наставе јесте: -помагање ученицима при усвајању програмом предвиђеног градива; -разијање позитивног става и односа према предмету и раду; -развијање мотивације код ученика за усвајање градива; -пружање помоћи ученицима у учењу и бољем разумевању наставних садржаја; -пружање помоћи ученицима које имају потешкоћа при савладавању садржаја; -пружање помоћи ученицима који због болести, слабог предзнања или из било ког другог разлога нису усвојили програмом предвиђено градиво; -омогућити ученику да кроз низ активности савлада садржај у оквиру својих могућности.		1.Конвенција понашања и опхођења (Welcome) 2. Слободно време (My toys) 3. Породица(My family) 4.Лични идентитет (My face) 5. Живи свет, животиње(Animals)	
		УКУПНО	36

Допунска настава		<u>Ваннаставне активности</u>			
Предмет:	Енглески језик				
Разред:	2. (ДРУГИ)				
Циљ			Наставне теме		Број часова
Циљ ваннаставних активности јесте развој мотивације код ученика, као и подстицај развоја интересовања и склоности ка различитим областима стваралаштва и рада. Оваква врста активности подстиче професионални развој као и интересовања из других области живота значајних за развој ученикове личности.			1.Конвенција понашања и опхођења (Welcome)		
			2.Слободно време (My toys)		
			3.Породица (My family)		
			4.Окружење (My body)		
			5.Лични идентитет (My face)		
			6. Живи свет, животиње (Animals)		
			7.Исхрана (Food)		
			8. Одећа и мода (My Clothes)		
			9. Временске прилике (Weather)		
			10. Обичаји и традиција (Holidays)		
			УКУПНО		36

Обавезна настава		Изборни програм			
МАТЕМАТИКА					
2.(ДРУГИ)					
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе и учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког	БРОЈЕВИ	- Одреди десетице најближе датом броју; - усмено сабира и одузима бројеве до 100; - користи појмове чинилац, производ, дељеник, делилац, количник, садржалац; - примени замену места и здруживање сабирака и чинилаца ради лакшег рачунања; - усмено множи и дели у оквиру прве стотине; - израчуна вредност бројевног израза са највише две	Иницијалнитест Усмена провера (пропитивање) Писмена	вербални (монолошки и дијалошки) решавање проблема метод демонстрације	145

мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.	ГЕОМЕТРИЈА	операције; - реши текстуални задатак постављањем израза са највише две рачунске операције и провери тачност решења; - одреди непознати број у једначини са једном аритметичком операцијом; - одреди делове (облика) дате величине; - изрази одређену суму новца преко различитих апоена; - прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама; - прикаже мањи број података у табlici и стубичастим дијаграмом; - уочи правило и одреди следећи члан започетог низа; - разликује дуж, полуправу и праву; - одреди дужину изломљене линије (графички и рачунски); - одреди обим геометријске фигуре; - нацрта правоугаоник, квадрат и троугао на квадратној мрежи и тачкастој мрежи; - уочи подударне фигуре на датом цртежу; - уочи симетричне фигуре; - допуни дати цртеж тако да добијена фигура буде симетрична у односу на дату праву;	провера (писмена вежба, контролни задатак, контролна вежба, тест знања, израда домаћих задатака, посматрање ангажованост на часу, математички диктат)	(приказивање, илустрације, цртежи) метод драматизације учење путем открића метод игре истраживачки метод аналитичко - синтетички	22
	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	- изрази дужину у различитим јединицама за мерење дужине; - измери дужину дужи и нацрта дуж дате дужине - чита и запише време са часовника; - користи јединице за време у једноставним ситуацијама			13
				УКУПНО	180

Допунска настава		Ваннаставне активности	
Предмет:	МАТЕМАТИКА		
Разред:	2.(ДРУГИ)		
Циљ		Наставне теме	Број часова по темама
Циљ допунске наставе Математике јесте: - да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву; - да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе; - савладају сабирање и одузимање до 100; - схвате множење као сабирање једнаких сабирака, упознају и користе термине и знак множење; - упознају операцију дељења, користе термине и знак дељења; - упознају (на примерима) комутативност и асоцијативност рачунских операција (без употребе ових назива); - савладају таблицу множења једноцифрених бројева и одговарајуће случајеве дељења (до аутоматизма); - умеју да прочитају и запишу помоћу слова збир, разлику, производ и количник, као и да знају да одреде вредност израза са две операције; - одреде делове (облика $1/n$) дате величине; - изразе одређену суму новца преко различитих апоена; - прочитају и запишу датиброј римским цифрама; - разликују дуж, полуправу и праву; - нацртају правоугаоник, квадрат и троугао на квадратној мрежи и тачкастој мрежи; - познаје и користи јединице за време у једноставним ситуацијама.		ГЕОМЕТРИЈСКА ТЕЛА И ФИГУРЕ	
		БРОЈЕВИ ДО 100	
		МНОЖЕЊЕ	
		ДЕЉЕЊЕ	
		МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	
		УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм			
СВЕТ ОКО НАС					
2.(ДРУГИ)					
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе и учења Света око нас јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.	ДРУГИ И ЈА	-Идентификује групе људи којима припада и своју улогу у њима; - оствари права и изврши обавезе у односу на правила понашања у групама којима припада; - се понаша тако да уважава различитости других људи; - прихвати последице када прекрши правила понашања групе; - сарађује са другима у групи на заједничким активностима; - разликује потребе од жеља на једноставним примерима из сопственог живота; - препозна грб, заставу и химну Републике Србије и примерено се понаша према симболима; - одреди тип насеља на основу његових карактеристика; - повеже личну хигијену, боравак у природи, физичку активност и разноврсну исхрану са очувањем здравља; - одржава личну хигијену - - руку, зуба и чулних органа; - примени правила културног и безбедног	Праћење и вредновање треба обављати континуирано, уважавајући интересовања и активности ученика у процесу учења, а у складу са индивидуални м развојним способностима. Поред мотивационог значаја, оцена би требало да представља и одраз квалитета испуњености постављених стандарда (знања, умења, ставова и	- посматрање са усмереном и концентрисаном пажњом ради јасног запажања и уочавања света у окружењу (уочавање видних карактеристика) - описивање - вербално или ликовно изражавање спољашњих и унутрашњих запажања; - процењивање - самостално одмеравање; - груписање - уочавање сличности и различитости ради	12
	КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА				16

	ЧОВЕК СТВАРА	понашања у саобраћају и превозним средствима у насељу са околином; - безбедно поступа пре и током временских непогода; - истезањем, савијањем и сабијањем одреди својства материјала; - одабере материјале који својим својствима највише одговарају употреби предмета; - пронађе нову намену коришћеним предметима; - наводи примере различитих облика кретања у окружењу;	вредности) у оквиру предмета. Евалуација се врши кроз : контролне вежбе, тестове знања, посматрање ангажованости на часу, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци	класификовања; - праћење - континуирано посматрање ради запажања промена; - бележење - записивање графичко, симболичко, електронско бележење опажања; - практиковање - у настави, свакодневном животу и спонтаној игри и раду: - експериментисање - намерно модификоване активности, огледи које изводи сам ученик; - истраживање - испитивање својстава и особина, веза и узрочно-последичних односа;	7
	КРЕТАЊЕ И ОРЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ	- одабере начин кретања тела, узимајући у обзир облик тела, врсту подлоге и средину у којој се тело креће; - измери растојање које тело пређе током свог кретања; - пронађе тражени објект у насељу помоћу адресе/карактеристичних објеката; - именује занимања људи у свом насељу са околином; - одреди време помоћу часовника и календара користећи временске одреднице: сат, дан, седмицу, месец, годину; - забележи и прочита податке из личног живота помоћу ленте времена;			17
	РАЗНОВРСНОСТ ПРИРОДЕ	- разликује облике рељефа у свом насељу и околини; - разликује облике и делове површинских вода у			20

		свом насељу и околини; - идентификује заједничке особине живих бића на примерима из окружења; - повеже делове тела живих бића са њиховом улогом/улогама; - разврста биљке из окружења на основу изгледа листа и стабла; - разврста животиње из окружења на основу начина живота и начина исхране; - наведе примере који показују значај биљака и животиња за човека; - штедљиво троши производе које користи у свакодневним ситуацијама; - разврста отпад на предвиђена места; - негује и својим понашањем не угрожава биљке и животиње у окружењу; - препозна примере повезаности живих бића са условима за живот; - повеже промене у природи и активности људиса годишњим добрима; - изведе једноставне огледе пратећи упутства; - повеже резултате рада са уложеним трудом.		- сакупљање - прављење колекција, збирки, албума из природног и друштвеног окружења; - стварање - креативна продукција; - играње - дидактичке, едукативне и спонтане игре; - активности у оквиру мини пројекта - осмишљавање и реализација.	
				УКУПНО	72

<u>Допунска настава</u>		Ваннаставне активности	
Предмет:	СВЕТ ОКО НАС		
Разред:	2.(ДРУГИ)		
Циљ		Наставне теме	Број часова по темама
Циљ допунске наставе предмета Свет око нас јесте да усвајањем знања, умења и вештина деца развијају своје сазнајне, физичке, социјалне и креативне способности, а истовремено спознају и граде ставове и вредности средине у којој одрастају, као и шире друштвене заједнице. Упознавање света око нас развија код деце сазнајне способности, формира основне појмове и постепено гради		ДРУГИ И ЈА КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА	
основе за систем појмова из области природе, друштва и културе. Истовремено, стичу се знања, умења и вештине које им омогућавају даље учење. Активним упознавањем природних и друштвених појава и процеса, подстиче се природна радозналост деце. Мотивишу се за схватање основних научних појмова из природних и друштвених наука, заразумевање основних појмова о ширем природном и друштвеном окружењу – завичају, развијање радозналости, интересовања и способности за активно упознавање окружења, развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности и развијање основних елемената логичког мишљења		ЧОВЕК СТВАРА КРЕТАЊЕ И ОРЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ РАЗНОВРСНОСТ ПРИРОДЕ	
		УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм			
Предмет:	ЛИКОВНА КУЛТУРА				
Разред:	2.(ДРУГИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе и учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.	ОБЛИЦИ	- тумачи једноставне визуелне информације везане за облике које опажа у свакодневном животу. - користи информације о светлости и одабрана ликовна дела као подстицај за стваралачки рад - природне облике надограђују, допуњују и на тај начин развијају комбинаторне способности ; - користи информације о особинама облика и контрасту у свом стваралачком раду. - разматра сам и са другима шта и како је учио и где та знања може применити. - изражава своје замисли одабраном ликовном техником. - примени стечена знања и доживљена искуства на новим задацима.	- запажање о учениковом раду; - техничка умешност; - мотивисаност за стваралаштво; - како реагује на нове технике и материјале; - усредсређеност на рад (толеранција, помоћ другима у раду);	- истраживање; - посматрање; - разговор; - игра трагања за познатим облицима; - цртање, сликање; - савијање једноставних оригами фигура; - прецизно	32

	СПОРАЗУМЕВАЊЕ	- користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; - уочава визуелне супротности у свом окружењу и изрази одабраним материјалом и техникама свој доживљај и замисли. - преобликују материјале у занимљиве ликовне целине - користи материјал и прибор на безбедан и одговоран начин, преобликује, самостално или у сарадњи са другима, материјале и предмете рециклажу - изрази, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, сећања и замисли. - преобликује, самостално или у сарадњи са другима, материјале и предмете за рециклажу - разматра, сам или у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити. - повезује уметничко занимање и одговарајуће производе; - тумачи једноставне визуелне информације које опажа у свакодневном животу; - користи информације и одабрана ликовна дела као подстицај за стваралачки рад; - тумачи једноставне визуелне информације - користи материјал и прибор на безбедан, одговоран и креативан начин; - изрази, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту,	- вредновање дејства рада на крају часа; - степен остварености задатка; - приказ емоција; - отвореност, искреност, непосредност; - извесна рутина у раду; - креативни аспекти рада; - активност у анализи и самоанализи (естетски суд).	- савијање папира на пола; - истовремено цртање левом и десном руком; - везивање чвора и машинско паковање поклона; - ушивање. - стрип; - дизајнирање честитке; - украшавање слова;	14

	ЛИКОВНЕ ИГРЕ	сећања и замисли		- мешање различитих боја;	12
	ПРОСТОР	- изрази бојом, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, осећања изамисли; - вајањем у глини изрази своје емоције, машту, осећања и замисли - користи информације као подстицај застваралачки рад;		- повезивање боја са појмом; - повезивање боја са звуком; - отискивање; - смишљање назива својих радова.	14
		- разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити. - повезује и примењује стечена знања из различитих области, - да уређује простор у коме живи и да води рачуна о њему - повезује уметничко занимање сценографа, костимографа и одговарајуће продукте; - изражава говором, мимиком, и телом различита расположења, покрете и дешавања; - упоређује свој и туђ естетски доживљај простора, изрази, одабраним материјалом и техникама замисли; - тумачи једноставне визуелне информације које опажа у свакодневном животу и користи их као подстицај за стваралачки рад;		- обликовање макета; - обликовање простора; клуж;	
				УКУПНО	72

		- користи материјал и прибор на безбедан и одговоран начин; изрази се, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, сећања изамисли.			

Обавезна настава		Изборни програм			
МУЗИЧКА КУЛТУРА					
2.(ДРУГИ)					
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе и учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	- Објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело; - разликује различите инструменте по боји звука и изражајним могућностима; - издвоји основне музичке изражајне елементе; - препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; - повезује карактер дела са изражајним музичким елементима и инструментима; - изговара бројалице у ритму, уз покрет; - пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; - изводи уз покрет музичке и традиционалне игре; - примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању;	Посматрање ангажованости на часу, ученички радови и продукти ученичких активности, усмено испитивање, разговор са учеником	- вербални (монолошки и дијалошки) - метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи) - метод драматизације - учење путем открића - аудитивна метода	8

	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	- свира по слуху ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранжмане, свирачке деонице у музичким играма; - повезује почетне тонове песама-модела и једноставних наменских песама са бојама; - повезује ритам са графичким приказом; - објашњава својим речима доживљај свог и туђег извођења; - учествује у школским приредбама и манифестацијама;			24
	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	- направи деце ритмичке инструменте; - осмисли покрете уз музику; - осмисли ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука; - осмисли одговор на музичко питање; - осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; - према литерарном садржају изабере од понуђених, одговарајући музички садржај; - поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; - користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука.			4
	УКУПНО				36

Обавезна настава		Изборни програм			
Предмет:	ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ				
Разред:	2.(ДРУГИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе и учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	- примени једноставне, двоставне опште припремне вежбе (вежбе обликовања); - правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; - комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; - одржава равнотежу у различитим кретањима; - разликује правилно од неправилног држања тела; - успостави правилно држање тела; - правилно дише током вежбања; - изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; - изведе дечји и народни плес; - користи основну терминологију вежбања; - поштује правила понашања у и на просторима за вежбање;	Праћење и вредновање рада ученика обавља се сукцесивно у току целе школске године, на основу јединствене методологије која предвиђа следеће тематске целине: Посматрање ангажованости на часу, стање мотичких	вербални (монологски и дијалогски)	25
	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ			метод демонстрације (приказивање, показивање, илустрације, цртежи, скице, дијаграми)	72
	1.ХОДАЊЕ И ТРЧАЊЕ				
	2.СКАКАЊЕ И ПРЕСКАКАЊЕ				
	3.БАЦАЊЕ И ХВАТАЊЕ				
	4.ПУЗАЊА, ВИШЕЊА,				

	ПЕЊАЊА И УПОРИ 5.ВЕЖБЕ НА ТЛУ 6.ВЕЖБЕ РАВНОТЕЖЕ 7.ВЕЖБЕ СА РЕКВИЗИТИМА 8.ПЛЕС И РИТМИКА 9.ПОЛИГОНИ 10.КУЛТУРА 11.ВЕЖБАЊА И ИГРАЊА ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	- поштује мере безбедности током вежбања; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; - поштује правила игре; - навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; - прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; - уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; - уочава улогу делова тела у вежбању; - уочи промене у расту код себе и других; - препозна сопствено болесно стање и не вежба када је болестан; - примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања; - одржава личну хигијену; - учествује у одржавању простора у коме живи и борави; - наведе врсте намирница у исхрани; - препознаје везу вежбања и уноса воде; - повеже ходање и трчање са позитивним утицајем на здравље; - препозна лепоту покрета у вежбању; - се придржава правила вежбања; - вреднује успех у вежбању;	способности усвојене здравствено хигијенске навике, достигнути ниво савладаности моторних знања, умења и навика у складу са индивидуалним могућностима, однос према раду	метод драматизације метод имитације метод вежбања и игре аналит. синтетички	11
				УКУПНО	108

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности		
Предмет:	ДИГИТАЛНИ СВЕТ					
Разред:	2. (ДРУГИ)					
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	
Циљ наставе и учења предмета Дигитални свет јесте развијање дигиталне компетенције ученика неопходне за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развијање основа алгоритамског начина размишљања.	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: упореди начин на који учи у школи са онлајн учењем путем школске платформе – користи школску платформу за онлајн учење (уз помоћ наставника и/или родитеља/законског заступника); – самостално користи дигиталне уџбенике за учење; – креира, чува и поново уређује дигиталну слику (самостално и/или уз помоћ наставника) користећи одговарајућу апликацију; – својим речима објасни појам покретне слике; – креира елементе покретне слике; – креира једноставан графички дигитални материјал намењен познатој публици; – својим речима објасни због чега дигиталне уређаје повезујемо на мреже, укључујући интернет; – наведе могућности за размену материјала, комуникацију и заједнички рад (учење) које су настале захваљујући умрежавању дигиталних уређаја;	Тестови Вежбе Самопроцена Вршњачка процена Отворена питања Квизови(већ знам,хоћу да научим)	-Коришћење школске платформе за онлајн учење -Коришћење дигиталних уџбеника -Групни рад и рад у паровима -Комуникација путем дигиталних уређаја -Коришћење различитих апликација,дигиталне слике -Алгоритам објаснити помоћу програмиране наставе	20	
	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА					6
	АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА		– објасни добитке и ризике који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја; – разликује неприхватљиво од прихватљивог понашања при комуникацији на интернету; – реагује на одговарајући начин ако дође у додир са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин; – наведе неке од начина на које корисници дигиталних уређаја остављају личне податке у дигиталном окружењу;		-Коришћење различитих апликација,дигиталне слике -Алгоритам објаснити помоћу програмиране наставе -Стална комуникација и коришћење интернет бонтона -Коришћење дигиталних уређаја и заштита животне средине	10

		– организује сопствено учење у онлајн окружењу на начин који не угрожава здравље и личну безбедност, као и сигурност дигиталног уређаја; – предложи начине одлагања електронског отпада који не угрожавају животну средину; – својим речима објасни појам алгоритама; – анализира једноставан познати поступак који садржи понављања одређених радњи и представи га алгоритама; – креира одговарајући рачунарски програм у визуелном програмском језику; – анализира једноставан програм креиран у визуелном програмском језику и објасни шта и на који начин тај програм ради – предложи начине одлагања електронског отпада који не угрожавају животну средину; – својим речима објасни појам алгоритама; – анализира једноставан познати поступак који садржи понављања одређених радњи и представи га алгоритама; – креира одговарајући рачунарски програм у визуелном програмском језику; – анализира једноставан програм креиран у визуелном програмском језику и објасни шта и на који начин тај програм ради; – уочи и исправи грешку у једноставном програму, провери ваљаност новог решења и по потреби га додатно поправи (самостално или сараднички); – креира програм у визуелном програмском језику којим управља понашањем расположивог физичког дигиталног уређаја.		-Креирање програма са Једноставним понављањем		
					УКУПНО	36

Обавезна настава		<u>Изборни програм</u>			
Предмет:	ВЕРСКА НАСТАВА				
Разред:	2.(ДРУГИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
• упознавање ученика са садржајима и начином рада • мотивисање ученика за похађање часова верске наставе • омогућити ученицима разумевање Крштења као уласка у Божју породицу • • омогућити ученицима да разликују појмове: Црква, храм, Литургија • указати ученицима да је учешће у Литургији засновано на слободи	I – УВОД 1. Ми смо Црква – уводни час	• сагледава садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 2. разреда основне школе; • • уочава какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. • зна да се Крштењем постаје члан Цркве • зна да је Црква заједница	Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; ппровером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова <u>Опцењивање</u>	Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике	Увод – 1 Моје место у Цркви – 6 Литургијске службе – 6 Живот у Цркви – лепота празника –6 Трпеза Господња – 5 Света Литургија –

		потпуно другачија од свих • зна да је Црква заједница са Богом • разликује значења појмова Црква (заједница) и храм (место на којем се сабирамо)	Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика;	би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.	прослава Васкрсења – 5 Икона – прозор у вечност – 5 Евалуација – 1+1
• омогућити ученицима разумевање Крштења као уласка у Божју породицу • •омогућити ученицима да разликују појмове: Црква, храм, Литургија •указати ученицима да је	II – МОЈЕ МЕСТО У ЦРКВИ	• зна да се Крштењем постаје члан Цркве • зна да је Црква заједница потпуно		<u>Врсте наставе</u> Настава се реализује кроз следеће облике	

учешће у Литургији засновано на слободи		другачија од свих • зна да је Црква заједница са Богом • разликује значења појмова Црква (заједница) и храм (место на којем се сабирамо)		наставе: теоријска настава (35 часова) практична настава (1 час) Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и	

				наставних средстава <u>Евалуација наставе</u> Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: •процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; •провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова	
• ученицима пружити основно знање о литургијским службама • омогућити ученицима да уоче да Црква не може да постоји без свих служби • омогућити ученицима да уоче да свако у Цркви има	III ЛИТУРГИЈСКЕ СЛУЖБЕ	•препознаје и именује основне службе које постоје на Литургији • зна да свако у Цркви има своју службу • уочава			

своју службу		међусобну повезаност служби у Цркви • може да објасни службу Епископа у Цркви • уочава да Епископ предводи молитву Цркве			
• ученицима пружити основно знање о великим празницима Цркве • указати ученицима да се празници прослављају литургијски – на заједничкој молитви • ученицима пружити основно знање о важности личности Пресвете Богородице	IV – ЖИВОТ У ЦРКВИ – ЛЕПОТА ПРАЗНИКА	• Уочава и разуме разлог нашег великог поштовања према Богородици • Уочава да Богородицу сматрамо светијом од свих светих. • Зна молитву <i>Богородице Дјево</i>			
• пружити ученицима неопходно знање	V – ТРПЕЗА ГОСПОДЊА	• може да увиди и каже зашто приносимо дарове			

да у Литургији свет приносимо Богу • омогућити ученицима основ за разумевање да се кроз Причешће остварује наша заједница са Богом • ученицима пружити основно знање о предметима који се користе на Литургији • упознати ученике са основним елементима славе и њеном везом са Литургијом		природе Богу • може на елементарном нивоу да препозна и именује литургијске предмете • зна да је Литургија заједничка трпеза око које се окупљају чланови Цркве			
• пружити ученицима основ за разумевање Литургије као догађаја остварења наше заједнице са Богом • побољшати знање о догађајима везаним за Васкрсење Христово	VI – СВЕТА ЛИТУРГИЈА – ПРОСЛАВА ВАСКРСЕЊА	• проширује своја знања Христовом Васкрсењу • разуме да је Христово Васкрсење изузетан догађај у који је укључена читава природа • зна да је Христос увек са нама			

		• зна да наброји основне делове храма			
• приближити ученицима појам Царства Божјег указати на иконе као напосебну пројаву Царства Небеског• приближити ученицима појам светих и икону као приказ светости.	VII ИКОНА - ПРОЗОР У ВЕЧНОСТ	• уочава да је унутрашњост храмова уређена за служење Литургије			
				УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм			
Предмет:	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ				
Разред:	2.(ДРУГИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе и учења програма Грађанско васпитање је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.	ЉУДСКА ПРАВА Ја и други у различитим групама	- разликује понашања појединаца која доприносе или ометају функционисање и напредовање групе; - успоставља, гради и чува успешне односе са члановима групе којој припада; - исказе своја осећања и потребе на начин који не угрожава друге; - препозна и уважи осећања и потребе других; - наведе и својим речима објасни основна права детета садржана у Конвенцији о деčјим правима;	Сагласно природи предмета, његовом циљу и задацима наставе, ученици се не оцењују класичним школским оценама нити пореде. Задатак наставника је да ученицима јасно стави до знања да је свака лична експресија подједнако драгоцен, да истакне позитивне потенцијале у сваком од учесника, дајући лични, конкретни подстицај сваком ученику.	Радионице Дијалог Истраживање Игре улога	14
	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Школа као заједница	- прихвата и образлаже на примерима из живота да свако дете има иста права без обзира на различитости;		Радионице Дијалог Истраживање Игре улога	8
	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Школа као безбедно место	- препозна ситуације кршења својих и туђих права и показује		Радионице Дијалог Истраживање Игреулога	7

	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Школа као безбедно место за све	спремност да тражи помоћ; - се договара и одлучује у доношењу правила групе и да се понаша у складу са њима; - наводи примере међусобне повезаности права и одговорности; - разликује ненасилну од насилне комуникације међу члановима групе на примерима из свакодневног живота, из књижевних дела које чита и филмова које гледа; - саслуша излагање саговорника без упадица и са уважавањем; - даје и прихвата предлоге водећи рачуна о интересу свих страна у сукобу; - представи шта садржи и чему служи Правилник о безбедности ученика његове школе; - се понаша у складу са Правилником о безбедности ученика; - наводи примере одговорности			7

		одраслих и ученика за безбедност у школи; - препознаје предности, ризике и опасности по себе и друге и одговорно поступа при коришћењу мобилног телефона и интернета; - сарађује и преузима различите улоге на основу договора у групи; - износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге који могу унапредити безбедност ученика у школи; - учествује у изради плана једноставне акције; - са другим ученицима изводи и документује једноставну акцију; - доприноси промоцији акције; - на једноставан начин вреднује изведену акцију.			
				УКУПНО	36

III РАЗРЕД

Обавезна настава		Изборни програм			
Предмет:	СРПСКИ ЈЕЗИК				
Разред:	3.(ТРЕЋИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.	КЊИЖЕВНОСТ 80 број часова	-чита са разумевањем различите текстове; -опише свој доживљај прочитаних књижевних дела; -изнесе своје мишљење о тексту; -разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; -одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; -именује главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; -уочи основне одлике лирске песме (стих, строфа и рима);	описивање доживљаја прочитаних књижевних дела; изношење мишљења и ставова о прочитаном делу; изношење личних ставова о поступцима и особинама ликова, као и о различитим догађајима у тексту; изражајно рецитовање лирске песме; интерпретативно читање прозног текста, сценски наступ; извођење драмског текста, драмска игра,	Приликом обраде књижевно-уметничких текстова ученици се мотивишу кроз различите стваралачке активности: изражајно рецитовање лирске песме, интерпретативно читање прозног текста, сценски наступ – извођење драмског текста, драмска игра, драмски дијалози, гледање дечје позоришне представе, снимање и коментарисање драматизованих	

		-разуме пренесено значење пословице и басне и њихову поучност; -разуме идеје књижевног дела; -уочи основне одлике народне бајке; -разликује народну од ауторске бајке; -представи главне особине јунака; -уочи основне одлике народне епске песме; -уочи поређење у књижевном делу и разуме његову улогу; -разликује опис од приповедања у књижевном делу; -покаже примере -дијалога у песми, причи и драмском тексту; -уочи хумор у књижевном делу: -чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; -изражајно рецитује песму и чита прозни текст; -изводи драмске текстове; -разликује врсте (и подврсте) речи у типичним случајевима; -одреди основне граматичке	драмски дијалози; игре асоцијације, креативне слагалице, интерактивни задаци и квизови, наставни листићи, тестови знања,..	одломака. Развијање књижевних појмова код ученика подразумева именоване и описно образлагање појма; уочавање улоге одређеног појма у књижевноуметничком тексту. Компаративна анализа и уочавање разлике између књижевности и филма врло је корисна када су у питању екранизована књижевна дела попут <i>Хајди, Баи</i> – <i>Челик</i> и других народних и ауторских бајка, при чему ученици развијају медијску писменост. За систематизацију обрађених књижевних садржаја могу послужити: коришћење дигиталних садржаја (аудио записа), игре асоцијације, креативне слагалице, интерактивни задаци и	

		категорије именица, придева и глагола; -примењује основна правописна правила; јасно и разговетно изговори -обавештајну, упитну изаповедну реченицу, поштујући одговарајућу интонацију и логички акценат, паузе, брзину и темпо; споји више реченица у краћу и дужу целину; препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин; извештавао догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности, објективности и сажетости; варира језички израз; попуни једноставан образац у који уноси основне личне податке; разликује формални од неформалног говора (комуникације);	иницијални тест; понављање граматичких садржаја	КВИЗОВИ,...	

	ЈЕЗИК Граматика, правопис и ортоепија	учествује у разговору поштујући уобичајена правила комуникације и пажљиво слуша саговорника.	из 2. разреда; различита вежбања кроз граматичке анализе обрађених књижевних текстова; петнаесто минутне вежбе; наставни листићи; тестови; контролне вежбе,...	У настави језика ,програм је усмерен на: -усвајање основних граматичких правила и њихову адекватну примену у писаној и говорној комуникацији; -проширивање основних знања о именицама, придевима и глаголима; усвајање нове врсте речи-заменице (само личне заменице); -усвајање нових знања о градивним и збирним именицама после понављања властитих и заједничких именица;	60

				-после понављања описних придева увести нову подврсту придева – градивни и присвојни придеви; -градивне именице користити као основу за извођење градивних придева; -када су у питању присвојни придеви градиво што више повезати са правописом; -одређивање рода и броја придева после понављања рода и броја именица; -указивање ученицима на слагање придева са именицом у роду и броју без увођења нових термина; -увођење личних заменица (само основни облици) и њихово повезивање глаголским лицем, односно бројем-представља основу за	

			говорне вежбе:рецитованье, изражајно читање, сценско приказивање драмског текста; лексичко-семантичке вежбе:речи које припадају различитим тематским скуповима,речи супротног значења, али исте врсте и истог рода и броја, промена граматичког лица у тексту, основно и	уочавање слагања субјекта и предиката. Врсте речи уочавати најпре на изолованим примерима(у основном облику), а затим увежбавати на и у оквиру реченице. Правописна правила ученици усвајају постепено кроз: -понављања, -вежбања и -усвајање нових садржаја на нивоу речи и на нивоу реченица; - усвајање писања вишечланих географских назива повезати са наставом природе и друштва(завичајна географија). Програм наставе језичке културе усмерен је на усмено и	

	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА		пренесено значење речи ,...; правописне вежбе: диктат, аутодиктат, вежбе допуњавања и избора правилног облика речи; језичке вежбе: ситуационе игре (разговор у продавници, код лекара, у библиотеци...), проширивање и допуњавање реченица различитим врстама речи, промена реда речи у реченици, промена дужине реченице	писмено изражавање. Усмено изражавање развијати код ученика у разговору усмеравајући их да јасно, прецизно и разговетно изговарају реченице поштујући интонацију и правилно акцентовање у реченицама и то кроз: -одговоре на питања; -постављањем питања; -изношењем личних ставова и мишљења о датој теми; -обликовањем усмене поруке у којој ће ученици изнети информације на примерима из свакодневног живота; -препричавањем, причањем и описивањем (сажето и опширно) усмено и писмено. Препричавање мора да има свој циљ, да буде	40

				плански и усмерено. Усмерити ученике да одаберу чињенице, одвоје главно од споредног и следе хронолошки ток садржаја. Препричавати само оне садржаје који испуњавају програмске захтеве и који су претходно објашњени, анализирани. Причање (стваралачко изражавање) почиње причањем доживљаја а потом догађаја. Треба да буде оригинално, маштовито и динамично уз слободније изношење личних доживљаја, ставова кроз емотивно и сликовито изражавање. Описивање као трајна вештина у језичком испољавању је оспособљавање ученика да:	

				-пажљиво посматрају, -уочавају, -откривају -запажају -упоређују па тек тада дату предметност мисаоно заокруже и језички уобличе. Потребно је обратити пажњу ученицима: -да оно што описују буде локализовано (временски, просторно и узрочно), -на одабир битних својстава(однос спољашњег и условно унутрашњег); -изношење личних ставова; -на описне елементе у књижевном- уметничким текстовима(опис предмета, ентеријера,	

				биљака и животиња, књижевних ликова, пејзажа,...), као најбоље обрасце за спонтано усвајање описивања. Циљеве и задатке ове врсте вежбања треба постепено усложњавати – од једнолинијске дескрипције видљивог до промишљеног, аналитичког доживљаја стварности у којој ће се истаћи самосталност и индивидуалност код ученика. Извештавањем се на јасан, објективан и сажет начин говори о неком догађају. На овом узрасту је потребно само указати ученицима на основне одлике овог облика изражавања: на тачност преношења података, на аутентично презентовање	

				чињеница, на једноставност, на одсуство личног коментара, субјективног доживљаја и имагинарног. Ученике би требало подстицати да сажето усмено извесе о себи (нпр. о обављеном задатку код куће) у виду одговора на питања која ће учитељ поставити. На овај начин ће ученици вежбати да буду економични и прецизни приликом изражавања. Варирање језичког израза односи се на специфичан одабир и комбинацију језичких средстава. Помоћу књижевних и некњижевних текстова ученицима би требало указати на различите могућности употребе речи, синтагми и реченица у	

				формалним/неформалним језичким ситуацијама, као и на промену њиховог значења у зависности од контекста. Током практичне наставе језичке културе ученицима би требало указати да је неопходно говорити онако какото захтева комуникативна ситуација и са њом ускладити језичке механизме.		
					УКУПНО	180

<u>Допунска настава</u>		Ваннаставне активности
Предмет:	СРПСКИ ЈЕЗИК	
Разред:	3.(ТРЕЋИ)	
Циљ		Наставне теме
- Циљ допунске наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати. - Развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује. - Оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама(улога говорника, саговорника, слушаоца и читаоца). - Уочавање ликова, теме, поруке, карактеристика књижевног дела. - Овладавање техником читања и писања на оба писма. - Савладавање просте реченице. - Савладавање појма раченице и главних делова реченице. - Свладавање реченица по значењу и облику. - Стицање основних појмова о врстама речи:именице, глаголи и придеви.		КЊИЖЕВНОСТ ЈЕЗИК:-граматика -правопис и -ортоепија ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА
		УКУПНО 36

Допунска настава		Ваннаставне активности	
Предмет/ назив активности:	Драмска секција		
Разред:	3. (ТРЕЋИ)		
Циљ		Наставне теме	
Циљ драмске секције јесте да ученици овладају основним правилима српског књижевног језика на коме ће се усмесно правилно изражавати; развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он унапређује и негује; усвајање појма драмског текста; усвајање појма глумац, редитељ, сцена, сценограф, костим, костимограф, кореограф; развијање љубави код ученика према различитим књижевним жанровима; оспособљавање ученика да се успешно служе књижевним језиком у различитим видовима усмене комуникације и у различитим ситуацијама; оспособљавање и усавршавање ученика за правилно, логично и изражајно читање и усмено извођење драмског текста.		- Формирање драмске секције и одабир драмских текстова - Новогодишњи програм - Светосавска приредба - Драмски текстови о мајци и баки поводом 8. Марта - Припрема драмских текстова из лектире - Драмски комади на тему ђачког живота - Завршна свечаност и сумирање резултат	
		УКУПНО	36

Допунска настава		Ваннаставне активности	
Предмет/ назив активности:	Рецитаторска секција		
Разред:	3. (ТРЕЋИ)		
Циљ		Наставнетеме	
Циљ рецитаторске секције јесте да ученици овладају основним правилима српског књижевног језика на коме ће се усмено правилно изражавати; развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује; усвајање појма лирске описне песме; развијање љубави код ученика према различитим књижевним жанровима; оспособљавање ученика да се успешно служе књижевним језиком у различитим видовима усмене комуникације и у резличитим ситуацијама; оспособљавање и усавршавање ученика за правилно, логично и изражајно читање и усмено казивање рецитација		- Формирање рецитаторске секције и одабир рецитација - Најрецитатор-припрема за такмичење - Новогодишња свечаност - Светосавска приредба - 8. март - Ја сам песник - Завршна свечаност и сумирање резултата	
		УКУПНО	36

Допунска настава		Ваннаставне активности	
Предмет/ назив активности:	Наша машта може свашта		
Разред:	3. (ТРЕЋИ)		
Циљ		Наставне теме	
-Подстицање самоиницијативе,самосталности и стваралаштва,интелектуалне радозналости,истраживачких склоности и жеље за новим сазнањима у областима науке,технике,културе,уметности,спорта и друштвеног живота. -Оспособљавање ученика за рационалну организацију,програмирање и планирање рада слободних активности и слободног времена. -Подстицање разноврсних позитивних интересовања и склоности ученика и њихово професионално усмеравање.		– Ликовне активности – Математичке радионице – Спортске игре – Филм и музика – Дечија штампа – Чуvari традиције – Чуvari природе	
		УКУПНО 36	

Обавезна настава		Изборни програм			
СТРАНИ ЈЕЗИК – ЕНГЛЕСКИ					
3.(ТРЕЋИ)					
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе енглеског језика у трећем разреду је оспособљавање ученика да на основном нивоу комуницирају на енглеском језику, у усменом и писаном облику, о темама из непосредног окружења. Учење енглеског језика подстиче свест о значају сопственог језика и културе и олакшава разумевање различитости између своје и култура народа који енглески говоре као матерњи језик. Стимулише критичко и креативно мишљење, радозналост и истраживачки дух и омогућава одговарајући лични, социјални и	1.Другарство	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писаној комуникацији: 1. поздраве и отпоздраве примењујући једноставна језичка средства; представе себе и другог на једноставан начин; -разумеју јасно постављена једноставна питања личне природе и одговаре на њих; - разумеју једноставне описе предмета; опишу предмете и места користећи једноставна језичка средства; - разумеју и поштују устаљена правила учтивости; - уоче сличности и разлике у школском животу у ВБ и код нас. 2. препознају и именују предмете и појмове који се односе на тему; - разумеју једноставне позиве на заједничке активности и реагују на њих; упуте једноставне позиве на заједничке активности; разумеју	Врши се провера наученог кроз низ различитих активности и на више начина. –путем формативног оцењивања кроз пројектне задатке; - сумативног оцењивања у виду писмених задатака, завршних тестова, водећи рачуна да се не разликују од активности на часу. На овај начин се поред праћења постигнућа ученика прати и начин рада наставника и	Програм се остварује динамичним смењивањем активности кроз употребу визуелних наставних средстава, игре, дијалога, рада у пару или у групи. Путем драмских активности ученик усваја језик тако што је у стању да користи језичке активности слушања и говора, све више искључујући примену матерњег језика приликом комуникације са наставником и вршњаком. Активности се спроводе у пријатној атмосфери, слушање и реаговање је на страном језику, игре су примерене узрасту и решавању проблемских ситуација као и заједничком прављењу илустрованих	12 98

интелектуални ученика.	развој	2. Породица и окружење	једноставна упутства и налоге и реагују на њих; размене основне информације о себи и другима; - препознају и именују бића, предмете и места из непосредног окружења; разумеју једноставне описе бића, предмета и места; опишу бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства; - на прикладан начин упуте позив на заједничке активности; - именују познате личности из савремене уметности циљне културе (филм, музика); - уоче сличности и разлике у јавном превозу у Лондону и свом месту; - препознају и именују најпознатије знаменитости Лондона.	његово постигнуће.	материјала за игре и приредбе.	13
		3. Емоције, љубав	-3. препознају и именују појмове који се односе на тему; разумеју свакодневне исказе у вези са непосредним потребама и осећањима; изразе основне, свакодневне потребе и осећања једноставним језичким средствима; разумеју једноставне описе живих бића и места; опишу жива бића и места користећи једноставна језичка средства;			13
		4. Становање	-разумеју једноставне исказе који се односе на изражавање способности; траже информацију о туђим способностима и саопште шта они или неко други може/не може/уме или не уме да уради; - опишу Музеј воштаних фигура у Лондону једноставним језичким средствима. –			13

		4. препознају и именују појмове који се односе на тему; разумеју једноставне описе бића (људи и животиња) и места; опишубића (људе и животиње) и места користећи једноставна језичка средства; разумеју једноставне исказе којима се изражава поседовање / непоседовање и реагују на њих; размене информације које се односе на поседовање/непоседовање користећи једноставна језичка средства; разумеју једноставна обавештења о положају у простору; траже и пруже кратка једноставна обавештења о положају у простору; уоче сличности и разлике у стамбеном простору земаља циљне културе и код нас; разумеју једноставан опис важнијих знаменитости градова циљне културе (Бакинџемска палата у Лондону) и могу да их опишу користећи једноставна језичка средства			11
	5. Слободно време	4. препознају и именују појмове који се односе на тему; разумеју једноставне описе бића (људи и животиња) и места; опишубића (људе и животиње) и места користећи једноставна језичка средства; разумеју једноставне исказе којима се изражава поседовање / непоседовање и реагују на њих; размене информације које се односе на поседовање/непоседовање користећи једноставна језичка средства; разумеју једноставна обавештења о положају у простору; траже и пруже кратка једноставна обавештења о положају у простору; уоче сличности и разлике у стамбеном простору земаља циљне културе и код нас; разумеју једноставан опис важнијих знаменитости градова циљне културе (Бакинџемска палата у Лондону) и могу да их опишу користећи једноставна језичка средства			
	6. Временско искуство	5- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања; траже мишљење и изражавају допадање/недопадање једноставним језичким средствима; разумеју и саопште једноставне исказе који се односе на хронолошко време; разумеју једноставне описе места; опишу места користећи једноставна језичка средства; разумеју и саопште једноставне информације које се односе на изражавање количина и бројева; уочавају сличности и разлике у распореду obroка омиљеним врстама јела код нас и у ВБ. 6- препознају и именују појмове који се односе на			10

		тему; - разумеју једноставне описе бића (људи); опишу бића (људе) користећи једноставна језичка средства; разумеју једноставне исказе којима се изражавају тренутне радње; изражавају тренутне радње једноставним језичким средствима; разумеју и саопште једноставне исказе који се односе на хронолошко и метеоролошко време; уочавају сличности и разлике у народним ношњама у земљама циљне културе и код нас.			
			УКУПНО		72

Допунска настава		Ваннаставне активности	
СТРАНИ ЈЕЗИК – ЕНГЛЕСКИ			
3.(ТРЕЋИ)			
Циљ		Наставне теме	
Циљ допунске наставе јесте: -помагање ученицима при усвајању програмом предвиђеног градива; - развијање позитивног става и одоса према предмету и раду; - развијање мотивације код ученика за усвајање градива; пружање помоћи ученицима у учењу и разумевању наставних садржаја; -пружање помоћи ученицима који имају потешкоћа при савладавању садржаја због болести, слабог предзнања или из других разлога нису усвојили програмом предвиђено градиво; -омогућити ученику да кроз низ активности савлада садржај у оквиру својих могућности.		1. Другарство 2. Породица и окружење 3. Емоције, љубав 4. Временско искуство 5. Слободно време 6. Временско искуство	
		УКУПНО	36

<u>Допунска настава</u>		Ваннаставне активности	
<u>Предмет/ назив активности:</u>			
Разред:	3. (ТРЕЋИ)		
Циљ		Наставне теме	
Циљ ваннаставних активности јесте развој мотивације код ученика, као и подстицај развоја интересовања и склоности ка различитим областима стваралаштва и рада. Оваква врста активности подстиче професионални развој као и интересовања из других области живота значајних за развој ученикове личности.		1. Другарство 2. Породица и окружење 3. Емоције, љубав 4. Становање 5. Временско искуство	
		УКУПНО : 36	

		Обавезна настава	Изборни програм			
Предмет:		МАТЕМАТИКА				
Разред:		3.(ТРЕЋИ)				
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.		БРОЈЕВИ	– прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој; – прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (до 1000); – изврши четири основне рачунске операције, писмено и усмено (до 1000); – подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат; – процени вредност израза са једном рачунском операцијом; – израчуна вредност бројевног израза са највише три рачунске операције; – одреди десетице и стотине најближе датом броју; – реши једначину са једном рачунском операцијом; – одреди и запише скуп решења неједначине са сабирањем и одузимањем; – реши проблемски задатак користећи бројевни израз или једначину;	-Иницијални тест - Усмено испитивање - Писмено испитивање - Свакодневна посматрања - Активност на часу - Учествовање у разговору и дискусији - Самосталан рад - Рад у групи	Програм наставе математике се остварује изучавањем група објеката који се посматрају као самосталне целине, систематизацијом дидактичког материјала, кроз очигледне примере и различите задатке, графичко приказивање помоћу Веновог дијаграма, дијаграмских слика, операције са бројевима (сабирање, одузимање, множење и дељење), писмено и усмено рачунање, коришћење симбола израза формула, вежбањем кроз очигледне примере, практичан рад.Смењивање	Бројеви 136

	– уочи делове целине и запише разломке облика $\frac{m}{n}$ ($m \leq n \leq 10$); – упореди разломке облика $\frac{m}{n}$ са једнаким имениоцима; – резултат мерења дужине запише децималним бројем са једном децималом; – уочи и речима опише правило за настајање бројевног низа; – чита и користи податке представљене табеларно или графички (стубичасти дијаграм и сликовни дијаграм); – црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат; – конструише троугао и круг; – именује елементе угла, правоугаоника, квадрата, троугла и круга; – разликује врсте углова и троуглова; – одреди обим правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца; – опише особине правоугаоника и квадрата; – преслика геометријску фигуру у квадратној или тачкастој мрежи на основу задатог упутства; – користи геометријски прибор и	- Тестови	различитих активности и техника: вербална, текстуална, практична, учења путем откривања, смислено учење, решавање проблема. Упутити ученике како да у разним животним ситуацијама уочавају одговарајуће математичке релације. Истицање елементарне геометријске представе кроз практичан рад. Системски рад на развијању елементарних просторних представа. Кроз практичан рад објаснити систем јединица мера.	Геометрија 32

	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	софтверске алате за цртање; – чита, упореди и претвара јединице за мерење дужине, масе, запремине течности и времена; – упореди величине (дужина, маса, запремина течности и време); – измери површину геометријске фигуре задатом мером (правоугаоником, квадратом и троуглом); – примењује концепт мерења у једноставним реалним ситуацијама.			Мерење и мере 12
УКУПНО					180

<u>Допунска настава</u>		Ваннаставне активности	
Предмет:	МАТЕМАТИКА		
Разред:	3.(ТРЕЋИ)		
Циљ		Наставне теме	
Циљ допунске наставе из математике је : - Проналажење путева, спречавање застоја у напредовању - Примена индивидуализоване наставе, односно издиференцираних захтева у зависности од ученика - Потстицање и мотивисање ученика да усвоје предвиђене наставне садржаје, односно отклонити неуспех у учењу - Навикавање ученика на самосталан рад и активно учење - Савладавање основних операција - Развијање памћења, мишљења, логичког мишљења и повезивања.		БРОЈЕВИ ГЕОМЕТРИЈА МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	
		УКУПНО	36

<u>Додатна настава</u>		Ваннаставне активности	
Предмет:	МАТЕМАТИКА		
Разред:	3.(трећи)		
Циљ		Наставне теме	
Циљ додатне наставе је проширивање знања из математике , развијање логичког мишљења, стицање нових знања и решавање проблемских ситуација на рационалан и интересантан начин. Додатна настава развија упорност и стрпљење , као и креативно мишљење.		1. Занимљиви задаци -бројевни низови -декадни записи -задаци комбинаторике -римске цифре -палидрвца 2. Магични квадрати 3. Једначине и неједначине 4. Разломци 5. Обим правоугаоника,квардата и троугла	
		УКУПНО	36

Допунска настава		Ваннаставне активности	
Предмет/назив активности:	Математичка секција		
Разред:	3. (ТРЕЋИ)		
Циљ		Наставне теме	
- Развијање логичког мишљења, поступка решавања проблемских задатака - Развијање тачности и прецизности при раду - Оспособљавање ученика за самостално решавање проблема - Развијање способности уочавања битног у проблему - Прецизност и уредност при раду		– Логички и комбинаторни задаци – Природни бројеви и операције са њима – Решавање задатака помоћу једначина и дијаграма – Магични квадрат – Геометрија	
		УКУПНО	36

	Обавезна настава		Изборни програм			
Предмет:	ПРИРОДА И ДРУШТВО					
Разред:	3.(ТРЕЋИ)					
Циљ предмета	Наставне теме		Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Природе и друштва јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.	МОЈ КРАЈ	<i>Природа, човек, друштво</i>	– идентификује облике рељефа и површинских вода у свом крају; – одреди положај задатог објекта у односу на истакнуте облике рељефа и површинске воде у свом крају; – илуструје примерима како рељеф и површинске воде утичу на живот људи у крају; – примени правила друштвено прихватљивог понашања поштујући права, обавезе и различитости међу људима; – повеже различита занимања и делатности са потребама људи у крају у	Усмене провере, петоминутне провере, наставни листићи, контролне вежбе, тестови, презентација истраживачких задатака, презентација резултата огледа и експеримената, читање географске карте и плана насеља, домаћи задаци, израда панора, практична провера оријентације у простору и времену.	Креће се од облика рељефа и површинских вода у крају. Посматрањем облика рељефа у крају и прављење макете рељефа у песку. Разговором о начину живота људи и специфичностима краја. Уводи се и појам сабраћаја и његове улоге у превозу путника и терета, односно преносу информација. И даље се ради на оспособљавање ученика за безбедно учешће у саобраћају преласком улице на и ван пешачког прелаза. Садржаји о својствима воде и њеним агрегатним стањима реализоваће се извођењем огледа у учионици и код	30

			коме живи; – повеже врсте и значај саобраћаја у свом крају са потребама људи; – примени правила безбедног понашања у саобраћају; – разликује чврсто, течно и гасовито стање воде у природи и свакодневном животу; – повеже температурне промене са променама запремине и кретања ваздуха; – очита вредности температуре воде, ваздуха и тела помоћу термометра; – прикаже везе међу живим бићима у различитим животним заједницама помоћу ланаца исхране; – илуструје примерима одговоран и неодговоран однос човека према животној средини; – примени поступке (мере) заштите од заразних болести; – се оријентише у простору помоћу компаса и оријентира из природе/окружења; – опише пут којим се може стићи од једне до друге тачке помоћу плана		куће(загревање и хлађење).Услови за живот (сунце, вода, ваздух и земљиште) сада се уводе у новом контексту, као специфични услови за живот у животним заједницама. Уводи се појам <i>ланац исхране</i> о подели животиња према начину исхране. Садржаји о човеку сада се односе на уобичајене заразне болести деце које се лако шире у колективу, као и болести које преносе животиње. Акценат је на упознавању ученика са основним мерама заштите против ових болести. <i>Оријентација у простору</i> односи се на оспособљавање ученика на сналажење помоћу главних страна света. Акценат је на оспособљавању ученика да одреде стране света помоћу компаса, Сунца и оријентира из природе у складу са оним што је доступно у окружењу у коме ученик живи, непосредним посматрањем, шетњом по насељу и околини или кретањем превозним средствима, односно у ванучионичком	12

			насеља; – идентификује географске објекте у свом крају користећи географску карту Републике Србије; – користи временске одреднице (година, деценија, век) у свакодневним ситуацијама и приликом описивања догађаја из прошлости; – прикупи и представи податке о прошлости породице и краја; – повеже јачину деловања на тело са његовим пређеним растојањем; – доводи у везу брзину падања тела са његовим обликом; – разликује природне и вештачке изворе светлости; – повеже промену величине и положаја сенке са променом положаја извора светлости; – повеже промену јачине звука са променом удаљености од његовог извора; – разликује повратне и неповратне промене материјала; – уочи сличности и разлике међу течностима – тече,		окужењу.Процес картографског описмењавања на географској карти засновано је на три изазова које је потребно превазићи: однос величине простора на карти у односу на величину реалног простора – на географској карти приказ реалног простора је вишеструко умањен;перспектива из које су приказани објекти на географској карти („птичија перспектива");овладавање новим „језиком" кроз разумевање значења боја и симбола помоћу којих су приказани реални географски објекти на карти. Временска одредница се проширује новим одредницама-деценија и век.Прикупљањем старих фотографија, докумената, обиласком историјских споменика, цркава, музеја и слично, ученици долазе до сазнања да постоје материјални, писани и усмени докази о прошлости. Приказивањем породичног стабла, ученици усвајају појмове	

		<i>Прошлост</i>	променљивост облика; провидност, боја, густина; – одабере материјале који по тоplotној проводљивости највише одговарају употреби у свакодневном животу; – објасни како рециклажа помаже очувању природе; – изведе једноставне огледе/експерименте и повеже резултат са објашњењем/закључком; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима; – представи резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, Power Point презентацијом и/или цртежом и др); повеже резултате рада са уложеним трудом.		преци и потомци. Извођењем огледа ученици очигледно уче о различитим облицима кретања, као и о утицају облика тела на брзину падања. Светлост све изучава из два аспекта: извори светлости и сенка. Организовањем практичних активности којима се доказује да се јачина звука мења са променом удаљености од извора звука. Извођењем практичних огледа ученици уочавају повратне и неповратне промене материјала. Подстицање ученика да те промене уочавају у свакодневном животу (настајање или ненастајање материјала) Сада се уводи први општи појам-течност. Приликом практичног истражињања користе се течности које су безбедне за ученике и на основу којих уочавају сличности и разлике између воде и других течности. Акценат се ставља на својство течности као растварача. На основу претходних искустава,	7 14 9
		<i>Кретање</i>				
		<i>Материјали</i>				

					ученици бирају материјале по својој топлотној проводљивости који највише одговарају практичној употреби. Значај рециклаже за очување животне средине. Препознавање знака за рециклажу на амбалажи. Самостална израда макета контејнера у боји за одвајање отпада.		
						УКУПНО	72

Допунска настава		Ваннаставне активности	
Предмет:	ПРИРОДА И ДРУШТВО		
Разред:	3.(ТРЕЋИ)		
Циљ		Наставне теме	
Циљ допунске наставе предмета Природа и друштво јесте да усвајањем знања, умења и вештина деца развијају своје сазнајне, физичке, социјалне и креативне способности, а истовремено спознају и граде ставове и вредности средине у којој одрастају, као и шире друштвене заједнице. Упознавање света око нас развија код деце сазнајне способности, формира основне појмове и постепено гради основе за систем појмова из области природе, друштва и културе. Истовремено, стичу се знања, умења и вештине које им омогућавају даље учење. Активним упознавањем природних и друштвених појава и процеса, подстиче се природна радозналост деце. Мотивишу се за схватање основних научних појмова из природних и друштвених наука, разумевање основних појмова о ширем природном и друштвеном окружењу – завичају, развијање радозналости, интересовања и способности за активно упознавање окружења, развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности и развијање основних елемената логичког мишљења		- Природа, човек, друштво - Оријентација у простору и времену - Прошлост - Кретање - Материјали	
		УКУПНО	36

	<u>Обавезна настава</u>	Изборни програм			
Предмет:	ЛИКОВНА КУЛТУРА				
Разред:	3.(ТРЕЋИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама

Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.	МАТЕРИЈАЛИ	– поштује инструкције за припремање, коришћење, одржавање и одлагање материјала и прибора; – повеже уметничко занимање и уметнички занат са одговарајућим продуктом; – преобликује, самостално или у сарадњи са другима, амбалажу и предмете за рециклажу мењајући им употребну функцију; – изрази своје доживљаје, емоције, имажинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и техникама; – користи одабране податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – протумачи једноставне визуелне информације и поруке из свакодневног живота; – укаже на сличности и разлике које опажа у уметничким делима и традицији различитих народа; – изрази одабране садржаје изразом лица, положајем тела, покретима или кретањем; – распореди облике, боје, линије и/или текстуре креирајући оригиналне композиције;	- Однос према раду (ученик је припремљен за час, одговорно користи материјал, прибор и алатке, одржава прибор и радни простор...); - однос према себи (поставља питања, труди се, учи на грешкама, самосталан је у индивидуалном раду, истрајан је...); - однос према другима (поштује договорена правила понашања, спреман је да помогне и да сарађује, уважава туђе радове, начин размишљања, доживљавања, опажања...); - разумевање (разуме задатак, разуме појмове, разуме процес, разуме визуелне информације...); - повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, идеје, дела...); - оригиналност (оригиналан је у односу на туђе радове, оригиналан је у односу на своје претходне радове...); - вербално изражавање (учтиво комуницира, кратко и јасно образлаже свој рад, замисао, утисак, опажање, емоције...);	Извршити колерацију са наставом природе и друштва(материјали) и објаснити ученицима како се припремају и користе различити материјали у ликовним техникама. Упућивање ученика на самостално прављење средстава за рад, од материјала који се користе у домаћинству. Уз адекватно објашњење, подстиче се креативност ученика. Кроз правилну обраду предложених садржаја вршимо оспособљавање ученика за правилну, учтиву, добронамерну, ефектну и ефикасну комуникацију. Оспособити ученике за тимски рад, индивидуалне радове спојити у заједничку композицију. Подстицање маште при проналажењу	28 12 24
	СПОРАЗУМЕВАЊЕ				
	КОМПОЗИЦИЈА				

	ПРОСТОР	– разговара са вршњацима о доживљају простора, дизајна, уметничких и ученичких радова, уважавајући различитости; – учествује у обликовању и уређењу простора у школи, код куће или у окружењу; – разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.	-употреба техника (примењује одговарајући процес, контролише однос воде и боје, бира подлогу у односу на технику, бира материјал и технику у односу на идеју).	разноврсних оригиналних решења; оспособљавање ученика за превођење визуалне перцепције у ликовни рад; развијање смисла за индивидуално решење ликовног проблема.	8	
					УКУПНО	72

		<u>Обавезна настава</u>	Изборни програм			
Предмет:		МУЗИЧКА КУЛТУРА				
Разред:		3.(ТРЕЋИ)				
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама

Циљ учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	– опише своја осећања у вези са слушањем музике; – примењује правилан начин држања тела и дисања при певању; – изговара бројалице у ритму, уз покрет; – пева по слуху и са нотног текста песме различитог садржаја и расположења; – наведе особине тона и основне музичке изражајне елементе; – разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; – повезује карактер дела са избором инструмента и музичким изражајним елементима; – препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; – повезује почетне тонове песама–модела и једноставних наменских песама са тонском висином; – комуницира са другима кроз извођење традиционалних и музичких игара уз покрет; – свира по слуху и из нотног текста ритмичку и мелодијску пратњу; – осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу ; – осмисли музички одговор на	-Препознавање слушане музичке композиције; -препознавање инструмента који су најдоминантнији; -активност ученика; - исказивање утисака о слушаној композији; -Певање научених песама по слуху; -певање песама из нотног записа; -свирање на дечијим музичким инструментима(ритмичке и мелодијске вежбе); -тактирање; -извођење музичких песама уз кореографију; -музички квизови; -ангажовање ученика у складу са индивидуалним способностима; -компоновање мелодија на задати текст; -илустрација	Током слушања филмске музике посебно треба обратити пажњу на однос звук–лик и музика–радња уочавањем изражајних музичких средстава који су коришћени у тумачењу драмске радње и карактерних особина главних актера. . Композиција се први пут <i>увек</i> слуша у целини (демонстративно слушање), са унапред постављеним задатком за слушање музике – уочавање извођачког медија: инструментално или вокално (соло, групно) или оркестарско музицирање. Свако следеће слушање (три до четири пута) је фрагментарно у оквиру кога се издвајају упечатљиве целине и анализирају носећи елементи музичког дела. Вежбе правилног држања тела, дисања и говорне артикулације треба да претходе обнављању познатих песама, које су опет	7 27

	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	музичко питање; – осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; – изабере одговарајући музички садржај(од понуђених) према литерарном садржају; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – коментарише своје и туђе извођење музике; – самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; – учествује у школским приредбама и манифестацијама.	доживљаја музике; -израда дечијих инструмената; -импровизација покрета на одређену музику; -домаћи задаци.	садржајно и/или музички сличне оној коју ће учити.Тонска висина се пева, записује и свира. Учитељ обрађује песме по слуху у тонском опсегу од $ха$ до $це^2$. Свирање песама модела.Пре извођења композиције на музичком инструменту, обрадити текст песме. Повезати покрет и певање, извођењем различитих музичких игара. Циљ извођења сваке игре је постизање уједињеног покрета целе групе. -извођење пулса -извођење ритма -свирање једноставне -мелодијске пратње -ономатопеја звучних -илустрација Компоновање мелодије на задати текст.	2 УКУПНО	36

	Обавезна настава	Изборни програм			
Предмет:		ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ			
Разред:		3.(ТРЕЋИ)			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим	1.ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ 2.МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ: 1.Атлетика 2.Спортска гимнастика 3.Основе тимских и спортских игара 4.Плес и ритмика 5.Полигони	-примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); – правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; – одржава равнотежу у различитим кретањима; – коригује сопствено држања тела на основу савета наставника; -правилно држи тело; – правилно подиже, носи и спушта терет; – изведекретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; – изведе дечји и народни плес;	Ниво ангажованости (активност) и однос ученика према обавезама у Физичком и здравственом васпитању који обухвата: -вежбање у адекватној спортској опреми; -активно учествовање на часовима Физичког и здравственог васпитања; -вежбање и играње у слободно време. Приказ два комплекса усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), без реквизита. Постигнућау моторичким	При планирању вежбања у припремној фази часа, треба узети у обзир утицај наставне теме на физичке способности ученика и применити вежбе чији делови биомеханичке структуре одговарају основном задатку главне фазе часа и служе за обучавање и увежбавање конкретног задатка. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе (континуирани, понављајући метод), прилагођене узрасним	На свим часовима 6
					30
					28
					24
					16
					4

условима живота и рада.	3.ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА: -Култура вежбања и играња -Здравствено васпитање	- користи терминологију вежбања; - поштује правила понашања на вежбаљима; - поштује мере безбедности током вежбања; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; - примени правила игре; - навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; - прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; - уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања и у другим ситуацијама; - правилно изводи и контролише покрете у различитим кретањима; - прати промене у тежини и висини код себе и других; - препозна здравствено стање када не треба да вежба; - примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања и другим животним ситуацијама; - уредно одржава простор у коме живи и борави; - користи здраве намирнице у исхрани; - повезује различита вежбања са њиховим утицајем на	вештинама. Индивидуални напредак ученика. Индивидуални напредак сваког ученика процењује се у односу на претходно проверено стање. Приликом оцењивања неопходно је узети у обзир способности ученика, степен спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом вредновања (оцењивања) узима се у обзир његов индивидуални напредак у односу на претходна достигнућа и могућности као и ангажовање ученика у наставном процесу. Код ученика ослобођених од практичног дела наставе прати се и вреднује: познавање основних правила елементарних и спортских игара, основних здравствено-хигијенских правила вежбања и здраве исхране; учешће у ваннаставним	карактеристикама ученика. У раду са ученицима треба примењивати диференциране облике рада, доzirати вежбања у складу са њиховим могућностима и примењивати одговарајућу терминологију вежби. Време извођења вежби и број понављања задају се групама ученика или појединцима у складу са њиховим способностима, водећи рачуна о постизању што веће радне ефикасности и оптимализацији интензитета рада. Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика. 1. Развој снаге: -без и са реквизитима, -на справама и уз помоћ справа.	На свим часовима

		здравље; - препозна лепоту покрета у вежбању; - се придржава правила вежбања; - вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању	активностима. Праћење, вредновање и оцењивање ученика ослобођених од практичног дела наставе, врши се на основу посебног ангажовања у настави. Праћење, вредновање и оцењивање ученика са инвалидитетом врши се на основу њиховог индивидуалног напретка.	2. Развој покретљивости: - без и са реквизитима, - уз коришћење справа. 3. Развој издржљивости: - трчање, - елементарне игре, - вежбање уз музику, - плес. 4. Развој координације: - извођење координационих вежби у различитом ритму и променљивим условима. 5. Развој брзине: - вежбе изводити максималном брзином из различитих почетних положаја на одређени знак – старт из различитих положаја; - трчање са убрзањем; - штафетне игре. МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ <i>1. Атлетика</i>	

				Трчање уз правилно постављање стопала и правилан рад руку, са подизањем колена, трчање преко препрека, трчање са променом ритма, трчање са променом правца и смера, брзо трчање 40 m са стартом из различитих почетних положаја, елементарне игре са трчањем. Спринтерско трчање: вежбе технике трчања, (ниски скип, високи скип, забацивање потколенице, итд), ниски старт и фазе трчања. Истрајно трчање: вежбе технике кроз континуирано трчање. Скок удаљ основни елементи згрчне технике. Бацање лоптице у даљ: усвајање вежбе у целини. Скок увис прекорачном техником; Обучавање технике врши се у	

				целини а по потреби рашчлањивањем на фазе. <i>2.Спортска гимнастика</i> 2.1.Вежбе на тлу: <i>Основни садржаји</i> -колут напред из упора стојећег опружених ногу, -колут напред преко препреке, -два повезана колута назад, -став на лопатицама „свећа“ – опружање и издржај, -мост из лежања на леђима уз помоћ, -припремне вежбе за вагу претклоном и заножењем, -припремне вежбе за став на шакама. <i>Проширени садржаји:</i> -комбинације две и више савладаних вежби. -Одељењско такмичење са задатом комбинацијом вежби. 2.2. Прескок —	

				специфичне припремне вежбе: <i>Основни садржаји</i> -суножни одскок и доскок на повишену површину, -на одскочној дасци (држећи се за руке помагача) узастопни суножни скокови, -са неколико корака залета једноножни одскок испред даске, доскок суножно на даску, одскок, фаза лета и доскок, -упором о козлић неколико узастопних одскока са подизањем кукова (суножно и са разножењем, доскок на даску суножно (уз помоћ испред и иза справе). <i>Проширени програм:</i> -мали козлић, разношка. Одељењско такмичење: суножни одскок и доскок на повишену површину.	

				3. <i>Основе тимских и спортских игара</i> 3.1. Између четири ватре Предвежбе -Гађање лоптом у циљ (део зида, медицинка, шведски сандук, клупа итд) једном руком; Рука је у висини рамена или главе. -Хватање лопте обема рукама у наручје, на груди. --Игра уз примену правила Основи тактике: -Кретање играча у пољу. -Пребацивање лопте (највише два пребацивања). -Гађање (у ноге, избор играча који се гађа, правац гађања у односу на положај саиграча и играча који се гађа...). 3.2. Мини–рукомет -Додавање лопте једном	

				руком у месту и кретању. -Хватање лопте обема рукама у висини груди у месту и кретању. -Вођење лопте левом и десном руком (у месту и кретању). -Шутирање из места и кретања – бочни и чеони шут. -Тактика – игра „човек на човека“. 3.3. Футсал – „мали фудбал“ -Додавање лопте у месту унутрашњим делом стопала. -Примање лопте унутрашњим делом стопала. -Додавање и примање лопте у кретању унутрашњим делом стопала (дупли пас). -Шут унутрашњим делом стопала. -Игра на два гола. 4. <i>Плес и ритмика</i> 4.1.Вежбе са вијачом: њихање вијаче у бочној равни (једном и другом	

				руком, обема рукама) напред–назад, кружење, отворити вијачу у предручењу, два суножна поскока са међупоскоком, два суножна поскока без међупоскока са окретањем вијаче напред. Зауставити вијачу у предручењу и наставити четири поскока са ноге на ногу. Поновити вежбе са окретањем вијаче уназад. 4.2.Вежбе са лоптом Кружење са лоптом у чеоној и бочној равни са обе и једном руком; из одручења зибом почучњем, прехват лопте у предручењу и зибом почучњем до одручења (лопта у другој руци). Бацање и хватање: - у задатом ритму у месту и кретању, -са почучњем, -са окретом за 180⁰.	

				4.3.Народно коло „Савила се бела лоза винова”. Народно коло из краја у коме се школа налази. 5. <i>Полигони</i> Полигони се примењују након неколико обрађених тематских целина (наставних тема или области) и состављају се од усвојених вежби у складу са са условима за извођење наставе. ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА Ова наставна област реализује се кроз све друге наставне области и теме уз практичан рад и састоји се од две наставне теме <i>Култура вежбања и играња и Здравствено васпитање.</i> Култура вежбања и играња	

				У раду са ученицима постепено уводити терминологију вежбања и упознати их са утицајем примењених вежби на организам. Упознати ученике са основним правилима Мини-рукомета, Футсала, игре Између четири ватре. Подсетити ученике на правила понашања која важе у просторима за физичко вежбање како у школи, тако и ван ње. Истицати неопходност поштовања правила понашања током игре и вежбања. Развијање свести о потреби чувања својих и туђих ствари, справа и реквизита које користе. Упућивати ученике да информишу родитеље о вежбању на наставним и ваннаставним активностима. Указивати на значај вежбања и подстицати	

				ученике на вежбање у слободно време. Навикавати ученике да приликом игре или такмичења уважавају све учеснике у игри, њихова постигнућа и међусобне разлике. Здравствено васпитање <i>Моје срце – пулс</i> На начин прилагођен ученику објаснити повезаност интензитета вежбања и вредности пулса. Мерење пулса на вратној артерији. <i>Дисање и вежбање</i> Објаснити ученицима значај правилног дисања током вежбања (пешачења, трчања, вежби снаге...). Мерење фреквенције дисања (мери се удах и издах током једног минута)	

				приликом вежбања различитог интензитета. <i>Значај воћа и поврћа у исхрани</i> Указивати ученицима на значај редовног конзумирања воћа и поврћа ради нормалног функционисања организма и обезбеђивања неопходних хранљивих материја за вежбање (витамини и минерали, угљени хидрати...). <i>Значај воде за организам и вежбање</i> Истицање значаја воде у структури и функционисању организма. Упознати ученике са важношћу уношења воде пре, током и након вежбања. <i>Поступање у случају повреде</i> Препознавање основних врста повреда	

				(посекотина, одеротина, ударац...) и указивање на важност правовременог обавештавања наставника, родитеља и других одраслих у случају повреде.	
					УКУПНО
					108

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	ДИГИТАЛНИ СВЕТ				
Разред:	3.(трећи)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе и учења предмета Дигитални свет јесте развијање дигиталне компетенције ученика неопходне за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развијање основа алгоритамског начина размишљања.	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	– унесе текст (речи и реченице) помоћу физичке и/или виртуелне тастатуре у програму за обраду текста; – селекује и измени (обрише, дода) текст; – именује, сачува и поново отвори текстуалну датотеку; – допише текст на слику коришћењем едитора за текст у програму за обраду слике; – именује, сачува и поново отвори графичку датотеку; – објасни својим речима сврху коришћења прегледача и претраживача за приступ садржајима светске мреже; – осмисли кључне речи на основу којих ће на интернету тражити својим речима због чега треба критички прићи садржајима који се налазе на интернету; – објасни својим речима због чега је неопходно да дигиталне садржаје пронађене на интернету користимо на етички начин; – наведе примере дигитализације у свакодневном животу током којих се стиче утисак да се дигитални уређај понаша интелигентно; – објасни шта је дигитални углед и како се он изграђује – објасни својим речима на који начин се формирају резултати претраге интернета; – одабира дигиталне садржаје на основу PEGI ознаке у складу са својим узрастом; – препозна дигитално насиље и реагује на	Тестови: Дигитална писменост, Дигитална комуникација,Дигиталне вештине Вежбе- Дигитални уређај није паметан,али јесте користан(постер) Системско посматрање(белешке о евиденцијама процењивања и оцењивања) Чек листе са скалом процене(протоколи посматрања,упитници,скала по	- Унос и обрада текста - Измена текста - Цртање и обрада слика - Комбиновање текста и слике - Објаснити шта је прегледач, а шта претраживач - Употреба web претраживача - Дигитализаија у свакодневном животу - Разговор о угледу - Наше слике у дигиталном окружењу	20

	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	одговарајући начин; – направи лични план коришћења дигиталних уређаја уз помоћ наставника; – означи начин комуникације путем интернета који највише одговара контексту у коме се комуникација дешава; – решава алгоритамски једноставан проблем у визуелном програмском језику чије решавање може да захтева понављање (програмски циклус); – утврди шта је резултат извршавања датог једноставног алгоритма/програма који садржи понављање; – уочи и исправи грешку у једноставном алгоритму/програму који садржи понављање; – решава алгоритамски једноставан проблем у визуелном програмском језику чије решавање може да захтева гранање; – наведе неке од оператора поређења (мање, веће и једнако) и у конкретном примеру предвиди резултат њиховог извршавања (тачно, нетачно); – наведе аритметичке операторе (+, -, * и /) и у конкретном примеру предвиди резултат њиховог извршавања; – примени блокове оператора поређења при креирању програма у визуелном програмском језику, који садрже гранање; – објасни потребу употребе гранања и понављања у програмима својим речима.	нивоима, листе, па но) Самопроцена и вршњачка процена (ученици раде у пару или групи, на истом задатку и имају могућност да деле одговорност, испр ављају решења...)	- Видео „ Лепо понашање на интернету” - Упознавање ученика са ознаком PEGI - Примери дигиталнг насиља - Лични план коришћења доступних дигиталних уређаја - Онлајн комуникација са учитељем и вршњацима - Уочавање и решавање проблема понављањем одђених поступака -Објшњење појма „гранања” и понављања у алгоритму - Примена аритметичких операција при програмирању	5
	АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА		Отворена питања (начин како се оцењују постигнућа ученика као допринос продубљивању њиховог разумевања контекста) Квизови (већ знам, хоћу да научим) Програмирање у пару (рад на истом задатку, процена властитог постигнућа)		11
УКУПНО					36

Обавезна настава		Изборни програм			
Предмет:	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ				
Разред:	3.(ТРЕЋИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе и учења Грађанског васпитања је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске и локалне заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.	ЉУДСКА ПРАВА Сви различити, а сви равноправни	– својим понашањем показује да прихвата различитост других; – препознаје у свом окружењу примере неједнаког поступања према некој особи или групи на основу неког њиховог личног својства; – се понаша на начин који уважава сопствене и туђе потребе, права и осећања у свакодневним ситуацијама; – препознаје примере солидарности у свом окружењу, причама, филмовима;	-Активности и ангажовање ученика; -креативност ученика; - праћењем следећих показатеља: начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених	Програм грађанског васпитања се оставрује кроз интерактивне радионице, сарадњу између одраслог и деце. Одрасли се појављују као органи, водитељ радионице. Радионице углавном започињу причом која је блиска искуству детета, а садржи моралну дилему или сукоб, потреба или вредност у малој групи или пару, а завршава се у великој групи. Овде нема пожељних очекиваних или тачних одговора, већ се даје акценат на процесу откривања и сазнавања о себи и другима кроз размену, учење кроз размену. Код овог учења	12

	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Ја и други у локалној заједници	– укаже вршњацима на особе или групе у свом окружењу којима је потребна помоћ и подршка; – објасни разлику између саосећања, солидарности и сажалења на датом примеру; – укаже на упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога на приказаним примерима; – наведе неколико институција у свом окружењу које брину о потребама и правима грађана, посебно деце; – наведе шта би волео да има у својој локалној заједници што сада недостаје; – тражи помоћ у ситуацијама кршења својих или туђих права; – наведе једно удружење грађана у свом окружењу и опише чиме се бави; – опише на које све начине	питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења; - наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко	кључан чинилац успешности размене је квалитет узајамног слушања. Кроз различите активности и примере потребно је ојачати ученике да разликују саосећање, сажалење и солидарност. У програму су наведени садржаји које наставник може да допуњује, проширује и мења према конкретним потребама и плану сопственог рада али увек имајући у виду исходе које треба достићи. . Они су тако дати да одговарају узрасту ученика и да су мерљиви, проверљиви, односно наставник може, пратећи активности ученика, лако да утврди да ли их они остварују и у којој мери. Како је планом предвиђено да се и у трећем разреду остварује <i>пројектна настава</i>, то је добра прилика да се повеже са активностима Грађанског васпитања. Начин седења је у круг, што омогућава ученицима да виде једни друге, окренути лицем у лице. Оптималан број у групи је од 10-15 ученика	10 8

	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Акција солидарности у локалној заједници	деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници; – пажљиво слуша саговорника, слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење; – испољава заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду; – заједно са осталим ученицима учествује у проналажењу особа којима је потребна помоћ, у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању.	мишљење или критицизам; -пружање подршке ученицима да и сами процењују сопствено напредовање и напредовање групе.		6
УКУПНО					36

Обавезна настава		<u>Изборни програм</u>			
Предмет:	ВЕРСКА НАСТАВА				
Разред:	3.(ТРЕЋИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса;	I – УВОД	Моћи ће да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 3. разреда основне школе; Моћи ће да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања	процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова; Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: усмено испитивање; писмено испитивање;	Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве	Увод – 1 Бог ствара свет и човека – 7 Бог нас воли – 7 Заједница Бога и света кроз човека–6 Литургија – преображени свет – 7 Човек и природа - 6 Евалуација – 1+1

			посматрање понашања ученика;	лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином	

Пружити ученицима основна знања о учењу Цркве о стварању света; омогућити ученицима да разумеју да Бог ствара природу и човека, јер жели да их воли и да буде са њима заједно	II – БОГ СТВАРА СВЕТ И ЧОВЕКА	Моћиће да препозна неке елементе библијске повести о стварању света; моћи да препозна и именује иконе на којима су представљени дани стварања света, на основу библијске повести;		вредновања њиховог рада.	
Омогућити ученику да увиди да је Бог створио свет из љубави; Омогућити ученику да увиди да се Бог брине о свету; Омогућити ученику да разуме да је Бог	III – БОГ НАС ВОЛИ	Знаће да је Бог створио свет из љубави и да објасни како зна да Бог воли свет; Препознаће да Бог брине о свету и да наведе примере Божјег старања о			

из бриге према свету и човеку послао свога Сина усвет.		свету; Моћи ће увидети кроз своје креативне способности да је човек сличан Богу;			
Пружити ученицима основ за разумевање да се лични однос са Богом остварује кроз служење Богу и ближњима.	IV – ЗАЈЕДНИЦА БОГА И СВЕТА КРОЗ ЧОВЕКА	Моћи ће уочити да је човек посредник између Бога и природе и да Бог са природом разговара преко човека; Прошириће своје знање о служењу Светога Саве Богу и нашем народу;			

Ученицима пружити основ за разумевање да хлеб и вино – наши дарови - представљају свет у малом; Ученицима пружити основ за разумевање разлога приношења Богу хлеба и вина на Литургији; Пружити основ за разумевање да се на Литургији молимо за спасење целог света.	V – ЛИТУРГИЈА- ПРЕОБРАЖЕНИ СВЕТ	<i>Моћи ће препознати да је Литургија захвалност Богу; уочити да се захвалност Богу показује кроз наше дарове; уочити да наши дарови хлеб и вино представљају свет у малом; увидити везу Литургије и спасења човека и света;</i>			

Ученицима пружити неопходно знање да разумеју да је човек одговоран за очување природе; Омогућити ученицима да увиде на које све начине људи данас уништавају природу, тј. да увиде да загађење природе потиче од човека;	VI – ЧОВЕК И ПРИРОДА Моћи ће препознати личну одговорност за творевину;увидети да се загађењем наше околине, загађује цео свет;увидити да се на православним иконама стварања света и човека, приказује зависност природе од човека			
			УКУПНО	36

IV РАЗРЕД

Обавезна настава		Изборни програм			
Предмет:	СРПСКИ ЈЕЗИК				
Разред:	4.(ЧЕТВРТИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе у и учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима Српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улога језика у очувању националног идентитета, да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.	1.КЊИЖЕВНОСТ	- чита са разумевањем различите врсте текстова; - укратко образложи свој утисак и мишљење поштујући и другачије ставове; - разликује књижевне врсте, шаљиву народну песму, басну и причу о животињама, приповетку, роман за децу и драмски текст; - одреди тему, редослед одгађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; - именује позитивне и негативне особине ликова; - уочи и издвоји основне елементе лирске песме (стих, строфа, рима и ритам); - тумачи идеје књижевног дела;	Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Оцењивање би требало да буде усмерено на добијање информација о обрасцима мишљења и условима под којим ученик може да примени знање стечено током наставе језичке културе у	У настави књижевности најважније је код ученика развијати способност читања књижевних текстова са разумевањем, подстицати љубав према читању, градити осећај за лепо и вредно, васпитавати укус и неговати истрајност у читању и доживљавању књижевног дела. Неговати способност код ученика да опишу доживљај прочитаних књижевних дела, изнесу мишљење о	80

	2.ЈЕЗИК Граматика и правопис	- препозна ситуације кршења права детета и стереотипе у књижевним делима; - уочи персонификацију и разуме њену улогу у књижевном делу; - разликује описивање, приповедање и дијалог у књижевном делу; - преприча текст из различитих улога; - уочи основни тон књижевног текста; - чита текст пошујујући интонацију; - изражајно рецитије песму и чита прозни текст; - изводи драмске текстове; - усвоји позитивне људске вредности на основу прочитаних књижевних дела. - повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; - разликује речи које мењају облик именице, заменице, придеви, бројеви, глаголи) и уочи оне које су увек у истом облику; - одреди основне реченичне	свакодневној формалној и неформалној комуникацији. Процес праћења и вредновања једног ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика. Током процеса наставе и учења учитељ континуирано и на примерен начин указује ученику на квалитет његовог постигнућа тако што ће повратна информација бити довољно јасна и информативна, како би била подстицајна за даље напредовање ученика. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени	њима, да разумеју најразличитије особине и поступке ликова и донесу суд о њиховим поступцима и особинама, као и о различитим догађајима у тексту. Школска лектира је разврстана по књижевним родовима – поезија, проза, драмски текстови за децу и обogaћена избором научнопопуларних и информативних текстова. Обавезни део школске лектире састоји се, углавном, од дела која припадају основном националном корпусу, али и репрезентативних дела за децу из светске књижевности. Домаћа лектира обухвата значајна поетска и прозна дела дечје књижевности. Часови књижевности могу се употпунити	50 50

		чланове; - разликује врсту речи од службе речи у реченици; - поштује и примени основна правописна правила; - правилно пише сва три модела управног говора; - употреби основне облике усменог и писменог изражавања: препричавање, причање и описивање; - употреби речи истог облика, а различитог значења као и речи истог значења, а различитог облика; - препозна значење речи и фразеологизма који се употребљавају у свакодневној комуникацији; - напише разгледницу, честитку, приватно писмо; - прилагоди језички израз комуникативној ситуацији – формалној и неформалној; - повеже информације исказане у линеарном и нелинеарном тексту и на основу њих изводи закључак; - правилно структурира текст; - учествује у предлагању садржаја и начина рада.	напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Проверу и оцењивање вршити кроз: Иницијални тест Усмена провера (пропитивање) Писмена провера (писмена вежба, писмени задатак, контролни задатак, контролна вежба, тест знања, диктат, аутодиктат, израда домаћег задатка, посматрање ангажованости на часу).	коришћењем дигиталних садржаја. Наставницима и ученицима могу бити од велике помоћи аудио записи, на којима се чује како глумци изражајно и интерпретативно назују изабране текстове. Језик - Граматика Неопходно је да се добро утврде знања из морфологије: врсте речи и њихове граматичке категорије. У четвртој разреди уводи се појам реченичних чланова и појам службе (функције) речи у реченици. Служба субјекта усваја се на примерима именица и личних заменица. Треба јасно указати на разликовање врсте речи (именица, заменица) и службе (субјекат). Глагол као врста речи јавља се у служби предиката. Атрибут треба објаснити преко	

				примера када је придев уз именицу, у оквиру групе речи са службом субјекта или објекта (не у оквиру прилошких одредаба). У претходним разредима обрађен је први и други модел управног говора тако да је неопходно направити систематизацију, а затим увести и трећи модел. Наставу граматике треба повезивати са наставом књижевности. Правописна правила ученици треба да усвајају постепено, уз понављање и вежбање већ наученог и уз усвајање нових садржаја, и то путем различитих вежбања како на нивоу речи тако и на нивоу реченице и краћих текстова. Област <i>Језичка</i> <i>култура</i> обухвата усмено и писмено	

				изражавање. Наставни рад у овој области реализује се у садејству са другим двома областима: са језиком и књижевношћу, али и кроз самосталне наставне јединице. Ваљано усмено и писмено изражавање омогућава ученику да успешно учи и савлада и друге школске предмете.		
					УКУПНО	180

<u>Допунска настава</u>		Ваннаставне активности
Предмет:	СРПСКИ ЈЕЗИК	
Разред:	4.(ЧЕТВРТИ)	
Циљ		Наставне теме
Циљ допунске наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати. Развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује. Оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама(улога говорника, саговорника, слушаоца и читаоца). Уочавање ликова, теме, поруке, карактеристика књижевног дела. Овладавање техником читања и писања на оба писма. Савладавање просте реченице. Савладавање појма раченице и главних делова реченице. Свладавање реченица по значењу и облику. Стицање основних појмова о врстама речи: именице, глаголи, придеви и бројеви.		1.Књижевност 2.Језик 3.Језичка култура
		УКУПНО 36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности		
Предмет:	СТРАНИ ЈЕЗИК – ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК					
Разред:	4. (ЧЕТВРТИ)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе енглеског језика у четвртм разреду је оспособљавање ученика да на основном нивоу комуницирају на енглеском језику, у усменом и писаном облику, о темама из непосредног окружења. Учење енглеског језика подстиче свест о значају сопственог језика и културе и олакшава разумевање различитости између своје и култура народа који енглески говоре као матерњи језик. Стимулише критичко и креативно мишљење, радозналост и истраживачки дух и омогућава одговарајући лични, социјални и		1. Лични идентитет	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -препознају и именују појмове који се односе на тему; разумеју једноставне текстове у којима се описују сталне, уобичајене радње; размене информације које се односе на дату комуника- тивну функцију; опишу свакодневне, уобичајене радње једноставним језичким средствима; разу-меју једноставне описе бића (животиња); опишу бића (животиње) користећи једноставна језичка средства; разумеју, траже и дају једноставнија обавештења о хронолошком времену (сати, дани у недељи, датуми, годишња доба); опишу дневни / недељни распоред	Врши се провера наученог кроз низ различитих активности и на више начина: –путем формативног оцењивања кроз пројектне задатке; - сумативног оцењивања у виду писмених задатака, завршних тестова, водећи рачуна да се не разликују	Програм се остварује кроз комуникацију у учионици између наставника и ученика кроз низ унапред испланираних активности које се односе на давање одговора и постављање питања, тј. кратке дијалоге, затим укључивање различитих видова групних пројеката и пројеката у паровима, игре погађања, физичких активности у којима наставник може учествовати као ментор или равноправни партнер у игри,	12
		2. Породица и окружење				12
		3. Очување животне средине				12
		4. Слободно време – разонода				12
		5. Забава, хоби				12
		6.Обичаји и традиција				12

интелектуални развој ученика.		активности; опишу неки важнији догађај у једној од земаља циљне културе (Маратон у Лонодону). - препознају и именују појмове који се односе на тему; разумеју и реагују на свакодневне изразе у вези са непосредним и потребама, осетима и осећањима; изразе, основне потребе, осете и осећања једноставним језичким средствима; разумеју једноставнија питања која се односе на положај и оријентацију у простору и одговори на њих; опише специфичније просторне односе једноставним језичким средствима; на једноставан начин затражи артикле у продавници и једноставним изразима пита/саопшти колико нешто кошта; разумеју једноставније изразе који се односе на количину нечега; питају и саопште колико нечега има/нема једноставним језичким средствима; наруче јело/пиће у ресторану;	од активности на часу. На овај начин се поред праћења постигнућа ученика прати и начин рада наставника и његово постигнуће.	мануелних активности, где ученици израђују материјал за игру, постере, паное или презентације, затим вежбе слушања према упуштвима наставника или са аудио-записа. Све активности су унапред одређене и смишљене у складу са узрастом деце и програмом, тако да обухватају језичке вештине, слушање, читање, писање, као и говор.	

		опису уобичајене рођенданске поклоне у ВБ једноставним језичким средствима; уоче сличности и разлике у врстама јела; опису најпопуларније спортске догађаје у ВБ (Вимблдон) и код нас. -препознају и именују појмове који се односе на тему; разумеју једноставне описе бића (људи и животиња) и места; упореде и опису бића (људе и животиње) и места користећи једноставна језичка средства; разумеју и формулишу једноставне исказе за скретање пажње; разумеју једноставне текстове у којима се описују интересовања, допадање/недопадање; размене информације које се односе на дату комуникативну функцију; опису своја и туђа интересовања, допадање/недопадање једноставним језичким средствима -препознају и именују појмове који се односе на тему; разумеју краће текстове у којима се описују радње у			

		прошлости; размене информације у вези са радњама у прошлости; опишу радње у прошлости једноставним језичким средствима; разумеју једноставне жеље, планове и намере и реагују на њих; размене једноставне исказе у вези са својим и туђим жељама, плановима и намерама; саопште шта они или неко други желе, палнирају или намеравају; разумеју и описују живот Индијанаца у Америци; уочавају сличности и разлике у начину провођења распуста у земљама циљне културе и код нас.			
				УКУПНО	72

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	СТРАНИ ЈЕЗИК - ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК			
Разред:	4. (ЧЕТВРТИ)			
Циљ		Наставне теме		
Циљ допунске наставе јесте: - помагање ученицима да постигну бољи успех, буду активни у индивидуалном и групном раду; - развијање позитивног става и односа према предмету и раду; - усвајање садржаја који није усвојен на редовном часу; - развијање мотивације код ученика за усвајање градива; - увежбавање и понављање стечених знања и вештина и давање упутства за савладавање потешкоћа у учењу; - пружање помоћи ученицима у учењу и разумевању наставних садржаја; - пружање помоћи ученицима који имају потешкоћа при савладавању садржаја; - пружање помоћи ученицима који због болести, слабог предзнања или из неког другог разлога нису усвојили одређено наставно градиво; - омогућити ученику да кроз низ активности савлада садржај у оквиру својих могућности.		1. Лични идентитет 2. Породица и окружење 3. Очување животне средине 4. Обичаји и традиција		
			УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	СТРАНИ ЈЕЗИК - ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК			
Разред:	4. (ЧЕТВРТИ)			
Циљ			Наставне теме	
Циљ додатне наставе је: -уочавање и препознавање потенцијално даровитих ученика; - проширивање знања и непосредније активирање ученика, развијање њихове маште, подстицање на стваралачки рад; - подстицање ученика на самосталан рад, развој логичког, стваралачког и критичког мишљења; - припремање ученика за различите врсте такмичења.			1. Лични идентитет 2. Породица и окружење 3. Очување животне средине 4. Слободно време – разонода 5. Забава, хоби 6. Обичаји и традиција	
			УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет:					
Разред:	4. (ЧЕТВРТИ)				
Циљ			Наставне теме		
Ваннаставне активности имају за циљ да развију мотивацију ученика, подстакну на самостални рад и омогуће да открију и развију интересовања и склоности за одређене области рада, стваралаштва и живота. Такође имају за циљ да кроз такве активности приме снажне подстицаје за професионални развој, као и за ширење интересовања и знања из других области значајних за развој личности.			1. Лични идентитет 2. Породица и окружење 3. Очување животне средине 4. Слободно време – разонода 5. Забава, хоби 6. Обичаји и традиција		
				УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм			
МАТЕМАТИКА					
4.(ЧЕТВРТИ)					
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе математике у основној школи јесте: да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање; као и да доприносе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.	БРОЈЕВИ	- чита, пише и упоређује природне бројеве и прикаже их на бројевној правој; - одреди месну вредност цифре; - изврши рачунске операције сабирања и одузимања у скупу $\mathbb{N}_0$; - састави израз, израчуна вредност бројевног изразица и - примени својства рачунских операција; - реши једначине и неједначине са сабирањем и одузимањем и провери тачност решења; - реши проблемски задатак користећи бројевни израз, једначину или неједначину са сабирањем и одузимањем; - процени вредност изразица са једном рачунском операцијом; - одреди вишеструке декадне јединице најближе датом броју; - чита, користи и представља податке у табелама или графичким дијаграмима; - формира низ на основу упутства; - реши задатак применом	Математички садржаји биће реализовани кроз фронтални, индивидуални, групни и рад у паровима. Методе: аналитичко-синтетичка, демонстративно-илустративна, хеуристичка, кооперативна, интерактивна. Активности: посматрање, уочавање везе, мерење, цртање, бројање, решавање проблема, упоређивање, груписање, закључивање. Наставна средства: уџбеници, прибор за цртање, модели геометријских тела, модел m, dm, cm, објекти непосредне околине. Објективни тестови са	- Прављење модела геометријске фигуре од сламчица или модела геометријског тела помоћу штапића и куглица од пластелина. - Састављање одређене фигуре од задатих делова (танграм). - Допуњавање фигуре делом који недостаје. - Издвајање предмета са одређеним својством из колекције предмета. - Прекривање задате фигуре у равни плочицама квадратног, правоугаоног и троугаоног облика (без преклапања и шупљина). - Моделовање положаја тачке у односу на	138
	ГЕОМЕТРИЈА				12
	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ				30

		различитих начина представљања проблема -прочита, упореди и претвори јединице за мерење површине; -израчуна површину квадрата и правоугаоника; -реши проблемске задатке у контексту мерења. -изврши четири основне рачунске операције у скупу N_0; -састави израз, израчуна вредност бројевног изразица и примени својства рачунских операција; -реши једначине и неједначине са множењем и дељењем и провери тачност решења; -реши проблемски задатак користећи бројевни израз, једначину или неједначину са множењем и дељењем; -чита, користи и представља податке у табелама или графичким дијаграмима; -формира низ на основу упутства; -реши задатак применом различитих начина представљања проблема. -именује елементе и опише особине квадра и коцке; -црта мреже и прави моделе квадра и коцке; -препозна сликовну представу изгледа тела посматраног са различитих страна прочита и запише разломке облика $(m, n \leq 10)$; -упореди разломке облика са једнаким бројеоцима или имениоцима;	допуњавањем кратких одговора, задаци са означавањем, , спаривање појмова Дискусија на часу, мапе задаци вишеструког избора појмова, проблемски задаци, есеји, лабораторијске вежбе, проблемски задаци, симулације Дебате, истраживачки радови, есеји, студије случаја, решевање проблема Дневници, студије случаја, критички прикази, проблемски задаци Експерименти, истраживачки пројекти Тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање, есеји. Посматрање, контролне вежбе, дијагностички тестови, дневници, самоевалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе	линију помоћу траке и предмета. И обрнуто, цртање слике према реалној ситуацији. -Цртање слике или доцртавање започете слике -Пребројавање предмета исте врсте и приказивање дијаграмом или табелом (нпр. уписивањем „цртица” у табелу, односно бројева када науче запис бројева). - Читање података из једноставнијих стубичних и сликовних дијаграма и табела. Мерење предмета различитим јединицама мера и мерење разл. предмета истим јединицама мера - примају упутства за рад; -слушају; - прате излагање учитеља, одговарају на постављена питања; -посматрање, -уочавање, -објашњавање -анализирају и раде своје задатке, долазе до потребног одговора	

		-сабере и одузме разломке са једнаким имениоцима; -запише резултат мерења дужине децималним бројем са највише две децимале; -сабере и одузме децималне бројеве са највише две децимале; -чита, користи и представља податке у табелама или графичким дијаграмима. -прочита, упореди и претвори јединице за мерење запремине; -израчуна површину и запремину квадра и коцке; реши проблемске задатке у контексту мерења.		-цртају; -сецкају -лепе -допуњавају; -повезују; -закључују; - наводе нове примере; - примењују знање; - пороцењују.	
УКУПНО					180

<u>Допунска настава</u>		Ваннаставне активности	
Предмет:	МАТЕМАТИКА		
Разред:	4.(ЧЕТВРТИ)		
Циљ		Наставне теме	
Циљ допунске наставе математике је: Да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе; за успешно настављање математичког образовања као и да доприносе развоју менталних способности и свестраном развоју личности.		1. Блок бројева већих од 1000 (први део) 2. Мерење и мере (први део) 3. Бројеви већи од 1000 (други део) 4. Геометријска тела. Израчунавање површине 5. Блок бројева већих од 1000 (трећи део) 6. Мерење и мере (други део)	
		УКУПНО	36

<u>Додатна настава</u>		Ваннаставне активности	
Предмет:	МАТЕМАТИКА		
Разред:	4.(ЧЕТВРТИ)		
Циљ		Наставне теме	
Циљ додатне наставе је проширивање знања из математике, стицање нових знања и решавање задатака на забаван и интересантан начин.		1. <u>Природни бројеви</u> 1) Нумерација бројева 2) Рачунске операције природним бројевима 3) Зависност резултата од промене компонената операције-функцијска зависност 4) Придруживање по датом правилу 5) Састављање израза са променљивом 6) Збир n првих парних бројева 7) Збир n првих непарних бројева 8) Збир n првих природних бројева 2. <u>Решавање сложених задатака помоћу једначина и дијаграма</u> 3. <u>Логички комбинаторни задаци</u> 1) Логички задаци 2) Комбинаторни задаци 3) Неједначине 4. <u>Правоугаоник и квадрат</u> 5. <u>Квадар и коцка</u> 6. <u>Проблеми мерења,превожења и размештаја предмета</u> 7. <u>Занимљиви задаци</u> 1) Бројевни ребуси 2) Магични квадрати 3) Задаци-досетке 4) Занимљиве фигуре-геометрија 5) Бројање фигура 8. <u>Математичке игре</u>	
		УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности
Предмет:			
Разред:	4. (ЧЕТВРТИ)		
Циљ		Наставне теме	Број часова
- Подстицање самоиницијативе, самосталности и стваралаштва, интелектуалне радозналости, истраживачких склоности и жеље за новим сазнањима у областма науке, технике, културе, уметности, спорта и друштвеног живота - Оспособљавање ученика за рационалну организацију, програмирање и планирање рада слободних активности и слободног времена - Подстицање разноврсних позитивних интересовања и склоности ученика и њихово професионално усмеравање - Развијање правилног односа према природи, њеном очувању, упознавање околине и стицање нових знања о њој - Примена стечених знања на очигледним, природним објектима - Развијање спретности и кондиције у природи - Боравак на чистом ваздуху ради очувања здравља ученика - Неговање лепоте и задовољства у дружењу, развијање другарства - Развијање такмичарског духа - Подстицање оригиналности и креативности - Неговање смисла за хумор - Развијање другарских и пријатељских односа - Прилагођавање новим условима живота - Подстицање на културно понашање у различитим животним ситуацијама (шетњи, игри, ресторану, купатилу, соби, дискотеци, продавници...) - Развијање осећања припадања у групи - Развијање толеранције и сарадње		Слободне активности Драмско-рецитаторска секција (поезија, проза, драма) Ликовна секција (Колаж, фротаж, деколаж и асамблаж , Везивање облика у тродимензионалном простору и у равни, Сликарски материјали и технике , Основне и изведене боје, Линија, површина, волумен, боја, простор , Амбијент – сценски простор Литерарна секција (поезија, проза, стрип, драма) Музичка секција (извођење музике, слушање музике, стварање музике) Наше време (књижевност, ликовно изражавање, елементарне игре, прошлост, музичко стваралаштво) Математичка секција (скуп природних бројева, површина, запремина, разломци, мерење и мере) Пешачки излети (рекреативно-сазнајног карактера) Културно-забавне активности	
		УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм			
ПРИРОДА И ДРУШТВО					
4.(ЧЕТВРТИ)					
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе и учења предмета природа и друштво јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.	ПРИРОДНЕ И ДРУШТВЕНЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	- одреди положај и границу Србије, положај главног града и већих насеља на географској карти Србије; - одреди положај и именује природне и друштвене објекте на географској карти Србије; - повеже различите природно-географске карактеристике Србије са размештајем становништва, изгледом насеља и делатностима људи;	Праћење и вредновање треба обављати континуирано, уважавајући интересовања и активности ученика у процесу учења, а у складу са индивидуалним развојним способностима. Поред мотивационог значаја, оцена би требало да представља и одраз квалитета испуњености постављених стандарда (знања, умења, ставова и вредности) у оквиру предмета. Евалуација се врши кроз : контролне вежбе, тестове знања,	Облици рада: фронтални, индивидуални, групни, тимски, рад у паровима. Наставне методе: вербална, дијалогска, решавање проблем-ситуација, кооперативне, интерактивне, амбијентално учење. Активности: посматрање, описивање, процењивање, груписање, праћење, бележење, практиковање, експериментисање, истраживање, стварање, сакупљање. Планирани су огледни часови	29
	ЧОВЕК-ПРИРОДНО И ДРУШТВЕНО БИЋЕ	- представи знамените личности, културна добра и природне лепоте по којима је Србија препознатљива у свету; - у дискусији даје предност коришћењу локалних производа, производа направљених од рециклираних материјала, као и коришћењу обновљивих природних ресурса;			6
	МАТЕРИЈАЛИ				13

	ПРОШЛОСТ СРБИЈЕ	- представи ток и резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/или цртежом и др.); - пронађе и одабере потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних, дигиталних); - повеже резултате рада са уложеним трудом; - сарађује са другима у групи на заједничким активностима; - учествује у друштвено-корисним акцијама уз подршку одраслих. - повеже промене у изгледу свог тела и понашања са одрастањем; - планира своје дневне активности и време provedено уз ИКТ уређаје; - затражи помоћ уколико се суочи са непримерним садржајима у дигиталном окружењу; - представи ток ленте времена, презентацијом и/или цртежом и др.); - пронађе и одабере потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних, дигиталних); - повеже резултате рада са уложеним трудом; - сарађује са другима у групи на	посматрање ангажованости на часу, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци Објективни тестови са допуњавањем кратких одговора, задаци са означавањем, задаци вишеструког избора, спаривање појмова Дискусија на часу, мапе појмова, проблемски задаци, есеји Лабораторијске вежбе, проблемски задаци, симулације Дебате, истраживачки радови, есеји, студије случаја, решавање проблема Дневници, студије случаја, критички прикази, проблемски задаци Експерименти, истраживачки пројекти СУМАТИВНО: Тестови, писмене вежбе, извештаји, усмено испитивање,	унутар теме. Сусрет с природом. Наставна средства: уџбеник, стари предмети, записи, објекти из непосредне околине, часописи и енциклопедије, медији, аудио и визуелни записи.	24

		заједничким активностима. - потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних, дигиталних); повеже резултате прикаже хронолошки на ленти времена значајне историјске догађаје и личности; - опише начин живота људи кроз време користећи различите изворе информација; представи ток и резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/или цртежом и др.); - пронађе и одабере рада са уложеним трудом; - сарађује са другима у групи на заједничким активностима. - идентификује и самостално раздваја смеше просејавањем, одливањем, цеђењем и испаривањем; - испита електричну проводљивост материјала помоћу једноставног струјног кола; - наведе примере штедљивог коришћења електричне енергије; - наведе примере употребе магнета у свакодневном животу; - наведе примере превенције и заштите од пожара;	есеји. ФОРМАТИВНО: Посматрање, контролне вежбе, дијагностички тестови, дневници, самоевалуација, вршњачко оцењивање, практичне вежбе		

		- представи ток и резултате istraživanja (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/или цртежом и др.); - пронађе и одабере потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних, дигиталних); - повеже резултате рада са уложеним трудом; - сарађује са другима у групи на заједничким активностима.			
				УКУПНО	72

Обавезна настава		Изборни програм			
Предмет:	ЛИКОВНА КУЛТУРА				
Разред:	4.(ЧЕТВРТИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.	КОМПОЗИЦИЈА	- поштује инструкције за припремање, одржавање и одлагање материјала и прибора; – изражава замисли, интересовања, сећања, емоције и машту традиционалним ликовним техникама; – користи амбалажу и предмете за једнократну употребу у стваралачком раду; – примени, у стваралачком раду, основна знања о композицији – користи одабрана уметничка дела и визуелне информације као подстицај за стваралачки рад;	- Однос према раду - Однос према себи - Однос према другима -Разумевање задатка, појмова, процеса, концепта и визуелних информација - Повезивање и поређење нових и постојећих информација - Оригиналност -Организација композиције уз примену принципа компоновања -Вербално изражавање - Употреба техника и средстава у односу на	- Организовање заједничког реализовања теме (формирање групе, парова) - Разговор са ученицима како би сваки ученик дошао до своје идеје, а на основу понуђеног ликовног садржаја - Објаснити основне карактеристике различитих техника - Мењати амбијент, али препустити ученицима избор истог - Повезивање	50

	СПОРАЗУМЕВАЊЕ	– тумачи једноставне знаке, симболе и садржаје уметничких дела;	идеју и могућности	ликовне уметности са искуствима из других области (етно, споменици, обичаји, одевање, музика) - Организовање посета изложбама - Опажање сличности и разлика творевина природе и човека - Подстицање маште при проналажењу разноврсних оригиналних решења	4
	НАСЛЕЂЕ	– разговара о значају одабраног уметника, уметничког дела, споменика и музеја;		- Организовање одељенске изложбе - Учешће на ликовним конкурсима	8
	СЦЕНА	– учествује у планирању и реализацији ликовног пројекта или радионице; – разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може применити – користи амбалажу и предмете за једнократну употребу у стваралачком раду;			10
				УКУПНО	72

Обавезна настава		Изборни програм			
МУЗИЧКА КУЛТУРА					
4.(ЧЕТВРТИ)					
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ 8 часова	– опише своја осећања у вези са слушањем музике; – препознаје народну и уметничку музику; – опише улогу музике у медијима; – разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; – повеже карактер дела са избором инструмента и елементима музичке изражајности;	Критеријум у оцењивању је уложен труд ученика и напредовање сваког ученика у складу са његовим личним и музичким могућностима -Препознаје композиције различитог карактера; Препознаје елементе музичке изражајности (инструмент,глас,мелод ијска линија,темпо,ритам,динамика);	Композиција се први пут увек слуша у целини (демонстративно слушање), са унапред постављеним задатком за слушање музике – уочавање извођачког медија: инструментално или вокално (соло, групно) или оркестарско музицирање. Свако следеће слушање (три до четири пута) је фрагментарно, у	Број часова по темама налази се у колони наставне теме
	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ 26 часова	– уочи контраст и понављање у музичком делу; – пева и свира по слуху и са нотног текста песме различитог			

	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО 2 часа	садржаја и расположења; – примени изражајне музичке елементе; – осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу; – осмисли музички одговор на музичко питање; – осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; – изабере одговарајући музички садржај (од понуђених) према литерарном садржају; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – коментарише своје и туђе извођење музике; – самостално или уз помоћ одраслих користи предности дигитализације; – учествује у школским приредбама и манифестацијама.	Музички бонтон(Пажљивослушање и поздрављање извођача аплаузом; - Препознавање штетног утицаја прегласне и агресивне музике за здравље, која позитиван ефекат музике (опуштање, развијање меморије); -Препознавање инструмената који су најдоминантнији. -Активност ученика, -Исказивање утисака о слушаној композицији, -Певање научених песама по слуху,- Певање песама из нотног записа; Савладавање тонске висине и солмизације у обиму цел-це2; -Свирање на дечјим музичким инструментима (ритмичке и мелодијске вежбе) -Тактирање у трочетвртинском и	оквиру кога се издвајају упечатљиве целине и анализирају носећи елементи музичког дела – у случају литерарног садржаја (текстуална анализа), понављања, мелодија, темпо, ритам Улога музике је важна у подвлачењу драмске радње. Изражајна музичка средства (динамика, темпо, агогика, мелодијска и ритмичка кретања) су важан чинилац тумачења драмске радње и карактерних особина главних актера. Извођењем музике активира се велики број когнитивних радњи, развија се дугорочно памћење и fine моторичке радње. Посебна пажња усмерена је на тактирање.	

			четворо четвртинском такту; -Извођење музичких песама уз кореографију, -Музички квизови; Извођење музичких игара; Компоновање мелодијана задати текст; Илустрација доживљаја музике; Израда дечијих инструмената; Импровизација покрета на одређену музику.	Тактирање двочетвртинског такта треба да проистекне из имитирања покрета доле–горе, трочетвртинског доле–десно–горе (ако се тактира десном руком) итд. Нагласити ученицима да покрети не смеју бити прешироки и да се рука не диже изнад главе и сл Вежбе правилног дисања и говорне артикулације треба да претходе обнављању познатих песама, које су опет садржајно и/или музички сличне оној коју ће учити. Песме се обрађују у тонском опсегу од ха до це2 . Це-дур лествицу обрадити након поставке свих тонских	

				висина. Појмове ступањ, степен и полустепен усвојити обрадом песама/инструктивних примера. Свирање се реализује на децјим и алтернативним инструментима. Избор инструмената зависи од музичког садржаја. Једноставне композиције, децје песме и модели за певање могу се користити и као примери за свирање. Стваралаштво може бити заступљено кроз: – осмишљавање једноставне кореографије; – израду децјих ритмичких инструмената од различитих материјала; – стварање једноставне ритмичке и мелодијске пратње; – музичке	

				импровизације; – музичка питања и одговоре; – музичку допуњалку; – компоновање мелодије на задати текст; – одабир познатог музичког садржаја у односу на литерарни. Сви видови музичког стваралаштва реализују се искључиво по слуху, без записивања	
				УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм			
Предмет:	ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ				
Разред:					
	4.(ЧЕТВРТИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.	1.ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	- примени опште припремне вежбе (вежбе обликовања); - прати промене у сопственој тежини и висини; - самостално коригује неправилно држање; - правилно држи тело; - сагледа резултате физичких способности; - правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; - комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; - одржава равнотежу у различитим кретањима; - правилно подиже, носи и спушта терет; - изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; - изведе дечји и народни плес; - правилно изводи и контролише покрете у различитим кретањима; - користи терминологију вежбања;	- Ниво ангажованости (активност) и однос ученика према обавезама - вежбање у адекватној спортској опреми - активно учествовање на часовима Физичког и здравственог васпитања - Вежбање и играње у слободно време - приказ два комплекса усвојених општеприпремних вежби без реквизита - постигнућа у моторичким вештинама - индивидуални напредак ученика - познавање основних	- вежбе обликовања (од општих ка самосталним вежбама); - вежбе моторичких знања, умења и навика; - елементарне игре спретности, брзине и издржљивости; - вежбе снаге (трчање, скокови/увис и удаљ, бацање) - вежбе на тлу; - такмичарске игре; - слободне активности; - примена теоријских знања о здрављу у оквиру предавања, спортских и	6 102
	2. МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ				

	3. ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	- поштује правила понашања на вежбаљима; - поштује мере безбедности током вежбања; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; - поштује и примени правила игре; - навија и бодри учеснике у игри на начин који никога не вређа; - прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; - уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; - препозна здравствено стање када не треба да вежба; - примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања и у другим ситуацијама; - уредно одржава простор у коме живи и борави; - увиди значај правилне исхране за вежбање; - повеже различита вежбања са њиховим утицајем на здравље; - препозна лепоту покрета и кретања; - користи научена вежбања у рекреацији породице; - правилно реагује у случају повреде у школи; - вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању; - учествује у предлагању садржаја и начина рада.	правила елементарних и спортских игара, основних здравствено-хигијенских правила вежбања и исхране - праћење и вредновање је сукцесивно, током целе године	едукативних игара; - упућивање ученика на самостално вежбање; - излети; настава у природи; - кросеви - такмичења;	На свим часовима
УКУПНО					108

Обавезна настава		Изборни програм	
Предмет:	Грађанско васпитање		
Разред:	4. Разред		
Циљ предмета:	Циљ наставе и учења Грађанског васпитања је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске и локалне заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.		
Наставне теме/области	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Праћење и евалуација
ЉУДСКА ПРАВА Ја и други на планети Земљи	– разликује примере одговорног и неодговорног понашања људи према животној средини; – се понаша у свакодневним ситуацијама на начин који уважава животну средину и рационалну потрошњу ресурса; – образложи важност информисања о стању животне средине и начинима њене заштите;	У оквиру области <i>Демократско друштво</i> ученици ће се ба- вити појмовима <i>култура, традиција, мултикултуралност</i> и <i>интеркултуралност</i> , који као и екологија, имају глобалну димен- зију. Иако постоје бројне дефиниције појма <i>култура</i> , за потребе овог програма довољно је да ученици схвате да се он односи на целокупно материјално и нематеријално наслеђе једне заједни- це. Поред културе народа	Оно је описно и подразумева да ученици имају увид у своје напредовање и то не само у достизању исхода из овог програма, већ и у разво- ју неколико међупредметних компетенција, посебно <i>компетенци- је за одговорно учешће у демократском друштву</i> . Како је највећи број активности ученика, у оквиру часова овог изборног програ- ма, организован кроз групни рад, то значи да наставник треба да има јасне критеријуме праћења напредовања који су и ученици- ма познати. Могу се пратити следећи показатељи: начин на који

		који је већински у једној заједници, она обухвата и културне утицаје других народа који су ту живели или сада живе. Културу и традицију чине језик, књижевност, музика, фолклор, празници и бројни обичаји из свакодневног живота, што је ученицима већ познато на основу искуства стеченог на часовима различитих предмета и кроз ваннаставне активности. Културу треба довести у везу и са питањем идентитета, такође коришћењем различитих примера, као што је рађено у оквиру програма за први разред (<i>лични идентитет</i>) и програма за други разред (<i>групни идентитет</i>). Културни идентитет је осећај припадности групи која има своју посебну културу. Ученици четвртог разреда на основу свог школског и ваншколског знања сасвим добро могу навести карактеристике културе којој припадају, али их треба подстицати да препознају и	ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиди последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни. Када су у питању активно-сти ученика у оквиру последње области, ученици не треба да буду оптерећени резултатима, јер се и из неуспелих акција може много научити. Истовремено, наставник пружа подршку ученицима да и сами процењују сопствено напредовање и напредовање групе.

		карактеристике оних култура којима не припада- ју а постоје у њиховој заједници.	
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Култура и традиција	– аргументује добити од заједничког живота људи припадника различитих култура; – наведе елементе традиције и културе свог народа и покаже интересовање и поштовање за друге културе и традиције; – образложи значај подршке избеглицама и мигрантима да у новој средини сачувају свој језик, традицију, културу; – наведе примере из свакодневног живота којима се илуструје сусретање различитих култура; – дискутује о томе како непознавање других култура утиче на настанак стереотипа, предрасуда и дискриминације;	Културу и традицију чине језик, књижевност, музика, фолклор, празници и бројни обичаји из свакодневног живота, што је ученицима већ познато на основу искуства стеченог на часови- ма различитих предмета и кроз ваннаставне активности. Културу треба довести у везу и са питањем идентитета, такође коришће- њем различитих примера, као што је рађено у оквиру програма за први разред (<i>лични идентитет</i>) и програма за други разред (<i>груп-ни идентитет</i>). Културни идентитет је осећај припадности групи која има своју посебну културу. Ученици четвртог разреда на	Оно је описно и подразумева да ученици имају увид у своје напредовање и то не само у достизању исхода из овог програма, већ и у разво- ју неколико међупредметних компетенција, посебно <i>компетенци- је за одговорно учешће у демократском друштву</i>. Како је највећи број активности ученика, у оквиру часова овог изборног програ- ма, организован кроз групни рад, то значи да наставник треба да има јасне критеријуме праћења напредовања који су и ученици- ма познати. Могу се пратити следећи показатељи: начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани

		осно-ву свог школског и ваншколског знања сасвим добро могу навести карактеристике културе којој припадају, али их треба подстицати да препознају и карактеристике оних култура којима не припадају а постоје у њиховој заједници. Интеркултуралност подразумева отвореност заједнице за све њене грађане, без обзира којој култури припадају и међусобну размену у којој сви добијају, а не губе свој културни идентитет.	показате-љи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни. Када су у питању активно-сти ученика у оквиру последње области, ученици не треба да буду оптерећени резултатима, јер се и из неуспелих акција може много научити. Истовремено, наставник пружа подршку ученицима да и сами процењују сопствено напредовање и напредовање групе.

ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Прекомерна потрошња	– дискутује о томе како непознавање других култура утиче на настанак стереотипа, предрасуда и дискриминације; – препознаје примере прекомерне потрошње; – препознаје у медијима поруке које подстичу прекомерну потрошњу, посебно деце и младих; – критички разматра појаву бацања хране и расипања воде;	Трећа област овог програма има за циљ да приближи ученицима још један глобални процес који се огледа у подстицању културе прекомерне потрошње у развијеним земљама, иако у свету још увек постоје људи који немају основне услове за живот (пија-ћа вода, довољно хране). Ова област се лако повезује са садржајима активностима из програма Грађанског васпитања за трећи разред који се односе на солидарност. Уколико се програм остварује у групи која је хетерогена по томе колике су могућности ученика у потрошњи (што је и најчешћи случај), треба бити посебно пажљиву избору активности и примера, како се неки ученици не би осећали непријатно. Постоје бројни начини на које се могу представити основне карактеристике прекомерне потрошње и њена веза са повећањем загађења животне средине.	Оно је описно и подразумева да ученици имају увид у своје напредовање и то не само у достизању исхода из овог програма, већ и у развоју неколико међупредметних компетенција, посебно <i>компетенци-је за одговорно учење у демократском друштву</i>. Како је највећи број активности ученика, у оквиру часова овог изборног програма, организован кроз групни рад, то значи да наставник треба да има јасне критеријуме праћења напредовања који су и ученицима познати. Могу се пратити следећи показатељи: начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиди последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици

			међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни. Када су у питању активности ученика у оквиру последње области, ученици не треба да буду оптерећени резултатима, јер се и из неуспелих акција може много научити. Истовремено, наставник пружа подршку ученицима да и сами процењују сопствено напредовање и напредовање групе.
ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Еколошка акција	– процењује важне чињенице о производима које купује читајући декларацију и води рачуна о односу цене и квалитета; – испољи заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду; учествује у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању.	Од ученика се очекује да планирају и спроведу малу еколошку акцију користећи искуства која су стекли у акцијама из претходна три разреда. Наставник треба да буде помоћ и подршка ученицима да што самосталније прођу кроз неопходне кораке у акцији. Може се направити веза са акцијама које спроводе друге групе, како у оквиру овог изборног програма, тако и у оквиру обавезног предмета Природа и друштво, који има комплементаран концепт и	Оно је описно и подразумева да ученици имају увид у своје напредовање и то не само у достизању исхода из овог програма, већ и у развоју неколико међупредметних компетенција, посебно компетенције за одговорно учешће у демократском друштву. Како је највећи број активности ученика, у оквиру часова овог изборног програма, организован кроз групни рад, то значи да наставник треба да има јасне критеријуме праћења напредовања који су и ученицима познати. Могу се пратити следећи показатељи: начин на који ученик

		садржаје. Ова актив-ност, такође, може бити део пројектне наставе, која је и уведена у образовни систем како би допринела когнитивном, афективном и социјалном развоју ученика и развоју међупредметних компетен- ција. Пројектна настава има елементе проблемске и истраживачке наставе који се односе на тражење решења за неки проблем кроз тимски рад и коришћење савремених технологија.	учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иниција- тиву, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни. Када су у питању активно- сти ученика у оквиру последње области, ученици не треба да буду оптерећени резултатима, јер се и из неуспелих акција може много научити. Истовремено, наставник пружа подршку ученицима да и сами процењују сопствено напредовање и напредовање групе.

Обавезна настава		<u>Изборни програм</u>			
Предмет:	ВЕРСКА НАСТАВА	Вероучитељ- Горан Антанасковић			
Разред:	4.(ЧЕТВРТИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса;	<i>I – УВОД</i>	• <i>разумеће основне информације о темама које ће се обрађивати у настави</i> <i>Православног катихизиса током четвртог разреда</i>	<u>Е валуација наставе</u> Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: Процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих	Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз	<i>I – УВОД-1</i> <i>1. Дружимо се са Богом и светима – уводни час –</i> II – ЦРКВА ЈЕ НАШ ИЗБОР – 7 III – ХРИСТОС НАС СВЕ ЗОВЕ – 7 IV – ДИВАН ЈЕ БОГ У СВЕТИМА

			листића; провером знања које ученици усвајају на часу и испитивањем ставова; <u>Оцењивање</u> Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: усмено испитивање; писмено испитивање; посматрање понашања ученика.	слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. <u>В р с т е н а с т а в е</u>	СВОЈИМА- 7 V – ЗНАЧАЈ ВРЛИНСКОГ ЖИВОТА - 7 VI - СА НАМА ЈЕ БОГ- 4 Евалуација – 1+2
• <i>Развијање свести ученика да је све створено да постоји у заједници са Богом;</i> • <i>Указати ученицима на значење речи Црква;</i>	II – ЦРКВА ЈЕ НАШ ИЗБОР	• <i>разумеће важност постојања заједнице</i> • <i>препознавање разлику између Цркве и сваке друге заједнице;</i> • <i>знаће да је Црква слободна заједница у којој</i>		Настава се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава (34 часова) практична настава (2 часа) Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким	

		<i>учествују само они који то желе</i>		захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. <u>Оквирн и број часова по темама</u>	
• Омогућити ученицима да уоче да Христос зове све људе у заједницу са Њим; • Омогућити ученицима да се упознају са новозаветним сведочанством о Христу и Апостолима	III – ХРИСТОС НАС СВЕ ЗОВЕ	• знаће да нас Христос позива у лични однос - заједницу љубави; • увидеће да су апостоли људи који су слични нама; • разумеће да је вера основ заједнице са Богом;		Увод – 1 Црква је наш избор – 7 Христос нас све зове – 7 Диван је Бог у светима својима – 7 Значај врлинског живота – 7 Са нама је Бог - 4 Евалуација – 1+2	

• Омогућити ученицима да уоче да су светитељи наши путеводитељи ка Царству Божјем; • Указати ученицима да је Литургија заједница свих светих са Богом.	IV – ДИВАН ЈЕ БОГ У СВЕТИМА СВОЈИМА	• поступно ће изграђивати свест о томе ко су светитељи; • знаће да су сви позвани да буду светиетљи; • разумеће важност светитеља као наших узора за остваривање личног јединства са Богом;			
• Омогућити ученицима да уоче шта су врлине • Пружити ученицима могућност да примете да они управљају својом вољом и праве личне изборе	V – ЗНАЧАЈ ВРЛИНСКОГ ЖИВОТА	• моћи ће да разликује шта је самољубље и по чему се оно разликује од љубави; • схватиће да без врлина нема љубави;			

Пружити ученицима могућност да разумејуда је Црква икона Царства Божијег и да смо са Богом у најприснијој заједници на Светој Литургији; •Омогућити ученицима дауоче разликуизмеђу иконе и неке друге уметничке слике или фотографије	VI - СА НАМА ЈЕ БОГ	•<i>Биће свестан да служењем Литургије постајемо учесници Царства Божијег и сједињујемо се са Богом;упознати садржај молитве</i> «Царе небески»; • <i>знаће у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса четвртог разреда основне школе</i>				
					УКУПНО	36

Допунска настава		Ваннаставне активности	
Предмет:	Верска настава - Православни катихизис- хор		
Разред:	4. (ЧЕТВРТИ)		
Циљ		Наставне теме	
Развијање осећаја припадности колективу,развијање такмичарског духа и одговорности код ученика, Развијање слуха и ритма,ширење гласовних могућности Учвршћивање интонације Социјализација ученика,упознавање одређених важних празника,упознавање музичке традиције и културе свога народа Развијање естетских осећања,упознавање нових речи, развијање свести о стваралачкој снази људског ума, Развијање духовности ученика.		1. Вокална техника	
		2. Певањеу групи- начин певања,сарадња ученика	
		3. Дечје композиције са пригодном таматиком	
		4. Духовно песништво	
		5. Композиције старих мајстора и дела духовне музике	
		6.Композиције са фолклорном тематиком	
		УКУПНО	36

Школски програм за четврти разред основног образовања и васпитања

ПРОЈЕКТНА НАСТАВА

Назив предмета:	ПРОЈЕКТНА НАСТАВА
Циљ:	Стицање знања и оспособљавање ученика да знања примене у животу, решавање актуелних проблема из животног окружења, самостално коришћење различитих извора ради стицања нових знања, подстицање за истраживањем, истраживачко учење, развој интересовања за уметност, културу и демократију, развој комуникационих вештина.
Разред:	Четврти
Фонд часова:	36 годишње

Етапе пројектне активности	Задаци етапа	Активности наставника	Активност ученика	Методе наставе и учења	ИСХОДИ По завршетку првог разреда ученик ће бити у стању да:
Проналажење теме пројекта	- У складу са узрастом и могућностима ученика размотрити могуће теме	- Предлаже могуће теме за пројекат	- Разматрање и одлучивање о теми која је у складу са ученичким интересовањима и узрастним могућностима	- дијалошка	
Циљна етапа	- Одређивање циљева, - формирање радних група	- Одређивање предмета истраживања, - мотивисање ученика, - помоћ у постављању циља пројекта	- Разматрање предмета истраживања, - добијање неопходних додатних информација, - утврђивање циљева истраживања	- Истраживање, - посматрање учење решавањем проблема - анализа и синтеза	- функционално повезује знања, вештине и искуства - већи степен мотивације за овакав начин стицања знања
Планирање	- Анализа проблема, утврђивање извора информација, постављање задатака, редослед улога у групи	- Изношење предлога одговарајућег извора, - Подела рада у групи - избор материјала и метода рада	- Формулисање задатка, утврђивање извора	- Истраживање, - посматрање, учење решавањем проблема - анализа и синтеза	Уочавање сличности и различитости ради класификовања

Остваривање пројекта	- Решавање постављених задатака	- Расподела посебно одабраних материјала сваком ученику, - Консултације, - Координација, - Контрола урађеног, - Подстицање	- Састављање плана рада, - Прикупљање информација, - Практично остваривање изабраних улога, - Испуњавање одговарајућих функција	- истраживање, - дијалог - учење решавањем проблема - анализа и синтеза, - кооперативно учење	- Користи интернет за учење и проналажење информација уз помоћ наставника - Придржава се договорених правила - Активно учествује у групном раду, уз размену мишљења
Представљање пројекта	- Анализа степена остварености сваког задатка, - Конструисање пројекта - Презентација наставног пројекта	- Помоћ ученицима при организацији презентације пројекта	- Презентација пројекта - Рекламирање производа - Информисање о производу	- демонстративна - дијалогска - илустративна	- Испитивање својстава и особина, веза и узрочно-последичних односа - Добијене продукте учинити видљивим и представити их другима - Ученици ће бити мотивисанији да убудуће раде оваквим начином
Вредновање резултата пројекта	- Оцена резултата наставног пројекта и процеса његове реализације	- Уопштавање рецензија и мишљења, прогностичке оцене организације и реализација пројекта	- Процена процеса реализације, подстицај за стицање нових знања	- анализа, - дијалогска	- Повезује резултате учења и рада са уложеним трудом.

ТЕМЕ ЗА ПРОЈЕКТНУ НАСТАВУ У ЧЕТВРТОМ РАЗРЕДУ

1. Стигла нам је јесен
2. Зима, зима е па шта је
3. Пролеће је процвало
4. Лето је стигло, све на ноге дигло
5. У свету дечјих инструмената
6. Правимо здрава јела
7. Од сликовнице до енциклопедије
8. Заштитимо природу
9. „Личне карте” животиња
10. Игре, некад и сад
11. Причам ти причу
12. Наши стари занати
13. Лавиринт у нашем дворишту
14. Домаћа радиност
15. Летња учионица
16. Чуvari природе
17. Моја школа некад и сад
18. Сватбени обичаји
19. Породична славља
20. Одело за цина

II ЦИКЛУС ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

V РАЗРЕД

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ				
Разред:	5. (ПЕТИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	
Циљеви наставе и учења <i>српског језика и књижевности</i> јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче нова знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истаживачко посматрање,	Књижевност Језик Језичка култура	Књижевност -Разликује књижевни и некњижевни текст; упоређује одлике фикционалне и нефикционалне књижевности - чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих врста књижевних дела - чита са разумевањем одабране примере осталих типова текстова - одреди род књижевног дела и књижевну врсту - разликује карактеристике народне од карактеристика уметничке књижевности - разликује реалистичну прозу и прозу засновану на натприродној мотивацији - анализира елементе композиције лирске песме (строфа, стих); епског дела у стиху и у прози (делови фабуле-поглавље, епизода; стих) драмског дела (чин, сцена, појава) -Разликује појам песника и појам лирског	У настави језика ученици се оспособљавају за правилну усмену и писмену комуникацију стандардним српским језиком. Основни програмски захтев у настави граматике јесте да се ученицима језик представи и тумачи као систем. Правопис се савлађује путем систематских вежбања, елементарних и	70 70 40	

подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.		субјекта; појам приповедача у односу на писца - разликује облике казивања - увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике - одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту - развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела - одреди тему и главне и споредне мотиве - илуструје особине ликова примерима из текста - уважава националне вредности и негује сроску културно-историјску баштину - напредује у стицању читалачких компетенција - упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст ЈЕЗИК Граматика (морфологија, синтакса) - разликује променљиве речи од непроменљивих - разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају деклинацију - разликује основне функције и значења падежа - употребљава падежне облике у складу са нормом - употребљава глаголске облике у складу са нормом - разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима) Правопис - Доследно примењује правописну норму у употреби великог слова; састављеног и	сложених, која се организују често, разноврсно и различитим облицима писмених вежби. Поред тога, ученике врло рано треба упућивати на служење правописом и правописним речником (школско издање). Савремена методика наставе граматике залаже се да тежиште обраде одређених језичких појава буде засновано на суштинским особеностима, а то значи на њиховим битним својствима и стилским функцијама, што подразумева занемаривање формалних и споредних обележја проучаваних језичких појава.	

		растављеног писања речи; интерпункцијских знакова - користи правопис (школско издање) Ортоепија - правилно изговара речи водећи рачуна о месту акцента и интонацији реченице - говори јасно поштујући књижевнојезичку норму - тачно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА - користи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог - издваја делове текста) наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста) - саставља говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме из свакодневног живота и света маште - проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту - напамет говори одабране књижевне текстове или одломке		
			УКУПНО	180

<u>Допунска настава</u>		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	СРПСКИ ЈЕЗИК			
Разред:	5. (ПЕТИ)			
Циљ		Наставне теме	Број часова по темама	
Допунски рад се организује током целе наставне године, односно, чим се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Циљеви допунске наставе су: - оспособљавање ученика да препознају облике именских речи и да их правилно користе - бољи резултати на проверама - побољшање језичке културе - побољшање писмене културе - усвајање основних термина науке о књижевности - развијање говорне и писмене културе		Књижевност Језик Језичка култура		
			УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	СРПСКИ ЈЕЗИК			
Разред:	5. (ПЕТИ)			
Циљ			Наставне теме	Број часова по темама
Организује се за ученике изнад просечних способности и посебних интересовања за наставу српског језика. Продубљује се и проширује градиво са редовних часова кроз вежбе и тестирања. Циљеви додатне наставе су: -припрема ученика за све врсте такмичења - увођење ученика у анализу и структуру дела - тумачење главних мотива и песничких слика у лирској песми - развијање осећаја за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности - развијање смисла и способности за правилно, тачно, економично и уверљиво усмено и писмени изражавање - богаћење речник			Књижевност Језик Језичка култура	
			УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет:	Српски језик, рецитаторска секција				
Разред:	5. (ПЕТИ)				
Циљ			Наставне теме		Број часова
Циљ рада секције је да се код ученика школског узраста побуди интерес за рецитовањем, учењем рецитала и играказа. Секција подстиче развијање ученичке маште, креативности и оригиналности. Оспособљава ученике за лепо и изражајно рецитивање. Рецитаторска секција омогућава развој личних склоности за књижевност и књижевно стваралаштво те развија и негује интерес за литерарно и говорно презентовање књижевне уметности. Развија се код ученика љубав према књизи, као и проширују знања о књижевном стваралаштву. Ученици ће се на секцији упознати са дикцијом, акцентом, интонацијом и темпом. Откриће лепоте поезије и бити подстакнути на читање и самостални истраживачки рад.			Књижевност Језик Језичка култура		
УКУПНО					36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности		
Предмет:	СТРАНИ ЈЕЗИК					
Разред:	5. (ПЕТИ)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	
Циљ наставе и учења енглеског језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.		1.Географске особености	Ученик разуме краће текстове који се односе на поздрављање. У неколико везаних исказа даје информације о себи и другима. Разуме, даје и следи упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота. Разуме једноставне молбе и захтеве и реагује на њих. Разуме једноставне текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње, као и текстове у којима се описују догађаји у прошлости. Разуме обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама.	Активности наставе енглеског језика планирају се и организују се тако да буду функција неког задатка који се без употребе тог језика не би могао остварити. Притом, задатак треба да садржи различите могућности решења, како би сви ученици, у складу са својим способностима, интересовањима и познавањем или непознавањем енглеског језика, могли да учествују у његовом остваривању	6	
		2.Спорт			5	
		3. Породица и окружење			6	
		4. Становање, форме, навике			5	
		5. Лични идентитет			6	
		6. Свакодневни живот			5	
		7. Школа			6	
		8.Исхрана			5	
		9. Слободно време			6	
		10. Облачење и мода			5	
		11. Професионални живот			5	
		12. Транспорт			6	
		13. Живи свет			6	
					УКУПНО	72

Начин провере:

- Стандартизовани тестови
- Писмени задаци
- Диктат

<u>Допунска настава</u>		Додатна настава	Ваннаставне активности
Предмет:	СТРАНИ ЈЕЗИК		
Разред:	5. (ПЕТИ)		
Циљ		Наставне теме	Број часова по темама
Циљ допунске наставе је помоћи ученицима слабијег знања и слабијих вештина да се адекватније припреме за савладавање градива предвиђеног наставним планом и програмом.		1. Географске особености 2. Спорт 3. Породица и окружење 4. Становање, форме, навике 5. Лични идентитет 6. Живи свет	
УКУПНО			36

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности
Предмет:			
Разред:	5. (ПЕТИ)		
Циљ		Наставне теме	Број часова
Циљ ваннаставних активности је поспешивање комуникативних способности ученика и овладавање функционалним знањем енглеског језика уз помоћ разноврсних активности као што су писање пројеката и израда истраживачких радова, као и повећање заинтересованости ученика за страни језик и културу земље у којој се тај језик говори.		1. Географске особености 2. Спорт 3. Породица и окружење 4. Становање, форме, навике 5. Лични идентитет 6. Свакодневни живот 7. Школа 8. Исхрана 9. Слободно време 10. Облачење и мода 11. Професионални живот 12. Транспорт 13. Живи свет	
УКУПНО			36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности
Предмет:	ЛИКОВНА КУЛТУРА			
Разред:	5. (ПЕТИ)			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
-Циљ наставе и учења ликовне културе је да се ученик развијајући Стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљавају за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.	-Линија	-опише линије које уочава у природи,окружењу и уметничким делима -пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте линија -гради линије различитих вредности комбинујући материјал,угао и притисак прибора материјала -пореди облике из природе,окружења и уметничких дела -гради апстрактне и или фантастичне облике користећи одабране садржаје као подстицај за стваралачки рад -наслика реалне облике у простору самостално мешајући боје да би добио/ла жељени тон	-настава ликовне културе је индивидуализована и усмерена на целокупан развој ученика,а пре свега на развијање опажања и памћења,креативност, стваралачко мишљење,еманципацију ,свести о општем и личном добру,толеранцији,способности сарадње и разумевања различитости,естетских критеријума,моторике и индивидуалних способности -нежно је развијати и побуде као што су : знатижеља,мотивисаност, отвореност за стицање нових искустава,осетљивост за	16
	-Облик	-обликује препознатљиве тродимензионалне облике одабраним материјалом и поступком -преобликује предмет за рециклажу дајући му нову употребну вредност -опише ритам који уочава у природи,окружењу и уметничким делима -пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте ритма -гради правилан,неправилан и слободан визуелни ритам,спонтано или са одређеном намером		30

	-Ритам	-користи у сарадњи са другима одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналног визуелног ритма -разматра у групи како је учио/ла о визуелном ритму и где та знања може применити -направи самостално импровизовани прибор од одабраног материјала -искаже своје мишљење о томе зашто људи стварају уметност -комбинује ритам,линије и облике стварајући оригиналан орнамент за одређену намену -објасни зашто је дизајн важан и ко дизајнира одређене производе -разматра у групи како је учио ла о облицима и где та знања примењује -искаже своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно -поређи различите начине комуницирања од праисторије до данас -обликује убедљиву поруку примењујући знања о ритму,линији,облику и материјалу -изрази исту поруку писаном,вербалном, невербалном и визуелном комуникацијом -тумачи једноставне визуелне информације -објасни зашто је наслеђе културе важно	проблеме,флексибилност,оригиналност,спознају и памћење -сваки ученик има потенцијал који може да развије уколико му се пружи прилика због тога је важно да ученици постепено стичу свест о томе на који начин су долазили до идеја за рад,шта их је мотивисало,као и да та искуства могу применити и у другим ситуацијама -мотивациони садржаји су основни услов за развој креативности који подстичу интересовање,одушевљење, позитивну емотивну реакцију,као и настава која ученику обезбеђује задовољство у раду -учење се заснива на самосталном истраживању изражајних могућности техника па се оне кроз кратко упутство и савете током рада обрађују	14
	-Визуелно споразумевање			12
УКУПНО				72

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	МУЗИЧКА КУЛТУРА				
Разред:	5. (ПЕТИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	
-циљ-развијање и неговање музикалности и креативности -оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања -развијање осетљивости за музичке вредности,уознавањем музичке традиције и културе свога и других народа -развој стваралачких способности,креативности,естетске перцепције и укуса	ЧОВЕК И МУЗИКА	-наводи начине и средства музичког изражавања у праисторији и античком добу -објасни како друштвени развој утиче на начине и облике музичког изражавања -искаже своје мишљење о значају и улози музике у животу човека -ученик класификује инструменте по начину настанка звука -опште основне карактеристике удараљки	-у начину реализације овог садржаја,треба кренути од музичког дела,слушања и извођења -доживљај ритма телом покрет-порекло плеса -магијска моћ музике -музика у храму и музика на двору улога и места музике у Античким цивилизацијама -појава првих нотација-пентатоника	10	
	МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	-препозна везу између избора,врсте,инструмената и догађаја -изражава се покретима за време слушања музике -вербализује свој доживљај музике	-најстарији инструменти,глас,тело,удараљке, дувачки,жичани -удараљке,настанак,пробитни облик и развој -Орфов инструментаријум,ритмичке и мелодијске удараљке	2	
	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	-идентификује елементе музичке изражајности -анализира слушана дела,извођачки	-поступак подразумева емоционални доживљај и емоционални доживљај и мисаону активност -приликом слушања,ученик прати музички ток,извођачки састав,темпо,динамику,тонска боја,различити гласови,и инструменти	16	

	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ ПЕВАЊЕМ И СВИРАЊЕМ	састав,инструменте -илуструје слушање примере -понаша се у складу правилима музичког бонтонa -пева и свира самостално и угрупи -примењује правилну технику певања,дисање,држање тела,артикулација -кроз свирање и покрет развија кординацију и моторику -искаже своја осећања у току слушања музике -учествује у школским приредбамакористи могућност ИКТ-ау извођењу музике,коришћење матрица,караоке програма -користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина,кроз свирање,певање и покрет -комуницира у групи,импровизујући мање музичке целине,гласом,инструментом и покретом	-слушање вокалних,вокално инструменталних и кратких инструменталних композиција -слушање народних и уметничких дела фолклорне традиције -певање и свирање песама по слуху,самостално и у групи -певање песама из нотног текста солмизацијом -извођење једноставних мелодијских и ритмичких мотива -певање у комбинацији са покретом -свирање песама и инструменталних дела по слуху на инструментима Орфовог инструментаријума -свирање песама из нотног текста извођење дечијих и народних игара -креирање покрета уз музику коју ученици изводе -осмишљавање музичких питања и одговора -импровизација на задати текст -израда једноставних музичких инструмената	42
	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО			2
УКУПНО				72

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет:	Хор				
Разред:	ПЕТИ,ШЕСТИ, СЕДМИ И ОСМИ РАЗРЕД				
Циљ			Наставне теме		Број часова
Образовни циљ обухвата развијање слуха и ритма,ширење гласовних могућности и учвршћивање интонације,изражајно певање,применом елемента музичке писмености. -упознавање страних језика,литерарних текстова -васпитни циљ обухвата развијање осећаја припадности колективу,тимски рад -развијање толеранциједисциплине,поштовање различитости -стицање самопоуздања,савладавање треме -утицај музике на здравље је психолошки,социолошки,емоционални развој -певање у хору доприноси смањењу стреса и агресивности.			-ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ		
			-СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ		
			-ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ		
УКУПНО					36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	ИСТОРИЈА				
Разред:	5. (ПЕТИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма		Број часова по темама
Циљ наставног предмета историје је културни напредак и хуманистички развој ученика. Циљ наставе историје је и да допринесе разумевању историјског простора и времена историјских процеса и токова, као и разумевању националног, европског, светског идентитета и духа толеранције код ученика.	I Увод	Ученици треба да: -разумеју појам прошлост -упознају начин и значај проучавања појма прошлости -разумеју основне одлике праисторије и старог века -разумеју основне временске одреднице -буду оспособљени за коришћење историјске карте -стекну знање о догађајима и личностима које су обележиле епоху страог века -да се упознају са основним одликама античке културе -узрочно последичне везе -упознају националну и општу историју	Вербална метода, визуелно – документацијска метода, демонстрација, метода писања и писаних радова, рад са историјском и географском картом, рад са историјским изворима.		6
	II Праисторија				2
	III Стари век (Стари Исток, Античка Грчка, Антички Рим Хришћанство)				28
			УКУПНО		36

<u>Допунска настава</u>		Додатна настава		Ваннаставне активности		
Предмет:	ИСТОРИЈА					
Разред:	5. (ПЕТИ)					
Циљ			Наставне теме		Број часова по темама	
Циљ допунске наставе, предмета историје, је стицање основног знања о прошлости. Стицање основних појмова о времену, простору за историју старог века.			I Увод-основно проучавање прошлости			
			II Праисторија			
			III Стари исток			
			IV Античка Грчка			
			V Антички Рим			
					УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет:	ИСТОРИЈА				
Разред:	5. (ПЕТИ)				
Циљ			Наставне теме		Број часова по темама
Циљ додатне наставе, предмета историје, је стицање основног знања о прошлости. Стицање основних појмова о времену, простору за историју старог века. Знање о старим цивилизацијама и њиховим тековинама.			I Увод-основно проучавање прошлости		
			II Праисторија		
			III Стари исток		
			IV Античка Грчка		
			V Антички Рим		
УКУПНО					36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности
Предмет:	ГЕОГРАФИЈА			
Разред:	5. (ПЕТИ)			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе и учења географије је да ученик изучавањем географских објеката, појава и процеса у природном и друштвеном окружењу и међусобној повезаности са њима развије одговоран однос према себи, природи и будућности планете Земље	1. Човек и географија	-Повеже постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком -Повеже географска знања о свету са историјским развојем људског друштва и научно техничким прогресом -На примерима покаже значај учења географије за свкодневни живот човека -Разликује одговорно од неоодговорног понашања човека према природним ресурсима и опстанку живота на планети Земљи -Разликује појмове васиона, галаксија , Млечни пут, Сунчев систем, Земља -Објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему -Разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике -Одреди положај Месеца у односу на Земљу и именије месечеве мене -Помоћу глобуса опише облик Земље и наведе доказе о њеном	-Ученици треба да повежу постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком -Ученик се упознаје са садржајем наставног програма	3

	2. Вациона	облику -Помоћу карте опише распоред копна и воде на Земљи и наведе називе континената и океана -Примерима објасни деловање Земљине теже на географски омотач	-Ученици се информишу о васиони, Сунчевом систему, Земљи, Месецу, малим телима Сунчевог система -Ученици добијају упутства како да помоћу сазвежђа Мали медвед се оријентишу у природи	3
	3. Планета Земља	-Разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице -Повеже смер ротације са сменом обданице и ноћи -Повеже нагнутост земљине осе са различитом осветљеношћу површине Земље -Повеже револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом годишњих доба		2
	Облик Земље и структура њене површине	-Разликује деловање унутрашњих сила (сила Земљине теже, унутрашња топлота Земље) -Разликује основне омотаче унутрашње грађе Земље -Наведе спољашње силе Земље (ветар, вода) -Помоћу карте и цртежа опише начине и последице кретања литосферних плоча (вулканизам, земљотреси, набирање и раседање) -Разликује епицентар и хипоцентар и наведе тресне зоне у Србији и у свету -Наведе поступке које ће предузети за време земљотреса -Опише процес вулканске	-Помоћу демонстративно илустративних метода уз употребу модела Земље —глобуса и географске карте ученици стичу знања о Земљи и распореду континената и океана -Ученици се упознају са географском картом и основним појмовима картографске писмености -Ученици унапређују сналажење на карти	4
	Земљина кретања			

	Унутрашња грађа Земље	ерупције и њене последице -Помоћу фотографија или узорака стена разликује основне врсте стена , описује њихов настанак и наводи начине њиховог искоришћавања-Наведе поступке које ће предузети за време земљотреса -Опише процес вулканске ерупције и њене последице- Помоћу фотографија или узорака стена разликује основне врсте стена , описује њихов настанак и наводи начине њиховог искоришћавања -Помоћу карте ,дртежа и мултимедија објашњава настанак планина и низија и разликује надморску и релативну висину -Разликује ерозивне и акумулативне облике -Наведе примере деловања човека на промене у рељефу (броне, насипи, копови) -Опише структуру атмосфере -Наведе временске промене, које се дешавају у тропосфери (падавине, ветрови, облаци, загревање ваздуха) -Разликује појам времена од	- Помоћу глобуса, батериске лампе, телуријума ученици се упознају са појмовима ротације и револуције , као и последицама ових појава на Земљи -Помоћу слика из уџбеника ученик се упознаје са унутрашњом грађом Земље. Користећи видео материјал ученик се упознаје са померањем литосферних плоча, као и последицама тог померања. Користећи слике ученик се упознаје са унутрашњим и спољашњим силама Земље. За то време ученик активно учествује у настави географије. -Помоћу слика из уџбеника ученик се упознаје са слојевима атмосфере.	9

		појма климе -Наведе климатске чиниоце и климатске елементе, као и основне типове климе -Графички представи и чита климатске елементе користећи климадијаграм -Користи дневне метеоролошке извештаје из медија и планира своје активности у складу са њима -Наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице таквог понашања -Наводи примере о утицају атмосферских непогода на човека	На основу слика и извештаја метеоролога ученик се упознаје са појмом времена и прогнозом времена. Ученик се упознаје и са појмом климе и чиниоцима који утичу на климу	
	Ваздушни омотач Земље	Уочава и разликује на географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе -Наведе и опише својства морске воде -Помоћу карте разликује Речну мрежу и речни слив -Наведе и опише елементе реке (извор, ушће, пад реке на речном току) -Разликује типове језерских басена	-Користећи географску карту, ученик се упознаје са Светским океаном, морима и заливима. Помоћу географске карте и слика у уџбенику ученик се упознаје са основним елементима реке и језера. -Користећи географску карту, ученик увиђа повезаност климе и биљног и животињског света. Помоћу слика из уџбеника, ученик се упознаје са угроженим биљним и животињским врстама. Ученик истражује о значају заштите природне средине	6
	Водени омотач Земље	-Наведе узроке настанка поплава, бујица и објасни последице њиховог дејства -наведе поступке, које ће предузети за време поплава и након ње		6
	Биљни и животињски свет на Земљи	-Наведе примере утицаја човека на загађивање вода и предвиђа		3

		последице таквог понашања -Помоћу географске карте повеже климатске услове са распострањеношћу живог света на Земљи -Помоћу карте наводи природне зоне и карактеристичан живи свет у њима -Опише утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских врста -Наведе примере за заштиту живог света на Земљи		
				УКУПНО
				36

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности		
Предмет:	ГЕОГРАФИЈА					
Разред:	5. (ПЕТИ)					
Циљ			Наставне теме		Број часова по темама	
Циљ наставе и учења географије је да ученик изучавањем географских објеката, појава и процеса у природном и друштвеном окружењу и међусобној повезаности са њима развије одговоран однос према себи, природи и будућности планете Земље.			1. Човек и географија 2. Васиона 3. Планета Земља			
					УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет:	ГЕОГРАФИЈА				
Разред:	5. (ПЕТИ)				
Циљ			Наставне теме		Број часова по темама
Циљ наставе и учења географије је да ученик изучавањем географских објеката, појава и процеса у природном и друштвеном окружењу и међусобној повезаности са њима развије одговоран однос према себи, природи и будућности планете Земље.			4. Човек и географија		
			5. Васиона		
			1. Планета Земља		
УКУПНО					36

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности		
Предмет:						
Разред:	5. (ПЕТИ)					
Циљ			Наставне теме		Број часова	
Циљ наставе и учења <i>географије</i> је да ученик изучавањем географских објеката, појава и процеса у природном и друштвеном окружењу и међусобној повезаности са њима развије одговоран однос према себи, природи и будућности планете Земље.			1. Човек и географија			
			2. Васиона			
			3. Планета Земља			
					УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	МАТЕМАТИКА				
Разред:	5. (ПЕТИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	
Циљ наставе математике у основној школи јесте: да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање; као и да доприносе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.	Природни бројеви и дељивост Основни појмови геометрије Угао Разломци Осна Симетрија Писмени задаци	– израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева)	Природни бројеви и дељивост	34	
		– реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева)	Својства операција сабирања, множења, одузимања и дељења у скупу N_0 Дељење са остатком у скупу N_0	17	
		– примени правила дељивости са 2, 3, 4, 5, 9, 25 и декадним јединицама	Својства дељивости; чиниоци и садржаоци природног броја. Дељивост са 2, 5 и декадним јединицама. Дељивост са 4 и 25. Дељивост са 3 и 9. Скупови и скуповне операције: унија, пресек и разлика.	17	
		– разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце	Прости и сложени бројеви. Ератостеново сито Растављање природних бројева на просте чиниоце. Заједнички делилац и највећи заједнички делилац. Еуклидов алгоритам за налажење НЗД. Заједнички садржалац и најмањи заједнички садржалац. Веза између НЗД и НЗС.	55	
		– одреди и примени НЗС и НЗД	Основни појмови геометрије	13	
		– изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке	Тачке и праве; односи припадања и распореда. Однос правих у равни; паралелност. Мерење дужине и једнакост дужи.Кружница и круг. Преношење и надовезивање дужи. Централна симетрија. Вектор и трансформација.	8	

		– анализира односе датих геометријских објеката и запише их математичким писмом – опише основне појмове у вези сакругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг – нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор – упореди, сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски – преслика дати геометријски објекат централном симетријом и транслацијом – правилно користи геометријски прибор идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе – нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор – измери дати угао и нацрта угао задате мере – упореди, сабере и одузме углове рачунски и конструктивно – реши једноставан задатак применом основних својства паралелограма (једнакост наспрамних	Угао, централни угао; једнакост углова. Надовезивање углова (суседни углови, конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање углова). Упоредни углови; врсте углова. Мерење углова, сабирање и одузимање мере углова. Угао између две праве; нормалне праве; унакрсни углови. Углови на трансверзали. Транслација и углови. Разломци Појам разломка облика a/b ($a, b \in \mathbb{N}$). Придруживање тачака бројевне полуправе разломцима. Проширивање, скраћивање и упоређивање разломака. Децимални запис броја и превођење у запис облика a/b ($b \neq 0$). Упорјеђивање бројева у децималном запису. Заокругљивање бројева. Основне рачунске операције с разломцима (у оба записа) и њихова својства. Изрази. Једначине и неједначине у скупу разломака. Примене разломака (проценти, аритметичка средина, размера). Осна симетрија Осна симетрија у равни и њене особине. Оса симетрије фигуре. Симетрала дужи и конструкција нормале. Симетрала угла. При обради нових садржаја треба се ослањати на постојеће искуство и знање ученика, и настојати, где год је то могуће, да ученици самостално изводе закључке. Основна улога наставника је да буде	

		страница и наспрамних углова) – прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке и децималне бројеве и преводи их из једног записа у други – одреди месну вредност цифре у запису децималног броја – заокругли број и процени грешку заокругљивања; – израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину – реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину – одреди проценат дате величине – примени размеру у једноставним реалним ситуацијама – примени аритметичку средину датих бројева – сакупи податке и прикаже их табелом и кружним дијаграмом и по потреби користи калкулатор или расположиви софтвер идентификује осносиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије – симетрично преслика тачку, дуж и једноставнију фигуру користећи	организатор наставног процеса, да подстиче, организује и усмерава активност ученика. Ученике треба упућивати да користе уџбеник и друге изворе знања, како би усвојена знања била трајнија и шира, а ученици оспособљени за примену у решавању разноврсних задатака. На часовима треба комбиновати различите методе и облике рада, што доприноси већој рационализацији наставног процеса, подстиче интелектуалну активност ученика и наставу чини интересантнијом и ефикаснијом. Избор метода и облика рада зависи од наставних садржаја које треба реализовати на часу и предвиђених исхода, али и од специфичности одређеног одељења и индивидуалних карактеристика ученика.	

		геометријски прибор – конструише симетралу дужи, симетралу угла и примењује њихова својства – конструише праву која је нормална на дату праву или паралелна датој прави		
УКУПНО				144

<u>Допунска настава</u>		Додатна настава	Ваннаставне активности
Предмет:	МАТЕМАТИКА		
Разред:	5. (ПЕТИ)		
Циљ		Наставне теме	Број часова по темама
Усвајање наставних саджаја које ученици нису савладали током редовне наставе. Увежбавање и понављање стечених знања.		Природни бројеви и дељивост Основни појмови геометрије Угао Разломци Осна Симетрија	
УКУПНО			36

Допунска настава		<u>Додатна настава</u>	Ваннаставне активности
Предмет:	МАТЕМАТИКА		
Разред:	5. (ПЕТИ)		
Циљ		Наставне теме	Број часова по темама
Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, развијање самосталног рада ученика.		Коцка и квадар (површина и запремина) Скупови и примене. Основни појмови геометрије. Угао Дељивост бројева. Пребројавање скупова тачака, фигура и бројевних скупова. Разломци (основна својства и упоређивање, сабирање и одузимање разломака и одговарајуће једначине). Проценти Проблемски задаци. Множење и дељење разломака. Децимални запис броја.	
УКУПНО			36

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет:	Математика				
Разред:	5. (ПЕТИ)				
Циљ			Наставне теме		Број часова
Развијање позитивног мишљења о математици кроз разне занимљивости и активности.			Природни бројеви и дељивост		
			Основни појмови геометрије		
			Угао		
			Разломци		
			Осна Симетрија		
			Израда Паноа		
			Математичко такмичење мислиша		
УКУПНО					36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	БИОЛОГИЈА				
Разред:	5. (ПЕТИ)				
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Развијање критичког размишљања код ученика Практична примена наученог Поспешивање тимског рада ученика Повезивање са стеченим знањем других предмета Стварање одговорног односа према себи и природи Разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем		1.Порекло и разноврсност живота	Разумевање,упоређивање и објашњавање процеса	1.Усвајање мање количине информација самосталним радом уз помоћ наставника	1-----34
		2.Јединство грађе и функције као основа живота	Примењивање,спровођење и демонстрирање	2.Смислено повезивање оног што учи са оним што је научио из биологије и других предмета	2-----11
		3.Наслеђивање и еволуција	Анализирање и разликовање	3.Проблемски:самостално прикупљање и анализирање података и информација,развијање плана за решење задатог проблема	3-----7
		4.Живот у екосистему	Примењивање,критиковање и проверавање	4.Дивергентни:предлагање нових решења,смишљање нових примера	4-----12
		5.Човек и здравље	Креирати,постављање хипотезе,планирање и конструирање	5.Критички:смишља аргументе	5-----8
				6.Кооперативни:дискусија и размена мишљења	
УКУПНО					72

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Циљ

Циљ наставе и учења *технике и технологије* је да ученик развијетехничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

Разред

пети

Годишњи фонд часова

72 часа

Наставни предмет техника и технологија намењен је развоју основних техничких компетенција ученика ради његовог оспособљавања за живот и рад у свету који се технички и технолошки брзо мења. Један од најважнијих задатака је да код ученика развија свест о томе да примена стечених знања и вештина у реалном окружењу подразумева стално стручно усавршавање и целоживотно учење, као и да је развијање предузимљивости један од важних предуслова личног и професионалног развоја.

Садржај програма	Број часова	Активности		Начини и облици извођења програма	Исходи	Корелација
		Ученика	Наставника			
1. Животно и радно окружење	6	- пажљиво прати и злагања наставника и осталих ученика - користи различите изворе знања - проналази нове информације - уочава - разликује - упоређује - класификује - износи своје мишљење - уређује и презентује - закључује - процењује сопствени рад и напредак	- организатор и реализатор наставе - презентује - усмерава ученика - подстиче на размишљање - развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење - прати напредовање ученика - наводи ученике на одговарајуће закључке - Упознаје их са техничким напретком од праисторије до данашњег доба	- Фронтални, индивидуални, групни (у пару) - Различитим методама, подстичући истраживачки начин рада, постојеће знање ученика о техници и технологији проширити користећи различите изворе знања. Развој технике повезивати са историјским епохама и догађајима. - Упознавање подручја човековог рада и производње, занимања и послова у области технике и технологије треба реализовати уз активну улогу ученика и примену одговарајућих медија. Омогућити ученицима да идентификују одређена занимања којима се људи баве и послове који се обављају у оквиру тих занимања као и техничка средства која се при томе користе. - Уз активну улогу ученика и примену мултимедија указивати на правилну употребу и евентуалне последице у случају непридржавања упутстава за коришћење и неисправности техничких апарата у домаћинству.	По завршетку ове теме ученик треба да: • зна да опише улогу технике, технологије и иновација у развоју заједнице и њихово повезивање • разликује основна подручја човековог рада, производње и пословања у техничко-технолошком подручју • наводи занимања у области технике и технологије • процењује сопствену интересовања у области технике и технологије • организује радно окружење у кабинету • правилно и безбедно користи техничке апарате и ИКТ уређаје у животно и радном окружењу	• историја • информатика и рачунарство • биологија • географија

2. Саобраћај	14	-пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика -проналази информације -уочава -именује -упоређује -класификује и уређује - дискутује - износи сопствено мишљење и став -цртају -израђују моделе	- организатор и реализатор наставе -наводи на размишљање и извођење закључака -подстиче на размену искустава и усмерава дискусију -утиче на развој свести ученика о значају правилног понашања у саобраћају -презентује - прати постигнућа ученика	-Фронтални,индивидуални и групни -Ученици треба да се на интересантан и очигледан начин упознају са правилима и прописима кретања пешака и бицикла у јавном саобраћају, начине рагулисања саобраћаја и безбедна кретање од школе до куће. Тежиште ове теме је на: • безбедном понашању и преузимању личне одговорности ученика за понашање у саобраћају и • употреба заштитне опреме при вожњи бицикла и других дечијих возила, као и коришћење сигурносних појасева у возилу је најважнији исход који треба постићи. - За реализацију ових наставних садржаја, а за практично увежбавање могу се користити полигони у оквиру школе или саобраћајне макете које могу урадити ученици на редовним часовима или у раду слободних активности као и коришћењем рачунарске симулације.	По завршетку ове теме ученик треба да: • процени како би изгледао жив отљуди без саобраћаја • класификује врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени • наводи професије у подручју рада саобраћаја • направи везу између савременог саобраћаја и коришћења информационих технологија • разликује безбедно од не безбедног понашања пешака, возача бицикла и дечијих возила • правилно се понаша као пешак, возач бицикла и дечијих возила у саобраћају • користи заштитну опрему за управљање бициклом и дечијим возилима • аргументује неопходност коришћења сигурносних појасева на предњем и задњем седишту аутомобила и увек их користи као путник • повеже место седења у аутомобилу са узрастом ученика • одговорно се понаша као путник у возилу • показује поштовање према другим учесницима у саобраћају • анализира симулирану саобраћајну незгоду на рачунару и идентификује ризично понашање пешака и возача бицикла	• историја • информатика и рачунарство • биологија • географија • ликовна култура

3. Техничка и дигитална писменост	16	- пажљиво прати излагања наставника и лиоисталих ученика - уочава - разликује - упоређује - црта - повезује изглед објекта у простору и равни - повезује ранија знања са новим сазнањима - примењује научено - користи различите изворе знања - пажљиво и одговорно претражује и користи интернет - развија осећај прецизности и уредности	- организатор и реализатор наставе - презентује - утиче на развој свести ученика о значају и примени техничког цртања, као начина комуникације у техници, - истиче неопходност правилног понашања на мрежи (интернету) - развија осећај ученика за простор, тачност, уредност, прецизност и одговорност - прати постигнућа ученика	- Фронтални, индивидуални, групни (у пару) - У вежбати изражава идеје скицом и техничким цртежом . Објаснити како се променом правила (стандарда) израђује технички цртеж. Упознати ученике, кроз практичну примену, са: врстама линија, форматима папира, размером, правилима котирања... - Оспособити ученике и инсистирати на правилном коришћењу прибора за техничко цртање и развоју вештине њиховог коришћења. Потребно је да сваки ученик самостално нацрта једноставан технички цртеж у одређеној размери користећи одговарајуће врсте линија као и елементе котирања. - Примена информационо-комуникационих технологија у техници првенствено се односе на правилно и безбедно коришћење дигиталних уређаја (рачунар, лаптоп, таблет, мобилни телефон, тв, дигитални фотоапарат, веб камера) а потом и на овладавање вештинама обраде дигиталне слике на рачунару у циљу стицања одговарајућих компетенција које се односе на документовање и дизајн. - Вежбати у пару пренос података између рачунара и екстерних уређаја (мобилни телефон, фотоапарат) а да сваки ученик самостално реализује процедуре током рада на рачунару. Реализовати једноставну вежбу уметања фотографије у одговарајући програм за обраду текста и уређивање документа. Где год је то могуће, треба користити Интернет претрагу и приступ online ресурсима.	По завршетку ове теме ученик треба да: • самостално црта скицом и техничким цртежом једноставан предмет • правилно чита технички цртеж • преноси податке између ИКТ уређаја • примењује основне поступке обраде дигиталне слике на рачунару • користи програм за обраду текста за креирање документа са графичким елементима • користи Интернет сервисе за претрагу и приступање online ресурсима • преузима одговорност за рад • представи идеје и планове за акције које предузима користећи савремену информационо-комуникациону технологију и софтвер	• српски језик • енглески језик • информатика и рачунарство • математика • ликовна култура

4. Ресурси и производња	20	- пажљиво прати излагања наставника и лиосталих ученика - повезује ранија знања - уочава начине примене - разликује - упоређује - анализира - класификује - презентује - оцењује квалитет чача	- организатор и реализатор наставе - презентује - подстиче ученика истраживање, увиђање, закључивање, упоређивање - развија разумевање за неопходност рационалног коришћења материјала и енергената - помаже у изради модела - подстиче на развој предузетничких способности (економичност и квалитет израде, начин представљања, изградњи и одбрани ставова...) - прати постигнућа ученика	- Фронтални, индивидуални, групни - Напомињујући се на ранија знања ученика, упознати их са појмом природних ресурса на Земљи и са значајем њиховог очувања. Тежиште ове теме је на енергији и материјалима. - Назначити основне изворе енергије као важан ресурс за живот људи, технолошке процесе и производњу без улажења у детаље. Упознати ученике са начином коришћења и претварања у неке корисне облике њима већ познатих извора енергије воде, ветра и Сунца. - Други важан ресурс су материјали. Упознати ученике са појмом и поделом материјала (природни, вештачки). Врсте и својства материјала (физичка, хемијска и механичка): дрво, папир, текстил, кожа објаснити на елементарном нивоу. Начин обраде материјала (принципи деловања алата за механичку обраду материјала, испитивање материјала). Припрема за обраду. Приказати правилно коришћење алата за ручну обраду материјала, извођење операција и заштита на раду: обележавање, сечење, завршна обрада (бушење, равнање, брушење). Избор материјала, операција и алата и редоследа њихове примене. Рециклажа материјала и заштита животне средине. Поступно увођење ученика у рад са алатом обезбеђује да обрада материјала постаје средство креативног изражавања, а не циљ у настави технике и технологије. - Упознавати ученике са професијама из ове области. - На крају ове области, ученици треба да направе план израде и самостално израде најмање три једноставна модела. Програм се реализује у форми предавања (теоретска настава) и вежби.	Позавршетку ове области ученик треба да: - повезује својства природних материјала са применом - објасни технологије прераде и обраде дрвета, производње папира, текстила и коже - сече, спаја и врши заштиту папира, текстила, коже и дрвета - правилно и безбедно користи алате и прибор за ручну механичку обраду (маказе, моделарски тестер, бруси папир, стега) - направи план израде једноставног производа и план управљања отпадом - самостално израђује једноставан модел	• историја • информатика и рачунарство • математика • биологија • географија • ликовна култура

5. Конструкторско моделовање	16	- усваја и примењује знања, - развија вештине, ставове, - одговорност и самосталност - проналази потребне информације -уочава -разликује -упоређује -одабира - налази решење - формира идеју - израђује техничку документацију - планира и реализује сопствени производ -ствара (мери, обележава, обрађује...) -контролише -презентује	- упознаје ученике са правилима рада у групи, поделом посла и одговорностима, са динамиком и роковима за реализацију пројекtnих активности- - организатор и реализатор наставе - пажљиви посматрач - помагач када је то потребно - давалац повратне информације - неко ко охрабрује -презентује -саветује и одговара на питања ученика -утиче на развој свести ученика о значају примене теоријских знања за израду предмета који имају употребни карактер и могу се користити у реалномо кружењу - упознаје ученике са правилима рада у групи -помаже у избору материјала и алата	- Пројекте реализовати у паровима или малим групама. У овом делу програма ученици реализују заједничке пројекте примењујући претходно стечена знања и вештине. Ученици се сами опредељују за одређену активност у оквиру групе. Пружа им се могућност да реализују своју идеју. Ученици самостално истражују информације за пројекtnи задатак користећи информационо-комуникационе технологије, налазе решење, формирају идеју, израђују техничку документацију, планирају и реализују сопствени производ. Користити материјале и технологије које су ученици упознали у претходној области. Ученици самостално врше мерење и обележавање. Ученици раде у пару, чиме развијају способност сарадње и социјалних вештина. По завршетку, ученици самостално представљају производ/модел, усмено образлажући ток реализације, процењујући оствареност резултата и предлог унапређења. Тежиште оваквог рада није на квалитету коначног продукта већ на процесу који има своје кораке и на сарадничким односима у раду у групи. Ученицима јасно треба указати да се и на неуспелим продуктима може много научити ако се схвати где су грешке направљене. Дискутовати са ученицима и о цени понуђених решења. Нагласити важност доброг планирања буџета потребног за његову реализацију као и негативних последица лоших прорачуна. На тај начин ученике полако оспособљавати да размишљају предузетнички и развијати им основне компетенције везане за финансијску писменост.	По завршетку ове области ученик треба да: • самостално проналази информације потребне за израду предмета/модела користећи ИКТ и Интернет сервисе • одабира материјале и алате за израду предмета/модела • мери и обележава предмет/модел • ручно израђује једноставан предмет/модел користећи папир и/или дрво, текстил, кожу и одговарајуће технике, поступке и алате • користи програм за обраду текста за креирање документа реализованог решења • самостално представља пројекtnу идеју, поступак израде и решење/производ • показује иницијативу и јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха • планира активности које доводе до остваривања циљева укључујући оквирну процену трошкова • активно учествује у раду пара или мале групе у складу са улогом и показује поштовање према сарадницима • пружи помоћ у раду другим ученицима • процењује остварен резултат и развија предлог унапређења	• информатика и рачунарство • математика • српски језик • енглески језик • ликовна култура

С обзиром да је настава теоријско-практичног карактера, часове треба реализовати поделом одељења на 2 (две) групе.

Наставник је у планирању, припреми и остваривању наставе и учење аутономан. За сваки час треба планирати и припремити средства и начине провере остварености пројектованих исхода.

Посете музејима технике, сајмовима и обиласке производних и техничких објеката треба остваривати увек када за то постоје услови, ради показивања савремених техничких достигнућа, савремених уређаја, технолошких процеса, радних операција и др. Када за то не постоје одговарајући услови, ученицима треба обезбедити мултимедијалне програме у којима је заступљена ова тематика.

Праћење и вредновање наставе и учења

Вреднују се процес и продукти учења.

У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др).

Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).

Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Ако наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности
Предмет:	ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО			
Разред:	5. (ПЕТИ)			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ је да се ученици оспособе за самостално коришћење рачунара, подстицање креативног рада на рачунару. Циљ наставе и учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских	1. ИКТ 2. Дигитална писменост 3. Рачунарство 4. Пројектна настава	ИКТ: ученик ће бити у стању да: наведе примену информатике и рачунарства, правилно користи ИКТ уређаје, прави разлику између хардвера и софтвера, креира дигиталну слику, креира текстуални документ, примени алате за снимање и репродукцију аудио и видео записа, креира мултимедијану презентацију, сачува и организује податке, разликује основне типове података и датотека, реагује исправно када дође у небезбедну ситуацију. Дигитална писменост: доводи у везу значај правилног одлагања дигиталног отпада, разликује безбедно од небезбедног, реагује исправно када дође у контакт са непознатим особама, приступа интернету самостално, спроводи поступке за заштиту личних	Предвиђене садржаје реализујемо кроз константну интеракцију ученика-наставника и ученик-ученик. Ученици стичу основне вештине неопходне за даље образовање и рад у информатичком друштву. Разумеју писменост у даљем контексту и прихватају нове начине за коришћења и адаптацију информација. Самостално решавају задатке, активно учествују и постављају питања. Проширују своја знања уз помоћ интернета. Презентују припремљене садржаје, прикупљене из различитих извора. Користе нове облике изражавања попут музике, звука, слике графичких приказа, дигиталних снимака, анимацији... Оспособљавају се да безбедно користе интернет. Да би били успешни ученици морају да буду вођени приликом коришћења различитих извора информација, и морају да буду критични кад процењују значај и поузданост информацје које проналазе.	9 5 16 6

програма за решавање разлићитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брже мења.		података,изводи математичке операције унија пресек разлика,зна алгоритме аритметике и интерпретира их аритметички. Рачунарство: зна редослед корака у решавању логичких проблема,сврсисходно примењује програмске структуре и блокове наредби,користи математичке оператере за израчунавање,сарађује са осталим члановима у прикупљању и обради материјала,одабира и примењује технике и алате у складу са фазама реализације програма,наведе кораке пројектног задатка.		
				УКУПНО
				36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ				
Разред:	5. (ПЕТИ)				
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условим живота и рада.		1. Физичке способности 2. Моторичке вештине, спорт и спорстске дисциплине: 2/1. Атлетика 2/2.Гимнастика 2/3. Рукомет 2/4.Здравствено васпитање 2/5. Тестирања 3. Физичка и здравствена култура	1. Примењује једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби, изводи вежбе и користи их у спортску рекреацију и различитим животним ситуацијама. Упоређује резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледава сопствени напредак. 2/1. Доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама и комбинује и користи досегнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу 2/2. Користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри као и одржава стабилнудинамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротацију тела 2/3. Користи елементе технике у игри, примењује основна правила рукомета у игри и учествује на унутар одељењским такмичењима 3. Наводи примере утицаја физичког вежбања на здравље, разликује здраве и нездраве начине исхране, препозна врсту повреде па правилно реагује на појаву такве врсте повреда и чува животну средину током вежбања	Физичко и здравствено васпитање остварује се кроз наставу у трајању 2 школска часа недељно а на основу програма петог разреда базираног на континуитету усвојених знања, вештина, ставова и вредности из првог циклуса основног образовања и васпитања.	1.Атлетика 21час 2. Гимнастика 10 часова 3. Рукомет 31 час 4.Зравствено васпитање 4 часа 5.Тестирања 6 часова
				УКУПНО	72

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	ОБАВЕЗНА ФИЗИЧКА АКТИВНОСТ				
Разред:	5. (ПЕТИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	
Унапређивање физичких способности, моторичких вештина и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условим живота и рада.	1. Мали фудбал 2. Рукомет 3. Атлетика	Изводи елементе технике фудбала и рукомета, примењује основна правила у малом фудбалу и рукомету, користи научене елементе у игри, примењује основне тактике у фази напада и фази одбране, учествује на унутародељењским такмичењима, разликује атлетске дисциплине, развија своје моторичке способности применом вежбања из атлетике.	Реализује се у трајању од 45 минута, једном у току недеље. У школама које имају одговарајуће материјално-техничке и просторне услове, фонд од ½ школска часа односно 22,5 минута на недељном нивоу мође се реализовати тако што ће ученици сваке друге недеље имати још један час ових активности. Ради ефикаснијег часа дозвољено је спајање два одељења истог разреда тако да два наставника раде истовремено са два одељења. Овај фонд од ½ може и кумулативно да се реализује једном у тромесечју у трајању од 6 школских часова.	1.Мали фудбал 24 часа 2. Рукомет 26 часа 3. Атлетика 4 часа Укупно 54 часа	
				УКУПНО	72+54

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности
Предмет:	ВЕРСКА НАСТАВА			
Разред:	5. (ПЕТИ)			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса; Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном школовању.	I – УВОД	моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 5. разреда основне школе; моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања.	Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.	Увод – 1 Религија и култура старог света – 3 Откривење – Свет Библије – 4 Стварање света и човека – 7 Старозаветна историја спасења – 7 Закон Божији – 4 Месијанска нада – 8 Евалуација – 1+1
	II - РЕЛИГИЈА И КУЛТУРА СТАРОГ СВЕТА	моћи да именује неке политеистичке религије.		

Упознати ученике са паганским митовима и легендама о вечном животу. Припремити ученике за сусрет са Откровењем Истинитог Бога.		моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе старог века	<u>В р с т е н а с т а в е</u> Настава се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава (35 часова) практична настава (1 час)	
Развити код ученика свест о Богу као личности која се открива човеку Упознати ученике са појмовима Светог Предања и Светог Писма Објаснити ученицима узрок и начин настанка Библије	III - ОТКРИВЕЊЕ - СВЕТ БИБЛИЈЕ	моћи да уочи да се Бог откривао изабраним људима, за разлику од паганских божанстава; моћи да објасни да је рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру; моћи да наведе неке од библијских књига, њихове ауторе и оквирно време настанка	Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.	
Пружити ученицима знање да Бог из љубави ствара свет да би му дао вечно постојање; Оспособити ученике за	IV - СТВАРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА	моћи да преприча библијску причу о постању и доживи је као дело љубави Божије моћи да увиди да је	<u>Евалуација наставе</u> Евалуацију наставе	

разумевање посебности улоге човека у свету, као споне између Бога и света. Објаснити ученицима повест о првородном греху и његовим последицама; Указати ученицима на начин на који се Бог стара о свету и човеку од Адама до Ноја; Пробудити у ученицима осећај одговорности за свет који их окружује		Бог поред видљивог света створио и анђеле моћи да преприча библијску приповест о стварању човека и уочи да је човек сличан Богу јер је слободан бити подстакнут на развијање осећаја личне одговорности према природи;	(процењивањеуспешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова; <u>Оцењивање</u> Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:	
Упознати ученике са старозаветним личностима и догађајима Указати ученицима на везу између старозаветних личности и Христа Указати ученицима на етичку вредност старозаветних списа Развијање свести ученика	V - СТАРОЗАВЕТНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА	моћи да наведе неке од најважнијих старозаветних личности и догађаја моћи да уочи везу старозаветних праотаца и патријараха са Христом моћи да исприча да јеврејски народ прославља Пасху као успомену на излазак из Египта моћи да извуче моралну	усмено испитивање; писмено испитивање; посматрање понашања ученика;	

о старању Божјем за свет кроз библијску историју;		поуку из библијских приповести моћи да препозна старозаветне личности и догађаје у православној иконографији.		
Објаснити ученицима околности у којима је Бог дао Закон преко Мојсија; Пружити ученицима основно знање о томе да се кроз заповести Божје остварује заједница између Бога и људи; Пружити ученицима основ за разумевање да су Десет Божјих заповести водич и припрема за Христове заповести љубави	VI - ЗАКОН БОЖЈИ	моћи да преприча библијски опис давања Десет Божијих заповести Мојсију; моћи да наведе и протумачи на основном нивоу Десет Божјих заповести; моћи да разуме да је од односа према Заповестима зависила и припадност Божијем народу; бити подстакнут да примени вредности Декалога у свом свакодневном животу.		
Упознати ученике са појмом	VII -			

„обећане земље“ и њеним значајем за „изабрани народ Божији“ Објаснити ученицима значај старозаветне Скиније и Храма Указати ученицима на улогу старозаветних царева и пророка Указати ученицима на лепоту Давидових псалама Објаснити ученицима појам Месије Предочити ученицима специфичности библијског текста и омогућити им да доживе његову сликовитост	МЕСИЈАНСКА НАДА	моћи да препозна на слици Ковчег Завета и Скинију и да у једној реченици каже шта је мана моћи да именује најважније личности јеврејског народа у Обећаној земљи знати да је цар Давид испевао Псалме у славу Божију моћи да уочи да су старозаветни пророци најављивали долазак Месије увидети значај покајања и молитве као „жртве угодне Богу“ на основу одељака поучних и пророчких књига		
			УКУПНО	36

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ–ПЕТИ РАЗРЕД

Циљ наставе и учења предмета: Циљ наставе и учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

Фонд: 36 часова, 1 час недељно

Тематски/глобални план:

Редни број	ТЕМЕ /садржаји	Број часова
1.	ЉУДСКА ПРАВА Права детета	8
2.	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Школа као заједница	8
3.	ПРОЦЕСИ У СВРЕМЕНОМ СВЕТУ Права детета	10
4.	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ	10
УКУПНО		36

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
ЉУДСКА ПРАВА Права детета	- разликује жеље од потреба и наведе примере везе између потреба и људских права; - препозна своје потребе, као и потребе других и да их уважава; - штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; - учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; - наводи примере и показатеље остварености и кршења дечијих права; - наводи чиниоце који утичу на остварење дечијих права; - поштује права и потребе ученика који су у инклузији у његовом одељењу/школи; - препозна ситуације кршења својих права и права других; - идентификује кршење људских права на примеру неког историјског догађаја;	Потребе и права Потребе и жеље. Потребе и права. Права и правила у учионици. Правила рада у учионици, доношење групних правила. Права детета у документима о заштити права Посебност права детета и људска права. Конвенција о правима детета. Врсте права. Показатељи остварености и кршења дечијих права. Конвенција о правима детета у документима која се односе на школу.
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	- поштује правила одељенске заједнице и правила на нивоу школе; - поступа у складу са моралним вредностима грађанског друштва; - искаже свој став о значају правила у функционисању заједнице; - понаша се у складу са правилима и дужностима у школи; - наводи начине демократског	Права и функционисање заједнице Моје заједнице. Школа као заједница. Одлучивање у учионици и школи. Гласање и консензус као демократски начини одлучивања.

Школа као заједница	одлучивања; - препозна одговорност одраслих у заштити права деце; - објасни улогу појединца и група у заштити дечијих права; - реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ;	Одговорности и обавезе у заједници Одговорност деце. Одговорности одраслих (родитеља, наставника). Кршење и заштита права Шта могу и коме да се обратим у ситуацијама насиља.
ПРОЦЕСИ У СВРЕМЕНОМ СВЕТУ Права детета	- препозна и анализира сличности и разлике између ученика у групи; - прихвата друге ученике и уважава њихову различитост; - проналази примере моралних поступака у књижевним делима које чита, у медијима и у свакодневном животу; - наводи примере из свакодневног живота предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама; - проналази примере нетолеранције и дискриминације у књижевним делима која чита; - у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; - препозна и објасни врсте насиља; - прави разлику између безбедног и небезбедног понашања на друштвеним мрежама; - заштити од дигиталног насиља; - анализира сукоб из различитих углова (препознаје потребе учесника сукоба) и налази конструктивна решења прихватљива за све стране у сукобу; - аргументује предности конструктивног начина решавања сукоба;	Наши идентитети Наше сличности и разлике (раса, пол, национална припадност, друштвено порекло, вероисповест, политичка или друга уверења, имовно стање, култура, језик, старост и инвалидитет). Стереотипи и предрасуде. Дискриминација. Толеранција. Сукоби и насиље Сукоби и начини решавања сукоба. Предности конструктивног решавања сукоба. Врсте насиља: физичко, активно и пасивно, емоционално, социјално, сексуално, дигитално. Реаговање на насиље. Начини заштите од насиља.

ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ	- препознаје примере грађанског активизма у својој школи и исказује позитиван став према томе; - идентификује проблеме у својој школи; - прикупља податке о проблему користећи различите изворе и технике; - осмишљава акције, процењује њихову изводљивост и предвиђа могуће ефекте; - активно учествује у тиму, поштујући правила тимског рада (у групној дискусији показује вештину активног	Планирање и извођење акција у школи у корист права детета Учесће ученика у школи. Избор проблема. Тражење решења проблема. Израда плана акције. Анализа могућих ефеката акције. Планирање и извођење акције. Завршна анализа акције и вредновање ефеката.

	слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на неугрожавајући начин);	Прикази и анализа групних радова.

Област/тема	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (по областима)
ЉУДСКА ПРАВА Права детета	- увођење ученика у наставни предмет и упознавање са значајем грађанског васпитања; - упознавање ученика са садржајем наставног програма и давање јасних упутстава за рад; - повезивање постојећег знања са новим; - упознавање са Конвенцијом о правима детета у документима која се односе на школу; - препознавање својих права и права других, као и идентификација кршења истих;
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Школа као заједница	- дефинисање правила одељенске заједнице и правила школе; - примена различитих интерактивних облика рада, као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника рада; - разумевање значаја правила у функционисању заједнице;

ПРОЦЕСИ У СВРЕМЕНОМ СВЕТУ Права детета	- осмишљавање и реализација различитих активности: радионица, симулација, играња улога, студија случаја, дебата, дискусија, пројекта, истраживања, промоција, ... - симулација примера из свакодневног живота: предрасуде, стереотипи, дискриминација и нетолеранција по различитим основама; - коришћење филмова, интернета, као и разговор о говору мржње, нетолеранцији и дигиталном насиљу; - развој конструктивног решавања сукоба;
ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ	- идентификација примера грађанског активизма у школи и неговање позитивног става према томе; - прикупљање података о проблему на основу различитих извора и техника; - реализација одабраних акција, као и њихова анализа; - неговање тимског рада; - вредновање ефеката спроведених акција у школи.

У реализацији наставе развијају се међупредметне компетенције, а посебно општа компетенција предмета - активан однос у заједници уз уважавање и поштовање права сваког појединца.

Активности у реализацији програма: сви часови се реализују у радионичарском раду, где сваки појединац учествује износећи своје ставове, мишљења, предлоге и идеје, дискутује, учествује у избору идеја за реализацију; ученици раде тимски, у групним активностима, учествују у дебатама, презентују свој рад.

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности
Предмет:	ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК			
Разред:	5. (ПЕТИ)			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
-Упознавање са руским језиком-традицијом и обичајима -Развијање интереса и љубави према руском језику, култури, традицији, обичајима. Оспособљавање ученика за комуникацију ученика кроз разговор, коришћење слободног времена и важним датумима. -Усвајање знања о предвиђеним темама увежбавање градива за примену знања руског језика. -Развијање моћи запажања упоређивање-анализа и закључивање.	1. Поздрављање	1. Ученици знају да поздраве на руском језику, умеју да се представе.	1. Слушање са ЦД-а, Лап топа, усмена комуникација.	5
	2. Представљање себе			4
	3. Разумевање и давање налога	2. Умеју да представе себе пуним именом и презименом, да разумеју јасно постављена питања личне природе.	2. Говорне вежбе, разговор уз понављање предходног материјала и увођење новог лексичког материјала.	5
	4. Исказивање понашања, изражавање количине	3. Разуме упуства и налоге и реагује на њих. Правилно изговара руска слова меке и тврдесугласнике.	3. Прављење картица и паноа, игровни материјали.	8
	5. Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности	4. Уочавају сличности и разлике са матерњим језиком, питају шта ко ради, колико има	4. Читање текста, препричавање са циљем коришћења нових речи и израза.	6

	6. Исказивање молбе	година.	5.Развијање самосталног изражавања – писмено-диктант. Утврђивање тема кроз игру,асоцијације и слагалице.	5
	7. Честитање, изражавање допадања	5.Увиђај супротности у датим ситуацијама везаним за тему слободно време -Знају како да предложе заједничку активност, разговарају о слободном времену.		9
	8. Описивање живих бића, предмета, места, позива			4
	9. Описивање уобичајених и тренутних активности планова и способности	6.Уме да разуме молбе, захтеве, реагује на њих. -Искаже захвалност на једноставан начин, разуме текстове исл.	6.Гледање видео записа о Мосви, о Русији.	5
	10. Исказивање потреба	7.Допуњава и повезује дате изразе за тему, самостално повезује теме, одговара на питања својим речима.	7.Гледање записа о обележавању руских празника.	6
	11. Исказивање просторних односа			5
	12. Исказивање времена	8.Самостално решавају задатке	8.Развијање самосталног писменог изражавања.	4
	13. Изражавање припадања	9.Разуме једноставне исказе и изразе	9.Разговор уз понављање предходног материјала.	6
УКУПНО				72

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет:	ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК				
Разред:	5. (ПЕТИ)				
Циљ			Наставне теме		Број часова по темама
-Упознавање са руским језиком-традицијом и обичајима -Развијање интереса и љубави према руском језику, култури, традицији, обичајима. Оспособљавање ученика за комуникацију ученика кроз разговор, коришћење слободног времена и важним датумима. -Усвајање знања о предвиђеним темама увежбавање градива за примену знања руског језика. -Развијање моћи запажања упоређивање-анализа и закључивање.			1. Поздрављање 2. Представљање себе 3. Исказивање молбе 4. Честитање, изражавање допадања 5. Описивање живих бића, предмета, места и појава		
УКУПНО					36

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности		
Предмет:	ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК					
Разред:	5. (ПЕТИ)					
Циљ			Наставне теме		Број часова по темама	
-Упознавање са руским језиком-традицијом и обичајима -Развијање интереса и љубави према руском језику, култури, традицији, обичајима. Оспособљавање ученика за комуникацију ученика кроз разговор, коришћење слободног времена и важним датумима. -Усвајање знања о предвиђеним темама увежбавање градива за примену знања руског језика. -Развијање моћи запажања упоређивање-анализа и закључивање.			Представљање себе Изражавање количине Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности Исказивање потреба			
					УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет:					
Разред:	5. (ПЕТИ)				
Циљ			Наставне теме		Број часова
Упознавање са руским језиком-традицијом и обичајима -Развијање интереса и љубави према руском језику, култури, традицији, обичајима. Оспособљавање ученика за комуникацију ученика кроз разговор, коришћење слободног времена и важним датумима. -Усвајање знања о предвиђеним темама увежбавање градива за примену знања руског језика. -Развијање моћи запажања упоређивање-анализа и закључивање.			Представљање себе Разумевање и давање налога Изражавање количине Исказивање просторних односа Изражавање припадања		
УКУПНО					36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	ЧУВАРИ ПРИРОДЕ				
Разред:	5. (ПЕТИ)				
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе изборног предмета чувари природе јесте развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, усвајање и примена концепта одрживог развоја и остваривање образовања о квалитету живота.		ПОЛОЖАЈ И УЛОГА ЧОВЕКА У ПРИРОДИ	ученици: развијају образовање за заштиту животне средине; развијају вредности, ставове, вештине и понашање у складу са одрживим развојем; развијају здрав однос према себи и другима; умеју да на основу стечених знања изаберу квалитетне и здраве стилове живота; примењују рационално коришћење природних ресурса; препознају изворе загађивања и уочавају последице; стичу способност за уочавање, формулисање, анализирање и решавање проблема; развијају радозналост, активно учествовање и одговорност; поседују развијену свест о личном ангажовању у заштити и очувању животне средине, природе и биодиверзитета	Наведени садржаји програма поред основног теоријског приступа поседују и активан приступ који је усмерен ка практичној реализацији ван учионице и ка изради малих пројеката. Овако конципиран програм даје велике могућности наставницима и ученицима да га на креативан начин реализују сходно условима, могућностима и времену. Улога наставника је да уз примену различитих метода рада подстичу и усмеравају интересовање и креативност ученика у покушају да самостално објасне узроке и последице човековог дејства на животну средину. Оперативна разрада програмских садржаја препуштена је наставницима који сами креирају време, место извођења и број часова за одређене теме.	11
		ПРИРОДНА БОГАТСТВА (РЕСУРСИ) И ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ		6	
		ИЗВОРИ И ПОСЛЕДИЦЕ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ		14	
		БИОДИВЕРЗИТЕТ - БИОЛОШКА РАЗНОВРСНОСТ		5	
УКУПНО					36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности		
Предмет:	МУЗИКОМ КРОЗ ЖИВОТ					
Разред:	5. (РАЗРЕД)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
-Ученик развија стваралачко и креативно мишљење кроз практичан рад,мотивацију,интелектуални,социјални и емотивни развој -Развија свест о сопственом здрављу,опажање,осетљивост на естетику,радолзналост и самопоуздање,како би био оспособљен за креативно решавање проблема и одговоран однос прма очувању културе свога и других народа		-Извођење музике	— примењује динамичко нијансирање при извођењу музичких дела; – препознаје елементе динамике у свакодневном животу; – анализира врсте такта и ритам у уметничким делима; – препознаје боју тона у складу са садржајем	Активности и методе које су погодне за реализацију овог програма су: креативне радионице, рад на пројекту, покретање акција, реаговање на одређене теме, дискусије, дебате, играње улога, анализа информација, истраживање и анализа добијених резултата, прављење досијеа, вртлог идеја, студије случаја, промоције, организовање кампања и слично.	-Наставник се унапред припрема за часове тако што бира подстицаје којима ће ученике увести у тему и кључне појмове садржаја и изазвати њихову радозналост да о томе причају, постављају питања, истражују, уче. Постоје бројне могућности избора начина рада у зависности од теме, садржаја, претходног искуства, узраста и интересовања ученика. Предност	18

	-Тело као инструмент	композиције; — изводи композиције домаћих и страних аутора самостално и у групи, користећи глас, покрет и инструменте; — изводи двогласне и трогласне композиције домаћих и страних аутора; — искаже своја осећања у току извођења музике; — примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; — користи различите технике телесних перкусија самостално и у		свакако имају они начини рада у којима су ученици активно укључени у процес наставе и учења, као и они где се савремене технологије користе у едукативне сврхе. -инсистирање на индивидуалном доживљају при извођењу музичких дела -читање с,листа- -повезивање садржаја песама са осталим предметима -индивидуално и вишегласно извођење -ученици се уводе у тему кроз теоретски приказ или аудио видео запис -лагани примери тапшалице,бројалице -слобода у креирању ритмичке претње -гостовање експерата у школу	12

	-Критичко мишљење кроз музику	групи; – примењује технике правилног дисања у свакодневном животу; – препознаје говор тела, свој и своје околине; – контролише покрете користећи концентрацију; – сарађује са члановима групе којој припада, поштујући различитости; – процени сопствене могућности у примени телесних перкусија; – самостално осмишљава и импровизује покрете за		-ју тјуб у настави -рад у групама -ученици сами кроз истраживање долазе до података и до одговора на различита питања -ученици ће бити музички критичари -коришћење различитих техника решавања проблема(шест шешира,дрво проблема,...) -самостално доносе ставове	6

		ритмичке аранжмане; – контролише сопствене покрете у циљу боље координације; – својим речима објасни значај телесних перкусија на у сваком смислу; -критички анализира своје и туђе извођење; – истражи и објасни шта је музичка критика и која је њена улога; – објасни и примени различите технике критичког мишљења;			

		– самостално поставља питања везана за дату тему; – аргументовано искаже утисак о слушаним делима; – вербализује свој доживљај музике; – искаже свој доживљај музике кроз друге уметности. – критички просуђује утицај музике на здравље ;			
				УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	ЖИВОТНЕ ВЕШТИНЕ				
Разред:	5. (РАЗРЕД)				
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Број часова по темама
Циљ учења слободне наставне активности Животне вештине је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће му омогућити да боље разуме различите животне ситуације и изазове, повећа капацитет да на одговоран начин брине о себи, другима и околини и понаша се у складу са културом безбедности.		ВЕШТИНЕ ЗНАЧАЈНЕ ЗА УЧЕЊЕ, РАД И ДРУШТВЕНИ ЖИВОТ	– на одговоран начин брине о себи и околини и помаже другима у невољи; – проналази релевантне и поуздане изворе информација од значаја за сналажење у свакодневним и ванредним животним ситуацијама; – критички промишља и доноси одлуке уважавајући контекст ситуације, процену последица и најбољи интерес за себе, друге и околину; – јасно изрази сопствене мисли и осећања, са пажњом слуша саговорника и комуницира са другима на конструктиван начин; – сарађује са члановима групе којој припада и одупре се притиску групе на асертиван начин;	Усмена провера Израда презентација Учешће у дискусији на часу Израда паноа Примена квизова Писање есеја Коришћење сарджаја на интернету	17
		ВЕШТИНЕ ЗНАЧАЈНЕ ЗА ИЗГРАДЊУ КУЛТУРЕ БЕЗБЕДНОСТИ			19

		– организује своје свакодневне активности на продуктиван начин; – препозна опасности и адекватно реагује; – разликује ризично од превентивног и безбедног поступања пре, током и након елементарне непогоде; – тумачи знакове опасности, посебно ЕОР и поступа у складу са упутствима надлежних служби; – процени сопствене могућности и ограничења у решавању проблема и потражи одговарајућу помоћ кад процени да ситуација превазилази његове могућности; – повезује информације од релевантних институција са потенцијалним ризицима и правилним реаговањем у кризним ситуацијама; – образложи значај солидарности са људима у невољи; – аргументује значај културе безбедности и пружања прве помоћи; – искаже афирмативни став о људима који су активисти Црвеног крста; – наведе које надлежан за одређене ванредне ситуације и симулира позив		

		хитним службама; – доведе у везу заштиту животне средине са климатским променама и културом безбедности; – разликује безбедно, небезбедно и ризично понашање у саобраћају и примењује мере заштите приликом вожње различитим превозним средствима; – наброји правила којих се треба придржавати у комуникацији током несреће, наведе садржај торбе за случај несреће, поступа према плану евакуације и комуникације; – наброји и објасни мере за ублажавање и смањења ризика од земљотреса, пожара, поплава и екстремних метеоролошких услова; – разликује безбедна од небезбедних купалишта, објасни улогу спасиоца, поступа у складу са правилима понашања на купалиштима и демонстрира поступак самопомоћи у случају грча мишића у води; – наведе принципе и демонстрира пружање прве помоћи на изабраном примеру.		
			УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ				
Разред:	5. (РАЗРЕД)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења слободне наставне активности <i>Медијска писменост</i> је да подстакне развој медијске културе ученика и допринесе јачању способности разумевања, деконструкције и креирања медијских садржаја, које ће ученику помоћи за даљи когнитивни, емоционални и социјални развој у савременом медијацентричном окружењу.	1. ПОЈАМ И ФУНКЦИЈЕ МЕДИЈА	На крају програма ученик ће бити у стању да: - Идентификује /процени комуникацијски процес у односу медији – публика (корисници); - разликује традиционалне и нове медије поредећи начине пласирања порука; - упореди основне особености различитих медија и изводи закључке о функцијама медија; - опише и анализира своје медијске навике; - разликује медијске садржаје од стварности, идентификујући их као конструкте стварности; - деконструише једноставније примере медијских порука; - одговорно креира једноставније медијске садржаје; - критички вреднује оглашавање у различитим медијским садржајима и препознаје профит као основни циљ; - наводи примере манипулације у медијским садржајима којима се подстичу куповина и потрошња, одређена осећања, вредности и ставови	-Креирање сопственог огласа или рекламе; - Праћење активности на часу; - Анализа ставова ученика и изношење аргумената; - квизови; - провера знања, вештина и ставова ученика путем тестова; -практична примена наученог на часу.	- Разговор о личним искуствима са медијима и начинима на које можемо добити информације;	11
	2. ДЕКОНСТРУКЦИЈА И КОНСТРУКЦИЈА МЕДИЈСКЕ ПОРУКЕ			- Праћење, креирање, објављивање и дељење својих медијских садржаја и садржаја које су креирали други;	
	3. ОГЛАШАВАЊЕ			- Провера дигиталне писмености у комуникацији;	9
	4. МЕДИЈСКИ САДРЖАЈИ НА МЕДИЈСКИМ ДИГИТАЛНИМ ПЛАТФОРМАМА И ПРЕТРАЖИВАЊЕ НА ИНТЕРНЕТУ			- Провера разумевања и критичког расуђивања информација	
	- добијених путем Интернета;				
	- Самопроцена ученика о сопственим медијским навикама и утрошеном времену уз медије;				
	- Анализа новинског текста или другог				

		потрошача; - разликује функције и модућности мобилних дигиталних платформи; - идентификује недостатке и предности мобилног телефона као уређаја за комуницирање, информисање и забаву; - препознаје сврху и начин функционисања претраживача „на мрежи“ и агрегатора садржаја; - вреднује и разврстава једноставније примере информација са интернета према изворима из којег потичу, делећи их на поуздане и непоуздане; - препознаје ризично понашање на друштвеним мрежама.		медијског садржаја (ТВ или радио-емисије, садржаја са Јутујба и слично). - Групно или индивидуално креирање медијских садржаја на основу стећеног знања о деконструкцији медијских порука; Свест о утицају рекламних - порука које срећемо у непосредном окружењу и путем медија; - Пројекат: анализа телевизијске рекламе; - Анализа домаћих задатака; - Креирање сопственог огласа или рекламе; - Разговор о позитивним и негативним странама дигиталних платформи;	
				УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности		
Предмет:	ЦРТАЊЕ, ВАЈАЊЕ, СЛИКАЊЕ					
Разред:	5. (РАЗРЕД)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења слободне наставне активности Цртање , вајање и сликање је да ученик кроз ликовни рад развија стваралачко мишљење и унапређује визуелно опажање , естетичке критеријуме и способности ликовног изражавања		<u>ЦРТАЊЕ</u> <i>-Својства линија</i> 1.Врсте линија <i>-Врсте цртежа</i> 2.Цртање по моделу (воће , поврће) 3.Цртање по моделу (воће , поврће) 4.Цртање мртве природе 5.Цртање мртве природе <i>-Цртачке технике</i> 6.Илустровање бајке 7.Илустровање бајке 8.Цртање на основу маште 9.Цртање на основу маште	-црта креирајући линије различитих вредности комбиновањем материјала , угла и притиска прибора/ материјала -црта према задатом моделу приказујући односе величина које опажа -илуструје причу , бајку или песму одабраном цртачком техником -обликује према моделу фигуре од	-однос према раду(припремљен за час,одговоран,одржава прибор,чува радове...) -однос према себи(истражује,поставља питања,предлаже,поштује себе и своје радове,учи на својим грешкама,спреман да испроба своје способности...) -однос према другима(довршава радове у задатом року,поштује договорена правила понашања,спреман да помогне и сарађује,уважава туђу културу,радове начин размишљања,доживљавања,	Токомо остваривања програма потребно је уважити високу образовну и мотивациону вредност активних и интерактивних метода наставе те кроз све програмске целине осигурати да најмање једна трећина наставе буде организована употребом ових метода. Користити задатке који захтевају примену наученог у разумевању и решавању свакодневних проблемских ситуација	14

	10.Цртање пером 11.Хоби технике 12.Хоби тенике 13.Стрип 14.Стрип <u>ВАЈАЊЕ</u> -Својства облика 15.Моделовање (глина) 16.Моделовање (глина) -Стилизовање облика 17.Маса од папира и лепка 18. Маса од папира и лепка 19. Уметничка рециклажа 20- Уметничка рециклажа -Вајарске технике 21.Израда накита 22.Израда накита 23. Индивидуални пројект 24. Индивидуални прејект <u>СЛИКАЊЕ</u> -Примарне , секундарне и терцијалне боје 25.Сликање на основу маште 26.Сликање на основу	меког материјала стилизујући сложени облик -обликује у самосталном и тимском раду скулптуре или употребне предмете од материјала за рециклажу -наслика ликовни рад према задатом или одабраном моделу приказујући тонове које опажа -обликује стварне и имагинарне текстуре и облике одабраном цртачком , сликарском или вајарском техником -изрази цртежом , сликом или скулптуром машту , сећање , емоције , интересовања или утисак о уметничком делу -обликује употребне предмете	Изражавања...) -разумевање (разуме задак,појмове,процес,разуме концепт,разуме визуелне информације...) -повезивање (повезује и пореди познате и нове информације,људе,места ,догађаје,феномене,идеје...) -оригиналност (оригиналан у односу на тзђе радове,оригиналан у односу на своје старе радове...) -организација композиције (у складу са својом идејом примењује одговарајуће принципе компоновања,знања о простору,перспективи, пропорцијама,правцу,смеру...) -вербално изражавање (учтиво комуницира,аргументовано, кратко и јасно образлаже свој рад,идеју,доживљај,опажање, емоције...) -употреба техника и средстава (бира одговарајућу технику у односу на идеју,примењује одговарајући процес,бира одговарајући материјал,подлогу,истражује могућности технике и	препоручених од стране Министарства,а приликом оцењивања обезбедити да су ученици информисани о критеријумима на основу којих су оцењивани. Важност у усаглашавању образовно-васпитних задатака са побуђеним интересовањем ученика да ове задатке прихвате на нивоу самоиницијативе,односно у складу са властитом израженом потребом. Садржај програма треба тумачити различитим примереним методама како би ученици поступно и спонтано усвајали нова сазнања. Неопходно је на сваком часу тематску јединицу илустровати адекватним ликовно-уметничким делом.	10 12

	маште 27.Сликање мртве природе 28.Сликање мртве природе 29. Пејзаж 30.Пејзаж <i>-Локални тон</i> 31.Лептир 32.Шкољке <i>-Сликарске технике</i> 33.Израда мозаика 34.Израда мозаика 35.Декупаж 36.Декупаж	примењујући најмање једну хоби технику -разликује цртачке ,сликарске и вајарске технике , материјал и прибор -чисти радну површину , простор и прибор по завршетку сваког рада -учествује у активностима које доприносе добробите школе и локалне заједнице	материјала,користи дигиталну технологију као помоћно средство у раду,обликује рад у одабраном апликативном програму...) -самопроцена (вербална и писана)		
УКУПНО					36

VI РАЗРЕД

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ				
Разред:	6. (ШЕСТИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљеви наставе и учења <i>српског језика и књижевности</i> јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче нова знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и	Књижевност Језик Језичка култура	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -повеже књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима које чита; -чита са разумевањем; парафразира прочитано и описује свој доживљај различитих врста књижевних дела и научно-популарних текстова; -одреди род књижевног дела и књижевну врсту; -прави разлику између дела лирског, епског и	Праћење и вредновање резултата напредовања ученика почиње иницијалном проценом достигнутог нивоа знања, а у односу на њега ће се одмеравати даљи напредак и формирати оцена. Сваки наставни час је прилика за формативно оцењивање. -поступци оцењивања: ПОСМАТРАЊЕ-ПРИГОДНО (слободно посматрање, проводи се по унапред разрађеном плану, без унапред припремљених инструмената, уз вођење белешки)	У настави језика ученици се оспособљавају за правилну усмену и писмену комуникацију стандардним српским језиком. Основни програмски захтев у настави граматике јесте да се ученицима језик представи и тумачи као систем. Правопис се савлађује путем систематских вежбања, елементарних и сложених, која се организују често, разноврсно и различитим облицима писмених вежби. Поред тога, ученике врло рано треба упућивати на служење правописом и	54 52 38

фантазијско уживљавање, живо памћење, истаживачко посматрање, подстичу имажинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.		драмског карактера; -разликује ауторску приповетку од романа; -анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима); -уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње; -разликује заплет и расплет као етапе драмске радње; -разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; -разликује облике казивања; -увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике; -одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; -анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; -анализира поступке	СИСТЕМАТСКО(намерно ,структуисано посматрање са утврђеним циљем и предметом посматрања ,проводи се са унапред припремљеним инструментом) ИСПИТИВАЊЕ-УСМЕНО(разговор;усмено излагање ученика на задате теме;ученико објашњавање појава, процеса,појмова; јавно презентовање самосталног или групног рада; дискусија; расправа; летеће усмено испитивање целе групе или одељења; ПИСМЕНО(диктати;краће писмено одговарање;писмени тематски радови;контролни задаци) ТЕСТИРАЊЕ ОБАВЕЗНО ИНИЦИЈАЛНО ТЕСТИРАЊЕ почетком школске године као основа за даље планирање; НЕСТАНДАРДИЗОВАНИ	правописним речником (школско издање). Савремена методика наставе граматике залаже се да тежиште обраде одређених језичких појава буде засновано на суштинским особеностима, а то значи на њиховим битним својствима и стилским функцијама, што подразумева занемаривање формалних и споредних обележја проучаваних језичких појава. Правописна правила се усвајају путем систематскох вежбања (правописни диктати, исправка грешака у датом тексту, тестови са питањима из правописа итд.). Поред тога ученике треба упућивати да се служе школским правописом и правописним речником (школско издање). Окосницу програма икњижевности чине текстови из лектире. Циљ увођења домаће лектире је формирање, развијање или неговање читалачких навика код ученика.	

		ликова у књижевно уметничком делу, служећи се аргументима из текста; -уочава хумор у књижевном делу; -разликује хумористички и дитирамбски тон од елегичног тона; -илуструје веровање, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; -уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину; -препоручи књижевно дело уз кратко образложење; -упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст; -повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; -препозна делове речи у вези са њиховим грађењем;	ТЕСТОВИ-које наставници самостално конструишу КРИТЕРИЈУМСКИ ТЕСТОВИ (проверавање усклађености постигнућа ученика са образовним стандардима ПРИГОДНИ ТЕСТОВИ(писмени и контролни задаци) ЗАЈЕДНИЧКО ОЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА ОД СТРАНЕ НАСТАВНИКА И УЧЕНИКА МЕЂУСОБНО ОЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА БЕЗ НЕПОСРЕДНОГ УЧЕШЋА НАСТАВНИКА САМООЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА	Наставник изражајно чита текстове, поставља проблемска питања у вези са текстом, успоставља везе са искуством ученика постављајући одговарајућа питања, подстиче ученике да изразе своје ставове или недоумице о прочитаном. Подстиче, организује, усмерава дискусију о ликовима и идејама књижевног дела. Подстиче ученике да читају и пишу дневник читања. Сарађује са школском библиотеком и локалном библиотеком. Са ученицима посећује школску и локалну библиотеку и разговара о прочитаним делима. Ученик: изражајно чита, одговара на питања, поставља питања, изражава став о прочитаном делу, раздваја битно од небитног, одређује редослед догађаја, успоставља везе између догађаја, тумачи понашање ликова, исказује идеје текста. Драматизује текстове, илуструје текстове, глуми, учествује у	

		-разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; -разликује врсте гласовних промена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму; -одреди врсте и подврсте заменица, као и њихов облик; -препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; -разликује реченице по комуникативној функцији; -доследно примењује правописну норму; -користи правопис (школско издање); разликује дуги и кратки акценат у изговореној речи; -употребљава различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање различитих типова текстова, без сажимања и са сажимањем, причање (о догађајима и		дебати, учествује у пројектима, прави презентације. У тумачењу лирских текстова слушају се различите композиције по избору наставника или ученика, а затим ученици процењују која композиција најбоље дочарава осећања изражена у лирском делу; ученици илуструју песму или цртају стрип када је лирско-епско дело у питању. У тумачењу епских текстова примењују се рад у пару и групни рад. У тумачењу драмских текстова примењује се игра улога. Текстови по избору ученика се драматизују и изводе на бини, ученици су у улози редитеља, драматурга, сценаристе, глумца и костимографа. У обради народне књижевности и научнопопуларних текстова, а када је потребно и у обради уметничких текстова, ученици се подстичу да на основу усвојених знања из других предмета или искуства	

		доживљајима) и описивање; -разликује и гради аугментативе и деминутиве; -саставља обацештење, вест и кратак извештај, -разуме основна значења књижевног и неуметничког текста; -проналази, повезује и тумачи експлицитно и имплицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту; -драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста; -говори јасно, поштујући стандарднојезичку норму; -изражајно чита обрађене књижевне текстове.		сместе дело у одређени историјски и географски контекст и да прикажу изабране аспекте дела прављењем пп-презентација. У мањим групама или у пару ученици повезују наслове прочитаних текстова са књижевном врстом и умеју да дају образложење класификације. Ученици процењују свој напредак у читању, разумевању текста и драматизовању дела. Ученици у групама представљају табеларно и кроз илустрације преглед књижевних и функционалних појмова. Методе којима се остварују општепредметне и специфичне компетенције: посматрање, слушање, приповедање, описивање, читање усклађено с природом различитих текстуалних жанрова, писање различитих облика текстова, вредновање, коришћење различитих извора информација, истраживање (рад на	

				тексту), стварање, презентовање, израда паноя и power point презентација, прикупљање података, анализа, синтеза, размењивање, критичко процењивање, заузимање става, повезивање са свакодневним животом, примена и коришћење ИКТ технологије.Посветити потребну пажњу ученицима који спорије напредују као и ученицима који раде у пару или мањим групама ученици подвлаче у тексту језичку појаву која се учи, уочавају шта је заједничко истој и својим речима дефинишу појаву. Увежбавају учено кроз различите језичке игре: „Асоцијације“, „ Језичке мозгалице“ итд. Знање се систематизује графичким представљањем односа између језичких појава. Наставник прати рад група и пружа помоћ где је потребно. Групе ученика са наставником процењују степен успешности свог рада. Кроз учење	

				граматичких садржаја истовремено се уче и увежбавају правописна правила. У мањим групама ученици откривају смисао правописних правила, откривају и дефинишу својим речима правописно правило. Ученици постављају питања наставнику, а наставник их наводи да сами открију решење указујући на битне аспекте језичке појаве. Пишу краће текстове у којима ће применити учено правописно правило. Кроз међусобну интеракцију у мањим групама и интеракцију са наставником, ученици уочавају и отклањају правописне грешке у својим радовима и радовима осталих ученика. Са ученицима се дискутује о томе шта су научили, колико су научили, шта им је остало нејасно, ученици процењују колико им је потребно да увежбају примену правила и предлажу план за даље	

				учење. Наставник са ученицима спонтано води разговоре у вези са темом, исправљајући грешке у говору ученика. Ученици на задату тему говоре сажето и према плану. Ученик напамет казује одабране лирске текстове или делове лирског текста. Ученици пишу наративне и дескриптивне текстове, процењују успешност свог рада и радова других ученика на основу унапред договорених критеријума (одговор на тему, стил, правопис). Организовање активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе. Компаративни и аналитичко-синтетички приступ остварењу програмских садржаја. Оперативно планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални), као и методе (монологска,	

				дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика. Прецизним упутствима усмеравати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду. Упућивати их да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, интернет...). Подстицати ученике да у свакодневном животу примењују научно-поштују књижевнојезичку норму		
					УКУПНО	144

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	СРПСКИ ЈЕЗИК			
Разред:	6. (ШЕСТИ)			
Циљ			Наставне теме	Број часова по темама
Допунски рад се организује током целе наставне године, односно, чим се уочетешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Циљеви допунске наставе су: - оспособљавање ученика да препознају облике именских речи и да их правилно користе - бољи резултати на проверама			Књижевност Језик Језичка култура	
- побољшање језичке културе - побољшање писмене културе - усвајање основних термина науке о књижевности - развијање говорне и писмене културе Допунски рад се организује за ученике који из објективних разлога у редовној настави не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја. Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, каои узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе скојима организује допунски рад. Чим савлада одређену тешкоћу или отклони недостатак, ученик престаје с допунским радом ван редовне наставе.				
				УКУПНО
				36

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	СРПСКИ ЈЕЗИК			
Разред:	6. (ШЕСТИ)			
Циљ			Наставне теме	Број часова по темама
Организује се за ученике изнад просечних способности и посебних интересовања за наставу српског језика. Продубљује се и проширује градиво са редовних часова кроз вежбе и тестирања. Циљеви додатне наставе су: -припрема ученика за све врсте такмичења - увођење ученика у анализу и структуру дела - тумачење главних мотива и песничких слика у лирској песми - развијање осећаја за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности - развијање смисла и способности за правилно, тачно, економично и уверљиво усмено и писмени изражавање - богаћење речника Додатни рад је заснован на интересовању ученика за проширивање и продубљивање знања, умења и вештина-непосредније активира ученике и оспособљава их за самообразовање, развија њихову машту, подстиче их на			Књижевност Језик Језичка култура	
стваралачки рад и упућује их на самостално коришћење различитих извора сазнања. Под руководством наставника ученици се у додатном раду самостално служе књижевном и некњижевном грађом, припремају и излажу своје радове. Знања, умења и вештине које стекну, користе на часовима редовне наставе али и у другим приликама.				
			УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет:	Драмска секција				
Разред:	6. (ШЕСТИ)				
Циљ			Наставне теме		Број часова
-Упознавање са културом драмског стваралаштва; -Упознавање са културом драмског истраживања, развијање стваралачке способности; -Богаћење и развијање маште и креативног начина мишљења; -Развијање способности за концентрацију и способности за јавне наступе; -Стицање способности лепог, течног и креативног импровизованог изражавања; -Развој опажања, размишљања и слободног изражавања; -Емоционално сазревање (емотивни и сазнајни развој); -Развијање критичке способности; -Развијање самоконтроле, досетљивости... -Подстицање интересовања за истраживање			Припреме за прославу Светог Саве, Дана школе и учешће у осталим школским активностима		
			УКУПНО		36

Обавезна настава		Изборни програм			Слободне наставне активности	
Предмет:	СТРАНИ ЈЕЗИК					
Разред:	6. (ШЕСТИ)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе страног језика у основним школама јесте да ученик усваја знање из језика којим ће савладати комуникативне и писане вештине, које ће му омогућити комуникацију у писаној и усменој форми са људима из средине где се не говори матерњим језиком ученика, стога учењем страног језика ученик развија сазнајне и интелектуалне способности, такође и позитиван став и однос према другим културама и језицима, уважавајући значај своје и стране културе, као и различитост истих. Сечено знање из страног језика ученику омогућује изражавање и комуникацију у једноставној вербалној и писаној форми у складу са специфичностима језика који учи.		1.Лични идентитет	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једно-ставна језичка средства; – постави и одговори на једноставнија питања личне природе; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; – разуме и једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; – упуту једноставне молбе и захтеве; – затражи и пружи кратко обавештење; – захвали и извине се на једноставан начин	Врши се провера наученог кроз низ различитих активности и на више начина. –путем формативног оцењивања кроз пројектне задатке; - сумативног оцењивања у виду писмених задатака, завршних тестова, водећи рачуна да се	Програм се остварује кроз комуникацију у учионици између наставника и ученика кроз низ унапред испланираних активности које се односе на давање одговра и постављање питања, тј. кратке дијалоге, затим укључивање различитих видова групних пројеката и пројеката у параовима, игре погађања, физичких активности у којима наставник може учествовати као ментор или равноправни партнер у игри, мануелних активности, где ученици израђују материјал за игру, постере, паное или презентације, затим вежбе слушања према упутствима наставника или са аудио-записа. Све активности су унапред одређене и смишљене	4
		2.Млади – деца и омладина				10
		3.Историја, временско искуство				10
		4.Становање				10
		5.Путовања				10
		6.Животни циклуси				10
		7. Здравље, хигијена, лечење				8
		8. Вербална и невербална комуникација				

		-описује сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи неколико везаних исказа; – разуме једноставније предлоге и одговори на њих; – упути једноставан предлог; – размени информације у вези са догађајима и способностима у прошлости; – опише у неколико краћих, везаних исказа догађаја у прошлости – саопшти шта он/ она или неко други жели, планира, намерава; – размени једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту (у превозном средству, спортском центру, биоскопу, зоолошком врту и сл.) као и на своје и	не разликују од активности на часу. На овај начин се поред праћења постигнућа ученика прати и начин рада наставника и његово постигнуће.	у складу са узрастом деце и програмом, тако да обухватају језичке вештине, слушање, читање, писање, као и говор.	

		туђе обавезе; – представи правила понашања, забране и листу својих и туђих обаве- за користећи одговарајућа језичка средства;			
УКУПНО					72

<u>Допунска настава</u>		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	СТРАНИ ЈЕЗИК			
Разред:	6. (ШЕСТИ)			
Циљ			Наставне теме	Број часова по темама
Циљ допунске наставе јесте: -помагање ученицима да постигну бољи успех, буду активни у раду у групама и индивидуалном раду. -разијање позитивног става и односа према предмету и раду; - усвајање садржаја који није усвојен на редовном часу; -развијање мотивације код ученика за усвајање градива; -увежбавање и понављање стечених знања и вештина и давање упутства за свладавање потешкоћа у учењу; -пружање помоћи ученицима у учењу и бољем разумевању наставних садржаја; -пружање помоћи ученицима које имају потешкоћа при савладавању садржаја; -пружање помоћи ученицима који због болести, слабог предзнања или из било ког другог разлога нису усвојили одређено наставно градиво; -омогућити ученику да кроз низ активности савлада садржај у оквиру својих могућности.			Лични идентитет Млади, деца и омладина Становање Здравље, хигијена и лечење Вербална и невербална комуникација	
			УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	СТРАНИ ЈЕЗИК			
Разред:	6. (ШЕСТИ)			
Циљ			Наставне теме	Број часова по темама
-Уочавање и препознавање потенцијално даровитих ученика. -Проширавање њихових знања и непосредније активирање ученика, развијање њихове маште, подстицање на стваралачки рад; - Подстицање ученика на самосталан рад, развој логичког, стваралачког и критичког мишљења ; -Припремање ученика на различите врсте такмичења;			1.Лични идентитет	
			2.Млади – деца и омладина	
			3.Историја, временско искуство	
			4.Становање	
			5.Путовања	
			6.Животни циклуси	
			7. Здравље, хигијена, лечење	
			8. Вербална и невербална комуникација	
			УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет:	Енглески језик				
Разред:	6. (ШЕСТИ)				
Циљ			Наставне теме		Број часова
Ваннаставне активности имају за циљ да развију мотивацију ученика, подстакну на самостални рад, да им омогући да открију и развију интересовања и склоности за одређене области рада, стваралаштва и живота, као и да кроз такву врсту активности ученици приме снажне подстицаје за професионални развој, али и за ширење интересовања и знања из других области значајних за развој личности.			1.Лични идентитет		
			2.Млади – деца и омладина		
			3.Историја, временско искуство		
			4.Становање		
			5.Путовања		
			6.Животни циклуси		
			7. Здравље, хигијена, лечење		
			8. Вербална и невербална комуникација		
			УКУПНО		36

Обавезна настава		Изборни програм			Слободне наставне активности	
Предмет:	ЛИКОВНА КУЛТУРА					
Разред:	6. (ШЕСТИ)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета		БОЈА	-користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад, -прави разноврсне текстуре на подлогама, облицима или у апликативном програму, -користи изражајна	-практични рад	Концепција програма посебну важност придаје наставнику који методске поступке и облике рада конципира усаглашавајући васпитно-образовне задатке са побуђеним интересовањем ученика да ове задатке прихвате на нивоу	20
		КОМУНИКАЦИЈА				5

	ТЕКСТУРЕ	својства боја у ликовном раду и свакодневном животу,		самоиницијативе,односно у складу са властитом израженом потребом.	5
	УОБРАЗИЉА	-обликује самостално, или у сарадњи са другима, употребне предмете од материјала за рециклажу,		У целини боја предложени су појмови, подпојмови и теме за разговор, а које су везане за изражајне могућности материјала и техника које ученик користи. У оквиру целине додата је тема за разговор везана за музеје и карактеристичне експонате који се у њима чувају.	3
	ПРОСТОР	-изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником, -описује свој рад, естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела, -индентификује теме у одабраним уметничким делима и циљеве једноставних визуелних порука, -повезује карактеристичан експонат и одговарајући музеј, -разматра са другима шта и како је учио и где та знања може применити.		У целини комуникација су предложене теме за разговор о садржају уметничких дела и рекламних порука. Смисао учења је да ученици доживе уметничко дело, да размишљају о њему и слободно изражавају своје мишљење. У целини текстуре су груписани предлози везани за истраживање изражајних могућности традиционалних цртачких, вајарских и сликарских техника. У целини уобразиље разговара се о значају маште у уметности, науци и свакодневним ситуацијама када	3

				је потребно пронаћи решење за неки проблем. У целини простор је акценат за пројектну наставу и обликовање простора, тј. свха активности је да ученици науче како да од доступних материјала направе нешто што ће им користити у свакодневном животу.	
					УКУПНО 36

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет:	Ликовна култура				
Разред:	6. (ШЕСТИ)				
Циљ			Наставне теме		Број часова
Циљ рада ваннаставне активности у ликовној култури је развијање ликовних стваралачких способности, љубави према ликовној уметности и уметности уопште, као и стицање знања из ових области. Развијање способности за опажање облика, величина, боја, осветљености и положаја објеката у простору, кроз реализацију садржаја коришћењем различитих техника и средстава ликовно-визуелног изражавања. Секција као задатак има и развијање способности за препознавање различитих уметничких праваца. Кроз индивидуални рад и групне активности, чланови ликовне секције пролазе кроз разне технике и разноврсне приступе ликовним темама и задацима. Употребом различитих материјала изражавају своју креативност, машту и игру, које су саставни део ликовног израза.			ЦРТАЊЕ		
			СЛИКАЊЕ		
			ВАЈАЊЕ		
			УКУПНО		
					36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	МУЗИЧКА КУЛТУРА				
Разред:	6. (ШЕСТИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
1. Човек и музика Разумевање улоге музике у друштву, природу музике, однос човека у даотом периоду према музици и њеној намени, промишље да ли је музика била уметност какву данас познајемо или нешто друго.	1. Човек и музика 2. Музички инструменти 3. Слушање музике 4. Извођење музике 5. Музичко стваралаштво	1. Човек и музика Уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у средњем веку и ренесанси. Опиши улогу музике у средњовекој Србији. Уочи разлике између духовних и световних вокалних композиција средњег века и ренесансе 2. Музички инструменти Да зна да опише разлику у начину добијања звука код инструмената са	1. Човек и музика Постигнућа ученика се могу оценити усменом провером, краћим писаним проверама (до 15 минута), рад на пројекту, израда креативних задатака. 2. Музички инструмент и Постигнуће ученика се могу оценити усменом провером, краћим писаним проверама, проценом практичног рада	1. Човек и музика Процес учења базира се на прецепцији најупечатљивијих музичких примера, информације историјске, антрополошке, културолошке природе треба да буду одабране и пренесене у служби разуменвања света музике у датом духу времена. 2. Музички инструменти Као и све друге инструменте са диркама треба обрадити кроз одговарајуће слушне примере који на упечатљив начин презентују њихове основне карактеристике, инструменте средњег века и ренесансе потребно је аудитивно и визуелно	5 2 3 24 2

изражајне елементе у процесу слушања музике. 4. Извођење музике Певање песама по слуху самостално и у групи; Певање песама из нотног текста солмизацијом; Ивођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских мотива у стилу музике средњег века и ренесансе; Певање песама у комбинацијом са покретом; Свирање по слуху и свирање из нотног текста дечијих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструметарија или на другим инструментима. 5. Музичко стваралаштво Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука; Креирање покрета уз музику коју ученици изводе; Стварање мелодије на задати текст; Реконструкција музичких		диркама, одреди врсту музичког инструмента са диркама по игледу и звуку, да препозна инструмнет или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила. 3. Слушање музике Разиликују вокално инструменталне и инструменталне облике средњег века и ренесансе; Коментарише слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; Идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника средњег века и ренесансе; Уочи сличности и разлике између православне и	3,4,5. (Слушање музике, Ивођење музике, Музичко стваралаштво) Постигнуће ученика се могу оценити проценом практичног рада и стваралачког ангажовања, усменом провером, краћим писаним проверама; Допринос ученика за време групног рада, изарада креативних задатака, рад на пројекту.	приказати кроз најосновније информације у оквиру предвиђеног наставнох садржаја, народне инструменте појединих крајева треба слушно представити и повезати са обрадом народне песме одређеног краја. 3. Слушање музике Композиције које се слушају својим трајањем и сарджајем треба да одговарају могућностима прецепције ученика; Код слусшања песама обратити пажњу на везу музике и текста, а код инструменталинх на извођачки састав и изражајне мугућности инструмента; Слушање дела испиписаних фолклором свог и других народа и народности треба представити у контексту реазумевања различитог садржаја, облика и расположења слушаних	

догађаја у стилу средњег века и ренесансе.		римокатоличке духовне музике. 4. Извођење музике Изводи музичке примере користећи глас, покрет и традиционалне или електронске инструменте, самостално и у грпи; Примењује правилну технику певања; Примењује различита средства изражајног певања и свирања; Развија кординацију и моторику кроз свирање и покрет; Примењује принцип сарадње у заједничком музицирању. 5. Музичко стварлаштво Користи музичке обрасце у осмишљавању		композиција. 4. Извођење музике Приликом обраде песама из нотног текста након текстуалне, следи анализа нотног текста, савладавање ритма, певање солмизацијом и на крају певање са литералним текстом; Свирање треба реализовати на ритмичким и мелодијским инструментима; Елементи музичке писмености треба обрађивати кроз одговарајуће музичке примере и композиције, од звука ка нотној слици и тумачењу. 5. Музичко стварлаштво Музичка питања и одговори; Компонување мелодије на задати текст; Састављаењ ритмичке вежбе и мелодије од понуђених мотива; Импровизација игре,	

		музичких целина кроз певање, свирање и покрет; Импровизује мање музичке целине гласом, инструментом или покретом у групи; Учествоује у креирању школских приредби, догађаја и пројекта; Уме да изрази доживљај музике језиком друге уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); Учествоје у школским приредбама и манифестацијама.		покрета на одређену музику; Илустрација доживљаја музике; Иреада музичких инструмената; Музичко истраживачки рад; Осмишљавање музичких догађаја, програма и пројекта; Креативна употреба мултимедија: ИКТ, аудио снимци, сликовни материјал, мобилни телефони.	
УКУПНО					36

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	Музичко кретаивна радионца			
Разред:	6. (ШЕСТИ)			
Циљ			Наставне теме	Број часова
Развијање осећања припадности колективу – тимски рад, развијање толеранције, дисциплине, поштовање раличитости и правила понашања, развијање одговорности,стицање самопоуздања, пружање помоћи у смислу вршњачког учења и сарадње. Задовољавање различитих образовних потреба и интересовања ученика. Препознавање професионалних способности и интересовања ученика. Унапређивање разичитих способности (интелектуалне, креативне, радне). Подстицање хуманог и одговорног односа према себи, другима и окружењу, јачање осетљивости за оне којима је поребна помоћ. Унапређивање различитих врста писмености (језичке, медијске, културне...) Култивисање коришћења слободног времена. Јачање генерацијских веза између ученикаразличитих одељења. Релаксација, растерећење напетости ученика, самоисказивање. Подстицање самосталности, проактивности и предузимљивости. Прирема за решавање различитих животних ситуација. Развој осећања припадности својој школској заједници. Промоција школе и њеног индентитета.			7. Јесењи дани. Пријем првака. 8. Срећна Нова година. 9. Школска слава “Свети Сава”. 10. 8. март . 11. „ Христос Воскресе, радост донесе“ 12. Стиже летњи распуст. Довиђења школо.	
			УКУПНО	36

Обавезна настава		Обавезни програм			Слободне наставне активности	
Предмет:	ИСТОРИЈА					
Разред:	6. (ШЕСТИ)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Ученик изучава историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стиче знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развија вештину критичког мишљења према себи сопственом националном идентитету, културно-историјском наслеђу друштва и државе у којој живи		-Основи проучавања прошлости	-узрочно –последично повезивање историјских догађаја	-утврђивање и систематизација градива	-примењивање дијалошко-монологичке методе рада уз примену помоћних наставних средстава	14
		-Европа, Средоземље и српске земље у раном средњем веку	-повезаност националне историје са истовременим регионалним и светским историјским процесима			18
		-Европа, Средоземље и српске земље у позном средњем веку	-сналажење ученика на историјској карти			22
		-Европа, свет и српске земље у раном новом веку	-просторно- временска оријентација -разликовање културно историјских споменика од светског историјског значаја			18
					УКУПНО	72

<u>Допунска настава</u>		Додатна настава	Ваннаставне активности
Предмет:	ИСТОРИЈА		
Разред:	6. (ШЕСТИ)		
Циљ		Наставне теме	Број часова по темама
Препознавање основних временских одредница историјских догађаја Основно знање из националне историје везано за поделу Словена, о оснивању српске државе у раном средњем веку Најважнији владари династије Немањић у позном средњем веку Пропаст српске државе-долазак Турака		-Основи проучавања прошлости -Европа, Средоземље и српске земље у раном средњем веку -Европа, Средоземље и српске земље у позном средњем веку -Европа, свет и српске земље у раном новом веку	
		УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	ИСТОРИЈА			
Разред:	6. (ШЕСТИ)			
Циљ			Наставне теме	Број часова по темама
Ученик треба да стекне шире и детаљније знање о историји средњег века, као и да на основу ширег знања боље повезује историјске догађаје.			-Основи проучавања прошлости	
			-Европа, Средоземље и српске земље у раном средњем веку	
			-Европа, Средоземље и српске земље у позном средњем веку	
			-Европа, свет и српске земље у раном новом веку	
			УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм	Слободне наставне активности		
Предмет:	ГЕОГРАФИЈА				
Разред:	6. (ШЕСТИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралност и патриотизма.	1.ДРУШТВО И ГЕОГРАФИЈА	– успоставља везе између физичко -географских и друштвено-географских објеката, појава и процеса; – одређује математичко-географски положај наЗемљи.	1.Испитивање: -усмено -писмено 2. Ученички радови 3. Заједничко оцењивање ученика од стране наставника и ученика	Наставна тема Друштво и географија конципирана је тако да се њеном обрадом укаже на појам друштвене географије и какав однос друштво има према географскојсредини.	3
	2.ГЕОГРАФСКА КАРТА	– анализира, чита и тумачи опште географске и тематске карте; – оријентише се у простору користећи компас, географску карту и сателитске навигационе системе		Кроз обраду садржаја наставне теме Географска карта ученицима је потребно указати на појмове: географска карта, меридијани, паралеле, Екватор, Гринички меридијан, географска ширина и географска дужина. Велики значај има такође и оријентација у простору, помоћу компаса, звезде северњаче, година на пању итд.	13

	3. СТАНОВНИШТВО	– доводи у везу размештај светског становништва са природним карактеристикама простора; – анализира компоненте популационе динамике и њихов утицај на формирање укупних демографских потенцијала на примерима Србије, Европе и света; – анализира различита обележја светског становништва и развија свест о солидарности између припадника различитих социјалних, етничких и културних група. – објашњава континуиране процесе у развоју насеља и даје примере у Србији, Европи и свету; – доводи у везу типове насеља и урбане и руралне процесе са структурама становништва, миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима.		Наставна тема Становништво на Земљи конципирана је тако да се њеном Обрадом укаже на најважније демографске проблеме човечанства. Тежиште треба да буде на основним одликама становништва и структури светског становништва. Препорука је да се статистички подаци приказују само илустративно (табеле, дијаграми, старосна пирамида) или компаративно, а да се не инсистира на њиховом запамћивању. Наставна тема Насеља на Земљи конципирана је тако да се њеном обрадом укаже на најважније проблеме човечанства, што се тиче самих насеља. Тежиште треба да буде на врстама и типовима насеља. Препорука је да се статистички	10

	3. НАСЕЉА	–уз помоћ географске карте анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности; – доводи у везу размештај привредних објеката и квалитет животне средине; –вреднује алтернативе за одрживи развој у својој локалној средини, Србији, Европи и свету.		подаци приказују самоилустративно (табеле, дијаграми) или компаративно, а да се не инсистира на њиховом запамћивању.	7
	4. ПРИВРЕДА	– објасни политичко-географску структуру државе; –представи процесе који су довели до формирања савремене политичко-географске карте света.		Кроз обраду садржаја наставне теме Привреда ученицима је потребно указати на различитост природне и географске средине на основу које се издвајају географске регије, као и насложеност и поделу људских делатности, при чему треба нагласити утицај природних и друштвених фактора на развој привреде. Кроз обраду садржаја наставне теме Држава и интеграциони процеси ученицима је потребно указати на појмове: држава, главни град, сецеонистички покрети и интеграциони процеси.	12

	6.ДРЖАВА И ИНТЕГРАЦИОНИ ПРОЦЕСИ	–објасни како се издвајају географске регије; –илуструје уз помоћ карте најважније географске објекте, појаве и процесе на простору Европе.		У оквиру регионалне географије предвиђена је обрада Европе у целини, која треба да пружи могућност сагледавања општих одлика континента да би се на основу тога јасније могле уочити особености појединих регионалних целина.Приликом обраде регија потребно је да се, на основу познавања континента као целине, истакну њихове битне физичко географске одлике и њихов утицај на производњу и размештај становништва. Сваки чинилац треба да буде истакнут тако да се одмах могу уочити специфичности сваке регије. Кроз политичку поделу треба истаћи како је до ње дошло ради бољег разумевања данашњег стања.	16
	7.ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ				11
УКУПНО					72

<u>Допунска настава</u>		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	ГЕОГРАФИЈА			
Разред:	6. (ШЕСТИ)			
Циљ			Наставне теме	Број часова по темама
Циљ учења географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.			1. ДРУШТВО И ГЕОГРАФИЈА	
			2. ГЕОГРАФСКА КАРТА	
			3. СТАНОВНИШТВО	
			4. НАСЕЉА	
			5. ПРИВРЕДА	
			6. ДРЖАВА И ИНТЕГРАЦИОНИ ПРОЦЕСИ	
			7. ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ	
			УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	МАТЕМАТИКА				
Разред:	6. (ШЕСТИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова	Цели бројеви Рационални бројеви Троугао Четвороугао Површине фигура Писмени Задаци Иницијални тест	– прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој целе и рационалне бројеве (записане у облику разломка или у децималном запису); – одреди супротан број, апсолутну вредност и реципрочну вредност рационалног броја; – израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину у скупу рационалних	писмена, петнаесто-минутни тестови, усмена	У току реализације наставних тема комбиноваћемо алгебарске и геометријске садржаје на следећи начин: 1. Цели бројеви; 2. Троугао – први део; 3. Рационални бројеви – први део; 4. Троугао – други део; 5. Рационални бројеви – други део; 6. Четвороугао; 7. Површина четвороугла. Најпре се уводи појам целих бројева и то проширивањем скупа N_0 , природних бројева са нулом, као скуп који је допуњен негативним целим бројевима и на који се, са N_0 , такође проширује значење операција и релација и што више се истиче њихова употреба у реалном животу. Затим се уводи појам бројевна права, представљају се бројеви на бројевној правој и упоређују се. Обрађују се све четири рачунске операције у скупу целих бројева и испитује се њихове особине. Сложеност бројевних израза	24 49 24 22 16 8 1

		бројева; – реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину; – примени пропорцију и проценат у реалним ситуацијама; – прикаже податке и зависност између две величине у координатном систему (стубичасти, тачкасти и линијски дијаграм); – тумачи податке приказане табелом и графички; – класификује троуглове односно четвороуглове на	које наставник обрађује са ученицима одређује сам наставник према могућностима ученика. Проширивање скупа ненегативних рационалних бројева тече на потпуно аналоган начин као и проширивање скупа $\mathbb{N}_0$, при чему се треба позивати на одговарајуће поступке примењене у случају конструкције система $\mathbb{Z}$ и тиме скраћивати излагање. Такође се обрађују све четири рачунске операције. Даље, прелазимо на решавање свих типова линеарних једначина и неједначина уз често помињање модела теразија. Уводи се појам координатног система као и положај тачке у координатном систему. Кроз задатке обнављамо појмове осне и централне симетрије и транслације из петог разреда. Затим ученици усвајају знања о графичком представљању зависних величина и уче да уочавају зависност међу величинама. Надовезивајући се на појам размере уводи се појам пропорционалности, а на практичним примерима и директна и обрнута пропорционалност. Директна пропорционалност је изражена функцијом $y=kx$. Основни циљ наставе геометрије је да	

		основу њихових својстава; – конструише углове од 90° и 60° и користи њихове делове за конструкције других углова; – уочи одговарајуће елементе подударних троуглова; – утврди да ли су два троугла подударна на основу ставова подударности; – конструише троугао, паралелограм и трапез на основу задатих елемената (странице и углови троуглова и четвороуглова и дијагонала четвороугла);		се настави прелаз, започет у петом разреду, са нивоа визуелизације на ниво анализирања и апстракције са првим корацима према дедукцији. Због тога треба инсистирати на правилним формулацијама, закључивању, коришћењу логичких везника (и, или, ако...онда), али не треба претеривати у строгости код појединих дефиниција и доказа. Увести појам троугла, обим троугла и доказати тврђење за збир унутрашњих углова у троуглу. Инсистирати на класификацији троуглова као и на односу страница и углова у троуглу. Увести појам висине троугла, али не и ортоцентар. Најпре обрадити конструкције неких углова, затим прећи на конструкцију троуглова ако су позната његова три елемента (СУС, УСУ, ССС, ССУ). Подударност троуглова увести кроз три фазе и то у првој фази увести појам подударности ослањајући се на визуелну перцепцију и геометријску интуицију ученика. У другој фази увести ставове подударности и од ученика захтевати њихову примену кроз задатке. У трећој фази обраде подударности, применом ставова треба извести особине централне и осне симетрије које су ученицима	

		– примени својства троуглова и четвороуглова у једноставнијим проблемским задацима; – сабира и одузима векторе и користи их у реалним ситуацијама; – одреди центар описане и уписане кружнице троугла; – примењује особине централне и осне симетрије и транслације у једноставнијим задацима; – израчуна површину троугла и четвороугла користећи обрасце или разложиву једнакост.		познате из петог разреда. У овој области треба обрадити дефиниције и основна својства четвороуглова: паралелограма, квадрата, правоугаоника, ромба, трапеца и делтоида. Нагласити да све особине паралелограма задовољавају и квадрат, правоугаоник и ромб, али да и сваки од њих има своје специфичне особине. Запазити да се четвороугао разлаже на два троугла (дијагоналом), ослањајући се на теореме о угловима троуглова доћи до одговарајуће теореме о угловима четвороуглова. Доказати својства паралелограма. Конструисати паралелограме ослањајући се на њихове особине. Обновити појам усмерених дужи и вектора (интезитет, правац, смер, једнакост вектора). Увести појам супротног вектора и множења вектора бројем. Објаснити поступак сабирања вектора надовезивањем вектора. Повезати сабирање вектора са паралелограмом, дијагоналом паралелограма. Одузимање вектора увести као сабирање вектора при чему се један вектор сабира са супротним вектором другог вектора. Увести појам трапеца. Код увођења појма средње линије	

				троугла и трапеза и њихових својстава треба се ослонити на знања о векторима. Увести појам и особине делтоида. Није предвиђена конструкција делтоида. Обновити јединице које се користе за мерење површине. Показати и израчунавање површине неких једноставнијих фигура нацртаних у квадратној мрежи, при чему је један квадрат те мреже изабран за јединицу мере. Полазећи од формуле за површину правоугаоника, допуњавањем и разлагањем, изводе се формуле за површину паралелограма, троугла и трапеза. Обрадити израчунавање површине четвороуглова са нормалним дијагоналама: квадрат, ромб, делтоид, као и израчунавање површине произвољног четвороугла разлагањем на познате геометријске фигуре. Рачунати са ученицима површине реалних објеката као и површине фигура задатих у координатном систему.		
					УКУПНО	144

<u>Допунска настава</u>		Додатна настава	Ваннаставне активности		
Предмет:	МАТЕМАТИКА				
Разред:	6. (ШЕСТИ)				
Циљ			Наставне теме	Број часова по темама	
Усвајање наставних саджаја које ученици нису савладали током редовне наставе. Увежбавање и понављање стечених знања.			Цели бројеви Рационални бројеви Троугао Четвороугао Површине фигура		
				УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	МАТЕМАТИКА			
Разред:	6. (ШЕСТИ)			
Циљ			Наставне теме	Број часова по темама
Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, развијање самосталног рада ученика.			Дељивост и прости бројеви. Симетрија Цели бројеви. Троугао (углови, подударност и значајне тачке). Троугао (конструктивни задаци). Рационални бројеви. Апсолутна вредност. Бројевни ирази са рационалним бројевима. Проблемски задаци. Дирихлеов принцип. Множење и дељење рационалних бројева. Пропорционалност. Четвороугао (доказни и конструктивни задаци).	
				УКУПНО
				36

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет:	МАТЕМАТИКА				
Разред:	6. (ШЕСТИ)				
Циљ			Наставне теме		Број часова
Развијање позитивног мишљења о математици кроз разне занимљивости и активности.			Цели бројеви		
			Троугао		
			Рационални бројеви		
			Четвороугао		
			Површина фигура		
			Израда паноа		
			Математичко такмичење мислиша		
УКУПНО					36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	БИОЛОГИЈА				
Разред:	6. (ШЕСТИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
- Да ученик изучавањем биолошких процеса и живих бића, развија одговорни однос према себи и природи, разуме биолошку разноврсност и потребу за одрживим развојем	- Јединство грађе и функција ћелије као основе живота	- да ученик упореди грађу биљака и животиња на нивоу ћелија	- усмена провера - текстуална	- У остваривању наставе потребно је подстицати ученика на радозналост, креативност, одговорност. Такође подстицати међусобну сарадњу ученика на развијање аутономног мишљења уз аргументована образложења	39
	- Живот у екосистему	- ученик разуме животне процесе на нивоу ћелије и организма - ученик зна да направи разлику	- усмена провера		12

	- Наслеђивање и еволуција	између основних еколошких појмова	- усмена провера		6
		- на примеру	- текстуална		
	- Порекло и разноврсност живота	објашњава интеракцију између животне средине и живих бића	- усмена провера		6
	- Човек и здравље	- способан је да разуме и објасни утицај средине на испољавање особина код живих бића	- усмена провера		9
		-разуме да је еволуција процес који се стално одвија			
		- да групише организме на основу особина које указују на заједничко порекло			
		- свестан је да чувањем животне средине чува своје здравље и свестан је значаја личне хигијене			
УКУПНО					72

<u>Допунска настава</u>		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	БИОЛОГИЈА			
Разред:	6. (ШЕСТИ)			
Циљ			Наставне теме	Број часова по темама
- Да ученик разуме значај ћелије као основне градивне јединице свих живих бића - Да на цртежу или моделу буде способан да покаже основне елементе грађе ћелије - Ученик зна основне разлике између одређених еколошких појмова, схвата значај повезаности живих бића у једном екосистему - Ученик треба да разуме утицај средине на испољавање особина код живих бића, као и механизме преношења особина са родитеља на потомство - Ученик схвата појам еволуције као процеса сталног мењања и усложњавања грађе живих бића - Ученик схвата значај одравања личне хигијене у очувању сопственог здравља, овладава вештином да себи укаже сомопомоћ приликом лакших повреда			- Јединство грађе и функција ћелије као основе живота	
			- Жибот у екосистему	
			- Наслеђивање и еволуција	
			- Порекло и разноврсност живота	
			- Човек и здравље	
			УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	БИОЛОГИЈА			
Разред:	6. (ШЕСТИ)			
Циљ			Наставне теме	Број часова по темама
- Да ученик самостално распознаје разлике између биљне и животињске ћелије и да на основу знања на моделу ћелије покаже њене основне делове - Ученик је подсакнут да сам схвати и објасни међусобну повезаност чланова у некој популацији - На основу стеченог знања увиђа утицај средине на жива бића, на примерима објашњава повезаност животних услова на испољавање појединих особина код живих бића - На примерима (еволутивни низови) ученик је способан да објасни постанак неке врсте, схвата значај еволуције као процеса сталног усложњавања грађе организама - Зна да примени стечена знања у примени самопомоћи приликом лакших повреда, свестан је значаја одржања личне хигијене као и очувања здраве животне средине, а све у корист сопственог здравља			- Јединство грађе и функција ћелије као основе живота - Жибот у екосистему - Наслеђивање и еволуција - Порекло и разноврсност живота - Човек и здравље	
			УКУПНО	36

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Разред: **ШЕСТИ**

Недељни број часова: 2 часа недељно (блок настава)

Укупно за школску годину: 72 часа

Циљ учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

Исходи – по завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Број час.	област/тема и садржај	Активности	
			ученика	наставника
-повеже развој грађевинарства и значај урбанизма у побољшању услова живљења; - анализира карактеристике савремене културе становања; - класификује кућне инсталације на основу њихове намене;	6	1.ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ Значај и развој грађевинарства. Просторно и урбанистичкопланирање. Култура становања у урбаним и руралним срединама, објектима за индивидуално и колективно становање, распоред просторија, уређење стамбеног простора. Кућне инсталације.	- слушају, упоређују, анализирају, закључују, посматрају, цртају	Наставник усмерава учениково размишљање, наводећи их тако на одговарајуће закључке - Упознаје их са техничким напретком од праисторије до данашњег доба , - прати постигнућа ученика

-класификује врсте саобраћајних објеката према намени; -повезује неопходност изградње прописне инфраструктуре безбедношћу учесника у саобраћају; -повезује коришћење информационих технологија у саобраћајним објектима са управљањем и безбедношћу путника и робе; - демоистрира правилно и безбедно понашање и кретање пешака и возача бицикла на саобраћајном полигону и/или уз помоћ рачунарске симулације;	8	2.САОБРАЋАЈ Саобраћајни системи. Саобраћајни објекти. Управљање саобраћајном сигнализацијом. Правила безбедног кретања пешака и возача бицикла у јавном саобраћају.	-слушају, посматрају, причају, описују, упоређују, цртају, израђују моделе	Упознаје ученике са врстама саобраћаја, - Упознаје ученике са значајем саобраћаја као привредне гране, - Објашњава ученицима о одговорности учесника у саобраћају, - Упознаје их са утицајем саобраћаја на заштиту животне средине, - Упознаје их са светлосном сигнализацијом, знаковима и правилима понашања учесника у саобраћају - прати постигнућа ученика

- скицира просторни изглед грађевинског објекта; - чита и црта грађевински технички цртеж уважавајући фазе изградње грађевинског објекта уз примену одговарајућих правила и симбола; -користи рачунарске апликације за техничко цртање, 3D приказ грађевинског објекта и унутрашње уређење стана уважавајући потребе савремене културе становања; - самостално креира дигиталну презентацију и представља је;	18	3.ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ Приказ грађевинских објеката и техничко цртање у грађевинарству. Техничко цртање помоћу рачунара. Представљање идеја и решења уз коришћење дигиталних презентација.	слушају, посматрају, причају, описују, цртају , пишу и цртајунарачу нару, презентују, дискутују,	- Учи ученике да покрену и користе одређене програме, - Учи ученике да демонстрирају програм - Учи ученике да презентују свој рад и процењују рад својих вршњака - прати постигнућа ученика

-класификује грађевинске материјале према врсти и својствима и процењује могућности њихове примене; -повезује коришћење грађевинских материјала са утицајем на животну средину; - повезује алате и машине са врстама грађевинских и пољопривредних радова; - реализује активност која указује на важност рециклаже; -образложи на примеру коришћење обновљивих извора енергије и начине њиховог претварања у корисне облике енергије; - правилно и безбедно користи уређаје за загревање и климатизацију простора; -повезује значај извођења топлотне изолације са уштедом енергије; - повезује гране пољопривреде са одређеном врстом производње хране; -описује занимања у области грађевинарства, пољопривреде, производње и прераде хране;	20	4.РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА Подела, врсте и карактеристике грађевинских материјала. Техничка средства у грађевинарству и пољопривреди. Организација рада у грађевинарству и пољопривреди. Обновљиви извори енергије и мере за рационално и безбедно коришћење топлотне енергије. Рециклажа материјала у грађевинарству и пољопривреди и заштита животне средине Моделовање машина и уређаја у грађевинарству, пољопривреди или модела који користи обновљиве изворе енергије	слушају, посматрају, причају, описују, користе алате, приборе и материјале.	Упознаје ученике са врстама материјала и показује неке од њих - Упознају ученике са коришћењем алата, показује неке од њих и начин рада са њима - Указује ученицима колики је значај рециклаже и заштите животне средине-показује неке материјале који се могу рециклирати

- изради модел грађевинске машине или пољопривредне машине уз примену мера заштите на раду; - самостално/ тимски врши избор макете –модела грађевинског објекта и образлажи избор; - самостално проналази информације о условима, потребама и начину реализације макете – модела користећи ИКТ; -креира планску документацију (листу материјала, редослед операција, процену трошкова) користећ ипрограма за обраду текста; -припрема и организује радно окружење одређујући одговарајуће алате, машине и опрему у складу са захтевима посла и материјалом који се обрађује; - израђује макету /модел поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући и процедуре у складу са принципима безбедности на раду; -учествује у успостављању критеријума за вредновање, процењује свој рад и рад других и предлаже унапређења постојеће макете/ модела; - одреди реалну вредност израђене макете/модела укључујући и оквирну процену трошкова.	20	5.КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ Израда техничке документације. Израда макете/ модела у грађевинарству, пољопривреди или модела који користи обновљиве изворе енергије. Представљање идеје, поступка израде и решења производа. Одређивање тржишне вредности производа укључујући и оквирну процену трошкова. Представљање производа и креирање дигиталне презентације.	слушају, посматрају, причају, описују, упоређују, цртају, израђују моделе	Наставник надгледа и коригује рад (по потреби) ученика док практично примењују одговарајуће материјале (дрво, папир, текстил, кожу), - Надарени ученици могу да користе рачунар за просторно моделовање - прати постигнућа ученика

НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ СА УПУТСТВОМ ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм наставне и учења из *технике и технологије* захтева разноврстан методички приступ с обзиром на различитост функција и карактера појединих делова програмских садржаја, као и психофизичких могућности ученика. За успешно остваривање програма, односно циља учења, потребно је организовати наставу у складу са следећим захтевима:

- уводити ученике у свет технике и савремене технологије на занимљив и атрактиван начин, чиме се подстиче њихово интересовање за техничко стваралаштво;
- омогућити ученицима да исказују властите креативне способности, да траже и налазе сопствена техничка решења и да се доказују у раду;
- систематизовано излагати ученике проблемским ситуацијама - расподела комплексних задатака на низ једноставнијих захтева, идентификовање елемента које ученик мора узети у разматрање приликом решавања проблемских ситуација, као и подстицање ученика на коришћење различитих когнитивних процеса као што су индуктивно и дедуктивно закључивање, поређење, класификација, предвиђање резултата, трансфер знања од познатог на непознато;
- обезбедити услове да ученици на најефикаснији начин стичу трајна и применљива научно-технолошка знања и да се навикавају на правилну примену техничких средстава и технолошких поступака;
- не инсистирати на запамћивању података, поготову мање значајних чињеница и теоријских садржаја који немају директну примену у свакодневном животу;
- ради што успешније корелације одговарајућих садржаја, усклађивања терминологије, научног осмишљавања садржаја и рационалног стицања знања, умења и навика, неопходна је стална сарадња са наставницима *информатике и рачунарства, физике, математике, хемије, биологије и ликовне културе*, у циљу развоја међупредметних компетенција;
- приликом конкретизације појединих садржаја, нарочито упознавања нових и савремених технологија, у обзир узимати специфичности средине и усклађивати их са њеним потребама.

Програм наставне и учења треба остваривати на спојеним часовима.

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО				
Разред:	6. (ШЕСТИ)				
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Ученици треба да се оспособе за самостално коришћење рачунара. Циљ је да се ученик оспособи да управља информацијама и безбедну комуникацију у дигиталном окружењу.		1. ИКТ 2. Дигиталана писменост 3. Рачунарство	Рад са текстом: ученик ради у табелама у програму за обраду текста. Интернет: ученик зна да корисисти рачунар у области комуникације. Графика и анимација: ученик зна да користи основне програме за графику и анимацију. Програмирање: ученик зна основе програмирања, ради програме и алгоритме за основне математичке функције.	Програмске садржаје треба остварити првенствено кроз вежбе и практичан рад на рачунару, индивидуални или групни. Област интернет обрадити са што више практичних примера коришћења Интернета. Изборним модулом ученике упознати са могућностима програмирања и показати им како се праве најједноставнији програми. У оквиру области Дигитална писменост предвиђено је 4 часа за пројектни задатак и у овиру области Рачунарство предвиђено је 3 часа за пројектни задатак .	10 8 18
УКУПНО					36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ				
Разред:	6. (ШЕСТИ)				
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условим живота и рада.		1. Физичке способности	2/1.Атлетика; доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама 2/2. Схвата вредности спортске гимнастике за сопствени развој 2/3. Изводи елементе кошаркашке технике, примењује основне елементе тактике у одбрани и нападу, учествује на унутар одељењским такмичењима	Физичко и здравствено васпитање остварује се кроз наставу у трајању 2 школска часа недељно а на основу програма петог разреда базираног на континуитету усвојених знања, вештина, ставова и вредности из првог циклуса основног образовања и васпитања.	31
		2. Моторичке вештине, спорт и споретске дисциплине		37	
		3. Физичка и здравствена култура		4	
		УКУПНО			

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности
Предмет:	ОБАВЕЗНА ФИЗИЧКА АКТИВНОСТ			
Разред:	6. (ШЕСТИ)			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе обавезних физичких активности је да разноврсним и систематским обучавањем допринесе остваривању циља физичког васпитања као интегралног дела васпитно-образовног система у целини, а да при том задовоље индивидуалне потребе ученика њихову радозналост и жеље за достигнућима у наведеним областима.	1.Мали фудбал 2. Кошарка 3. Атлетика	Изводи елементе кошаркашке технике као и технике малог фудбала, примењује основна правила у кошарци и малом фудбалу, користи елементе кошарке и малог фудбала у игри, примењује основне елементе тактике игре у нападу и одбрани у кошарци и малом фудбалу, учествује на унутародељењским такмичењима, разликује атлетске дисциплине, развија своје моторичке способности применом вежбања из атлетике.	Обавезне физичке активности ученика доприносе остваривању постављеног циља и исхода физичког и здравственог васпитања. Ове активности се организују у оквиру редовног распореда или према посебном распореду а у складу са просторним могућностима школе у трајању од 1,5 школских часова недељно и то на следећи начин: реализује се у трајању од 45 минута недељно а у школама које имају одговарајуће материјално техничке услове фонд од ½ школског часа може се реализовати тако што ће ученици имати сваке друге недеље још један час ових активности. У другачије организованим школама овај фонд од ½ часа на недељном нивоу реализује се кумулативно једном у тромесечју у укупном трајању од 6 школских часова.	1.Мали фудбал 24 часа 2. Кошарка 26 часа 3.Атлетика 4 часа Укупно 54 часа

УКУПНО	72+54

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	ФИЗИКА				
Разред:	6. (ШЕСТИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Општи циљ наставе физике јесте да ученици упознају природне појаве и основне природне законе, да стекну основну научну писменост, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, да оформе основу научног метода и да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.	Увод	Ученик користи основна мерила и мерне инструменте. Измерене вел.изражава у одговарајућим јед. мере. Препознаје мех. кретање и зна величине које описују рав. праволинијско кретање као и средњу брзину промењивог праволинијског кретања. Препознаје гравитациону, магнетну, електричну, силу трења и силу еластичности.Зна да је сила векторска физ.величина. Уме да одреди густину тела.Схвата појам притиска као и Пасквалов закон.	Усмено испитивање	Ради откривања и формулисања закона и Њихове примене излагања садржаја теме Прате одговарајући огледи и лаб. вежбе. На основу демонстрационих огледа ученици Описују природне појаве.Дефинишу се нови појмови (величине) и закони.Закони се презентују у математичкој форми и решавају се квантитативни (рачунски) задаци.Ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса.Ради бољег разумевања садржаја задају се домаћи задаци, чита популарна литература, израђују панои и једноставна наставна средства.	2
	Кретање		Писмена провера		14
	Силе		Петнаестоминутна провера знања		14
	Мерење		Лабораторијске вежбе		15
	Маса и густина				15
	Притисак				12
				УКУПНО	72

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	ФИЗИКА			
Разред:	6. (ШЕСТИ)			
Циљ			Наставне теме	Број часова по темама
Општи циљ допунске наставе физике је да ученици упознају природне појаве и Основне природне законе. Кретање – да препознају врсте кретања, израчунају средњу брзину, пређени пут ли време кретања ако су им познате друге две величине. Силе – да препознају врсте сила као и њихове правце и смерове деловања. Мерење – користе основна мерила и мерне инструменте и измерене вредности изражавају у одговарајућим јединицама мере. Маса и густина – зна да мери масу и зна да упореди супстанце по густинама. Притисак – зна да чврста тела као и течности и гасови врше притисак својом тежином.			Кретање	
			Силе	
			Мерење	
			Маса и густина	
			Притисак	
			УКУПНО	36

Допунсканастава		<u>Додатна настава</u>		Ваннаставне активности	
Предмет:	ФИЗИКА				
Разред:	6. (ШЕСТИ)				
Циљ			Наставне теме		Број часова по темама
Циљ додатне наставе физике је: - да се ученици оспособе за активности стицање знања о физичким појавама кроз истраживања, да оформе основу научног метода и да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу и раду. - развијање радозналости, способности рационалног расуђивања, самосталности у мишљењу и вештине јасног и прецизног изражавања. - развијањелогичког и апстрактног мишљења. - схватањеповезаности физичких појава и екологије и развијање свести о Потреби заштите, обнове и унапређења животне средине. - развијање свести о сопственим знањима и способностима и даљој Професионалној оријентацији.			Кретање		
			Силе		
			Мерење		
			Маса и густина		
			Притисак		
			УКУПНО		36

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет:	ФИЗИКА				
Разред:	6. (ШЕСТИ)				
Циљ			Наставне теме		Број часова
Циљ ваннаставне активности из физике јесте да се ученици уведу у логички вид размишљања, да се укаже на важност науке и технике и њихову примену у животу, као и да се мотивишу да они сами наставе својевољно сакупљање научних сазнања унутар и изван учионице.			Посматрање звезданог неба и тражење сазвежђа		
			Оријентација у простору помоћу компаса		
			Налажење у природи различитих примера којима се потврђује стечено знање из учионице		
			Мерење температуре атмосферског притиска, одређивање густине тела		
			УКУПНО		36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности
Предмет:	ВЕРСКА НАСТАВА			
Разред:	6. (ШЕСТИ)			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса; Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном разреду школовања	I – УВОД	моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 6. разреда основне школе; моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.	Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и	Увод – 1 Припрема света за долазак Сина Божијег – 5 Увод у Нови Завет – 5 Богочовек Исус Христос – 16 Црква Духа Светога – 7 Евалуација – 1+1
		моћи да каже да су Јевреји пред долазак Месије били под		
Упознати ученике са културно-историјским приликама у Палестини пред	II - ПРИПРЕМА СВЕТА ЗА ДОЛАЗАК СИНА БОЖЈЕГ			

Христово рођење; Указати ученицима на старозаветна пророштва везана за долазак Спаситеља – Месије; Објаснити ученицима улогу и значај Светог Јована Претече; Развити свест код ученика о значају покајања и врлинског живота;		Римском окупацијом и да су међу њима постојале поделе моћи да препозна да су Јевреји очекивали Месију на основу старозаветних пророштава моћи да преприча живот Светог Јована Претече и Крститеља Господњег и каже да је он припремао народ за долазак Христа моћи да доживи врлински живот и покајање као припрему за сусрет са Христом;	са начином вредновања њиховог рада. <u>В р с т е н а с т а в е</u> Настава се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава (35 часова) практична настава (1 час) Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже.	
Упознати ученике са настанком новозаветних књига; Објаснити ученицима кључне новозаветне појмове; Пружити ученицима основ за разумевање смисла	III - УВОД У НОВИ ЗАВЕТ	моћи да закључи да је доласком Исуса Христа Бог склопио Нови Завет са људима. моћи да наведе неке од новозаветних књига и околности	Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски	

новозаветних догађаја; Подстаћи ученике да самостално читају Свето Писмо.		њиховог настанка;моћи да пронађеодређени библијскиодељак; моћи да каже да се Библија користи на богослужењима; моћи да именује Јеванђелисте и препозна њихове иконографске симболе; бити подстакнут на читање Светог Писма.	приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим	
Пружити ученицима основно знање оличности ПресветеБогородице; Објаснити ученицима хришћанско поимање слободе; Пружити ученицима основно знање о јеванђељскимказивањима о Господу Исусу Христу; Објаснити ученицима разлог оваплоћења Сина Божијег; Подстаћи ученике да живе по	IV - БОГОЧОВЕК – ИСУС ХРИСТОС	моћи да преприча догађајБлаговести и да препозна да је то„почетак спасења“; моћи да препозна службу анђела као гласника и служитеља Божијих; моћи да препозна	педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспонованја наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.	

Јеванђељу;		Богородичино прихватање воље Божије као израз слободе; моћи да уочи да је за разлику од Еве, Богородица послушала Бог моћи да кроз тумачење тропара Христовог Васкрсења препозна да је Христос победио смрт и омогућио свима васкрсење из мртвих;;	<u>Евалуација наставе</u> Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;	
Објаснити ученицима значај догађаја Вазнесења и Педесетнице; Упознати ученике са мисионарском делатношћу светих апостола; Упознати ученике са особеностима сведочења вере у раној Цркви; Указати ученицима на узроке	V - ЦРКВА ДУХА СВЕТОГА	моћи да преприча догађаје Вазнесења и Педесетнице; моћи да каже да је силаском Духа Светог на апостоле рођена Црква Христова; моћи да именује неколико светих апостола и наведе неке од догађаја из њиховог	<u>Оцењивање</u> Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: усмено испитивање; писмено испитивање; посматрање понашања ученика;	

гоњења хришћана; Подстаћи ученике на толеранцију према припадницима других вероисповести.		живота; моћи да уочи да су у Римском царству хришћани били гоњени и наведе неке од примера мучеништва; моћи да објасни значај доношења Миланског едикта; моћи да усвоји вредност толеранције међу људима различитих верских убеђења;		
				УКУПНО
				36

Обавезна настава		Изборни програм			Слободне наставне активности
Предмет:	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ				
Разред:	6. (ШЕСТИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Ученик изучавањем и практиковањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва би требало да постане свестан својих права и одговорности, да постане осетљив за потребе појединца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.	ЉУДСКА ПРАВА	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - образложи везу права и одговорности на примеру; - наведе примере за групу права <i>слобода да и заштита од</i> : - аргументује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовање свих ученика; - штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; - идентификује показатеље кршења права детета у свакодневном животу, примерима из прошлости, литературе; - сврсисходно користи	-усмено; - писмено: - практично	- упознавање ученика са садржајем наставног програма; - повезивање постојећег знања са новим; - проширивање знања у вези са правима и одговорностима; - разликовање инклузије од ексклузије; -разумевање и примена толеранције: - дискусија, слободан разговор, усмено излагање, радионице, рад у групи. - упознавање са основним појмовима демократског друштва; - проширивање појма партиципације: - упознавање ученика са партиципацијом у оквиру Ђачког Парламента који ће бити актуеалан	8

	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	кључне појмове савременог демократског друштва: демократија, грађанин, власт; -образложи улогу грађана у друштвеном систему и систему власти на примеру; - разликује стварну партиципацију ученика у одељењу и школи од симболичке и декоративне: - позитивно користи интернет и мобилни телефон за учење, информисање дружење, покретање акција, - образложи могући утицај друштвених мрежа на ставове и деловање појединца; - примени седам правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука, - препознаје ситуације дигиталног насиља и зна како да реагује и коме да се обрати за помоћ; - учествује у избору теме, узорка и инструмента истраживања; - учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради добијених	у седмом разреду; - развој критичког мишљења коришћењем бројних примера и подстицањем дискусије где ће ученици морати да аргументују своје мишљење; - упознавање ученика са појмом Власти и новоима Власти; - играње улога и извлачење закључака након игровних активности; - радионице, рад у групи, тимски рад. -упознавање и разговор са ученицима о позитивном коришћењу интернета и мобилног телефона; - разговор о томе шта је дозвољено, а шта није на интернету; - охрабривање ученика да користе дигиталне технологије на позитиван начин; - осмишљавање и реализација различитих активности: радионица, симулација, играња улога, дебата, дискусија; - употреба материјала из Школе без насиља. - упознавање ученика са појмом става; - указивање и увиђање везе става	9 11

	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ	података и извођењу закључака; - презентује спроведено истраживање и добијене резултате; - процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и грешке; - у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; - учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; - проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора.		са знањима и повезивање са појмовима предрасуде и стереотипа; - употреба што више различитих примера који су ученицима блиски; - ученицима представити неколико једноставних истраживања ставова и/или понашања људи; - ученици сами осмисле све кључне елементе истраживања (тему, узорак, инструмент), уз помоћ и подршку наставника; - подела ученика у мање групе које спроводе истраживања; - осмишљавање акције на основу разрађене идеје као одговор на добијене резултате истраживања, - неговање тимског рада; - вредновање ефеката спроведених акција у школи.	8
УКУПНО					36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК - Руски језик				
Разред:	6. (ШЕСТИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Руског језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу. Граматика и језичка средства: именице на -ия, називи држава, перфекат повратних глагола, изговор (р), придеви у једнини, упитна заменица какой у једнини, употреба речи можно, грађење вида глагола, реченична поља погода и каникулы Комуникативне вештине: навођење географских појмова,	Поздрављање и представљање себе и других, тражење и давање основних информација о себн и другима	На крају области ученик ће бити у стању да: - наведе колико слова има руска азбука, наброји слова која се разликују у руској и српској азбуци; - представи себе и друге: <i>Меня зовут... Его зовут...;</i> - употребљава конструкцију припадности: <i>У меня есть...;</i> - употребљава основне и редне бројеве; - поздрави и отпоздрави некога на руском језику; - наброји дане и месеце; - мења глаголе е- и и-конјугације типа <i>читать</i> и <i>говорить</i>. - повеже и примени стечена знања; - провери ниво сопственог знања; - разуме смисао краћег текста;	дијагностички тестови, самоевалуација језички портфолио пројектни задаци писмени задаци завршни тестови тестови језичког нивоа	Слушање Писање Говор Социокултурна компетенција Медијација Игре примерене узрасту Решавање „проблем-ситуација Превођење	10

изражавање одушевљења/ досаде, разговор о активностима на распусту, постављање питања, разговор о временским приликама, разговор о догађајима из прошлости Грамматика и језичка средства: именице у множини, категорија живо/неживо у множини, упитне заменице кто и что, личне заменице, глаголи на -овать/-евать, употреба речи интересоваться, изговор (ж, ш, щ, ч) Комунитативне вештине: разговор о излету, како рећи да ли се неке нешто свиђа / не свиђа, како рећи да неко хоће или неће нешто, како рећи шта некога занима или не занима	Описивање бића, појава и места	- повезује текст и одговарајућу илустрацију; - разуме кључне информације из слушаног материјала <i>Привет из Србији;</i> - изводи и примењује поједина граматичка правила; - мења именице женског рода на -ИЯ; - разуме смисао текста и кључне информације из слушаног материјала о теми <i>Мои идеальные каникулы;</i> - одговори на питања у вези са текстом, као што су: <i>Где отдыхал...? Где любит отдыхать...? Что любит...? Какие каникулы были...? Почему?;</i> - одговори на питања користећи усвојени лексички материјал у теми <i>каникулы;</i> - промени глаголе у прошлом времену: <i>был/-а/-о/-и, катался/лась/лось/лись;</i> - користи придеве типа <i>красивый</i> мења их по падежима; - употребљава упитну заменицу <i>какой;</i> - разуме смисао и кључне информације из аудираног материјала о теми <i>В</i>		6
	Позив на учешће у заједничкој активности			5
	Изражавање допадања, непопадања			4

Граматика и језичка средства: придеви у множини, упитна заменица којом у множини, значење и облици речи должен, предлози в и на, перфекат глагола ити, поити и найти, показна заменица этот, глагол мочь, изговор (э) Комуникативне вештине: поређење градова, разговор о томе шта се може видети у неком граду, разговор о учествовању на конкурс и организовање посла, описивање речи, описивање нечијих интересовања, разговор о омиљеним местима, описивање географског положаја места и река, како говорити о родном месту, разговор о томе шта туристи воле да раде у неком месту. Граматика и језичка средства: императив, основни бројеви од 70 до 199, генитив множине код именица, речи много, мало, несколько, упитна	Исказивање времена Упућивање честитки и изражавање захвалности Исказивање планова и намера	<i>спортивном лагере;</i> • одговори на питања у везиса аудираним текстом; • усваја нове речи и изразе: <i>лагерь, открытка, зарядка,</i> <i>дождаться;</i> • примењује нове речи и изразе о теми <i>Погода: Какая</i> <i>погода...? Хорошая / плохая</i> <i>/ солнце светит / дождь</i> <i>идёт / снег шёл / На улице</i> <i>тепло / холодно;</i> употреба именице <i>градус</i> уз бројеве: <i>1 градус, 2, 3, 4 градуса, 5... градусов;</i> • разликује глаголски вид: <i>читать – прочитать;</i> • мења глаголе у будућем времену (простом и сложеном): <i>буду писать –</i> <i>напишу;</i> • примењује нова граматичка правила; • повезује и примењује знања о језику; • користи стратегије за откривање значења речи из новог текста <i>Какаду</i> тако што проналази сродне речи: <i>летний – лето, школьный –</i> <i>школа;</i> • напише писмо или разгледницу у форми: <i>Дорогой / Дорогая... /</i>			4 5 5

реч сколько, просторне одредбе, реч надо, личне заменице у једнини, изговор (п, б) Комуникативне вештине: изражавање заповести, изражавање количине, разговор с продавцем, описивање стана/собе Граматика и језичка средства: придеви у једнини и множини, футур, глаголи есть и пить, употреба играти в/на, изговор предлога с, релативна реченица са который, изговор (и, й) Комуникативне вештине: поређење руског система оцењивања са системима у другим државама, разумевање имејла и одговарање на имејл, разговор о будућности, разговор о распореду часова и омиљеним школским предметима, извињавање и навођење разлога, изражавање мишљења, слагања са неким или одбијање нечега, како говорити шта неко воли или не воли да једе/пије.	Исказивање жеља, потреба и осећања Описивање догађаја из садашњости и прошлости Изражавање молби, захтева извињења и захвалности	<i>Здравствуй(те).../ Привет.../</i> <i>Как дела?</i> <i>У меня всё хорошо/нормально.</i> <i>Я у / в... Мы с родителями / друзьями / братом / сестрой...</i> <i>Вчера я...</i> <i>У нас погода хорошая / плохая...</i> <i>До свидания / Пока / Целую;</i> - повезује и примењује знања о језику; - правила учтиве комуникације, дружење и пријатељски односи - користи уобичајене речи у оквиру обрађених тема: <i>Каникулы, Лагерь, Погода – Где ты провёл каникулы? Что делал? Какие они были? Что можно делать...? Как можно отдыхать? В каком лагере были дети? Какие у них были каникулы? Где находится лагерь? Какая</i>			5 10 5

	Разумевање и давање упутстава	• <i>была погода?</i>; • користи обрађене граматичке структуре и примењује правила: <i>Я из + ген. / Я никогда не был в + лок. / В прошлом году я ехал в + акуз.</i> Мењају глаголе: <i>кататься, загорать, плавать, отдыхать</i> и др. у садашњем, прошлом и будућем времену;			5
	Исказивање просторних односа и величина	• повезује текстуални са илустрованим материјалом;			5
	Изражавање количине, бројева и цена	• упознаје се са симболиком коју медвед има у руској култури; • одговара на питања и учествује у комуникацији. • преведе текст • прочита стихове • састави реченице, изражава заповести • изглед школског и стамбеног простора • мерне јединице (више, мање) • бројеве до 1000 • мере за тежину • валуту			3
					УКУПНО 72

<u>Допунска настава</u>		Додатна настава	Ваннаставне активности
Предмет:	РУСКИ ЈЕЗИК		
Разред:	6. (ШЕСТИ)		
Циљ		Наставне теме	Број часова по темама
Циљеви допунске наставе су: Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.		Изражавање допадања, недопадања Описивање догађаја из прошлости и садашњости Изражавање количине, бројева и цена	
		УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	РУСКИ ЈЕЗИК			
Разред:	6. (ШЕСТИ)			
Циљ			Наставне теме	Број часова по темама
За додатни рад од V до VIII разреда се опредељују даровити ученици и посебних интересовања за РУСКИ језик.Ангажоване ученике стога треба стимулисати (похвале, награде, интерна школска такмичења у циљу припрема за општинско, окружно и републичко такмичење које се организује само за ученике осмог разреда) и постепено их уводити у области професионалне оријентације ка широком пољу делатности које пружа знање језика.			1.Поздрављање и представљање себе и других, тражење и давање основних информација о себи и другима 2.Позив на учешће у заједничкој активности 3.Исказивање жеља, потреба и осећања 4.Изражавање молби, захтева извињења и захвалности	
			УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности		
Предмет:	РУСКИ ЈЕЗИК -секција					
Разред:	6. (ШЕСТИ)					
Циљ			Наставне теме		Број часова	
Слободне активности у основној школи представљају облик васпитно - образовног деловања којим се омогућује ученику да открије, задовољи и даље развије интересовања, склоности и способности за поједине облас Рецитовање је облик говорења у којем речи добијају своје ново одело, постају израз наше мисли, осећај наше душе. Иако многи мисле да су часови рецитовња досадни, то није тачно, они су често врло забавни. Они могу код ученика да развију њихову креативност, машту и позитивне особине. Секција има за циљ да ојача логичко закључивање и слободно изражавање мисли и идеја ученика, али и да унапреди језичке способности свих љубитеља лепе речи, свестраном и слободном васпитању ученика.ти живота, рада и стваралаштва. Њима се битно доприноси социјализацији потреба и мотива деце			Описивање бића,појава и места			
			Упућивање честитки и изражавање захвалности			
			Разумевање и давање упутстава			
					УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм			<u>Слободне наставне активности</u>	
Предмет:	ЧУВАРИ ПРИРОДЕ					
Разред:	6. (ШЕСТИ)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе изборног предмета чувари природе јесте развијање пожељног понашања у складу са принципима одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину,природу и биодиверзитет. Циљ се остварује кроз низ међупредметних корелација.		1. Одрживост,животна средина и утицај човека	Ученици: Развијају образовање за заштиту животне средине; развијају вредности, ставове, вештине и понашање у складу са одрживим развојем; развијају здрав однос према себи и другима;умеју да на основу стечених знања изаберу квалитетне и здраве стилове живота; примењују рационално коришћење природних ресурса.	-фронтални -групни -ПП презентације -провера и примена знања -истраживачки рад	Наведени садржаји слободних наставних активности Чувари природе, поред основног теоријског приступа,поседују и активан приступ који је усмерен ка практичној реализацији заштите животнесредине ван учионице,акцијама и изради малих пројеката.Интересовања ученика се усмеравају у покушају да самостално организују активности и реализују пројекте чувара природе.	3
		2. Одговоран однос према одрживости животне средине				9
		3. Одговоран однос према здрављу				8
		4. Одговоран однос према животињама				5
		5. Одговоран однос према разноврсности живог света				11
					УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности		
Предмет:	ЦРТАЊЕ, ВАЈАЊЕ, СЛИКАЊЕ					
Разред:	6. (РАЗРЕД)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења слободне наставне активности Цртање , вајање и сликање је да ученик кроз ликовни рад развија стваралачко мишљење и унапређује визуелно опажање , естетичке критеријуме и способности ликовног изражавања развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја; - стварање услова да ученици на часовима у		<u>ЦРТАЊЕ</u> <i>-Својства линија</i> 1.Тачка , линија , смер <i>-Врсте цртежа</i> 2.Слободан ритам (воће , поврће) 3.Ритам масе и волумена (воће , поврће) 4.Цртање мртве природе (туш и перо) 5.Цртање мртве природе (лавирани туш) <i>-Цртачке технике</i> 6.Илустровање бајке 7.Илустровање бајке 8.Цртање на основу	-црта креирајући линије различитих вредности комбиновањем материјала , угла и притиска прибора/ материјала -црта према задатом моделу приказујући односе величина које опажа -илуструје причу , бајку или песму одабраном цртачком техником -обликује према	-однос према раду(припремљен за час,одговоран,одржава прибор,чува радове...) -однос према себи(истражује,поставља питања,предлаже,поштује себе и своје радове,учи на својим грешкама,спреман да испроба своје способности...) -однос према другима(довршава радове у задатом року,поштује договорена правила понашања,спреман да помогне и сарађује,уважава туђу културу,радове начин размишљања,доживљавања,	Током остваривања програма потребно је уважити високу образовну и мотивациону вредност активних и интерактивних метода наставе те кроз све програмске целине осигурати да најмање једна трећина наставе буде организована употребом ових метода. Користити задатке који захтевају примену наученог у разумевању и решавању свакодневних проблемских ситуација препоручених од стране Министарства,а	14

процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства; - развој способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење; - развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу; - развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање; - подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде; - стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве; - омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности; - развијање способности за препознавање основних својстава	маште 9.Цртање на основу маште 10.Цртање пером 11.Хоби технике 12.Хоби тенике 13.Употребни предмети 14.Употребни предмети <u>ВАЈАЊЕ</u> <i>-Својства облика</i> 15.Чврста и мека форма 16.Односи маса и волумена <i>-Стилизовање облика</i> 17.Маса од папира и лепка 18. Маса од папира и лепка 19. Рад по природи 20- Рад по пророди <i>-Вајарске технике</i> 21.Израда накита 22.Израда накита 23. Индивидуални пројект 24. Индивидуални прејект <u>СЛИКАЊЕ</u> <i>-Примарне , секундарне и терцијалне боје</i> 25.Сликање на основу маште (јарке-чисте боје) 26.Сликање на основу	моделу фигуре од меког матејјала стилизујући сложени облик -обликује у самосталном и тимском раду скулптуре или употребне прдмете од материјала за рециклажу -наслика ликовни рад према задатом или одабраном моделу приказујући тонове које опажа -обликује стварне и имагинарне текстуре и облике одабраном цртачком , сликарском или вајарском техником -изрази цртежом , сликом или скулптуром машту , сећање , емоције , интересовања или утисак о уметничком делу -обликује употребне предмете примењујући најмање једну хоби технику	Изражавања...) -разумевање (разуме задак,појмове,процес,разуме концепт,разуме визуелне информације...) -повезивање (повезује и пореди познате и нове информације,људе,места ,догађаје,феномене,идеје...) -оригиналност (оригиналан у односу на тзђе радове,оригиналан у односу на своје старе радове...) -организација композиције (у складу са својом идејом примењује одговарајуће принципе компоновања,знања о простору,перспективи, пропорцијама,правцу,смеру...) -вербално изражавање (учтиво комуницира,аргументовано, кратко и јасно образлаже свој рад,идеју,доживљај,опажање, емоције...) -употреба техника и средстава (бира одговарајућу технику у односу на идеју,примењује одговарајући процес,бира одговарајући материјал,подлогу,истражује могућности технике и материјала,користи дигиталну технологију као помоћно средство у раду,обликује рад у одабраном апликативном	приликом оцењивања обезбедити да су ученици информисани о критеријумима на основу којих су оцењивани. Важност у усаглашавању образовно-васпитних задатака са побуђеним интересовањем ученика да ове задатке прихвате на нивоу самоиницијативе,односно у складу са властитом израженом потребом. Садржај програма треба тумачити различитим примереним методама како би ученици поступно и спонтано усвајали нова сазнања. Неопходно је на сваком часу тематску јединицу илустровати адекватним ликовно-уметничким делом.	10 12

традиционалне, модерне и савремене уметности	маште (јарке –чисте боје) 27.Сликање мртве природе 28.Сликање мртве природе 29. Пејзаж (замућене боје) 30.Пејзаж (замућене боје) <i>-Локални тон</i> 31.Лептир 32.Шкољке <i>-Сликарске технике</i> 33.Израда мозаика 34.Израда мозаика 35.Декупаж 36.Декупаж	-разликује цртачке ,сликарске и вајарске технике , материјал и прибор -чисти радну површину , простор и прибор по завршетку сваког рада -учествује у активностима које доприносе добробите школе и локалне заједнице	програму...) -самопроцена (вербална и писана)			
					УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности		
Предмет:	МУЗИКОМ КРОЗ ЖИВОТ					
Разред:	6. (РАЗРЕД)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
-Ученик развија стваралачко и креативно мишљење кроз практичан рад,мотивацију,интелектуални,социјални и емотивни развој -Развија свест о сопственом здрављу,опажање,осетљивост на естетику,радолзност и самопоуздање,како би био оспособљен за креативно решавање проблема и одговоран однос прма очувању културе свога и других народа		-Извођење музике 16 часова	— примењује динамичко нијансирање при извођењу музичких дела; – препознаје елементе динамике у свакодневном животу; – анализира врсте такта и ритам у уметничким делима; – препознаје боју тона у складу са садржајем композиције; – изводи композиције	Активности и методе које су погодне за реализацију овог програма су: креативне радионице, рад на пројекту, покретање акција, реаговање на одређене теме, дискусије, дебате, играње улога, анализа информација, истраживање и анализа	-Наставник се унапред припрема за часове тако што бира подстицаје којима ће ученике увести у тему и кључне појмове садржаја и изазвати њихову радозналост да о томе причају, постављају питања, истражују, уче. Постоје бројне могућности избора начина рада у зависности од теме, садржаја, претходног искуства, узраста и интересовања ученика. Предност свакако имају они начини рада у којима су ученици активно укључени у процес наставе	

	-Тело као инструмент 12 часова	домаћих и страних аутора самостално и у групи, користећи глас, покрет и инструменте; – изводи двогласне и трогласне композиције домаћих и страних аутора; – искаже своја осећања у току извођења музике; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; — користи различите технике телесних перкусија самостално и у групи; – примењује технике правилног дисања у	добитијених резултата, прављење досијеа, вртлог идеја, студије случаја, промоције, организовање кампања и слично.	и учења, као и они где се савремене технологије користе у едукативне сврхе. -инсистирање на индивидуалном доживљају при извођењу музичких дела- -читање с,листа- -повезивање садржаја песама са осталим предметима -индивидуално и вишегласно извођење -ученици се уводе у тему кроз теоретски приказ или аудио видео запис -лагани примери тапшалице,бројалице -слобода у креирању ритмичке претње -гостовање експерата у школу -ју тјуб у настави- -рад у групама	

	-Критичко мишљење кроз музику 8 часова	свакодневном животу; – препознаје говор тела, свој и своје околине; – контролише покрете користећи концентрацију; – сарађује са члановима групе којој припада, поштујући различитости; – процени сопствене могућности у примени телесних перкусија; – самостално осмишљава и импровизује покрете за ритмичке аранжмане; – контролише сопствене покрете у циљу боље			

		координације; – својим речима објасни значај телесних перкусија на у сваком смислу; -критички анализира своје и туђе извођење; – истражи и објасни шта је музичка критика и која је њена улога; – објасни и примени различите технике критичког мишљења; – самостално поставља питања везана за дату тему; – аргументовано искаже утисак о слушаним делима;		-ученици сами кроз истраживање долазе до података и до одговора на различита питања -ученици ће бити музички критичари -коришћење различитих техника решавања проблема(шест шешира,дрво проблема,...) -самостално доносе ставове	

		– вербализује свој доживљај музике; – истраже свој доживљај музике кроз друге уметности. – критички просуђује утицај музике на здравље ;			
				УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	ЖИВОТНЕ ВЕШТИНЕ				
Разред:	6. (РАЗРЕД)				
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Број часова по темама
Циљ учења слободне наставне активности Животне вештине је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће му омогућити да боље разуме различите животне ситуације и изазове, повећа капацитет да на одговоран начин брине о себи, другима и околини и понаша се у складу са културом безбедности.		ВЕШТИНЕ ЗНАЧАЈНЕ ЗА УЧЕЊЕ, РАД И ДРУШТВЕНИ ЖИВОТ	– на одговоран начин брине о себи и околини и помаже другима у невољи; – проналази релевантне и поуздане изворе информација од значаја за сналажење у свакодневним и ванредним животним ситуацијама; – критички промишља и доноси одлуке уважавајући контекст ситуације, процену последица и најбољи интерес за себе, друге и околину; – јасно изрази сопствене мисли и осећања, са пажњом слуша саговорника и комуницира са другима на конструктиван начин; – сарађује са члановима групе којој припада и одупре се притиску групе на асертиван начин; – организује своје свакодневне активности на продуктиван начин; – препозна опасности и адекватно реагује;	Усмена провера Израда презентација Учешће у дискусији на часу Израда паноя Примена квизова Писање есеја Коришћење сарджаја на интернету	17
		ВЕШТИНЕ ЗНАЧАЈНЕ ЗА ИЗГРАДЉУ КУЛТУРЕ БЕЗБЕДНОСТИ			19

		– разликује ризично од превентивног и безбедног поступања пре, током и након елементарне непогоде; – тумачи знакове опасности, посебно ЕОР и поступа у складу са упутствима надлежних служби; – процени сопствене могућности и ограничења у решавању проблема и потражи одговарајућу помоћ кад процени да ситуација превазилази његове могућности; – повезује информације од релевантних институција са потенцијалним ризицима и правилним реаговањем у кризним ситуацијама; – образложи значај солидарности са људима у невољи; – аргументује значај културе безбедности и пружања прве помоћи; – искаже афирмативни став о људима који су активисти Црвеног крста; – наведе које надлежан за одређене ванредне ситуације и симулира позив хитним службама; – доведе у везу заштиту животне средине са климатским променама и културом безбедности; – разликује безбедно, небезбедно и ризично понашање у саобраћају и примењује мере заштите приликом вожње различитим		

		превозним средствима; – наброји правила којих се треба придржавати у комуникацији током несреће, наведе садржај торбе за случај несреће, поступа према плану евакуације и комуникације; – наброји и објасни мере за ублажавање и смањења ризика од земљотреса, пожара, поплава и екстремних метеоролошких услова; – разликује безбедна од небезбедних купалишта, објасни улогу спасиоца, поступа у складу са правилима понашања на купалиштима и демонстрира поступак самопомоћи у случају грча мишића у води; – наведе принципе и демонстрира пружање прве помоћи на изабраном примеру.		
			УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ				
Разред:	6. (РАЗРЕД)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења слободне наставне активности <i>Медијска писменост</i> је да подстакне развој медијске културе ученика и допринесе јачању способности разумевања, деконструкције и креирања медијских садржаја, које ће ученику помоћи за даљи когнитивни, емоционални и социјални развој у савременом медијацентричном окружењу.	5. ПОЈАМ И ФУНКЦИЈЕ МЕДИЈА	На крају програма ученик ће бити у стању да: - Идентификује /процени комуникацијски процес у односу медији – публика (корисници);	-Креирање сопственог огласа или рекламе; - Праћење активности на часу; - Анализа ставова ученика и изношење аргумената; - квизови; - провера знања, вештина и ставова ученика путем тестова; -практична примена научног на часу.	- Разговор о личним искуствима са медијима и начинима на које можемо добити информације;	11
	6. ДЕКОНСТРУКЦИЈА И КОНСТРУКЦИЈА МЕДИЈСКЕ ПОРУКЕ	- разликује традиционалне и нове медије поредећи начине пласирања порука; - упоређи основне особности различитих медија и изводи закључке о функцијама медија; - опише и анализира своје медијске навике;		- Праћење, креирање, објављивање и дељење својих медијских садржаја и садржаја које су креирали други;	5
	7. ОГЛАШАВАЊЕ	- разликује медијске садржаје од стварности, идентификујући их као конструкте стварности;		- Провера дигиталне писмености у комуникацији;	8
	8. МЕДИЈСКИ САДРЖАЈИ НА МЕДИЈСКИМ ДИГИТАЛНИМ ПЛАТФОРМАМА И ПРЕТРАЖИВАЊЕ НА ИНТЕРНЕТУ	- деконструише једноставније примере медијских порука; - одговорно креира једноставније медијске садржаје; - критички вреднује оглашавање у различитим медијским садржајима и препознаје профит као основни циљ;		- добијених путем Интернета; - Самопроцена ученика о сопственим медијским навикама и утрошеном времену уз медије; - Анализа новинског текста или другог	12

		- наводи примере манипулације у медијским садржајима којима се подстичу куповина и потрошња, одређена осећања, вредности и ставови потрошача; - разликује функције и модућности мобилних дигиталних платформи; - идентификује недостатке и предности мобилног телефона као уређаја за комуницирање, информисање и забаву; - препознаје сврху и начин функционисања претраживача „на мрежи“ и агрегатора садржаја; - вреднује и разврстава једноставније примере информација са интернета према изворима из којег потичу, делећи их на поуздане и непоуздане; - препознаје ризично понашање на друштвеним мрежама.		медијског садржаја (ТВ или радио-емисије, садржаја са Јутујба и слично). - Групно или индивидуално креирање медијских садржаја на основу стећеног знања о деконструкцији медијских порука; Свест о утицају рекламних - порука које срећемо у непосредном окружењу и путем медија; - Пројекат: анализа телевизијске рекламе; - Анализа домаћих задатака; - Разговор о позитивним и негативним странама дигиталних платформи;	
УКУПНО					36

VI I РАЗРЕД

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ				
Разред:	7. (СЕДМИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљеви учења Српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској	Књижевност Језик Језичка култура	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – користи књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима и повезује их са новим делима која чита; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – чита са разумевањем различите врсте	Праћење и вредновање резултата напредовања ученика почиње иницијалном проценом достигнутог нивоа знања, а у односу на њега ће се одмеравати даљи напредак и формирати оцена. Сваки наставни час је прилика за формативно оцењивање. -поступци оцењивања: ПОСМАТРАЊЕ-ПРИГОДНО (слободно посматрање, проводи се по унапред разрађеном плану, без унапред припремљених инструмената, уз вођење белешки) СИСТЕМАТСКО (намерно ,структуисано посматрање са утврђеним циљем и	У настави језика ученици се оспособљавају за правилну усмену и писмену комуникацију стандардним српским језиком. Основни програмски захтев у настави граматике јесте да се ученицима језик представи и тумачи као систем. Правопис се савлађује путем систематских вежбања, елементарних и сложених, која се организују често, разноврсно и различитим облицима писмених вежби. Поред тога, ученике врло рано треба упућивати на служење правописом и правописним речником (школско издање). Савремена методика наставе граматике залаже се да тежиште обраде	54 57 33

писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.		текстова и коментарише их, у складу са узрастом; – разликује народну од ауторске књижевности и одлике књижевних родова и основних књижевних врста; – разликује основне одлике стиха и строфе –укрштено, обгрљено и парну риму; слободни и везани стих; рефрен; – тумачи мотиве (према њиховом садејству или контрастивности) и песничке слике у одабраном лирском тексту; – локализује књижевна дела из обавезног школског програма; – разликује етапе драмске радње; – разликује аутора књижевноуметничког текста од	предметом посматрања ,проводи се са унапред припремљеним инструментом) ИСПИТИВАЊЕ-УСМЕНО(разговор;усмено излагање ученика на задате теме;ученико објашњавање појава, процеса,појмова; јавно презентовање самосталног или групног рада; дискусија; расправа; летеће усмено испитивање целе групе или одељења; ПИСМЕНО(диктати;краће писмено одговарање;писмени тематски радови;контролни задаци) ТЕСТИРАЊЕ ОБАВЕЗНО ИНИЦИЈАЛНО ТЕСТИРАЊЕ почетком школске године као основа за даље планирање; НЕСТАНДАРДИЗОВАНИ ТЕСТОВИ-које	одређених језичких појава буде засновано на суштинским особеностима, а то значи на њиховим битним својствима и стилским функцијама, што подразумева занемаривање формалних и споредних обележја проучаваних језичких појава. Правописна правила се усвајају путем систематскох вежбања (правописни диктати, исправка грешака у датом тексту, тестови са питањима из правописа итд.). Поред тога ученике треба упућивати да се служе школским правописом и правописним речником (школско издање). Окосницу програма и књижевности чине текстови из лектире. Циљ увођења домаће лектире је формирање, развијање или неговање читалачких навика код ученика. Наставник изражајно чита текстове, поставља проблемска питања у вези са текстом, успоставља везе са искуством ученика	

		наратора, драмског лица или лирског субјекта; – разликује облике казивања (форме приповедања); – идентификује језичко-стилска изражајна средства и разуме њихову функцију; – анализира идејни слој књижевног дела служећи се аргументима из текста; – уочи разлике у карактеризацији ликова према особинама: физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким; – разликује хумористички од ироничног и сатиричног тона књижевног дела; – критички промишља о смислу књижевног текста и	наставници самостално конструишу КРИТЕРИЈУМСКИ ТЕСТОВИ (проверавање усклађености постигнућа ученика са образовним стандардима ПРИГОДНИ ТЕСТОВИ(писмени и контролни задаци) ЗАЈЕДНИЧКО ОЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА ОД СТРАНЕ НАСТАВНИКА И УЧЕНИКА МЕЂУСОБНО ОЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА БЕЗ НЕПОСРЕДНОГ УЧЕШЋА НАСТАВНИКА САМООЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА	постављајући одговарајућа питања, подстиче ученике да изразе своје ставове или недоумице о прочитаном. Подстиче, организује, усмерава дискусију о ликовима и идејама књижевног дела. Подстиче ученике да читају и пишу дневник читања. Сарађује са школском библиотеком и локалном библиотеком. Са ученицима посећује школску и локалну библиотеку и разговара о прочитаним делима. Ученик: изражајно чита, одговара на питања, поставља питања, изражава став о прочитаном делу, раздваја битно од небитног, одређује редослед догађаја, успоставља везе између догађаја, тумачи понашање ликова, исказује идеје текста. Драматизује текстове, илуструје текстове, глуми, учествује у дебати, учествује у пројектима, прави презентације. У тумачењу лирских текстова слушају се различите композиције по	

		аргументовано образложи свој став; – доведе у везу значење пословица и изрека са идејним слојем текста; – препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину; – размотри аспекте родне равноправности у вези са ликовима књижевно-уметничких текстова; – препоручи књижевно дело уз кратко образложење; – упореди књижевно и филмско дело настало по истом предлошку, позоришну представу и драмски текст;		избору наставника или ученика, а затим ученици процењују која композиција најбоље дочарава осећања изражена у лирском делу; ученици илуструју песму или цртају стрип када је лирско-епско дело у питању. У тумачењу епских текстова примењују се рад у пару и групни рад. У тумачењу драмских текстова примењује се игра улога. Текстови по избору ученика се драматизују и изводе на бини, ученици су у улози редитеља, драматурга, сценаристе, глумца и костимографа. У обради народне књижевности и научнопопуларних текстова, а када је потребно и у обради уметничких текстова, ученици се подстичу да на основу усвојених знања из других предмета или искуства сместе дело у одређени историјски и географски контекст и да прикажу изабране аспекте дела прављењем пп-презентација. У мањим	

		– разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употреби их у складу са нормом; – одреди врсте непроменљивих речи у типичним случајевима; – уочи делове именичке синтагме; – разликује граматички и логички субјекат; – разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником да; – препозна врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама; – идентификује врсте зависних реченица; – искаже реченични члан речју, предлошко-		групама или у пару ученици повезују наслове прочитаних текстова са књижевном врстом и умеју да дају образложење класификације. Ученици процењују свој напредак у читању, разумевању текста и драматизовању дела. Ученици у групама представљају табеларно и кроз илустрације преглед књижевних и функционалних појмова. Методе којима се остварују општепредметне и специфичне компетенције: посматрање, слушање, приповедање, описивање, читање усклађено с природом различитих текстуалних жанрова, писање различитих облика текстова, вредновање, коришћење различитих извора информација, истраживање (рад на тексту), стварање, презентовање, израда панорама и power point презентација, прикупљање података, анализа, синтеза, размењивање, критичко процењивање, заузимање	

		падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом; – примени основна правила конгруенције у реченици; – доследно примени правописну норму; – разликује дугосилазни и дугоузлазни акценат; – говори на задату тему поштујући књижевнојезичку норму; – разликује књижевноуметничк и од публицистичког функционалног стила; – састави кохерентан писани текст у складу са задатом темом наративног и дескриптивног типа;		става, повезивање са свакодневним животом, примена и коришћење ИКТ технологије. Посветити потребну пажњу ученицима који спорије напредују као и ученицима који раде у пару или мањим групама ученици подвлаче у тексту језичку појаву која се учи, уочавају шта је заједничко истој и својим речима дефинишу појаву. Увежбавају учено кроз различите језичке игре: „Асоцијације“, „Језичке мозгалице“ итд. Знање се систематизује графичким представљањем односа између језичких појава. Наставник прати рад група и пружа помоћ где је потребно. Групе ученика са наставником процењују степен успешности свог рада. Кроз учење граматичких садржаја истовремено се уче и увежбавају правописна правила. У мањим групама ученици откривају смисао правописних правила, откривају и дефинишу својим	

		– напише једноставнији аргументативни текст позивајући се на чињенице; – користи технички и сугестивни опис у изражавању; – препозна цитат и фусноте и разуме њихову улогу; – пронађе потребне информације у нелинеарном тексту; – напише електронску (имејл, SMS) поруку поштујући нормативна правила; – примени различите стратегије читања (информативно, доживљајно, истраживачко и др.); – састави текст репортажног типа (искуствени или фикционални); – правилно употреби фразеологизме и		речима правописно правило. Ученици постављају питања наставнику, а наставник их наводи да сами открију решење указујући на битне аспекте језичке појаве. Пишу краће текстове у којима ће применити учено правописно правило. Кроз међусобну интеракцију у мањим групама и интеракцију са наставником, ученици уочавају и отклањају правописне грешке у својим радовима и радовима осталих ученика. Са ученицима се дискутује о томе шта су научили, колико су научили, шта им је остало нејасно, ученици процењују колико им је потребно да увежбају примену правила и предлажу план за даље учење. Наставник са ученицима спонтано води разговоре у вези са темом, исправљајући грешке у говору ученика. Ученици на задату тему говоре сажето и према плану. Ученик напамет казује одабране лирске текстове или	

		устаљене изразе који се јављају у литерарним и медијским текстовима намењеним младима.		делове лирског текста. Ученици пишу наративне и дескриптивне текстове, процењују успешност свог рада и радова других ученика на основу унапред договорених критеријума (одговор на тему, стил, правопис). Организовање активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе. Компаративни и аналитичко-синтетички приступ остварењу програмских садржаја. Оперативно планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални), као и методе (монологска, дијалогска, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање	

				ученика. Прецизним упутствима усмераваати рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду. Упућивати их да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, интернет...). Подстицати ученике да у свакодневном животу примењују научно-поштују књижевнојезичку норму.		
					УКУПНО	144

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ			
Разред:	7. (СЕДМИ)			
Циљ			Наставне теме	
Допунски рад се организује током целе наставне године, односно, чим се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Циљеви допунске наставе су: - оспособљавање ученика да препознају облике именских речи и да их правилно користе - бољи резултати на проверама - побољшање језичке културе - побољшање писмене културе - усвајање основних термина науке о књижевности - развијање говорне и писмене културе Допунски рад се организује за ученике који из објективних разлога у редовној настави не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја. Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе скојима организује допунски рад. Чим савлада одређену тешкоћу или отклони недостатак, ученик престаје с допунским радом ван редовне наставе.			Књижевност	
			Језик	
			Језичка култура	
			</	

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ			
Разред:	7. (СЕДМИ)			
Циљ			Наставне теме	
Организује се за ученике изнад просечних способности и посебних интересовања за наставу српског језика. Продубљује се и проширује градиво са редовних часова кроз вежбе и тестирања. Циљеви додатне наставе су: -припрема ученика за све врсте такмичења - увођење ученика у анализу и структуру дела - тумачење главних мотива и песничких слика у лирској песми - развијање осећаја за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности - развијање смисла и способности за правилно, тачно, економично и уверљиво усмено и писмени изражавање - богаћење речника Додатни рад је заснован на интересовању ученика за проширивање и продубљивање знања, умења и вештина-непосредније активира ученике и оспособљава их за самообразовање, развија њихову машту, подстиче их на стваралачки рад и упућује их на самостално коришћење различитих извора сазнања. Под руководством наставника ученици се у додатном раду самостално служе књижевном и некњижевном грађом, припремају и излажу своје радове. Знања, умења и вештине које стекну, користе на часовима редовне наставе али и у другим приликама.			Књижевност	
			Језик	
			Језичка култура	
			УКУПНО	
			36	

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет/назив активности:	Литерарна секција				
Разред:	7. (СЕДМИ)				
Циљ			Наставне теме		
Литерарна секција ће окупљати ученике који желе да се баве неговањем писане речи, али и да развијају тимски рад и у њему проналазе задовољство. Један од циљева је и развијање смисла за креативно испољавање и развијање младих- њихове маште, мисли, осећања и многих позитивних особина воље и карактера. Развијаће се сарадња међу ученицима који су охрабрени да износе своје идеје и развију креативност. Ученици ће откривати богатство лексике и изражајних могућности матерњег језика. Развијаће критичко мишљење и интересовање за интелектуално размишљање, посматрање истраживање у појединим областима. Ученици ће се подстицати на креативно читање и писање.			-Обележавање Дечије недеље, Дана матерњег језика, обележавање школске славе Свети Сава и Дана жена; - Изложбе ученичких радова и ученичких панона; - Учешће на наградним- литерарним конкурсима; - Посета библиотеци; - Истраживање локалног говора; - Истраживање говора деце, омладине и одраслих и његових стилских функција;		
			УКУПНО		36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности		
Предмет:	СТРАНИ ЈЕЗИК – ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК					
Разред:	7. (СЕДМИ)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења страног језика јесте: - усвајање функционалних знања о језичком систему и килтури - развијање стратегија учења страног језика - оспособљавање за основну писану и усмену комуникацију - стицање позитивног односа према другим културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.		1.Конвенције понашања и опхођења 2. Историја, доживљај времена 3. Вербална и невербална комуникација 4. Слова и богатство 5. Здравље и безбедност 6. Традиција и обичаји 7. Еколошка свест 8. Емоције и међуљудски односи 9. Празници и прославе	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставна језичка средства; - размени једноставније информације личне природе у неколико везаних исказа; - разуме краће и дуже текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; - опише сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи неколико везаних исказа; - тражи и изрази мишљење уз образложење; - разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; -опише у неколико краћих,	Врши се провера наведеног кроз низ различитих активности и на више начина: –путем формативног оцењивања кроз пројектне задатке; - сумативног оцењивања у виду писмених задатака, завршних тестова, водећи рачуна да се не разликују од активности на часу. На овај начин се поред праћења постигнућа ученика прати и	Програм се остварује кроз комуникацију у учионици између наставника и ученика кроз низ унапред испланираних активности које се односе на давање одговора и постављање питања, тј. кратке дијалоге, затим укључивање различитих видова групних пројеката и пројеката у паровима, игре погађања, физичких активности у којима наставник може учествовати као ментор или равноправни партнер у игри, мануелних активности, где ученици израђују материјал за игру, постере, панос или презентације, затим вежбе слушања према упутствима наставника или	2 10 10 10 10 11 9 7 3

		везаних исказа искуства, догађај из прошлости; - разуме краће и дуже текстове у којима се описују жеље, планови, намере и предвиђања; - размени исказе у вези са својим и туђим жељама, плановима, намерама и предвиђањима; - саопшти шта он или неко други жели, планира, намерава, предвиђа у неколико везаних исказа; - размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код кући, у школи и на јавном месту; - изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење; - разуме сличности и разлике у школским и ваншколским активностима у ВБ и код нас.	начин рада наставника и његово постигнуће.	са аудио-записа. Све активности су унапред одређене и смишљене у складу са узрастом деце и програмом, тако да обухватају језичке вештине, слушање, читање, писање, као и говор.	
				УКУПНО	72

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	СТРАНИ ЈЕЗИК - ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК			
Разред:	7. (СЕДМИ)			
Циљ		Наставне теме		
Циљ допунске наставе јесте: - помагање ученицима да постигну бољи успех, буду активни у индивидуалном и групном раду; - развијање позитивног става и односа према предмету и раду; - усвајање садржаја који није усвојен на редовном часу; - развијање мотивације код ученика за усвајање градива; - увежбавање и понављање стечених знања и вештина и давање упутства за савладавање потешкоћа у учењу; - пружање помоћи ученицима у учењу и разумевању наставних садржаја; - пружање помоћи ученицима који имају потешкоћа при савладавању садржаја; - пружање помоћи ученицима који због болести, слабог предзнања или из неког другог разлога нису усвојили одређено наставно градиво; - омогућити ученику да кроз низ активности савлада садржај у оквиру својих могућности.		1.Конвенције понашања и опхођења 2. Вербална и невербална комуникација 3. Здравље и безбедност 4. Еколошка свест 5. Празници и прославе		
			УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	СТРАНИ ЈЕЗИК - ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК			
Разред:	7. (СЕДМИ)			
Циљ			Наставне теме	
Циљ додатне наставе је: -уочавање и препознавање потенцијално даровитих ученика; - проширивање знања и непосредније активирање ученика, развијање њихове маште, подстицање на стваралачки рад; - подстицање ученика на самосталан рад, развој логичког, стваралачког и критичког мишљења; - припремање ученика за различите врсте такмичења.			1.Конвенције понашања и опхођења 2. Историја, доживљај времена 3. Вербална и невербална комуникација 4. Слова и богатство 5. Здравље и безбедност 6. Традиција и обичаји 7. Еколошка свест 8. Емоције и међуљудски односи 9. Празници и прославе	
			УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет:					
Разред:	7. (СЕДМИ)				
Циљ			Наставне теме		
Ваннаставне активности имају за циљ да развију мотивацију ученика, подстакну на самостални рад и омогуће да открију и развију интересовања и склоности за одређене области рада, стваралаштва и живота. Такође имају за циљ да кроз такве активности приме снажне подстицаје за професионални развој, као и за ширење интересовања и знања из других области значајних за развој личности.			1.Конвенције понашања и опхођења 2. Историја, доживљај времена 3. Вербална и невербална комуникација 4. Слова и богатство 5. Здравље и безбедност 6. Традиција и обичаји 7. Еколошка свест 8. Емоције и међуљудски односи 9. Празници и прославе		
				УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм			Слободне наставне активности
Предмет:	ЛИКОВНА КУЛТУРА				
Разред:	7. (СЕДМИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.	-ПРОСТОР И КОМПОЗИЦИЈА	– Користи традиционалне технике и одабрана савремена средства за ликовна истраживања; – изражава, одабраним ликовним елементима, емоције, стање или имагинацију; – обликује композиције примењујући основна знања о пропорцијама и перспективи; – користи, сам или у сарадњи са другима, одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – разговара о одабраним идејама, темама или	-однос према раду(припремљен за час,одговоран,одржава прибор,чува радове...) -однос према себи(истражује,поставља питања,предлаже,поштује себе и своје радове,учи на својим грешкама,спреман да испроба своје способности...) -однос према другима(довршава радове у задатом року,поштује договорена правила понашања,спреман да помогне и сарађује,уважава туђу културу,радове начин размишљања,доживљавања, Изражавања...) -разумевање (разуме зададак,појмове,процес,разуме концепт,разуме визуелне информације...) -повезивање (повезује и	Током остваривања програма потребно је уважити високу образовну и мотивациону вредност активних и интерактивних метода наставе те кроз све програмске целине осигурати да најмање једна трећина наставе буде организована употребом ових метода.	19
	-КОМУНИКАЦИЈА			Користити задатке који захтевају примену наученог у разумевању и решавању свакодневних проблемских ситуација препоручених од стране Министарства,а приликом оцењивања обезбедити да су ученици информисани о критеријумима на основу којих су оцењивани.	13
	-УМЕТНОСТ ОКО НАС			Важност у усаглашавању	4

		мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха; – уважава себе и друге када снима, обрађује и дели дигиталне фотографије; – учествује у заједничком креативном раду који обједињује различите уметности и/или уметност и технологију; – прави, самостално или у тиму, презентације о одабраним темама повезујући кључне текстуалне податке и визуелне информације; – представи своје и радове других, кратко, аргументовано и афирмативно; – предлаже идеје за уметничку рециклажу, хуманитарне акције кроз ликовно	пореди познате и нове информације, људе, места ,догађаје, феномене, идеје...) -оригиналност (оригиналан у односу на тзђе радове, оригиналан у односу на своје старе радове...) -организација композиције (у складу са својом идејом примењује одговарајуће принципе компоновања, знања о простору, перспективи, пропорцијама, правцу, смеру...) -вербално изражавање (учтиво комуницира, аргументовано, кратко и јасно образлаже свој рад, идеју, доживљај, опажање, емоције...) -употреба техника и средстава (бира одговарајућу технику у односу на идеју, примењује одговарајући процес, бира одговарајући материјал, подлогу, истражује могућности технике и материјала, користи дигиталну технологију као помоћно средство у раду, обликује рад у одабраном апликативном програму...)	образовно-васпитних задатака са побуђеним интересовањем ученика да ове задатке прихвате на нивоу самоиницијативе, односно у складу са властитом израженом потребом. Садржај програма треба тумачити различитим примереним методама како би ученици поступно и спонтано усвајали нова сазнања. Неопходно је на сваком часу тематску јединицу илустровати адекватним ликовно-уметничким делом.	

		стваралаштво или обилазак места и установа културе; разматра своја интересовања и могућности у односу на занимања у визуелним уметностима.	-самопроцена (вербална и писана)		
УКУПНО					36

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет/назив активности:		ЛИКОВНА КУЛТУРА-ликовна секција			
Разред:		7. (СЕДМИ)			
Циљ			Наставне теме		
-проширење културног видика ученика -развијање љубави према колективном стваралачком чину -припремање ученика за укључување у друштвено-културни живот средине, а пре свега културно-уметнички -развијање љубави према уметничком стваралаштву -помагање ученицима у правилној естетској орјентацији и неговању укуса -обележавање значајних јубилеја и државних празника -развијање смисла за ликовно изражавање -културно усмерење -упознавање ученика са различитим методама и стиловима изражавања у ликовној култури -израда цртежа,слика,предмета -постављање изложби у холовима школе -учешће у градским манифестацијама везаних за овај предмет -учешће на разним конкурсима -посете изложбеним поставкама у месту			-цртање и лавирани цртеж -сликање -уметничко наслеђе -филм -архитектура -вајање -пластичне масе -керамика -примењена графика -таписерија -слободне активности		
				УКУПНО	
				36	

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	МУЗИЧКА КУЛТУРА				
Разред:	7. (СЕДМИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ предмета је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.	Човек и музика	-повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; – наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период барока и класицизма; препозна врсту жичаних инструмента по изгледу и звуку;	Усменим одговарање	Увек треба кренути од музичког дела, слушања или извођења. Час треба да буде оријентисан на улогу и природу музике, однос човека у датом периоду према њој и њеној намени	14
	Музички инструменти	– опише начин добијања тона код жичаних инструмената; – препозна инструмент или групу инструмената према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; – објасни извођачке и техничке могућности инструмената;	Усменим одговарањем Слушањем и препознавањем	Жичане инструменте треба обрадити кроз одговарајуће слушне примере који на упечатљив начин презентују њихове основне карактеристике. Информације о жичаним инструментима (трзачким и гудачким) треба да буду сведене и усмерене на начин добијања тона, тонску боју, изражајне и основне техничке могућности и примену.	8

	Слушање музике	повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; – објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената); – понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; – користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената); – изводи музичке примере користећи глас, покрет и	Слушањем и препознавањем Певањем и свирањем	Композиције које се слушају, својим трајањем и садржајем треба да одговарају могућностима перцепције ученика. Вокална, инструментална и вокално-инструментална дела треба да буду заступљена равноправно. Код слушања песама посебно треба обратити пажњу на везу музике и текста, а код инструменталних дела на извођачки састав, изражајне могућности инструмената и врсте вишегласја Посебно објаснити начин, технику певања, динамику, темпо, основне појмове музичке писмености кроз узајамно објашњење и питање путем дијалога	5

	Ивођење музике	инструменте, самостално и у групи; – користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет;	Певањем и свирањем, усменим одговарањем	Учествовање свих ученика кроз индивидуални и групи рад	7
	Музичко стваралаштво	-користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност);			2
УКУПНО					36

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет/назив активности:					
Разред:		7. (СЕДМИ)			
Циљ			Наставне теме		
Развијње интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога других народа.Пружати ученицима довољно знања и умешности,обавештоности које ће им помоћи да разликују стварне вредности и квалетете у свету музике која их окружује у свакодневном животу од оних садржаја који не доприносе развоју њиховог музичког укуса и не доприносе њиховом естетско васпитању.			-Знање и разумевање -Слушање музике - Музичко извођење -Музичко стваралаштво		
				УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм			Слободне наставне активности	
Предмет:	ИСТОРИЈА					
Разред:	7. (СЕДМИ)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ предмета историја је подршка целовитом развоју ученика, као и унапређивању процеса образовања. Циљ учења историје је да ученик стекне знање и компетенције неопходне за разумевање савременог света и развој критичког мишљења, као и одговорност према културном и историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.		1. Основи проучавања прошлости	Ученик проучава историјске догађаје који су се дешавали у Новом веку, историјске појаве, процесе, велике историјске личности и повезује их са савременим добом у коме живи.	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.	Вербална метода(усмено излагање,приповедање, описивање, објашњавање, образлагање), визуелно-документацијска метода(коришћење уџбеника, часописа, цртежа, карте), демонстрација, метода писања и писмених радова, проблемска настава, посматрање илустрација, Рад са историјском и географском картом, историјским изворима.	1
		2. Европа и свет на почетку индустријског доба		Домаћи задатак		11
		3. Србија и Балкан у XIX. веку, Европа и свет у другој половини XIX. века, Српска држава и народ у другој половини XIX. века	Ученик наводи специфичности друштвених појава, препознаје основне карактеристике различитих идеологија, анализира процес настанка модерних нација.	Радна свска		39
		4. Српски народ на почетку XX. века	Ученик препознаје историјску подлогу савремених институција (грађанска права,	Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова		
		5. Европа и свет на почетку XX. века и у Великом рату		Писана провера		
			Карта		9	

		парламентаризам, устав); Уочава историјске промене поређењем политичке карте савременог света са историјским картама других епоха Повезује визуелне и текстуелне информације са одговарајућим историјским контекстом Пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности Идентификује историјске споменике и учествујеу организовању школских активности везаних за развој културе			
				УКУПНО	72

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	ИСТОРИЈА			
Разред:	7. (СЕДМИ)			
Циљ		Наставне теме		
Циљ допунске наставе историје је пружање помоћи ученику у усвајању основних информација потребних за разумевање историјских догађаја. Циљ допунске наставе историје је да ученик стекне основна знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света и развој критичког мишљења, као и одговорност према културном и историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.		1. Основи проучавања прошлости		
		2. Европа и свет на почетку индустријског доба		
		3. Србија и Балкан у XIX. веку, Европа и свет у другој половини XIX. века, Српска држава и народ у другој половини XIX. века		
		4. Српски народ на почетку XX. века		
		5. Европа и свет на почетку XX. века и у Великом рату		
		УКУПНО		36

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	ИСТОРИЈА			
Разред:	7. (СЕДМИ)			
Циљ			Наставне теме	
Циљ додатне наставе историје је подршка целовитом развоју ученика, као и унапређивању процеса образовања. Припрема ученика за такмичење и давање детаљнијих информација ученицима који су заинтересовани да стекну шири знања из историје. Циљ додатне наставе развој критичког мишљења, као и одговорност према културном и историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.			1. Основи проучавања прошлости 2. Европа и свет на почетку индустријског доба 3. Србија и Балкан у XIX. веку, Европа и свет у другој половини XIX. века, Српска држава и народ у другој половини X. века 4. Српски народ на почетку XX. века 5. Европа и свет на почетку XX. века и у Великом рату	
			УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет/назив активности:		ИСТОРИЈА			
Разред:		7. (СЕДМИ)			
Циљ			Наставне теме		
Циљ ваннаставних активности из предмета историја је боље разумевање историјских догађаја у нашој средини, која је део целокупне националне историје. Циљ ваннаставних активности је развој одговорности према културном и историјском наслеђу, као и неговање културно-историјских споменика и историјском наслеђу локалне средине у којој живимо.			1. Основи проучавања прошлости 2.Европа и свет на почетку индустријског доба 3.Србија и Балкан у XIX. веку, Европа и свет у другој половини XIX. века, Српска држава и народ у другој половини XIX. века 4. Српски народ на почетку XX. века 5. Европа и свет на почетку XX. века и у Великом рату		
			УКУПНО		36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности		
Предмет:	ГЕОГРАФИЈА					
Разред:	7. (СЕДМИ)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.		1. Регионална географија 2 часа	– дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљиште, пролазе, ртове;	-Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника	На првим часовима наставник ће упознати ученике са предметом и задацима проучавања, као и поделом регионалне географије, ослањајући се на њихова већ стечена географска знања из 6. разреда о појму географске регије. У обради садржаја о регионалној географији, требало би указати на то да светско копно није једноличан или хомоген географски простор, већ да га одликује заступљеност различитих физичко-географских и друштвено-географских елемената, које га чине хетерогеним.	
			– проналази на карти државе проучаване регије и именује их;	- Усмено одговарање		
			– приказује на немој карти: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове;	-Редовност доношења домаћег		
			– класификује	-Ученици воде евиденцију-Прегледање свезака		
				-Писане провере		
			-Ученици дају самопроцену	Помоћу географске карте, ученици стичу знања о		

	2. Европа 21 час 3. Азија 16 часова	облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; – укаже на узроке и последице кретања броја становника,	оцене -Групни рад(посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) -Рад у пару(посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	континенту- Европа -Користећи уџбеник ученици могу да користе слике, табеле, графиконе везане за континент Европу - Помоћу уџбеника ученици стичу знање о Европи -Наставник предавањем , преноси ученицима знање везано за овај континент. -Помоћу географске карте, ученици стичу знања о континенту-Азија -Користећи уџбеник ученици могу да користе слике, табеле, графиконе везане за континент Азије - Помоћу уџбеника ученици стичу знање о Азији -Наставник предавањем , преноси ученицима знање везано за овај континент. -Помоћу географске карте, ученици стичу знања о континенту-Африка -Користећи уџбеник	16

	4. Африка 10 часова	густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – описује узроке и последице урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава;		ученици могу да користе слике, табеле, графиконе везане за континент Африку -Помоћу уџбеника ученици стичу знање о Африци -Наставник предавањем ,преноси ученицима знање везано за овај континент	10
	5. Северна Америка 7 часова			-Помоћу географске карте, ученици стичу знања о континенту-Северна Америка -Користећи уџбеник ученици могу да користе слике, табеле, графиконе везане за континент Северне Америке -Помоћу уџбеника ученици стичу знање о Северној Америци -Наставник предавањем , преноси ученицима знање везано за овај континент. -Помоћу географске карте, ученици стичу знања о континенту-Јужна Америка	7

	6. Јужна Америка 7 часова	– уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издвајања регија; – објасни формирање политичке карте света; – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; – доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-		-Користећи уџбеник ученици могу да користе слике, табеле, графиконе везане за континент Јужне Америке -Помоћу уџбеника ученици стичу знање о Јужној Америци -Наставник предавањем , преноси ученицима знање везано за овај континент. -Помоћу географске карте, ученици стичу знања о континенту-Аустралија -Користећи уџбеник ученици могу да користе слике, табеле, графиконе везане за континент Аустралије -Помоћу уџбеника ученици стичу знање о Аустралија -Наставник предавањем , преноси ученицима знање везано за овај континент. -Помоћу географске карте, ученици стичу знања о поларним областима -Користећи уџбеник ученици могу да користе	
	7. Аустралија и Океанија 7 часова				

	8. Поларне области 2 часа	географским одликама простора; – препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама; – анализира примере позитивног утицаја човека на животну средину у државама које улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи; – изводи закључак о могућим		слике, табеле, графиконе везане за поларне области -Помоћу уџбеника ученици стичу знање о поларним областима -Наставник предавањем ,преноси ученицима знање везано за поларне области	

		решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; – истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету; – описује улогу међународних организација у свету.				
					УКУПНО	72

<u>Допунска настава</u>		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	ГЕОГРАФИЈА			
Разред:	7. (СЕДМИ)			
Циљ		Наставне теме		
Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.		1. Регионална географија 2. Европа 3. Азија 4. Африка 5. Северна Америка 6. Јужна Америка 7. Аустралија и Океанија 8. Поларне области		
			УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	ГЕОГРАФИЈА			
Разред:	7. (СЕДМИ)			
Циљ		Наставне теме		
Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.		1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. Регионална географија Европа Азија Африка Северна Америка Јужна Америка Аустралија и Океанија Поларне области		
		УКУПНО		36

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет/назив активности:					
Разред:		7. (СЕДМИ)			
Циљ			Наставне теме		
Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.			1. Регионална географија 2. Европа 3. Азија 4. Африка 5. Северна Америка 6. Јужна Америка 7. Аустралија и Океанија 8. Поларне области		
			УКУПНО		36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	МАТЕМАТИКА				
Разред:	7. (СЕДМИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.	Реални бројеви - 21 Питагорина теорема - 19 Цели алгебарски изрази - 48 Многоугао - 21 Круг - 18 Обрада података -5 Иницијални тест -1 Анализа иницијалног теста - 1 Завршни тест - 1 Анализа завршног теста -1 Писмени задаци - 8	– израчуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата и примени одговарајућа својства операција; – одреди бројевну вредност једноставнијег изрази са реалним бројевима; – на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставнијег бројевног изрази са реалним	Писмени Усмени	Како је пожељно комбиновати алгебарске и геометријске садржаје алгебарске изрази нећемо реализовати од једном па је редослед реализације следећи: Реални бројеви; Питагорина теорема; Цели алгебарски изрази први део; Многоугао; Цели алгебарски изрази други део; Круг; Обрада података. Начин реализације по темама: Реални бројеви Најпре уводимо појам квадрата рационалног броја, а затим тражењем решења једначине $x^2 = a$, уводимо корен	Број часова по темама написан је у колони наставне теме

		бројевима; – одреди приближну вредност реалног броја и процени апсолутну грешку; – нацрта график функције $y = kx$, $k \in R \setminus \{0\}$; – примени продужену пропорцију у реалним ситуацијама; – примени Питагорину теорему у рачунским и конструктивним задацима; – трансформише збир, разлику и производ полинома; – примени формуле за разлику квадрата и квадрат бинома;		рационалног броја. Затим уводимо појам ирационалних бројева и наглашавамо разлике са рационалним и дефинишемо реалну бројевну праву. Истичемо једнакост $\sqrt{a^2} = a$ и њено тумачење. На крају уводимо функцију директне пропорционалности, са конкретним примерима, и цртамо њен график Питагорина теорема Истичемо важност Питагорине теореме, приближавамо ученицима тврђење кроз разне примере инсистирајући на различитим ознакама за катете и хипотенузу. Даље, радимо задатке у којима се очигледно види примена Питагорине теореме и посебно истичемо примену питагорине теореме на правоугли троугао са углом од 30°.	

		– растави полином на чиниоце (користећи дистрибутивни закон и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата); – примени трансформације полинома на решавање једначина; – примени својства страница, углова и дијагонала многоугла; – израчуна површину многоугла користећи обрасце или разложиву једнакост; – конструише ортоцентар и тежиште троугла;		Цели алгебарски изрази – Као што смо напоменули ову тему изводимо из два дела. У првом делу уводимо појам степена, особине степена наглашавајући значај овог дела и његову примену. Такође радимо примере са представљањем рационалног броју у канонски запис. У другом делу уводимо појам полинома и обрађујемо операције са полиномима (сабирање, одузимање, множење). Затим уводимо формуле за разлику квадрата и квадрат бинома. На крају ученици треба да уоче потребу за растављањем полинома на чиниоце и схвате значај растављања полинома кроз примере. Многоугао Уводимо појам многоугла	

		– примени ставове подударности при доказивању једноставнијих тврђења и у конструктивним задацима; – примени својства централног и периферијског угла у кругу; – израчуна обим и површину круга и његових делова; – преслика дати геометријски објекат ротацијом; одређује средњу вредност, медијану и мод.		и ограничавамо се само на конвексне многоуглове. Даље изводимо формуле за број дијагонала и збир унутрашњих углова многоугла. Из одговарајућих формула за једнакостранични троугао, ученици, уз помоћ наставника ако је потребно, изводе формуле којима се у правилном шестоуглу успостављају везе између странице, дуге дијагонале, краће дијагонале, полупречника уписаног и описаног круга. Кроз разне задатке примењујемо ставове подударности троуглова. Код конструкције истичемо разлику између конструкције и цртања. Посебно пажњу усмеравамо на: 1) конструкције	

				троуглова које поред датих страница/углова одређује и једна висина, односно тежишна дуж; 2) конструкције паралелограма и трапеца које поред датих страница/углова одређује и висина; 3) конструкције делтоида; 4) конструкције правилних многоуглова са 3, 4, 6, 8 или 12 темена које одређује страница, односно полупречник описаног/уписаног круга. На крају прелазимо на израчунавање обима и површине многоугла у разноврсним примерима и задацима. Круг Након обновљања претходно стеченог знања уводимо појмове: централни и периферијску угао. Изводимо обрасце за обим и површину круга и	

				уводимо број π. Даље израчунавамо дужину кружног лука и површину кружног исечка. На крају уводимо појам ротације и ограничавамо се на што једноставније примере. Обрада података – циљ ове теме је да ученици овладају појмовима средња вредност медијана и мод и да кроз што више примена схвате значај обраде података. Ако постоје услови ову тему ћемо реализујемо кроз пројектни задатак.		
					УКУПНО	144

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	МАТЕМАТИКА			
Разред:	7. (СЕДМИ)			
Циљ			Наставне теме	
Циљ допунске наставе је да помогне у савлађивању градива ученицима који у редовној настави не постижу задовољавајуће резултате.			Реални бројеви Питагорина теорема Цели алгебарски изрази Многоугао Круг Обрада података	
			УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	МАТЕМАТИКА			
Разред:	7. (СЕДМИ)			
Циљ			Наставне теме	
Циљ додатне наставе је да пружи ученицима прилику да усаврше своја знања, проширивање стеченог знања, као и осамостаљивање ученика при учењу.			Реални бројеви	
			Питагорина теорема	
			Цели алгебарски изрази	
			Многоугао	
			Круг	
			Обрада података	

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет/назив активности:		МАТЕМАТИКА - Математичка секција			
Разред:		7. (СЕДМИ)			
Циљ			Наставне теме		
Циљ ваннаставних активности је да код ученика подстичу радозналост и мотивишу ученике да проширују своја интересовања и открију своје потенцијале, који могу бити од великог значаја за даље школовање. Имају веома важну улогу у ширењу културе и стицању функционалног знања.			Питагорина теорема Цели алгебарски изрази Многоугао Круг Обрада података		
				УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	БИОЛОГИЈА				
Разред:	7. (СЕДМИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, разуме значај биолошке разноврсности и потребу за одрживим развојем и развије одговоран однос према себи и природи.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	– одреди однос између гена и хромозома и основну улогу генетичког материјала у ћелији; – шематски прикаже наслеђивање пола и других особина према првом Менделовом правилу; – да разуме улогу генетичког материјала у ћелији	Усмено испитивање Тест Писмена вежба	Уз помоћ наставника, а на основу претходно стечених знања, ученик се подстиче да самостално усваја нову количину информација, како би разумео еволуцију, као процес који се стално одвија, као и наслеђивање (преношење особина на потомке).	10
	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	- да одреди положај организма на дрвету живота на основу њихове грађе - користи микроскоп за проучавање грађе гљива, биљних и		Кроз примере употребом техничких помагала(употреба микроскопа)ученик се подстиче да сам уочи разлике у грађи биљних и животињских ћелија .Тиме и	30

		абиотичких чинилаца у одређеној животној области – биому са животним формама које га насељавају; – анализира разлику између сличности и сродности организама на примерима конвергенције и дивергенције; – аргументује предности вакцинације; – примени поступке збрињавања лакших облика крварења; расправља о различитости међу људима са аспекта генетичке варијабилности, толеранције и прихватања различитости.		природи. Увиђа значај еколошких фактора на еколошку форму сваког живог бића. Предочавањем значаја о очувању здравља и указивањем на значај вакцинација, ученик схвата и може да наведе бројне примере где је примена вакцине спречила ширење одређене болести. Поред тога ученик се оспособљава да сам пружи помоћ при лакшим повредама.	10
УКУПНО					72

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности
Предмет:	БИОЛОГИЈА		
Разред:	7. (СЕДМИ)		
Циљ		Наставне теме	
-Да ученик разуме значај гена и њихову улогу упреношењу особина -Схвата процес еволуције као стално усложњавање грађе организама -Да самостално упоређује различитости у грађи организама -Самостално користи микроскоп при проучавању грађе ћелије , као и уочавање разлика између биљних и животињских ћелија -Да ученик схвати значај систематике и сам разврстава организме на основу њихове грађе -Схвата значај биодиверзитете и сам ради на очувању истог - Ученик разуме утицај животних услова на жива бића -Сам анализира повезаност еколошке форме неког живог бића и утицаја средине, наводећи примере -Разуме значај вакцина у очувању људског здравља -Оспособљен је да примени поступке збрињавања другог лица , приликом лакших повреда		-Наслеђивање и еволуција	
		-Јединство грађе и функције као основе живота	
		-Порекло и разноврсност живог света	
		-Живот у екосистему	
		-Човек и здравље	
		УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	БИОЛОГИЈА			
Разред:	7. (СЕДМИ)			
Циљ			Наставне теме	
-Ученик сам кроз примере илуструје значај гена у остваривању одређених особина -Разуме и на примерима (еволутивна стабла човека)објашњава процес еволуције -Самостално прикупља, анализира грађу неког организма и одређује његов положај на дрвету живота - Користећи микроскоп препознаје и уочава разлике између биљних и животињских ткива -Разуме значај биодиверзитета, схвата да свет почива на разноликости, што свет чини богатијим -Кроз примере наводи повезаност животних услова и живих бића -Схвата значај еколошких фактора на еколошку форму датог бића -Сам предочава значај вакцина у очувању људског здравља -Примењује одређене поступке приликом санирања лакших повреда			-Наслеђивање и еволуција	
			-Јединство грађе и функције као основе живота	
			-Порекло и разноврсност живог света	
			-Живот у екосистему	
			-Човек и здравље	
			УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности
Предмет/назив активности:			
Разред:	7. (СЕДМИ)		
Циљ		Наставне теме	
-Ученик сам кроз примере илуструје значај гена у остваривању одређених особина -Самостално прикупља, анализира грађу неког организма и одређује његов положај на дрвету живота - Користећи микроскоп препознаје и уочава разлике између биљних и животињских ткива -Разуме значај биодиверзитета, схвата да свет почива на разноликости, што свет чини богатијим -Кроз примере наводи повезаност животних услова и живих бића -Сам предочава значај вакцина у очувању људског здравља -Примењује одређене поступке приликом санирања лакших повреда		-Наслеђивање и еволуција -Јединство грађе и функције као основе живота -Порекло и разноврсност живог света -Живот у екосистему -Човек и здравље	
		УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	ХЕМИЈА				
Разред:	7. (СЕДМИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Да ученик развије систем основних хемијских појмова и вештине за правилно руковање лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, да сее особособи за примену стеченог знања и вештина за решавање проблема у свакодневном животу и наставку школовања, да развије способности апстрактног и критичког мишљења, способности за сарадњу и тимски рад, и одговоран однос према себи, другима и животној средини.	Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас	– идентификује и објашњава појмове који повезују хемију са другим наукама и различитим професијама, и принципима одрживог развоја;	Свака активност је прилика за процену напредовања и давања повратне информације (формативно проверавање), а ученике треба оспособљавати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета. -усмено -писано -израдом	Хемија је настава усмерена на учење у школи, што значи да ученик треба да учи: - <i>смислено</i> : повезивањем оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; повезивањем оног што учи са оним што је учио из хемије и других предмета; - <i>проблемски</i> : самосталним прикупљањем и анализирањем података и постављањем релевантних питања себи и другима; развијањем плана решавања задатог проблема; - <i>дивергентно</i> :	3
	Хемијска лабораторија	– правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини;			8
	Атоми и хемијски елементи	– експериментално појединачно и у групи испита, опише и објасни физичка и хемијска својства супстанци, и физичке и хемијске промене супстанци;			10
	Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења	– повезује физичка и хемијска својства супстанци са применом у			11
	Хомогене и хетерогене смеше				11

	Хемијске реакције и хемијске једначине	свакодневно животу и различитим професијама; налази потребне информације у различитим – изворима користећи основну хемијску терминологију и симболику; – објашњава основну разлику између хемијских елемената и једињења, и препознаје примере хемијских елемената и једињења у свакодневном животу; – објашњава по чему се разликују чисте супстанце од смеша и илуструје то примерима; – разликује хомогене и хетерогене смеше, наводи примере из свакодневног живота и раздваја састојке смеша; – представља структуру атома, молекула и јона помоћу модела, хемијских симбола и формула; – повезује распоред	презентација -израдом паноа -израдом семинарских задатака -кроз пројектне задатке -путем асоцијација	предлагањем нових решења; смишљањем нових примера; повезивањем садржаја у нове целине; - <i>критички</i>: поређењем важности појединих чињеница и података; смишљањем аргумената; - <i>кооперативно</i>: кроз сарадњу са наставником и другим ученицима; кроз дискусију и размену мишљења; уважавајући аргументе саговорника.	5 12 12

		електрона у атому елемента с положајем елемента у Периодном систему елемената и својствима елемента; – разликује хемијске елементе и једињења на основу хемијских симбола и формула; – разликује типове хемијских веза, препознаје тип хемијске везе у супстанцама и повезује са својствима тих супстанци; – објасни процес растварања супстанце и квантитативно значење растворљивости супстанце; – изводи израчунавања у вези с масеним процентним саставом раствора; – напише једначине хемијских реакција и објасни њихово квалитативно и квантитативно значење; – квантитативно тумачи хемијске симболе и формуле користећи			

		појмове релативна атомска и молекулска маса, количина супстанце и моларна маса; – опише и објасни физичка и хемијска својства водоника и кисеоника; – разликује оксиде, киселине, хидроксиде и соли на основу хемијске формуле и назива, и опише основна својства ових класа једињења; – индикаторима испита и на рН скали процени киселост раствора; тумачи ознаке са амбалаже супстанци/комерцијалних производа.			
				УКУПНО	72

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	ХЕМИЈА			
Разред:	7. (СЕДМИ)			
Циљ			Наставне теме	
Да ученик развије систем основних хемијских појмова и вештине за правилно руковање лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, да се особособи за примену стеченог знања и вештина за решавање проблема у свакодневном животу и наставку школовања, да развије способности апстрактног и критичког мишљења, способности за сарадњу и тимски рад, и одговоран однос према себи, другима и животној средини.			Хемија као Експериментална наука и хемија у свету око нас	
			Хемијска лабораторија	
			Атоми и хемијски елементи	
			Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења	
			Хомогене и хетерогене смеше	
			Хемијске реакције и хемијске једначине	
			Израчунавања у хемији	
			Водоник и кисеоник и њихова једињења и соли	
			УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	ХЕМИЈА			
Разред:	7. (СЕДМИ)			
Циљ			Наставне теме	
Да ученик развије систем основних хемијских појмова и вештине за правилно руковање лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, да сее особособи за примену стеченог знања и вештина за решавање проблема у свакодневном животу и наставку школовања, да развије способности апстрактног и критичког мишљења, способности за сарадњу и тимски рад, и одговоран однос према себи, другима и животној средини. Да ученик продуби знања из хемије, да усаврши вештине и без проблема решава теже проблемске задатке из напредног нивоа.			Хемија као Експериментална наука и хемија у свету око нас	
			Хемијска лабораторија	
			Атоми и хемијски елементи	
			Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења	
			Хомогене и хетерогене смеше	
			Хемијске реакције и хемијске једначине	
			Израчунавања у хемији	
			Водоник и кисеоник и њихова једињења и соли	
			УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности
Предмет/назив активности:	ХЕМИЈА		
Разред:	7. (СЕДМИ)		
Циљ		Наставне теме	
Да ученик-научено провери практично, прошири своја знања из хемије, израђује самостално паное из хемје, израђује презентације, учествује активно као презентер на фестивалу „Без муке до науке,, развија способности за тимски рад, самостално проналази и користи разне врсте извора информација, одговоран однос према животној средини, сарађује са локалном самоуправом преко пројеката и других видова сарадње, учествује у раду на пројектима, да развије способности апстрактног и критичког мишљења, да развије вештине за правилно руковање лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, да се особоби за примену стеченог знања и вештина за решавање проблема у свакодневном животу и наставку школовања.		Хемијска лабораторија Хемија у свету око нас Хемијске реакције и хемијске једначине Водоник, кисеоник и њихова једињења	
		УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм			Слободне наставне активности
Предмет:	ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА				
Разред:	7. (СЕДМИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	ИСХОДИ	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.	Животно и радно окружење	- повезује развој машина и њихов допринос подизању квалитета живота и рада; - повезује ергономију са здрављем и комфором људи при употреби техничких средстава; - анализира да ли је коришћење одређене познате технике и технологије у складу са очувањем животне средине;	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и	Појам и улогу машина и механизма и њихово коришћење у окружењу треба представити ученицима што је могуће више на практичним примерима користећи доступна наставна средства и мултимедије. Потребно је упутити ученике да проналазе и откривају предности и противречности убрзаног развоја технологије методом истраживачког рада у групама. Посебну пажњу треба обратити утицају технологије на животну средину, а нарочито на експлоатацију сировина, загађење ваздуха производњу токсичних отпада и њихов утицај на климатске промене. Препорука је да се што више користе мултимедијални материјали, како готови, тако и они које су ученици сами урадили. Да би ученици што лакше усвојили појам уштеде енергије, потребно је упутити их да	6

		• уме да истражи могућности смањења трошкова енергије у домаћинству; • повезује занимања у области производних техника и технологија са сопственим интересовањем;	др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду	на примеру свог домаћинства истраже колика је потрошња енергије, који су највећи потрошачи и шта би било најбоље учинити да би се потрошња смањила. Ово је потребно остварити задајући ученицима да прикупе и обраде податке о потрошњи појединих доступних уређаја и укупној количини потрошене енергије на месечном нивоу. У зависности од средине, може се истраживати и потрошња горива (грејање, самостални превоз, пољопривредне машине).	
	Саобраћај	• разликује врсте транспортних машина; • повеже подсистеме код возила друмског саобраћаја са њиховом улогом; • провери техничку исправност бицикла; • демонстрира поступке одржавања бицикла или мопеда;	и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате	У складу са исходима ову област треба реализовати у два корака. У првом кораку фокус је на основним деловима саобраћајних средстава и њиховим најважнијим подсистемима друмског саобраћаја са безбедносног аспекта. Други део треба реализовати у области Ресурси и производња са аспекта елемената машина и механизма (елементи за пренос снаге и кретања, елементи за везу, специјални елементи) и са енергетског аспекта (погонске машине и мотори). Уз помоћ мултимедије упознати ученике са машинама и њиховим главним карактеристикама спољашњег (бицикли,	6

			напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.	мопеди/мотоцикли, аутомобили, камиони, аутобуси, возови, бродови, авиони) и унутрашњег транспорта (дизалице, виљушкари, транспортери, лифтови). При реализацији ових садржаја посебно назначити наведене подсистеме код бицикла, мопеда и аутомобила.	

	Техничка и дигитална писменост	• самостално црта скицом и техничким цртежом предмете користећи ортогонално и просторно приказивање; • користи CAD технологију за креирање техничке документације; • образложи предности употребе 3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета; • управља моделима користећи рачунар; • објасни улогу основних компоненти рачунара, таблета, паметних телефона и осталих савремених ИКТ уређаја;		Ова област се ослања на усвојена знања ученика из техничког цртања у претходним разредима. Потребно је упознати и оспособити ученике за ортогонално и просторно представљање предмета и коришћење рачунарских апликација за CAD. У оквиру апликације ученици најпре креирају модел користећи 2D приказ на основу података које читају са техничког цртежа. Коришћењем 3D модела ученици активирају основне технике дизајна са циљем самосталног креирања техничког цртежа у складу са стандардима. Креирати вежбу у оквиру које ученици анализирају елемент сложеније геометрије, израђују модел користећи CAD и рендерују га. Такође ученици ће бити упознати са основним појмовима вештачке интелигенције кроз примере технологија управљаних вештачком интелигенцијом.	18

	Ресурси и производња	• аргументује значај рационалног коришћења расположивих ресурса на Земљи; • идентификује материјале који се користе у машинству и на основу њихових својстава процењује могућност примене; • користи прибор за мерење у машинству водећи рачуна о прецизности мерења; • врши операције обраде материјала који се користе у машинству, помоћу одговарајућих алата, прибора и		Упознати ученике са значајем рационалног коришћења ресурса и принципима очувања животне средине. Уколико има могућности, организовати посету установи или погону чија је делатност директно или индиректно везана за наведене принципе. Поставити ученицима задатак за самосталан рад у оквиру кога ће у свом домаћинству истражити у којој мери и на који начин се они остварују. Уз практичне примере и реалне моделе навести ученике да закључе који се материјали најчешће користе у машинству и због којих њихових својстава. Демонстрирати правилно коришћење прибора за мерење и контролу у машинству и реализовати практичне вежбе са истима. Објаснити улогу елемената машина и механизма и демонстрирати њихов рад на моделу или путем рачунарске симулације. Потребно је увести ученике у карактеристике обраде материјала који се користе у машинству, практично демонстрирати операције и реализовати једноставну вежбу водећи рачуна о безбедности ученика. Илустровати	20

		машина и примени одговарајуће мере заштите на раду; • објасни улогу одређених елемената машина и механизма на једноставном примеру; • образложи значај примене савремених машина у машинској индустрији и предности роботизације производних процеса; • објасни основе конструкције робота; • класификује погонске машине – моторе и повеже их са њиховом применом		савремене технологије обраде материјала и по могућности организовати посету производном погону који их користи. Упознати ученике са савременим производним машинама у машинској индустрији и значајем њихове примене у појединачној и серијској производњи. Увести појам роботике и објаснити њен значај у савременој индустрији. Уколико постоји могућност, демонстрирати рад школског робота или користити рачунарску симулацију. Упознати ученике са основама конструкције робота и улогом појединих делова. Роботику повезати са наставним садржајима као што су информатичка технологија, машине и механизми, енергетика и технологија обраде материјала. Реализацију ових садржаја урадити уз корелацију са наставом Информатике и рачунарства. Ученицима представити класификацију погонских машина – мотора и илустровати њихову примену на практичним примерима из учениковог окружења. Препоручен број часова за реализацију ове области је 20.	

	Конструкто рско моделовање	• самостално/тимски истражи и реши задати проблем у оквиру пројекта; • изради производ у складу са принципима безбедности на раду; • тимски представи идеју, потупак израде и производ; • креира рекламу за израђен производ; • врши е-кореспонденцију у складу са правилима и препорукама са циљем унапређења продаје; • процењује свој рад и рад других на основу постављених критеријума (прецизност, педантност и сл.).		У овом делу програма ученици кроз практичан рад примењују претходно стечена знања и вештине. Садржаје треба реализовати кроз ученичке пројекте, од графичког представљања замисли, преко планирања, извршавања радних операција, маркетинга до процене и вредновања. Наставити са алгоритамским приступом у конструкторском моделовању посебно у приступу развоја техничког стваралаштва – од идеје до реализације Ова тема се односи на израду модела разних машина и уређаја који су засновани на основним елементима и принципима рада машина и механизма (елементима за везу, за пренос снаге и кретања, специјални елементи). То се односи на моделовање производних машина, саобраћајних средстава, транспортних машина и уређаја, претварача енергије и др. Један од аспекта употребе рачунара и периферних уређаја је и у функцији управљања техничким системима и процесима (интерфејс – систем веза са рачунаром) и конструкцијом робота. Реализацију ових садржаја урадити уз корелацију са наставом Информатике и рачунарства.	22

				Пошто се ученици слободно опредељују за одређену активност у оквиру дате теме, један од корака ка дефинисању свога пројекта је проналажење информација, стварање идеје и дефинисање задатка. Потребно је да ученици користе податке из различитих извора, самостално проналазе информације о условима, потребама и начину реализације макете/модела користећи ИКТ и адекватну литературу. Исто тако, мора се водити рачуна о принципу економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина, примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду. У пројекат се може укључити и више ученика (тимски рад) уколико је рад сложенији, односно ако се ученици за такав вид сарадње одлуче. У сврху боље координације чланова тима треба упутити ученике на употребу електронске кореспонденције са циљем унапређења рада на реализацији пројекта. Избор модула активности прилагодити постојећим условима рада тј. опремљености кабинета за технику и технологију алатима и материјалом. По завршетку радова треба организовати	

				представљање идеје од које се пошло, поступака израде и готовог производа. У овој етапи се врши и процена сопственог рада и рада других на основу постављених критеријума (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др.). На основу утрошеног материјала, енергије и рада реализатори (појединац или тим) треба да искажу оквирне цене трошкова и вредност израђеног модела. У складу са предузетничким аспектима, реализатори треба да израде и одговарајуће материјале за рекламе за израђени производ.		
					УКУПНО	72

Обавезна настава		Изборни програм			Слободне наставне активности
Предмет:	ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО				
Разред:	7. (СЕДМИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ је да се ученици оспособе да управљају информацијама и да себи омогуће безбедну комуникацију у дигиталном окружењу.Потрбно је да се ученици оспосбе за креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.	1.ИКТ 2.Дигитална писменост 3.Рачунарство 4.Пројектни задатак (ИКТ и Дигитална писменост) (Рачунарство)	Ученик разликује логичку срткутуру текста и визуелну презентацију,да зна да користи алате за обраду текста,да зна да креира растерску и векторску слику,да зна Gif анимацију,да разликује URL,DNS и IP адресу. Ученик зна да креира и шаље електронску пошту и препознаје непримерени садржај. Ученик исцртава елементе 2D графике уз помоћ текстуалног програма,употребљава петље за цртање сложених облика,пронази грешке у програму,сарађује са члановима члановима групе,комбинује креирање слике,текста,линкова,табеле	Приликом провере ученика разматрамо развој вештине,навике,вредносне ставове и стилове понашања,вредновање терба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежба .За проверу не користимо тестове јер је углавном практичан рад.	Програмске садржаје треба остварити првенствено кроз вежбе и практичан рад на рачунару,индивидуални или групни. Приликом обраде предвиђених саджаја ослањамо се на постојеће искуство и знање ученика. Приликом планирања часа предвиђене програме теба разложити на мање који одговарају активностима планираним за конкретан час.	10 4 14 8

		и анимације.свој рад вреднује у групи при изради пројектног задатка.			
					УКУПНО
					36

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО			
Разред:	7. (СЕДМИ)			
Циљ			Наставне теме	Број часова по темама
-Оспособљавање ученика да вештине програмирања примени у пракси и користи стечена знања и вештине у проблемским ситуацијама. -Оспособљавање за рад у пару или тиму, како да са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања и преговара у тиму о њеној реализацији; учествује у активностима са другима у оквиру своје тимске улоге. – Оспособљавање за тумачење и разликовање података и информација кроз табеларно, графичко, текстуално приказивање, проналажење примене, повезивање са претходним знањем из других предмета – Развијање интересовања за стицање потребних знања и развој вештина које би употребио за даље образовање – Развијање ставова одговорне комуникације и сарадње у дигиталном окружењу – Оспособљавање за одговорну примену препорука заштите здравља, безбедности, личне и приватности других у свакодневном раду у дигиталном окружењу			1. РАЧУНАРСТВО	
			2. ИКТ	
			3. ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	
			УКУПНО	

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности
Предмет:	ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО		
Разред:	7. (СЕДМИ)		
Циљ		Наставне теме	Број часова
Циљ наставе информатике и рачунарства јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и информатичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да се ученици оспособе за коришћење рачунара и стекну вештине у примени рачунара у свакодневном животу. Циљ учења Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.		1. Организовање секције (доношење плана, договор о начину рада) 2. Праћење и обележавање битних датума у животу школе, култури и историји 3. Одабир и анализа литерарних радова 4. Писање најава и извештаја 5. Сарадња и корелација са другим секцијама (представљање њиховог рада и радова) 6. Праћење посећености интернет странице и комуникација са пратиоцима 7. Презентација часописа школе 8. Текући догађаји у школском и ваншколском животу (у зависности од интересовања ученика) 9. Анализа рада секције	
		УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
ПРЕДМЕТ: Физичко и здравствено васпитање		Разред: Седми разред			
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и	1. ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	<i>По завршетку разреда, ученик ће бити у стању да:</i> - примени комплексе простих и опште прихваћених вежби одговарајућег обима и интензитета у самосталном вежбању; - сврсисходно користи научене вежбе у спорту, рекреацији и различитим ситуацијама; - упоређује и анализира сопствене резултате са тестирања уз помоћ наставника са вредностима за свој узраст; - примени постигнути ниво усвојене технике кретања у игри, спорту и свакодневном животу	Наставник подједнако, континуирано прати и вреднује: 1. Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата: - Вежбање у адекватној спортској опреми; - редовно присуствовање часовима физичког и здравственог васпитања; - учествовање у ваннаставним и ваншколским активностима	Обавезни организациони облици рада: -Часови физичког и здравственог васпитања Остали облици рада:	5

редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.	2. МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ 2.1 Атлетика 2.2 Спортска гимнастика 2.3 Основе тимских и спортских игара 2.4 Плес и ритмика 2.5 Полигони	Примени атлетске дисциплине ускладу са правилима - Развија своје моторичке способности применом вежбања из атлетике - Примени вежбања из гимнастике за развој моторичких способности - Изведе елементе одбојкашке технике - Примени основна правила одбојке - Користи елементе технике у игри - Изведе кретања у различитом ритму - Игра народно коло - Одговорно се односи према справама и реквизитима - Прихвати победу и пораз	2. Приказ три комплекса усвојених општеприхваћених вежби (вежбе обликовања) са и без реквизита 3. Достигнути ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике): - Измене штафете, скока увис опорачна техника, - Став на штакама, колут напред - Летећи колут - Скокови; пруженим телом - Паралелени разбој - Ниска греда - Висока греда - Доњи сервис - Индивидуални блок - Вежба са вијачом - Енглески валцер	- Секције - Недеља школског спорта - Активности у природи и кросеви - Школска и ваншколска такмичења - Корективно педагошки рад	98
	3. ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА 3.1 Физичко вежбање испорт 3.2 Здравствено васпитање	- Правилно реагује и пружи основну прву помоћ приликом повреда - Чува животну средину током вежбања - Препозна последице конзумирања дувана, алкохола и штетних енергетских напитака - Води рачуна о репродуктивном здрављу			5
				УКУПНО	108

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности
Предмет:	ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ		
Разред:	7. (СЕДМИ)		
Циљ		Наставне теме	Број часова
Циљ учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада		1. СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ – СЕКЦИЈЕ - рукометна секција - гимнастичка секција 2. НЕДЕЉА ШКОЛСКОГ СПОРТА - такмичења у спортским дисциплинама прилагођена узрасту - културне манифестације у циљу промоције физичког васпитања, спорта и здравља (ликовне и друге изложбе, фолклор, плес, музичко – спортске радионице...) - еачке трибине и радионице (о здрављу, историји физичке културе и спорта, спорту, последицама насиља у спорту, технолошка достигнућа у вежбама и спорту) 1. ШКОЛСКА И ВАНШКОЛСКА ТАКМИЧЕЊА спортске игре 5. КОРЕКТИВНО – ПЕДАГОШКИ РАД	
		УКУПНО	
			36

Обавезна настава		Изборни програм	Слободне наставне активности		
Предмет:	ФИЗИКА				
Разред:	7. (СЕДМИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Општи циљ наставе физике јесте да ученици упознају природне појаве и основне природне законе, да стекну основну научну писменост, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, да оформе основу научног метода и да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу и раду. Остали циљеви и задаци наставе физике су: развијање функционалне писмености;	1. СИЛА И КРЕТАЊЕ	– разликује скаларне и векторске физичке величине – користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички – анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем -примени Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења – користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички	Оствареност образовних стандарда проверава се на сваком часу - усмено испитивање - решавање рачунских задатака - писмене провере (петнаестоминутн и тестови, контролни тестови на крају сваке наставне теме) - провера путем израде домаћих задатака - извођење демонстрационих огледа и лабораторијских	- излагање садржаја наставне теме - демонстрациони огледи - рачунске вежбе – решавање задатака - лабораторијске вежбе - коришћење и других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (домаћи задаци, читање популарне литературе из историје физике и сл.) - систематско праћење рада сваког ученика	25
	2. КРЕТАЊЕ ТЕЛА ПОД ДЕЈСТВОМ СИЛЕ ЗЕМЉИНЕ ТЕЖЕ. СИЛА ТРЕЊА		– анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем – покаже од чега зависи сила трења и на основу тога процени како може		

• упознавање основних начина,мишљења и расуђивања у физици; • разумевање појава, процеса и односа у природи на основу физичких закона; • развијање способности за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање; • развијање радозналости, способности рационалног расуђивања, самосталности у мишљењу и вештине јасног и прецизног изражавања; • развијање логичког и апстрактног мишљења; • схватање смисла и метода остваривања експеримента и значаја мерења; • решавање једноставних проблема и задатака у оквиру наставних	3.РАВНОТЕЖА ТЕЛА 4.МЕХАНИЧКИ РАД И ЕНЕРГИЈА. СНАГА	променити њено деловање – демонстрира појаве: инерције тела, убрзаног кретања, кретање тела под дејством сталне силе, силе трења на примерима из окружења -самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента –покаже врсте и услове равнотеже чврстих тела на примеру из окружења -наводи примере простих машина које се користе у свакодневном животу -прикаже како сила потиска утиче на понашање тела потопљених у течност и наведе услове пливања тела на води – повеже појмове механички рад, енергија и снага и израчуна рад силе теже и рад силе трења	вежби • активностначасу • коришћење и других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (реферати, израда паноа и сл.) • систематско праћење рада сваког ученика (евиденција - педагошка свеска)		11 15

садржаја; • развијање способности за примену знања из физике; • схватање повезаности физичких појава и екологије и развијање свести о потреби заштите, обнове и унапређивања животне средине; • развијање радних навика и склоности ка изучавању наука о природи; • развијање свести о сопственим знањима, способностима и даљој професионалној оријентацији	5.ТОПЛОТНЕ ПОЈАВЕ	– разликује кинетичку и потенцијалну енергију тела и повеже њихове промене са извршеним радом -демонстрира важење закона одржања енергије на примерима из окружења – решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (кинематика и динамика кретања тела, трење, равнотежа полуге, сила потиска, закони одржања...) – разликује појмове температуре и количине топлоте и прикаже различите механизме преноса топлоте са једног тела на друго – анализира промене стања тела (димензија, запремине и агрегатног стања) приликом грејања или хлађења –наведе методе добијања топлотне енергије и укаже на примере њеног рационалног коришћења.			9
				УКУПНО	72

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	ФИЗИКА			
Разред:	7. (СЕДМИ)			
Циљ			Наставне теме	
Општи циљ допунске наставе физике је: - да ученици, уз додатну помоћ наставника, упознају природне појаве и основне природне законе и стекну знања из садржаја које предвиђа програм физике за седми разред. - развијање интереса за истраживања у физици - увежбавање вештина руковања и рада са инструментима и прибором - усавршавање техника и вештина практичног експерименталног рад - развијање социјалних вештина ученика, рада у групи, радних навика.			1. СИЛА И КРЕТАЊЕ	
			2. КРЕТАЊЕ ТЕЛА ПОД ДЕЈСТВОМ СИЛЕ ЗЕМЉИНЕ ТЕЖЕ. СИЛА ТРЕЊА	
			3.РАВНОТЕЖА ТЕЛА	
			4.МЕХАНИЧКИ РАД И ЕНЕРГИЈА. СНАГА	
			5.ТОПЛОТНЕ ПОЈАВЕ	
			УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	ФИЗИКА			
Разред:	7. (СЕДМИ)			
Циљ			Наставне теме	
Циљ додатне наставе из физике је - комплексније обрађивање садржаја из редовне наставе (користи се и дедуктивни приступ физичким појавама, изводе се прецизнија мерења на сложенијим апаратима), - увежбавање и усавршавање логичко-математичких модела анализе путем решавања проблемских задатака - развијање вештина апстрактног размишљања -развијање интереса за истраживања у физици -увежбавање вештина руковања и рада с инструментима и прибором -усавршавање техника и вештина практичног експерименталног рад - развијање социјалних вештина ученика, рада у групи, радних навика.			1. СИЛА И КРЕТАЊЕ 2. КРЕТАЊЕ ТЕЛА ПОД ДЕЈСТВОМ СИЛЕ ЗЕМЉИНЕ ТЕЖЕ. СИЛА ТРЕЊА 3.РАВНОТЕЖА ТЕЛА 4.МЕХАНИЧКИ РАД И ЕНЕРГИЈА. СНАГА 5.ТОПЛОТНЕ ПОЈАВЕ	
			УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет/назив активности:					
Разред:		7. (СЕДМИ)			
Циљ			Наставне теме		
Циљ ваннаставне активности из физике је: -да се ученици уведу у логички вид размишљања, -да се укаже на важност науке и технике и њихову примену у животу, - усавршавање техника и вештина практичног експерименталног рад - развијање социјалних вештина ученика, рада у групи, радних навика. -да се мотивишу ученици да сами наставе сакупљање научних сазнања унутар и изван учионице			1. СИЛА И КРЕТАЊЕ 2. КРЕТАЊЕ ТЕЛА ПОД ДЕЈСТВОМ СИЛЕ ЗЕМЉИНЕ ТЕЖЕ. СИЛА ТРЕЊА 3.РАВНОТЕЖА ТЕЛА 4.МЕХАНИЧКИ РАД И ЕНЕРГИЈА. СНАГА 5.ТОПЛОТНЕ ПОЈАВЕ		
				УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	ВЕРСКА НАСТАВА				
Разред:	7. (седми)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса;Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном разреду школовања	I – УВОД	Може да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 7. разреда основне школе; може да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.	<u>Оцењивање</u> Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: усмено испитивање; писмено испитивање; посматрање понашања ученика	Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика.Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања	Увод – 1 Богопознање – 5 Символ Вере – 6 Светотајински живот Цркве – 11 Српска Црква кроз векове – 11 Евалуација – 1+1
Подстаћи ученике да преиспитају свој однос према знању и учењу; Кроз очигледне примере и експерименте објаснити ученицима	II – БОГОПОЗНАЊЕ	може да уочи да су знање и учење важни у његовом животу; може да кроз очигледне примере			

три начина сазнавања: објективно, субјективно и личносно и границе њихове примене (наука, уметност, теологија); Указати ученицима на повезаност љубави и знања у црквеном искуству; Објаснити ученицима да нам Христос открива Бога као Свету Тројицу; Развити код ученика свест о љубави као темељу заједнице.		и експерименте закључи да постоје различити начини сазнавања може да кроз примере из личног искуства уочи да једино онај кога заволимо за нас постаје личност - непоновљиво и бескрајно важно биће; може да повезује личносно познање са нашим познањем Бога;		њиховог рада. <u>В р с т е н а с т а в е</u> Настава се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава (34 часова) практична настава (2 часа) <u>Место реализације наставе</u> <u>Дидактичко методичка упутства</u> <u>за реализацију наставе</u> Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. Реализација програма требало би да се одвија у складу с	
Указати ученицима на Саборе као израз јединства Цркве; Објаснити појмове јереси и догмата; Пружити ученицима основно знање о историјском контексту настанка	III СИМВОЛ ВЕРЕ	може да разуме да је Црква на Саборима решавала проблеме са којима се сусретала кроз историју; биће подстакнут да своје проблеме и несугласице са другима решава			

Символа вере; Пружити ученицима основ за разумевање основне истине о Тајни Богочовека Христа; Развијање свести ученика о значају и месту Символа вере у Крштењу и Литургији;		кроз разговор и заједништво; зна да је Символ вере установљен на Васељенским саборима; уме да интерпретира Символ вере наизуст;		принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. Наставник би требало да води	
Пружити ученицима основ за разумевање да се кроз учешће у Светим Тајнама Цркве наш живот и сви његови елементи узводе у личносни однос са Богом; Пружити ученицима основ за разумевање смисла и значаја Светих Тајни;	IV - СВЕТОТАЈНИ НСКИ ЖИВОТ ЦРКВЕ	може да увиди да Црква Светим Тајнама повезује човека са Богом у најважнијим моментима његовог живота (рођење и духовно рођење Крштење, венчање и Брак, Црквена брига за болесне у		рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. <u>Евалуација наставе</u> Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и	

Развијање свести ученика о неопходности личног учествовања у светотајинском животу Цркве.		јелеосвећењу...) може да увиди да је Литургија извор и циљ свих Тајни Цркве знати да је Причешће врхунац светотајинског живота моћи да препозна Крштење и Миропомазање као Тајне уласка у Цркву; биће подстакнут да на покајање гледа као на промену начина живота; може да разликује и именује службе у Цркви (епископ, свештеник, ђакон и народ		остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: процењивањем реакције ученика или путем анкетних евалуационих листића; провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова; <u>Оцењивање</u> Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: усмено испитивање;писмено испитивање;посматрање понашања ученика	

Објаснити ученицима значај мисионарске и просветитељске делатности Свете браће и Светог Саве; Указати ученицима кроз примере српских светитеља на значај стицања хришћанских врлина; Указати ученицима на историјски пут Српске Цркве кроз житија изабраних светитеља; Подстаћи ученике да развију доживљај Крсне славе као молитвеног прослављања Бога и светитеља; Развити код ученика свест о важности неговања традиције и	V - СРПСКА ЦРКВА КРОЗ БЕКОВЕ	може да препозна да култура и писменост Словена имају корен у мисионарској делатности просветитеља равноапостолних Кирила и Методија; може да објасни просветитељску улогу и значај Светог Саве за српски народ; биће подстакнут да доживи српске светитеље као учитеље хришћанских врлина српских православних обичаја каоначин преношења искуства вере и прослављања Бога и светитеља			

обичаја (Крсна слава, литије, храмовне и градске славе); Пружити ученицима могућност да сагледају улогу СПЦ у развоју српске културе и идентитета.		може да препозна евхаристијску симболику у елементима Крсне Славе; биће подстакнут да прослављање Крсне славе везује за Литургију биће подстакнут да доживи, вреднује и негује богатство и лепоту српске културне баштине			
УКУПНО					36

Обавезна настава		Изборни програм			Слободне наставне активности
Предмет:	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ				
Разред:	7. (СЕДМИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Грађанског васпитања је да ученик изучавањем и практиковањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потреба других и спреман да активно делује у заједници.	ЉУДСКА ПРАВА	- наведе и опише основне карактеристике људских права; - својим речима опише везу између права појединца и општег добра; - дискутује о односу права и правде и о сукобу права; - образложи личну одговорност у заштити свог здравља; - штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права;	- усмено - практично - писмено - праћење активности ученика на часу	- упознавање ученика са садржајем програма; - повезивање постојећег знања са новим; - проширивање знања о људским правима и њиховим карактеристикама; - навођење конкретних примера из стварног живота: - разговор о здрављу младих са становишта државе, родитеља и самих ученика; - дискусије; - радионице; - рад у групама;	8
	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	- образложи сврху постојања политичких странака; - аргументује потребу ограничења и контролу власти; - наведе кораке од		- упознавање ученика са основним појмовима везаним за Парламент; - стицање основних знања о појмовима политичка странка, посланик, посланичка група, опозиција;	9

	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ	предлагања до усвајања закона; - образложи на примеру могућност утицаја грађана на одлуке Народне скупштине;		- играње улога и извлачење закључака; - учествовање ученика у дискусији; - радионице, рад у групама;	10
		- препозна и одупре се различитим облицима вршњачког притиска; - препозна опасност када се нађе у великој групи људи и заштити се;		- упознавање ученика са појмовима конформизма и вршњачког притиска; - консултација са психолозима и педагозима и коришћење већ разрађених радионица чији је циљ оснаживање ученика да се одупру конформизму и различитим притисцима вршњачког насиља; - дискусије; - рад у групама;	
		- учествује у организацији, реализацији и евалуацији симулације Народне скупштине; - у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој		- уз помоћ наставника ученици припремају и спроводе симулацију рада Народне скупштине; - играње улога; - дебате, дискусије; - радионице; - спровођење истраживања;	
	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ				9

		став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; - проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора.		- промоције; - коришћење интернета и друштвених мрежа.	
УКУПНО					36

Обавезна настава		Изборни програм			Слободне наставне активности
Предмет:	ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК- РУСКИ ЈЕЗИК				
Разред:	7. (СЕДМИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Страног језика јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.	ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА	– разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; – поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства; – размени једноставније информације личне природе; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; – разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упореди	-Домаћи задаци -Усмена провера -Диктат -Тест -Писмена вежба -Контролна вежба -Писмени задатак -Игра	Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на поздрављање и представљање (дијалози, наративни текстови, формулари и сл.); реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање и проширивање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима (подаци о личности, приватним и школским активностима, друштвеним улогама и сл.).	5
	ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА			Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се описују бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања; усмено и писано описивање/ поређење живих бића, предмета, појава, места, из искуственог света и фикционалног спектра.	6

	ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ	жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; – разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; – упуту предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; – затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности; – разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; – упуту уобичајене молбе и захтеве; – честита, захвали и извини се користећи мање сложена језичка средства; – разуме и следи једноставнија		Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге; усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у заједничкој активности; писање позивнице за прославу/журку или имејла/ СМС-а којим се уговара заједничка активност; прихватање/одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања/изговора; образложење спремности за прихватање предлога, уз исказивање емотивних и експресивних реакција (радости, усхићености и сл.).	5
	ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ				5
	Разумевање и давање упутстава			Слушање и читање једноставнијих исказа којима се нешто честита, тражи/нуди помоћ, услуга, обавештење или се изражава извинијење, захвалност; усмено и писано честитање, тражење и давање обавештења, упућивање молбе за помоћ/услугу и реаговање на њу, изражавање извињења и	6

	Описивање радњи у садашњости	упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; – пружи једноставнија упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота;		захвалности. Слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства (нпр. за израду задатака, пројеката и сличних наставних и ваннаставних активности), с визуелном подршком и без ње; усмено и писано давање упутстава.	5
	Описивање радње у прошлости	– разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; – разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости;		Слушање и читање описа и размењивање исказа у вези са сталним, уобичајеним и тренутним догађајима/ активностима и способностима; усмено и писано описивање активности, радњи и способности у садашњости.	4
	Описивање будућих радњи (планова, радова, предвиђања)	– опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа; – разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима,		Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези с личним искуствима, догађајима, активностима, способностима, и особеностима у прошлости; усмено и писано писивање искустава, активности и способности у прошлости, историјских догађаја и личности.	5

	Исказивање жеља, интересовања, потреба, осета или осећања	догађајима и способностима у прошлости; – опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; – опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.;		Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; усмено и писано договарање/извештавање о одлукама, плановима, намерама и предвиђањима.	4
	Исказивање просторних односа и упутстава за оријентацију у простору	– разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; – размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима;		Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима; усмено и писано договарање у вези са задовољавањем жеља и потреба; предлагање решења у вези са осећањима и потребама; усмено и писано исказивање својих осећања и реаговање на туђа.	5
	Изрицање дозвола, забрана, упозорења, правила понашања и обавеза	– саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; – разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осећањима и реагује на њих;		Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са смером и кретања и специфичнијим просторним односима: усмено и писано размењивање информација у вези са смером кретања и просторним односима; усмено и писано описивање смера кретања и просторних односа.	6
	Изражавање припадања и поседовања	– изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања			5

	Изражавање допадања и недопадања	једноставнијим језичким средствима; – разуме једноставнија питања која се односе на оријентацију/ положај предмета, бића и места у простору и правац кретања и одговори на њих;		Слушање и читање једноставнијих исказа у којима се изражавају дозволе, упозорења, правила понашања и обавезе; постављање питања у вези са забранама, дозволама, упозорењима, правилима понашања и обавезама и одговарање на њих; усмено и писано саопштење забрана, дозвола.упозорења и обавеза.	4
	Изражавање мишљења	– затражи и разуме обавештења о оријентацији/положај у предмета, бића и места у простору и правцу кретања; – опише правац кретања и просторне односе једноставнијим, везаним исказима;		Слушање и читање једноставнијих текстова, у којима се говори о томе шта неко има/нема чије је несто; постављање питања у вези са припадањем и одговарање на њих	3
	Изражавање количине димензија и цена	– разуме једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; – размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту; – разуме једноставније исказе који се односе на поседовање и		Слушање и читање једноставнијих текстова којима се изражава допадање/недопадање; усмено и писано изражавање допадања /недопадања. Слушање и читање једноставнихи текстова у којима се тражи и износи мишљење и изражава слагање/ неслагање; усмено и писано тражење и изношење мишљења и изажавање слагања неслагања.	4

		припадање; – формулише питања и једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање; – разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; – изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење; – разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; – изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење; – разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене; – размени информације у вези са количином, димензијама и ценама.		Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се наводе количине, димензије и цене; размењивање информација у вези с количином, димензијама и ценама, усмено и писано.	
УКУПНО					72

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности
Предмет:	ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК- РУСКИ ЈЕЗИК		
Разред:	7. (СЕДМИ)		
Циљ		Наставне теме	
Усвајање наставних садржаја које ученици нису усвојили током редовне наставе. Усвајање наставних садржаја предвиђених наставним планом и програмом на основном нивоу. Увежбавање и понављање стечених знања и вештина и давање упутства за савладавање потешкоћа у учењу. Пружање индивидуалне помоћи ученицима у учењу и бољем разумевању наставних садржаја. Посебно помоћи ученицима који раде по прилагођеном програму. Пружање помоћи ученицима који због болести, слабог предзнања или из било ког другог разлога нису усвојили одређено наставно градиво. Омогућити да ученик кроз вежбу овлада, како теоријским тако и практичним делом градива у оквиру својих могућности. Развијање самопоуздања и редовног учења и вежбања и јачање мотивације ученика.		-Поздрављање и представљање себе и других и тражења/давање основних информација о себи и другима. -Описивање бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања. -Изношење предлога и савета, упућивање позива за учешће у заједничкој активности и реаговање на њих. -Изражавање молби,захтева, обавештења,извињења,честитања и захвалности. -Разумевање и давање упутстава. -Описивање радњи у садашњости. -Описивање радњи у прошлости. -Описивање будућих радњи (планова, намера, предвиђања). -Исказивање жеља, интересовања, потреба, осета и осећања. -Исказивање просторних односа и упутстава за оријентацију у простору. -Изрицање дозвола, забрана, правила понашања и обавеза. -Изражавање припада и поседовања. -Изражавање допадања и недопадања. -Изражавање мишљења. -Изражавање количине, цена.	
			УКУПНО 36

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК- РУСКИ ЈЕЗИК			
Разред:	7. (СЕДМИ)			
Циљ			Наставне теме	
Циљ додатне наставе је да ученици са посебно израженим способностима и интересовањем за језик имтемзивнијем обрађују садржај редовне наставе, што ће омогућити већи успех у тој области.			-Поздрављање и представљање себе и других и тражења/давање основних информација о себи и другима.	
			-Описивање бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања.	
			-Изношење предлога и савета, упућивање позива за учешће у заједничкој активности и реаговање на њих.	
			-Изражавање молби,захтева, обавештења,извињења,честитања и захвалности.	
			-Разумевање и давање упутстава.	
			-Описивање радњи у садашњости.	
			-Описивање радњи у прошлости.	
			-Описивање будућих радњи (планова, намера, предвиђања).	
			-Исказивање жеља, интересовања, потреба, осета и осећања.	
			-Исказивање просторних односа и упутстава за оријентацију у простору.	
			-Изрицање дозвола, забрана, правила понашања и обавеза.	
			-Изразавање припада и поседовања.	
			-Изражавање допадања и недопадања.	
			-Изражавање мишљења.	
			-Изражавање количине, цена.	
			УКУПНО	36

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет/назив активности:					
Разред:		7. (СЕДМИ)			
Циљ			Наставне теме		
Циљ програма ваннаставних активности у основној школи је да се ученицима омогући да открију, задовоље и даље развију интересовања, склоности и способности за поједине области живота, рада и стваралаштва. Њима се битно доприноси социјализацији потреба и мотива деце, свестраном и слободном васпитању ученик.			-Рецитовање		
			-Певање		
			- Глума		
			- Традиције и обичаји		
				УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм			Слободне наставне активности		
Предмет:	МОЈА ЖИВОТНА СРЕДИНА						
Разред:	7. (РАЗРЕД)						
Циљ предмета		Наставне теме		Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења слободне наставне активности је да допринесе развоју компетенција потребних за одговорну улогу у друштву у погледу очувања животне средине, биодиверзитета и одрживог развоја		1. ЕКОЛОШКИ ОТИСАК И ОПСТАНАК 2. УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ 3. РЕЦИКЛАЖА, РЕМЕДИЈАЦИЈА И ПОНОВНА УПОТРЕБА ДОБАРА И СИРОВИНА 4. ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ	– образложи избор теме/истраживања из области одрживог развоја, циљ и план рада користећи вештину јавног говора;	– образложи избор теме/истраживања из области одрживог развоја, циљ и план рада користећи вештину јавног говора;	Усмена провера Практичан рад - Презентације - Предавање - Извођење огледа и експеримената - Израда панона и учила	- Презентације	10
			– формулише истраживачки задатак;	– формулише истраживачки задатак;		- Предавање	6
			– планира ресурсе и управља њима, усмерен на достизање реалног циља;	– планира ресурсе и управља њима, усмерен на достизање реалног циља;		- Извођење огледа и експеримената	10
			– прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање, користећи	– прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање,		- Израда панона и учила	10

		поуздане изворе информација, наводећи извор и аутора; – прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања; – вреднује утицај својих навика у потрошњи ресурса и одлагању отпада; – учествује у	користећи поуздане изворе информација, наводећи извор и аутора; – прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања; – вреднује утицај својих навика у потрошњи ресурса и одлагању отпада;			

		акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и одрживом развоју; – повеже значај очувања животне средине са бригом о сопственом и колективном здрављу; – одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – користи језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне и техничке дисциплине и чува језички идентитет; – сарађује у тиму, поштујући разлике	– учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и одрживом развоју; – повеже значај очувања животне средине са бригом о сопственом и колективном здрављу; – одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – користи језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне и техничке дисциплине и чува језички идентитет;			

		у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи.	– сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи.				
						УКУПНО	36

Обавезна настава		Слободне наставне активности			
Предмет:	ШАХ				
Разред:	7. (СЕДМИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе шаха основног образовања и васпитања јесте да се свим ученицима, без обзира на расну, верску или националну припадност, било који хендикеп, развојне потешкоће или неки други вид посебних потреба, пружи прилика да овладају основним законитостима и принципима шаховске игре ради формирања њихових радних навика, савесности, истрајности, упорности, уредности, радозналости, креативности, оригиналности и спремности на сарадњу уз уважавање туђег мишљења и начела лепог понашања, а нарочито да код ученика изгради културу рада, да се рад обавља у одређено време у предвиђеном радном простору, као и да се развија свесна потреба да се започети посао доврши до краја.	1. Шаховска табла и шаховске фигуре	- развијање интересовања за шаховску игру код ученика;	Свака активност је прилика за процену напредовања и давања повратне информације (формативно проверавање), а ученике треба оспособљавати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета.	Садржаји који се проучавају у предмету шах, део су опште шаховске културе, која афирмише ову древну игру као друштвено прихватљив модел за сагледавање животних законитости кроз симболику шаховског надметања двеју супростављених страна.	6
	2. Основи шаховске игре	- стицање сазнања да процес учења у школским условима може да се реализује у форми игре (шаха); - стимулисање маште, креативности и радозналости током учења шаха;		друштвено прихватљив модел за сагледавање животних законитости кроз симболику шаховског надметања двеју супростављених страна.	7
	3. Турнир	- стицање основних знања о шаху и уочавање сличности са животом;		Развија се код ученика креативност, имагинација, интуиција, и да победа долази кроз борбу. Сналажење у одређеним ситуацијама.	4
	4. Основе отварања	- оспособљавање ученика за логичко размишљање током учења шаха;		Проучавање шаха подстиче напредак логишког мишљења и способност генерализације, независно размишљање и просуђивање.	4
	5. Матирање	- развијање потребе за самосталним доношењем одлука			4
	6. Завршнице				2
	7. Одигравања шаховских партија				9

		кроз играње шаха; - развијање свести о сопственом напредовању и јачање мотивације за даље учење шаха; - развијање начела фер-плеја и уважавања туђег мишљења.			
					УКУПНО
					36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности		
Предмет:	ДОМАЋИНСТВО					
Разред:	7. (РАЗРЕД)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења слободне наставне активности Домаћинство је да ученици интегришу и функционализују знања стечена у оквиру различитих предмета у контексту свакодневног живота, да унапреде вештине и формирају навике у вези са важним активностима у свакодневном животу у области становања, одевања, исхране и употребе различитих материјала		1. САВРЕМЕНО 2. ДОМАЋИНСТВО И ПОРОДИЦА 3. КУЛТУРА СТАНОВАЊА 4. КУЛТУРА ОДЕВАЊА 5. КУЛТУРА ПОНАШАЊА 6. СРЕДСТВА ЗА ОДРЖАВАЊЕ ЛИЧНЕ ХИГИЈЕНЕ И ХИГИЈЕНЕ ДОМАЋИНСТВА 7. ИСХРАНА У ДОМАЋИНСТВУ	– одговорно испуњава обавезе потребне за живот у заједници / домаћинству;	Усмена провера Практичан рад	- Презентације	3
			– преиспита сопствене и навике других чланова заједнице/домаћинства и утиче на њихову промену ка рационалном планирању, економичној потрошњи и развијању одговорних еколошких навика;		- Предавање	9
					- Извођење огледа и експеримената.	6
					- Ручни рад	4
					- Презентација израђених радова	5
			– користи рачунарске апликације, 3Д приказ грађевинског објекта и унутрашњег уређења домаћинства, уважавајући потребе савремене културе			9

		становања; – учествује у активностима уређења и заштите домаћинства и окружења у коме се оно налази; – анализира карактеристике савремене културе становања и повеже развој и значај урбанизма за побољшање услова живљења домаћинства; – правилно разврстава и одлаже отпад из домаћинства, припрема га и предаје на рециклажу; – образлаже на примеру у домаћинству употребу обновљивих извора енергије и значај топлотне изолације са уштедом енергије у			

		домаћинству; – правилно и безбедно користи уређаје за загревање и климатизацију простора; – разликује природне од вештачких тканина, правилно их употребљава и одржава; – планира буџет домаћинства и управља њиме; – планира радну недељу, укључује и усклађује обавезе које има као појединац и у заједници/ домаћинству; – припрема и уређује простор за ручавање и формира културне навике приликом узимања хране; – правилно се храни, води рачуна о			

		сопственом здрављу и здрављу породице; - планира дневне оброке за своје домаћинство у складу са општим принципима правилне исхране уз уважавање потреба свих чланова домаћинства; – примењује основне технике и правила обраде и припреме намирница уз примену правилног руковања прибором, посуђем, справама и апаратима за припрему хране; – истражује и прави план набавке средстава за одржавање личне хигијене и чистоће домаћинства; – процењује значај и утицај информација и извора информација и повезује их са сопственим искуством ради решавања			

		различитих проблемских ситуација; – комуницира на конструктиван начин; – процењује значај и утицај научних достигнућа на свакодневни живот; – осмишљава и предузима истраживање у решавању проблема, одговорно се односи према свом животу, животу других и животној средини; – критички процењује сопствени рад и рад сарадника у групи; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и афирмише толеранцију и равноправност у дијалогу.			
				УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У ПРОШЛОСТИ				
Разред:	7. (СЕДМИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ изучавања предмета је проширивање знања из области опште културе и оспособљавање ученика да, кроз упознавање с начином живота људи у прошлости, боље разумеју свет и време у коме живе и развију свест о континуитету и укорењености. Ученици би требало да се упознају са специфичностима динамике културних промена и да науче како да сагледају себе у контексту "другог", да би сопствени идентитет што потпуније интегрисали у шири контекст разумејене и сложене садашњости.	1.УВОД	Ученици треба да: - разумеју појам свакодневни живот - разумеју значај проучавања свакодневног живота у прошлости - усвоје и прошире знања о разликама између свакодневног живота данас и у прошлости - усвоје и прошире знања о улози новца и банака у свакодневном животу људи некад и сад - употпуне знања о историји српског новца - стекну знања о свакодневном животу	Усмени одговори	-наративна	9
	2.НОВАЦ И БАНКЕ НЕКАД И САД		Самоевалуација	- илустративна	9
	3.СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У НОВОМ ВЕКУ		Карта	-дијалошка	9
	4. СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ СРБА ОД КРАЈА XV ДО КРАЈА XIX ВЕКА			-текстуална	9
				-истраживачка	
				-рад у пару	
				-рад у групи	

		у новом веку - стекну знања о свакодневном животу Срба у новом веку - развијају истраживачку радозналост - развијају способност повезивања знања из различитих области.			
				УКУПНО	36

Обавезна настава		Слободне наставне активности			
Предмет:	ХОР И ОРКЕСТАР				
Разред:	7. (СЕДМИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Развијање интересовања за муз. Уметност,уознавање дела из области народног стваралаштва (староградске песме) и уметничке музике по епохама које се обрађују. Оспособљавање ученика за активно слушање музичких дела, уочавање структуре истих (муз. Облици) ,ипрепознавања карактеристика везаних за епохе или лични стил уметника, припрема ученика за евентуално муз. Образовање и учешће у јавнимнаступима шире друштвене заједнице. Креативно изражавање ученика (нотално и текстуално) кроз једноставније музичке форме и нотне записе	Извођење музике	Извођење музичких примера помоћу гласа, инитрументс, покрета плес). Коментарисање (анализа) Муз. Дела и биографије аутора; Препознавање инструмената и муз. Форми и извођачких састава.	Певање, Свирање	Усмено излагање, самостално или групно извођење дела Прављење одговарајућег одабира дела која се слушају, приступачна овој популацији ђака; Коришћење питања за лакше памћење дела која се слушају.	20
	Слушање музике		Усмено одговарање	Допуњавање ритмичких формула на смишљену мелодију; Кореографија на исту и илустрације муз. Дела.	10
	Дечје стваралаштво		Практична примена муз. Писмености кроз осмишљавање муз. Идеје (Мелодије, ритма, динамике).	Певање, свирање	
				УКУПНО	36

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности		
Предмет:	ПРЕДУЗЕТНИШТВО					
Разред:	7. (РАЗРЕД)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења слободне наставне активности Предузетништво је да допринесе развоју иновативности и предузимљивости код ученика, способности да се идеје претворе у акцију, способности за тимски рад и коришћење разноврсних извора знања ради бољег разумевања друштвених процеса и појава и преузимања одговорне улоге у савременом друштву.		1. ЗАШТИТА ПРАВА ПОТРОШАЧА 2. СВЕТ РАДА 3. ПОКРЕНИ СЕБЕ И ДРУГЕ 4. УЧЕНИЧКА ПРЕДУЗЕЋА	– наведе основна права потрошача и начине њихове заштите;	Усмена провера Практичан рад	- Презентације	7
			– на декларацији пронађе најважније информације о производу и одреди однос цене и квалитета;		- Предавање	8
			– посматра занимања из перспективе некад и сад и предвиди могућности њиховог развоја у будућности;		- Израда огледа и експеримената	5
			– повезује одређена занимања и врсту и нивое образовања;		- Ручни рад	16
			– препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања;		- Презентација радова	
			– се укључи у иницијативе које се покрећу у школи;			
			– разликује особине лидера и менаџера;			

		– одговорно преузима задужења у тиму, сарађује са другим члановима тима и учествује у доношењу одлука; – планира, распоређује и управља ресурсима (знања и вештине, време, новац, технологије); – учествује у осмишљавању пословне идеје; – информише се о постојању сличних производа на тржишту; – комуницира са окружењем о креативним идејама свога тима; – примењује правила пословне комуникације; – поштује етичке принципе у пословању; – израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама; – прикупи информације о ценама сличних производа на тржишту и на основу њих одреди цену свог производа;			

		– учествује у промоцији и продаји производа; – презентује рад свог тима.се оно налази; – анализира карактеристике савремене културе становања и повеже развој и значај урбанизма за побољшање услова живљења домаћинства; – правилно разврстава и одлаже отпад из домаћинства, припрема га и предаје на рециклажу; – образлаже на примеру у домаћинству употребу обновљивих извора енергије и значај топлотне изолације са уштедом енергије у домаћинству; – правилно и безбедно користи уређаје за загревање и климатизацију простора; – разликује природне од вештачких тканина, правилно их употребљава и одржава; – планира буџет домаћинства и управља			

		њиме; – планира радну недељу, укључује и усклађује обавезе које има као појединац и у заједници/ домаћинству; – припрема и уређује простор за ручавање и формира културне навике приликом узимања хране; – правилно се храни, води рачуна о сопственом здрављу и здрављу породице;-планира дневне оброке за своје домаћинство у складу са општим принципима правилне исхране уз уважавање потреба свих чланова домаћинства; – примењује основне технике и правила обраде и припреме намирница уз примену правилног руковања прибором, посуђем, справама и апаратима за припрему хране; – истражује и прави план набавке средстава за одржавање личне хигијене и чистоће домаћинства;			

		– процењује значај и утицај информација и извора информација и повезује их са сопственим искуством ради решавања различитих проблемских ситуација; – комуницира на конструктиван начин; – процењује значај и утицај научних достигнућа на свакодневни живот; – осмишљава и предузима истраживање у решавању проблема, одговорно се односи према свом животу, животу других и животној средини; – критички процењује сопствени рад и рад сарадника у групи; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и афирмише толеранцију и равноправност у дијалогу.			
УКУПНО					36

Обавезна настава		Изборни програм			Слободне наставне активности
Предмет:	СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ				
Разред:	8. (ОСМИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљеви наставе и учења предмета српски језик и књижевност јесу: да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама	-КЊИЖЕВНОСТ 55 -ЈЕЗИК 52 -ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА 29	-чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања; -тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; -критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; -истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; -повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда;	Праћење и вредновање резултата напредовања ученика почиње иницијалном проценом достигнутог нивоа знања, а у односу на њега ће се одмеравати даљи напредак и формирати оцена. Сваки наставни час је прилика за формативно оцењивање. -поступци оцењивања: ПОСМАТРАЊЕ-ПРИГОДНО (слободно посматрање, проводи се по унапред разрађеном плану, без унапред припремљених инструмената, уз вођење белешки) СИСТЕМАТСКО (намерно ,структуисано посматрање са утврђеним циљем и	У настави језика ученици се оспособљавају за правилну усмену и писмену комуникацију стандардним српским језиком. Основни програмски захтев у настави граматике јесте да се ученицима језик представи и тумачи као систем. Правопис се савлађује путем систематских вежбања, елементарних и сложених, која се организују често, разноврсно и различитим облицима писмених вежби. Поред тога, ученике врло рано треба упућивати на служење правописом и правописним речником (школско издање). Савремена методика наставе граматике залаже се да тежиште обраде одређених језичких појава буде засновано на суштинским особеностима, а то значи на	Број часова по темама написан је у колони наставне теме

читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.		-издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко-стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; -уочи слојевитост књижевног дела и међужанровско прожимање; -повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом; -одреди временски оквир у којем је писац стварао; -разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; -препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину. -објасни настанак и развој српског књижевног језика; -разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; -сврста српски језик у	предметом посматрања ,проводи се са унапред припремљеним инструментом) ИСПИТИВАЊЕ-УСМЕНО(разговор;усмено излагање ученика на задате теме;ученико објашњавање појава, процеса,појмова; јавно презентовање самосталног или групног рада; дискусија; расправа; летеће усмено испитивање целе групе или одељења; ПИСМЕНО(диктати;краће писмено одговарање;писмени тематски радови;контролни задаци) ТЕСТИРАЊЕ ОБАВЕЗНО ИНИЦИЈАЛНО ТЕСТИРАЊЕ почетком школске године као основа за даље планирање; НЕСТАНДАРДИЗОВАНИ ТЕСТОВИ-које	њиховим битним својствима и стилским функцијама, што подразумева занемаривање формалних и споредних обележја проучаваних језичких појава. Правописна правила се усвајају путем систематских вежбања (правописни диктати, исправка грешака у датом тексту, тестови са питањима из правописа итд.). Поред тога ученике треба упућивати да се служе школским правописом и правописним речником (школско издање). Окосницу програма икњижевности чине текстови из лектире. Циљ увођења домаће лектире је формирање, развијање или неговање читалачких навика код ученика. Наставник изражајно чита текстове, поставља проблемска питања у вези са текстом, успоставља везе са искуством ученика постављајући одговарајућа питања, подстиче ученике да изразе своје ставове или недоумице о прочитаном. Подстиче, организује, усмерава дискусију о	

		одговарајућу језичку групу у Европи; -именује дијалекте српског језика; -разуме постојеће језичке прилике у Србији; -издвоји делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења; -користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом; -доследно примени правописну норму; примени основна правила о распореду акцената. -уочи разлику између научног, административног и разговорног функционалног стила; -пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; -уочи разлику између	наставници самостално конструишу КРИТЕРИЈУМСКИ ТЕСТОВИ (проверавање усклађености постигнућа ученика са образовним стандардима ПРИГОДНИ ТЕСТОВИ(писмени и контролни задаци) ЗАЈЕДНИЧКО ОЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА ОД СТРАНЕ НАСТАВНИКА И УЧЕНИКА МЕЂУСОБНО ОЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА БЕЗ НЕПОСРЕДНОГ УЧЕШЋА НАСТАВНИКА САМООЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА	ликовима и идејама књижевног дела. Подстиче ученике да читају и пишу дневник читања. Сарађује са школском библиотеком и локалном библиотеком. Са ученицима посеђује школску и локалну библиотеку и разговара о прочитаним делима. Ученик: изражајно чита, одговара на питања, поставља питања, изражава став о прочитаном делу, раздваја битно од небитног, одређује редослед догађаја, успоставља везе између догађаја, тумачи понашање ликова, исказује идеје текста. Драматизује текстове, илуструје текстове, глуми, учествује у дебати, учествује у пројектима, прави презентације. У тумачењу лирских текстова слушају се различите композиције по избору наставника или ученика, а затим ученици процењују која композиција најбоље дочарава осећања изражена у лирском делу; ученици илуструју песму или цртају стрип када је лирско-епско дело у питању. У тумачењу епских текстова	

		речи и лексеме; -препозна метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију; -разуме значење застарелих речи и неологизама; -користи речник, енциклопедију и лексикон; -уочи манипулацију у пропагандним текстовима; -напише приказ, расправу и краћи есеј; -разликује делове текста и књиге – укључујући индекс, појмовник, библиографију и уме да их користи; -повезује информације и идеје изнесене у тексту, уочава јасно исказане односе и изводи закључак заснован на тексту.		примењују се рад у пару и групни рад. У тумачењу драмских текстова примењује се игра улога. Текстови по избору ученика се драматизују и изводе на бини, ученици су у улози редитеља, драматурга, сценаристе, глумца и костимографа. У обради народне књижевности и научнопопуларних текстова, а када је потребно и у обради уметничких текстова, ученици се подстичу да на основу усвојених знања из других предмета или искуства сместе дело у одређени историјски и географски контекст и да прикажу изабране аспекте дела прављењем пп-презентација. У мањим групама или у пару ученици повезују наслове прочитаних текстова са књижевном врстом и умеју да дају образложење класификације. Ученици процењују свој напредак у читању, разумевању текста и драматизовању дела. Ученици у групама представљају табеларно и кроз илустрације преглед књижевних и функционалних појмова.	

				Методе којима се остварују општепредметне и специфичне компетенције: посматрање, слушање, приповедање, описивање, читање усклађено с природом различитих текстуалних жанрова, писање различитих облика текстова, вредновање, коришћење различитих извора информација, истраживање (рад на тексту), стварање, презентовање, израда панорама и power point презентација, прикупљање података, анализа, синтеза, размењивање, критичко процењивање, заузимање става, повезивање са свакодневним животом, примена и коришћење ИКТ технологије.Посветити потребну пажњу ученицима који спорије напредују као и ученицима који раде у пару или мањим групама ученици подвлаче у тексту језичку појаву која се учи, уочавају шта је заједничко истој и својим речима дефинишу појаву. Увежбавају учено кроз различите језичке игре: „Асоцијације“, „ Језичке мозгалице“ итд. Знање се	

				систематизује графичким представљањем односа између језичких појава. Наставник прати рад група и пружа помоћ где је потребно. Групе ученика са наставником процењују степен успешности свог рада. Кроз учење граматичких садржаја истовремено се уче и увежбавају правописна правила. У мањим групама ученици откривају смисао правописних правила, откривају и дефинишу својим речима правописно правило. Ученици постављају питања наставнику, а наставник их наводи да сами открију решење указујући на битне аспекте језичке појаве. Пишу краће текстове у којима ће применити учено правописно правило. Кроз међусобну интеракцију у мањим групама и интеракцију са наставником, ученици уочавају и отклањају правописне грешке у својим радовима и радовима осталих ученика. Са ученицима се дискутује о томе шта су научили, колико су научили, шта им је остало нејасно, ученици процењују колико им	

				је потребно да увежбају примену правила и предлажу план за даље учење. Наставник са ученицима спонтано води разговоре у вези са темом, исправљајући грешке у говору ученика. Ученици на задату тему говоре сажето и према плану. Ученик напамет казује одабране лирске текстове или делове лирског текста. Ученици пишу наративне и дескриптивне текстове, процењују успешност свог рада и радова других ученика на основу унапред договорених критеријума (одговор на тему, стил, правопис). Организовање активне, стваралачке, проблемске и креативне наставе, уз одговарајуће стручне, обавештајне и логичке методе. Компаративни и аналитичко-синтетички приступ остварењу програмских садржаја. Оперативно планирање за сваки наставни час комбиновати различите облике рада (фронтални, групни, индивидуални), као и методе (молошка,	

				дијалошка, рад на тексту, писани радови, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, решавање проблема-хериустички приступ и др.) како би подстакли радозналост и интересовање ученика. Прецизним упутствима усмеравају рад ученика и подржавати их у самосталном истраживачком раду. Упућивати их да користе додатне изворе информација (часописе, стручне књиге, речнике, интернет...). Подстицати ученике да у свакодневном животу примењују научено- поштују књижевно језичку норму.		
					УКУПНО	136

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставнеактивности	
Предмет:	СРПСКИ ЈЕЗИК			
Разред:	8. ОСМИ			
Циљ			Наставне теме	
Организује се за ученике изнад просечних способности и посебних интересовања за наставу српскогјезика. Продубљује се и проширује градиво са редовних часова кроз вежбе и тестирања. Циљеви додатне наставе су: -припрема ученика за све врсте такмичења - увођење ученика у анализу и структуру дела - тумачењеглавних мотива и песничких слика у лирској песми - развијање осећаја за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности - развијање смисла и способности за правилно, тачно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање - богаћењеречника Додатни рад је заснован на интересовању ученика за проширивање и продубљивање знања, умења и вештина-непосредније активира ученике и оспособљава их за самообразовање, развија њихову машту, подстиче их на стваралачки рад и упућује их на самостално коришћење различитих извора сазнања. Под руководством наставника ученици се у додатном раду самостално служе књижевном и некњижевном грађом, припремају и излажу своје радове. Знања, умења и вештине које стекну, користе на часовима редовне наставе али и у другим приликама.			Књижевност Језик Језичка култура	
			УКУПНО	34

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности
Предмет:	Српски језик, новинарска секција		
Разред:	ОСМИ		
Циљ		Наставне теме	
Циљ секције: - Развијање окретности у разговору и писменом изражавању - Изражавање разноврсних способности ученика - Развијање и оснаживање привржености школи - Јачање навике да самостално обављају своје задатке - Подстицање ученика да критички посматрају теме о којима пишу - Подстицање међусобне сарадње		Самостално писање новинског чланка (вести, извештаја и репортаже) Вођење интервјуа Извештавање са догађаја у школи и ван ње Учешће на литерарним конкурсима Израда школског часописа	
		УКУПНО	34

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	СРПСКИ ЈЕЗИК			
Разред:	8. (ОСМИ)			
Циљ			Наставне теме	
Циљеви наставе и учења предмета српски језик и књижевност јесу: да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области. Допунски рад се организује за ученике који из објективних разлога у редовној настави не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја. Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе скојима организује допунски рад. Чим савлада одређену тешкоћу или отклони недостатак, ученик престаје с допунским радом ван редовне наставе.			Књижевност Језик Језичка култура	
			УКУПНО	34

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности		
Предмет:	СТРАНИ ЈЕЗИК – ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК					
Разред:	8. (ОСМИ)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења страног језика јесте: - развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика као и његових хуманистичких, моралних и естетских ставова - усвајање функционалних знања о језичком систему и култури - уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији - стицање свести и сазнања о функционисању страног		1.Вербална и невербална комуникација	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - - разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација о себи и другима;	Врши се провера наученог кроз низ различитих активности и на више начина: –путем формативног оцењивања кроз пројектне задатке; - сумативног оцењивања у виду писмених задатака, завршних тестова, водећи рачуна да се не разликују од активности	Програм се остварује кроз комуникацију у учионици између наставника и ученика кроз низ унапред испланираних активности које се односе на давање одговора и постављање питања, тј. кратке дијалоге, затим укључивање различитих видова групних пројеката и пројеката у паровима, игре погађања, физичких активности у којима наставник може учествовати као ментор или равноправни партнер у игри, мануелних активности, где ученици израђују	10
		2.Станови, представе, толеранција и емпатија	- поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства;			10
		3. Будућа струка	- постави и одговори на једноставнија и сложенија питања личне природе;			9
		4. Слободно време	- размени информације које се односе на дате комуникативне ситуације;			3
		5. Млади – деца и омладина	- опише сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности			9
		6. Медији и друштвене мреже	- примени правила учтивости			10
		7. Норме и вредности, међуљудски односи				

и матерњег језика - оспособљавање за основну писану и усмену комуникацију - стицање позитивног односа према другим културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.	8. Празници и прославе 9. Уметност и путовања	комуникације. - препозна и именује појмове који се односе на тему; - у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; - опише у неколико везаних исказа догађај из прошлости/историјску личност и сл. - реагује и изрази допадања/недопадања; - упути предлоге и реагује њих пружајући одговарајући изговор или одговарајуће оправдање на прикладан начин; - опише сличности и разлике у породичном животу у ВБ и код нас, као и у прослави рођендана - разуме и размени информације које се односе на предвиђање, нуђење услуге/одлуке, и намере у будућности; - изрази своја и туђа предвиђања, одлуке, и намере	на часу. На овај начин се поред праћења постигнућа ученика прати и начин рада наставника и његово постигнуће.	материјал за игру, постере, паное или презентације, затим вежбе слушања према упуштвима наставника или са аудио-записа. Све активности су унапред одређене и смишљене у складу са узрастом деце и програмом, тако да обухватају језичке вештине, слушање, читање, писање, као и говор.	9 3 5

		у будћности - разуме једноставније текстове у којима се описују догађаји из прошлости и опише их - израчуна време у ВБ, Аустралији, САД у односу на Србију. - разуме једноставнији опис места (знаменитости, институције и сл.); - опише места користећи једноставнија језичка средства (знаменитости, занимљивости и сл.); - разуме појединачне и везане исказе који се односе на просторне односе и смер кретања; - опише искуство/догађај из прошлости користећи једноставнија језичка средства; - разуме и реагује на предлоге и сугестије уз образложење; - саопшти предлоге и сугестије; - разуме једноставније исказе			

		који се односе на планове и саопшти планове/договоре за будућност; - разуме и поштује правила учтиве комуникације; - опише значајније градове и историјски догађај циљних култура и њихове знаменитости и занимљивости (Лондон, Њујорк...) - размени информације у вези са искуствима из прошлости - изрази своје и туђе жеље и амбиције, као и осећања једноставнијим језичким средствима; - саопшти упозорења; - разуме текст о значајнијим историјским личностима из ВБ и опише их користећи једноставнија језичка средства.			
				УКУПНО	68

<u>Допунска настава</u>		Додатна настава	Ваннаставне активности
Предмет:	СТРАНИ ЈЕЗИК - ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК		
Разред:	8. (ОСМИ)		
Циљ		Наставне теме	
Циљ допунске наставе јесте: - помагање ученицима да постигну бољи успех, буду активни у индивидуалном и групном раду; - развијање позитивног става и односа према предмету и раду; - усвајање садржаја који није усвојен на редовном часу; - развијање мотивације код ученика за усвајање градива; - увежбавање и понављање стечених знања и вештина и давање упутства за савладавање потешкоћа у учењу; - пружање помоћи ученицима у учењу и разумевању наставних садржаја; - пружање помоћи ученицима који имају потешкоћа при савладавању садржаја; - пружање помоћи ученицима који због болести, слабог предзнања или из неког другог разлога нису усвојили одређено наставно градиво; - омогућити ученику да кроз низ активности савлада садржај у оквиру својих могућности.		1. Вербална и невербална комуникација 2. Будућа струка 3. Млади – деца и омладина 4. Празници и прославе	
		УКУПНО	34

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	СТРАНИ ЈЕЗИК - ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК			
Разред:	8. (ОСМИ)			
Циљ			Наставне теме	
Циљ додатне наставе је: -уочавање и препознавање потенцијално даровитих ученика; - проширивање знања и непосредније активирање ученика, развијање њихове маште, подстицање на стваралачки рад; - подстицање ученика на самосталан рад, развој логичког, стваралачког и критичког мишљења; - припремање ученика за различите врсте такмичења.			1.Вербална и невербална комуникација	
			2.Станови, представе, толеранција и емпатија	
			3. Будућа струка	
			4. Слободно време	
			5. Млади – деца и омладина	
			6. Медији и друштвене мреже	
			7. Норме и вредности, међуљудски односи	
			8. Празници и прославе	
			9. Уметност и путовања	
			УКУПНО	34

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет:					
Разред:	8. (ОСМИ)				
Циљ			Наставне теме		
Ваннаставне активности имају за циљ да развију мотивацију ученика, подстакну на самостални рад и омогуће да открију и развију интересовања и склоности за одређене области рада, стваралаштва и живота. Такође имају за циљ да кроз такве активности приме снажне подстицаје за професионални развој, као и за ширење интересовања и знања из других области значајних за развој личности.			1. Вербална и невербална комуникација		
			2. Станови, представе, толеранција и емпатија		
			3. Будућа струка		
			4. Слободно време		
			5. Млади – деца и омладина		
			6. Медији и друштвене мреже		
			7. Норме и вредности, међуљудски односи		
			8. Празници и прославе		
			9. Уметност и путовања		
				УКУПНО	34

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности		
Предмет:	ЛИКОВНА КУЛТУРА					
Разред:	8. (ОСМИ)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе ликовне културе јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну , језичку и уметничку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим непознатим ситуацијама,да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје,као и да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.		Композиција	-бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука;- користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад;- примењује знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневном животу;-реализује једноставне ликовне пројекте, самостално и у сарадњи са другима;-дискутује аргументовано о својим и радовима других уважавајући	-дефинише -наводи -описује -идентификује -показује -означава -одабира -испитује -именује -повезује -процењује -дискутује -демонстрира -показује -	Токомо остваривања програма потребно је уважити високу образовну и мотивациону вредност активних и интерактивних метода наставе те кроз све програмске целине осигурати да најмање једна трећина наставе буде организована употребом ових метода. Користити задатке који захтевају примену наученог у разумевању и решавању свакодневних проблемских ситуација препоручених од стране Министарства,а приликом оцењивања обезбедити да су ученици информисани о критеријумима на основу којих су оцењивани. Важност у усаглашавању	16
		Наслеђе				7

	17-Светска баштина 18-Културна баштина 19-Културна баштина Србије 20-Културна баштина Србије 21-Уметници и њихова баштина 22-Очување баштине 23-Уметност ван времена Комуникација 24-Пиктограм 25-Амблем 26-Симбол , симболика боја 27-Алегорија 28-Персонификација 29-Графит 30-Стрип 31-Боди арт 32-Шминка 33-Одевање 34-Накит	различита мишљења; -реализује једноставне ликовне пројекте самостално и у сарадњи са другима; -дискутује аргументовано о својим и радовима других уважавајући различита мишљења;- прави презентације -бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука;- користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад;		образовно-васпитних задатака са побуђеним интересовањем ученика да ове задатке прихвате на нивоу самоиницијативе,односно у складу са властитом израженом потребом. Садржај програма треба тумачити различитим примереним методама како би ученици поступно и спонтано усвајали нова сазнања. Неопходно је на сваком часу тематску јединицу илустровати адекватним ликовно-уметничким делом.	11
УКУПНО					34

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет/назив активности:					
Разред:		8. (ОСМИ)			
Циљ			Наставне теме		
-развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената; -стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства; -развијање способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење; -развијање осетљивости за естетске, ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу; -развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање; -подстицање интересовања, стварање и неговање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде; -стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве; -омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности; -развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.			СЛОБОДНО КОМПОНОВАЊЕ -Енформел -Ритмичко хармонијаска композицијачистог односа боје и форме - -Систем низања скупова -Слободно компоновање – вежбање ВИЗУЕЛНА МЕТАФОРИКА -Амблем површинско обликовањ -Амблем тродимензионално обликовање -Визуелна метафорика –вежбање КОНТРАСТ,ЈЕДИНСТВО И ДОМИНАНТА -Контраст , јединство и доминанта у простору -Контраст , јединство и доминанта –вежбање СЛОБОДНО КОМПОНОВАЊЕ И ФАНТАСТИКА -Реални облици -Фотомонтажа -Слободно компоновање		
				УКУПНО	34

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности		
Предмет:	МУЗИЧКА КУЛТУРА					
Разред:	8. (ОСМИ)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Упознавање ученика са развојем музике крез певање, свирање и слушање одабраних примера из литературе. Развијање интересовања за музичку уметност, стваралачко и креативно мишљење, формирање естетске перцепције и музичког укуса, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа. Неговање љубави према музици, као и личних талената ученика.		Човек и музика	-Повеже различите видове музичког изражавања са друштвено – историјским амбијентом у коме су настали -Уочи основне карактеристике муз.стваралаштва у романтизму, импресионизму и савременом добу -препознаје националне игре у делима уметничке музике - Наведе садржајна средства муз. уметности карактеристична за период поманти зма, импресионизма и савременог доба -разликује муз. форме романтизма,	-усмено излагање	Усмено излагање, слушање примера из литература	9

	Музички инструменти	импресионизма и савременог доба -идентификује репрезентативне муз. примере најзначајнијих представника романтизма, импресионизма и савременог доба -идентификује елементе музике ранијих епоха као инспирацију у музици савременог доба	Усмено одговарање	Слушање музичких дела и препознавање муз. форме и врсте извођача	5
	Слушање музике	-препозна врсту дувачких инструмената по изгледу и звуку -описује начин добијања тона код дувачких инструмената -препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог муз. стила	Усмено одговарање	Слушање дела из муз. литературе, илустровање прикладних дела, остварење корелације музике са осталим уметностима.	5
	Извођење музике		Певање , свирање	Усмено излагање, коришћење гласа и инструмента	10
	Музичко стваралаштво	-објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија, технологија	свирање, плес певање	Усмено излагање,задавање прикладних тема (углавном текстуалних)или коришћење	5

		записивања, штампања нота, извођачке и техничке могућности инструмената. -Изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално или у групи -Учествује у креирању и реализацији школских приредби, догађаја и пројеката, изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност) – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у комуникацији и заједничком музичирању - уме да се понаша у складу са правилима бонтона у различитим музичким приликама. Критички просуђује утицај музике на		асоцијација на већ обрађене песме.	

		здравље -користи могућности ИКТ – а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво Упознавање дела из области уметничке музике и препознавање инструмената . Стварање и уважавање ставова ученика који тада настају, уз упознавање муз, форми и биографија аутора различитих епоха			
				УКУПНО	34

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет/назив активности:					
Разред:		8. (ОСМИ)			
Циљ			Наставне теме		
Употпуњавање знања стеченог кроз часове редовне наставе, неговање народне традиције и талената ученика кроз певање, свирање, плес и сценски наступ.			Певање изворних песама, свирање на ритмичким и лакшим традиционалним инструментима.		
			Прављење инструмената од разних материјала.		
			Неговање народног фолклора уз ученике који се тиме већ баве као учитеље кореографије за поједине плесове, карактеристичне за поднебље у коме ученици живе и раде, као и из ближих региона.		
			Прављење паноя са наступа и манифестација у којима ученици учествују.		
			УКУПНО		34

Обавезна настава		Изборни програм			Слободне наставне активности	
Предмет:	ИСТОРИЈА					
Разред:	8. (ОСМИ)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама

	ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ	и група у историјском периоду савременог доба; – уочи елементе континуитета и дисконтинуитета српске државности; – изведе закључак о повезаности националне историје са регионалном и светском, на основу датих примера; – идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту; – препозна, на примерима из савремене историје, важност Поштовања људских права;– наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва; – пореди положај и начин живота припадника			Укупно 20
	СВЕТ, ЕВРОПА И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ХЛАДНОГ РАТА				Укупно 16
	СВЕТ, ЕВРОПА, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У САВРЕМЕНИМ ПРОЦЕСИМА				Укупно 9

		различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба; – илуструје примерима утицај научно-технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу; – образложи утицај различитих друштвено-економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере; – препозна како су културне интеракције, и сарадња различитих етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот; – наведе примере утицаја спортских и уметничких достигнућа на обликовање савременог			

		друштва; – идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликата; – објасни значење појмова геноцид и Холокауст; – изведе закључке о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ користећи изворе различитог порекла и сазнајне вредности; – изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника; – препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и			

		формулише став који се супротставља манипулацији; – критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама; – анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала; – осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ;			
				УКУПНО	68

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	ИСТОРИЈА			
Разред:	8. (ОСМИ)			
Циљ		Наставне теме		
Разумевање основних појмова историјског периода, препознавање и коришћење историјске карте		Основи проучавања прошлости		
		Српски народ у југословенској држави у периоду између два светскаи рата		
		Други светски рат		
Разумевање нових појмова и чињеница усвајање и примена стечених знања		Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата		
		Свет, Европа, српска држава и народ у савременим процесима		

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет:	ИСТОРИЈА				
Разред:	8. (ОСМИ)				
Циљ			Наставне теме		
Унапређење знања ученика и припрема за веће нивое знања, по већ приказаном интересовању ученика. Обнављање постојећих и усвајање нових знања, развијање вештина, креативности и међусобне сарадње сналажење на карти и оспособљавање за самосталан рад			Основи проучавања прошлости		
			Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду између два светска рата		
			Други светски рат		
			Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата		
			Свет, Европа, српска држава и народ у савременим процесима		
			УКУПНО		34

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	ГЕОГРАФИЈА				
Разред:	8. (ОСМИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.	1. ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ	– учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини; – анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује; – одреди географски положај Србије и доведе га у везу са историјско-географским развојем; – анализира карактеристике граница и пограничних крајева Србије;	-Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника - Усмено одговарање -Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију-Прегледање свезака -Писане провере -Ученици дају	На првим часовима наставник ће упознати ученике са географским положајем, границама и величином Србије. У обради садржаја о географском положају, требало би указати на то да се Србија налази у Европи, на Балканском полуострву, да на овом простору протиче река Дунав, да се налази на раскрсници путева...	4

	2. ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	– опише узроке и последице геотектонских процеса на територији Србије; – класификује облике рељефа на територији Србије и именује репрезентативне; – анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије; – класификује и описује својства водних објеката користећи карту Србије; – наводи начине коришћења вода Србије; – препознаје ефекте утицаја физичко-географских процеса на човека и адекватно реагује у случају природних непогода; – доведи у везу распрострањеност	самопроцену оцене -Групни рад(посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) -Рад у пару(посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Помоћу географске карте, ученици стичу знања о Републици Србији -Користећи уџбеник ученици могу да користе слике, табеле, графиконе везане за рељеф, климу, воде и вегетацију Србије - Помоћу уџбеника ученици стичу знање о Републици Србији -Наставник предавањем , преноси ученицима знање.	26

	3. ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	биљних и животињских врста и физичко- географске карактеристике простора; – објашњава популациону динамику становништва Србије: кретање броја становника, природни прираштај и миграције; – изводи закључке о утицају популационе динамике на структуре становништва у нашој земљи; – изводи закључке о важности предузимања мера популационе политике; – израђује и анализира графичке приказе структура становништва;		-Помоћу географске карте, ученици стичу знања о несељима и природним ресурсима наше земље -Користећи уџбеник ученици могу да користе слике, табеле, графиконе везане за становништво, насеља и привреду Србије - Помоћу уџбеника ученици стичу знање о друштвеним одликама Србије -Наставник предавањем ,преноси ученицима знање везано за друштвене одлике Србије	26

		– објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформацију насеља у нашој земљи; – уз помоћ карте Србије и других извора информација анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности у нашој земљи; – доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у нашој земљи; – препознаје ефекте производње и коришћења различитих извора енергије на квалитет животне средине;			

	4. ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ	– описује репрезентативне објекте природне и културне баштине и означава их на карти;– процењује важност очувања природне и културне баштине Србије;		– На овим часовима ученици се упознају са природном и културном баштином Србије. – Наставник предавањем ученицима ће објаснити историјске и географске факторе који су утицали на формирање локалитета природне и културне баштине Србије.	4
	5. ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА	– одређује географски положај завичаја на географској карти Србије и да описује његове основне природне и друштвене одлике; – наводи перспективе		-Помоћу географске карте, ученици стичу знања о нашем завичају -Користећи уџбеник ученици могу да се упознају са упутством како написати семинарски рад о нашем завичају	4

	6. СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ	развоја завичаја; – објасни који природни и друштвено--економски фактори утичу на развој завичаја. – објашњава утицај историјских и савремених миграција на размештај Срба у свету.		-Наставник предавањем , преноси ученицима знање везано за локалну средину. -Помоћу географске карте, ученици стичу знања о државама и местима у региону и дијаспори у којима живи становништво са ових простора -Помоћу уџбеника ученици стичу знање о дијаспори -Наставник предавањем , преноси ученицима знање везано за миграције и разлоге мигрирања нашег становништва	4
УКУПНО					68

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности
Предмет:	ГЕОГРАФИЈА		
Разред:	8. (ОСМИ)		
Циљ		Наставне теме	
Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.		1. ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ 2. ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ 3. ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ 4. ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ 5. ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА 6. СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ	
		УКУПНО	34

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	ГЕОГРАФИЈА			
Разред:	8. (ОСМИ)			
Циљ		Наставне теме		
Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.		1. ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ 2. ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ 3. ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ 4. ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ 5. ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА 6. СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ		
		УКУПНО		34

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	МАТЕМАТИКА				
Разред:	8. (ОСМИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.	Сличност - 16 Тачка, права и раван-12 Линеарне једначине и неједначине с једном непознатом -18 Призма - 14 Пирамида -16 Линеарна функција-12 Системи линеарних једначина с две непознате – 15 Ваљак, купа и лопта-16 Пројектни задатак- 5 Иницијални и завршни тест - 4 Писмени задаци - 8	- примени Талесову теорему у геометријским задацима и реалном контексту; - примени сличност троуглова у геометријским задацима и реалном контексту; - анализира односе тачака, правих и равни у простору и запише те односе математичким писмом; - представља цртежом односе геометријских објеката у равни и простору и користи их приликом решавања задатака; - уочи правоугли троугао у простору и примени Питагорину теорему у	Писмени, усмени	Прилоком планирања часа, исходе предвиђене програмом треба разложити на мање и на основу њих планирати активности за конкретан час При обради нових садржаја треба се ослањати на постојеће искуство и знање ученика, и настојати, где год је то могуће, да ученици самостално откривају математичке правилности и изводе закључке. На часовима треба комбиновати различите методе и облике рада, што доприноси већој рационализацији наставног процеса, подстиче интелектуалну активност ученика и наставу чини интересантнијом и ефикаснијом. Избор метода и облика рада зависи од наставних садржаја које треба реализовати на часу и предвиђених исхода Сличност – Користећи географске карте разних	Број часова по темама налази се у колони наставне теме

		геометријским задацима и реалном контексту; - реши линеарну једначину, неједначину и систем линеарних једначина - израчуна површину и запремину праве призме и четворостране пирамиде (основа правоугаоник), правилне тростране и шестостране пирамиде; - израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте; - примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама; - нацрта и анализира график линеарне функције; учествује у избору истраживачког пројекта и начина рада		размера (стоне, зидне ...) поновити размеру дужи. На примерима објаснити и појам самерљивих дужи (основица и средња линија троугла, растојање од тежишта до темена и тежишна дуж ...) и несамерљивих дужи (страница и дијагонала квадрата). Талесова теорема уводимо без доказа. Обрат Талесове теореме се може (али и не мора) доказати. Сличност фигура показати на разним примерима из свакодневног живота. За извођење тврђења о пропорционалности страница сличних троуглова (и обратне теореме), као и за формулацију ставова сличности искористити Талесову теорему. Примену сличности троуглова реализовати на реалним примерима. Тачка, права и раван – Обраду међусобних односа тачака, правих и равни у простору засновати на посматрању и анализи објеката у окружењу, користећи математичку терминологију и одговарајуће ознаке. Посебну пажњу треба посветити односима паралелно и нормално (између две праве, између праве и равни, односно између две равни). Обработити:	

				однос између праве и равни, угао између праве и равни, полиедар (увести као део простора ограничен многоугловима). Будући да развоју ових способности значајно доприноси вештина представљања просторних односа сликама у равни, неопходно је код ученика подстицати вештину цртања (слободном руком и геометријским прибором) просторних фигура. Линеарне једначине и неједначине с једном непознатом – Ученици треба да овладају техникама помоћу којих се неке једначине могу еквивалентним трансформацијама свести на једначину облика $ax = b$ Укључивати и примере једначина које се свODE на линеарне, а помоћу којих се обнављају и користе стечена знања о: – апсолутној вредности (само случај $ax + bx = c$), – формулама за квадрат бинома и разлику квадрата (случајеви када се квадратни чланови анулирају),. На сличан начин приступати и решавању линеарне неједначине уз истицање разлика (у случају множења негативним бројем мења се смисао неједнакости). Решења неједначина	

				приказивати на бројевној правој и у одговарајућем скуповном запису. Решавајући текстуалне проблеме, укључујући оне из сродних предмета, као и из реалног контекста. Призма и пирамида – Користити њихове моделе, мреже, скице и слике. Приликом решавања задатака инсистирати на што прецизнијем цртању скице геометријског тела, водећи рачуна о цртању видљивих ивица пуном линијом и невидљивих испрекиданом линијом. Извођење формуле за запремину призме везивати за прихваћену формулу за запремину квадра. Рачунати површине и запремине помоћу основних елемената и зависних елемената (бочне висине, полупречника описаног или уписаног круга, дијагонала ...). Приликом израде задатака треба полазити од општих формула (за призму: $P = 2B + M$ и $V = BH$, за пирамиду: $P = B + M$ и $V = \frac{1}{3}BH$) и анализирањем конкретног случаја решавати задатак. На часовима систематизације применити знања о површини и запремини призме и пирамиде и у ситуацијама из свакодневног живота.	

				Линеарна функција – Увести затим појам линеарне функције једне реалне променљиве ($y = kx + n$), не помињући општи појам функције. Показати да је график те функције права. Увести појмове: нула функције, знак функције, растућа и опадајућа функција и објаснити како се они илуструју на графику и како зависе од вредности коефицијената k и n. Ученици треба у потпуности да овладају поступком цртања графика линеарне функције и његовог анализирања, тј. „читања“ својстава те функције када јој је график задат. Обрадити својства линеарне функције када је она задата имплицитном релацијом $ax + by = c$ Системи линеарних једначина с две непознате – Ученици треба да се упознају са линеарном једначином с две непознате облика $ax + by = c$, да разумеју да је график ове једначине (када је бар један од бројева a или b различит од нуле) права и да умеју да нацртају тај график. Уводи се и појам система две линеарне једначине с две непознате, као и појам решења система као уређеног пара бројева. Системе линеарних једначина решавати методама замене и супротних коефицијената.	

				Решавајући разне проблеме из геометрије, физике, хемије и свакодневног живота, ученици увиђају потребу за састављањем одговарајућих система линеарних једначина, при чему утврђују научене формалне поступке, сагледавају потребу за њиховом применом и умеју да образложе добијено решење. Ваљак, купа и лопта – Важно је истаћи да су ваљак, купа и лопта ротациона тела. Као и код призме и пирамиде, ради бољег уочавања елемената и осних пресека ваљка и купе, као и пресека лопте (сфере) и равни, користити моделе тела. Оспособити ученике за цртање мреже ваљка и купе, израду њихових модела као и што прецизнијих скица приликом решавања задатака. На часовима систематизације применити знања о површини и запремини ваљка, купе и лопте у ситуацијама из свакодневног живота. Пројектни задатак – Програмом је планиран и један пројектни задатак, по избору наставника и ученика.		
					УКУПНО	136

<u>Допунска настава</u>		Додатна настава	Ваннаставне активности
Предмет:	МАТЕМАТИКА		
Разред:	8. (ОСМИ)		
Циљ		Наставне теме	
Циљ допунске наставе је да помогне у савлађивању градива ученицима који у редовној настави не постижу задовољавајуће резултате.		Сличност Тачка, права и раван Линеарне једначине и неједначине с једном непознатом Призма Пирамида Линеарна функција Системи линеарних једначина с две непознате Ваљак, купа и лопта	
		УКУПНО	34

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	МАТЕМАТИКА			
Разред:	8. (ОСМИ)			
Циљ			Наставне теме	
Циљ додатне наставе је да пружи ученицима прилику да усаврше своја знања, проширивање стеченог знања, као и осамостаљивање ученика при учењу.			Дељивост	
			Сличност	
			Линеарне једначине и примене	
			Одабрани логичко - комбинаторни задаци	
			Линеарна функција	
			Призма	
			Пирамида	
			Системи линеарних једначина с две непознате	
			Разломци на математичким такмичењима	
			Неједнакости	
			УКУПНО	34

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности		
Предмет/назив активности:						
Разред:		8. (ОСМИ)				
Циљ			Наставне теме			
Циљ ваннаставних активности је да код ученика подстичу радозналост и мотивишу ученике да проширују своја интересовања и открију своје потенцијале, који могу бити од великог значаја за даље школовање. Имају веома важну улогу у ширењу културе и стицању функционалног знања.			Сличност Тачка, права и раван Линеарне једначине и неједначине с једном непознатом Призма Пирамида Линеарна функција Системи линеарних једначина с две непознате Ваљак, купа и лопта			
					УКУПНО	34

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности		
Предмет:	БИОЛОГИЈА					
Разред:	8. (ОСМИ)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, разуме значај биолошке разноврсности и потребу за одрживим развојем и развије одговоран однос према себи и природи.		1.Јединство грађе и функције као основа живота	– одреди однос између гена и хромозома и основну улогу генетичког материјала у ћелији; – шематски прикаже наслеђивање пола и других особина према првом Менделовом правилу;	Усмено испитивање Тест Писмена вежба	Кроз примере употребом техничких помагала(употреба микроскопа)ученик се подстиче да сам уочи разлике у грађи биљних и животињских ћелија .Тиме и разуме улогу ћелије као градивне јединице свих живих бића.	26
		2.Човек и здравље	– да разуме улогу генетичког материјала у ћелији - да одреди положај организма на дрвету живота на основу њихове грађе - користи микроскоп за проучавање грађе гљива, биљних и животињских ткива		Предочавањем значаја о очувању здравља и указивањем на значај вакцинација , ученик схвата и може да наведе бројне примере где је примена вакцине спречила ширење одређене болести.Поред тога ученик се оспособљава да сам пружи помоћ при лакшим повредама.	9

	3.Порекло и разноврсност живог света	– разврста организме према задатим критеријумимаприменом дихотомих кључева; – повеже принципе систематике са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста – фосила; – идентификује основне односе у биоценози на задатим примерима; – идентификује основне односе у биоценози на задатим примерима; – илуструје примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције; – повеже утицај абиотичких чинилаца у		Кроз примере које наставник наводи ученик самоиницијативно прихвата и разуме значај биодиверзитета .Примењује своја стечена знања и ради на очувању угрожених врста	7
	4.Наслеђивање и еволуција			Уз помоћ наставника, а на основу претходно стечених знања , ученик се подстиче да самостално усваја нову количину информација , како би разумео еволуцију , као процес који се стално одвија , као и наслеђивање (преношење особина на потомке).	7
	5.Живот у екосистему			Уз помоћ наставника ученике подстиче да самоиницијативно надограђује своја знања и разуме еколошке односе у природи.Увиђа значај еколошких фактора на еколошку форму сваког живог бића	19

		одређеној животној области – биому са животним формама које га насељавају; – анализира разлику између сличности			
				УКУПНО	68

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	БИОЛОГИЈА			
Разред:	8. (ОСМИ)			
Циљ			Наставне теме	
-Да ученик разуме значај гена и њихову улогу упреношењу особина -Схвата процес еволуције као стално усложњавање грађе организама -Да самостално упоређује различитости у грађи организама -Самостално користи микроскоп при проучавању грађе ћелије , као и уочавање разлика између биљних и животињских ћелија -Да ученик схвати значај систематике и сам разврстава организме на основу њихове грађе -Схвата значај биодивирзитете и сам ради на очувању истог - Ученик разуме утицај животних услова на жива бића -Сам анализира повезаност еколошке форме неког живог бића и утицаја средине, наводећи примере -Разуме значај вакцина у очувању људског здравља -Оспособљен је да примени поступке збрињавања другог лица прилчиком лакших повреда			.Јединство грађе и функције као основа живота	
			Човек и здравље	
			Порекло и разноврсност живог света	
			Наслеђивање и еволуција	
			Живот у екосистему	
			УКУПНО	34

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	БИОЛОГИЈА			
Разред:	8. (ОСМИ)			
Циљ			Наставне теме	
-Ученик сам кроз примере илуструје значај гена у остваривању одређених особина -Разуме и на примерима (еволутивна стабла човека)објашњава процес еволуције -Самостално прикупља, анализира грађу неког организма и одређује његов положај на дрвету живота - Користећи микроскоп препознаје и уочава разлике између биљних и животињских ткива -Разуме значај биодиверзитета, схвата да свет почива на разноликости, што свет чини богатијим -Кроз примере наводи повезаност животних услова и живих бића -Схвата значај еколошких фактора на еколошку форму датог бића -Сам предочава значај вакцина у очувању људског здравља -Примењује одређене поступке приликом лакших повреда			Јединство грађе и функције као основа живота	
			Човек и здравље	
			Порекло и разноврсност живог света	
			Наслеђивање и еволуција	
			Живот у екосистему	
			УКУПНО	34

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет/назив активности:					
Разред:		8. (ОСМИ)			
Циљ			Наставне теме		
-Ученик сам кроз примере илуструје значај гена у остваривању одређених особина -Самостално прикупља, анализира грађу неког организма и одређује његов положај на дрвету живота - Користећи микроскоп препознаје и уочава разлике између биљних и животињских ткива -Разуме значај биодиверзитета, схвата да свет почива на разноликости, што свет чини богатијим -Кроз примере наводи повезаност животних услова и живих бића -Сам предочава значај вакцина у очувању људског здравља -Примењује одређене поступке приликом санирања повреда			Јединство грађе и функције као основа живота		
			Човек и здравље		
			Порекло и разноврсност живог света		
			Наслеђивање и еволуција		
			Живот у екосистему		
				УКУПНО	34

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности		
Предмет:	ХЕМИЈА					
Разред:	8. (ОСМИ)					
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	
Циљ наставе хемије јесте да сви ученици стекну основна знања о хемијским појавама у природи и законима по којима се оне одигравају, да схвате материјалност света и његову узрочно-последичну повезаност; развијање функционалне хемијске писмености и научног погледа на свет; развијање способности и умења да се знања стекну, примењују и даље развијају; развијање способности за извођење једноставнијих хемијских истраживања и решавање теоријских и експерименталних проблема; оспособљавање ученика за тражење и коришћење информација у различитим изворима; развијање свести о важности одговорног односа према животној средини, одговарајућег и рационалног коришћења и одлагања	МЕТАЛИ,ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ	- зна о заступљености метала у природи,у елементарном виду и у једињењима - разуме основна физичка својства метала - повезује структуру атома метала са њиховим својствима и положајем у Периодном систему - разликује својства хемијски изразитих метала од технички важних метала - зна својства метала која одређују њихову практичну примену - зна да метали у реакцији са кисеоником граде оксиде метала - саставља формуле оксида метала применом знања о валенци метала - ученик зна да изведе експеримент, зна да га предстви табеларно и графички	домаћи задаци тестови са вишеструким избором дневник ученика продукти ученикових активности	Демонстрациони огледи, Објективни тестови са допуњавањем кратких одговора белешке задовољство ученика на часу лаборароријске вежбе пројектни задаци, различите презентације на рачунару.	10	
			- разликује својства неорганских и органских супстанци и објашњава разлику	Проблемски задаци,	лаборароријске вежбе	

супстанци у свакодневном животу; развијање логичког, апстрактног и критичког мишљења; подстицање радозналости, креативности и развијање свести о сопственим знањима и способностима.	НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ	на основу њихових структура - зна о заступљености неметала у природи у елементарном виду и у једињењима - разуме основна физичка и хемијска својства важнијих представника неметала (водоника, кисеоника, сумпора, азота и угљеника) - повезује структуру атома неметала са њиховим својствима и положајем у Периодном систему елемената - зна која својства неметала одређују њихову практичну примену - зна да неметали реагују са кисеоником и граде оксиде	Посматра Закључује Дебате, експерименти		10
	СОЛИ	- усвоји знања о појму соли - саставља формуле соли на основу валенце метала и валенце киселинског остатка - саставља формуле соли на основу назива соли и обрнуто - зна да соли могу настати у хемијским реакцијама: киселине и базе, метала и киселине, киселог оксида и базе - уочава међусобну повезаност оксида, киселина, хидроксида и соли - предвиђа производе реакција у којима учествују хемијски елементи и једињења која су представници одређених класа неорганских једињења - зна о примени важних соли	Посматрање Праћење ангажовања ученика Продукти ученикових активности Белешке Домаћи задаци Семинарски рад Истраживачки пројекти	Демонстрациони огледи задовољство ученика на часу лабораторијске вежбе пројектни задаци, различите презентације на рачунару.	8

			Дискусија на часу Симулације		
	ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА	- зна да су једињења угљеника ,изузев оксида,угљене киселине и њених соли(карбоната и хидрогенкарбоната)органска једињења - зна да су угљеникови атоми у молекулима органских једињења четворовалентни - разуме да се угљеникови атоми могу међусобно повезивати у отворене и затворене низове (прстенове),да веза између атома угљеника може бити једнострука,двострука и трострука ,те да је то узрок многобројности органских једињења - разуме физичка и хемијска својства угљоводоника	Решавање проблема, дискусије на часу домаћи задаци	Лабораторијске вежбе Објективни тестови са допуњавањем кратких одговора продукти ученикових активности белешке задовољство ученика на часу лабораторијске вежбе пројектни задаци, различите презентације на рачунару.	2
	УГЉОВОДОНИЦИ	- разуме структурну изомерију - зна физичка својства угљоводоника(растворљивост,агрегатно стање на собној температури) - зна да угљоводоници подлежу реакцији сагоревања у којој се ослобађа топлота	посматрање праћење ангажовања ученика	Демонстрациони огледи	12

			објективни тестови са допуњавањем кратких одговора домаћи задаци		
	ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ	- зна функционалну групу алкохола и како се алкохоли именују - разуме како хидроксилна група одређује физичка и хемијска својства алкохола - разуме основна физичка и хемијска својства алкохола - зна о практичној примени алкохола (метанола, етанола, гликола, глицерола) - зна о штетном дејству етанола на људски организам и о токсичности метанол алкохола кетони	семинарски рад праћење ангажовања ученика производи ученикових активности белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци Задаци спаривање појмова презентације	Тестови са допуњавањем кратких одговора производи ученикових активности белешке задовољство ученика на часу лабораторијске вежбе пројектни задаци, различите презентације на рачунару.	8

	БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА	Зна физичка и хемијска својства масти и уља, угљених хидрата, витамина и протеина - зна о практичној примени угљених хидрата , протеина и витамина - зна да наведе заступљеност у природи и улоге масти и уља, угљених хидрата, протеина и витамина у живим организмима и доведе их у везу са здрављем и правилном исхраном људи;	Истраживачки пројекти праћење ангажовања ученика задци вишеструког избора белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци	Објективни тестови са допуњавањем кратких одговора продукти ученикових активности белешке задовољство ученика на часу лабораторијске вежбе пројектни задаци, различите презентације на рачунару.	12
	ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗЕЛЕНА ХЕМИЈА	- рукује супстанцама и комерцијалним производима у складу с ознакама опасности, упозорења и обавештења на амбалажи, придржава се правила о начину чувања производа и одлагању отпада - наведе загађујуће супстанце ваздуха, воде и земљишта и опише њихов утицај на животну средину - критички процени последице људских активности које доводе до загађивања воде, земљишта и ваздуха - објасни значај планирања и решавања проблема заштите	Истраживачки радови праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности белешке задовољство ученика на часу	Тестови са допуњавањем кратких одговора лабораторијске вежбе пројектни задаци, различите презентације на рачунару.	6
УКУПНО					68

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	ХЕМИЈА			
Разред:	8. (ОСМИ)			
Циљ		Наставне теме		
Допунска настава организује се за ученике који имају тешкоћа при савладавању наставног градива, као и за ученике који су дуже време били одсутни с наставе. Програм допунске наставе садржи исте наставне теме и садржаје као програм редовне наставе.		1. МЕТАЛИ,ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ 2. НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ 3. СОЛИ 4.ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА 5. УГЉОВОДОНИЦИ 6.ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ 7.БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА 8. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ		
			УКУПНО	34

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	ХЕМИЈА			
Разред:	8. (ОСМИ)			
Циљ			Наставне теме	
Програм допунске наставе обухвата проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе хемије. Ученици могу да раде на часовима додатне наставе пројектне задатке. Неки од њих предвиђени су за експериментални, а неки за теоријски рад ученика.. Поред ових пројектних задатака ученици могу да раде и пројектне задатке који су предвиђени за рад у оквиру слободних активности, да се на часовима додатне наставе припремају за такмичење из хемије, да планирају и сами изводе огледе, претражују литературу и интернет ради прикупљања информација и слично.			1. МЕТАЛИ,ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ	
			2. НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ	
			3. СОЛИ	
			4. ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА	
			5. УГЉОВОДОНИЦИ	
			6. ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ	
			7. БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА	
			8. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	
			УКУПНО	34

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет/назив активности:					
Разред:		8. (ОСМИ)			
Циљ			Наставне теме		
Током ваннаставних активности ученици могу самостално да израђују и презентују пројекте, израђују наставна средства, самостално изводе експерименте, учествују у квизовима знања. Наставници хемије и сродних предмета могу да одрже предавање или презентацију и на тај начин обраде неку занимљиву тему која није предвиђена за часове редовне наставе. У оквиру слободних активности може се организовати посета фабрикама, лабораторијама и музејима, где ће се ученици упознати с процесом производње неких производа, прерадом сировина, радом у хемијској лабораторији, са историјатом развоја хемије, видети поставке минерала и слично.			1. МЕТАЛИ,ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ 2. НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ 3. СОЛИ 4. ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА 5. УГЉОВОДОНИЦИ 6. ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ 7. БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА 8. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ		
			УКУПНО 34		

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА				
Разред:	8. (ОСМИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и	ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	– процени значај електротехнике, рачунарства и мехатронике у животном и радном окружењу; – анализира опасности од неправилног коришћења електричних апарата и уређаја и познаје поступке пружања прве помоћи; – образложи важност енергетске ефикасности електричних уређаја у домаћинству; – повеже професије	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност,	У области <i>Животно и радно окружење</i> обрађују се садржаји првенствено везани за електротехнику, рачунарство и мехатронику. Уз помоћ различитих медија потребно је, у најкраћим цртама, приказати развој ових грана технике као и њихову међусобну повезаност. Путем примера навести ученике да анализирају утицај развоја наведених области на савремен начин живота. Указати на доприносе српских научника у развоју електротехнике и телекомуникација. Правилну употребу електричних апарата и уређаја у домаћинству треба представити ученицима што је могуће више на практичним примерима користећи доступна наставна средства и мултимедије, са посебним акцентом на уштеду енергије. Објаснити разреде енергетске ефикасности електричних уређаја на основу којих ученик може извршити поређење електричних уређаја према ефикасности. Навести значај примене енергетски ефикасних уређаја са аспекта екологије и економије. Посебно анализирати могуће опасности које се могу десити приликом коришћења електричних апарата и уређаја и евентуалне последице у случају	6

иницијативно.	САОБРАЋАЈ	(занимања) у области електротехнике и мехатронике са сопственим интересовањима; – упореди карактеристике електричних и хибридных саобраћајних средстава са конвенционалним; – разуме значај електричних и електронских уређаја у саобраћајним средствима; – користи доступне телекомуникационе уређаје и сервисе; – класификује компоненте ИКТ уређаја према намени; – процени значај управљања процесима и уређајима помоћу ИКТ; – црта електричне шеме правилно користећи симболе; – користи софтвере	креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате	непридржавања упутстава за њихово коришћење. Навести поступке деловања приликом струјног удара. За избор наставка школовања и будућег занимања потребно је навести ученицима значај занимања из области електротехнике са примерима из свог животног окружења. Преглед карактеристика класичних саобраћајних средстава треба заокружити електронским подсистемима, као и конструкцијама и функцијама средстава на електрични погон и хибридных возила. Препоручује се да ученици самостално, путем доступних извора знања, истраже предности и недостатке возила на електрични и хибридни погон и упореде их са конвенционалним возилима. У ову сврху могуће је користити различите наставне методе (методу пројектне наставе, проблемску, истраживачки рад). Путем мултимедија приказати електрични и електронски систем код саобраћајних средстава (путничка возила, мопеди). Елементе система (уређаје за производњу и акумулацију електричне енергије, електропокретач, уређај за паљење радне смеше, уређаје за сигнализацију) повезати са претходним знањем ученика о погонским машинама (моторима). Посебно обратити пажњу на намену електронских уређаја (електронско убризгавање, сензори за кретање..) Осврнути се и на потребу исправности ових уређаја за безбедно учествовање у саобраћају. Преношење података на даљину чини посебан сегмент саобраћаја. Потребно је ученицима приближити телекомуникациону технологију и указати на убрзани развој телекомуникационих система и њихов утицај на живот. У овом сегменту обрадити пренос информација путем аудиовизуелних средстава (радио и телевизија), мобилне телефоније, GPS система, рачунарских и	6

	ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	за симулацију рада електричних кола; – састави електромеханички модел и управља њиме помоћу интерфејса; – објасни систем производње, трансформације и преноса електричне енергије; – анализира значај коришћења обновљивих извора електричне енергије; – разликује елементе кућне електричне инсталације; – повеже електрично и/или електронско коло према задатој шеми; – користи мултиметар; – анализира карактеристике електричних машина и повезује их са њиховом употребом; – класификује	напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.	бежичних мрежа. Према могућностима и опреми, у овом делу искористити доступне уређаје (мобилне телефоне, таблете, рачунаре) и практично остварити међусобну комуникацију путем њих, користећи интернет сервисе (електронску пошту, видео конференције, кратке поруке) или мобилне апликације (Viber, WhatsApp). Упознати ученике са основним симболима и ознакама које се користе у електричним шемама и оспособити их за њихово цртање. Приликом реализације ове активности користити једноставне шеме. Демонстрирати рад са софтвером за симулацију рада електричних кола примереним узрасту и предзнањима ученика. Креирати вежбу у оквиру које ученици цртају електричну шему и користе рачунарску симулацију за приказ њеног функционисања. Уколико материјално-техничке могућности дозвољавају, ученици потом састављају електричну шему на радном столу и демонстрирају њен рад. Можете користити аналогне и дигиталне компоненте. Осмислити вежбе у којима ће ученици саставити и управљати електромеханичким моделима користећи ИКТ и интерфејс. Сложеност модела прилагодити условима и опреми са којом школа располаже. Комбиновати знања и вештине из програмирања која ученици поседују са појашњењем функција и начина рада појединих елемената модела. Уколико ученици раде са различитим моделима предвидети време за представљање појединачних решења у одељењу. У најкраћим цртама упознати ученике са могућностима управљања процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ-а (Internet of Things – интернет ствари).	18

	РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	електронске компоненте на основу намене; – аргументује значај рециклаже електронских компоненти; – самостално/тимск и истражује и осмишљава пројекат; – креира документацију, развије и представи бизнис план производа; – састави производ према осмишљеном решењу; – састави и управља једноставним школским роботом или мехатроничким моделом; – представи решење готовог производа/модела; – процењује свој рад и рад других и предлаже унапређење реализованог пројекта.	Оспособити ученике да правилно читају и тумаче карактеристике компоненти ИКТ уређаја. Демонстрирати њихов изглед и рад у складу са условима у школи. Осмислити активности у којима ученици самостално или групно учествују са циљем истраживања карактеристика нпр. рачунарских компоненти потребних за реализацију одређеног захтева/посла (играње одређене игре, рад са одређеним софтвером и сл.). У оквиру ове активности предвидети коришћење интернета и креирање/обликовање спецификације опреме од стране ученика поштујући основе пословне комуникације и е-кореспонденције. На почетку изучавања ове области упознати ученике, на информативном нивоу, са електроенергетским системом наше земље. Шта га чини, које су потребе за електричном енергијом, а који потенцијали за производњу којима располажемо. Производњу, трансформацију и пренос електричне енергије објаснити уз помоћ мултимедије. У најкраћим цртама објаснити хидроелектране, термоелектране и нуклеарне електране, значај трансформисања електричне енергије у трансформаторским станицама, као и пренос електричне енергије далеководима и нисконапонском електричном мрежом, од произвођача до потрошача. Садржаје у овој области, који су директно везани за живот и дело нашег научника Николе Тесле, увек посебно истаћи и нагласити. Када је у питању производња електричне енергије, део садржаја посветити обновљивим изворима електричне енергије. Ту се пре свега мисли на: соларне електране, ветроелектране (аероелектране), геотермалне електране,	20

				електране на биомасу, мини хидроелектране и постројења за сагоревање комуналног отпада. Ове садржаје реализовати уз помоћ одговарајуће мултимедије. Са ученицима анализирати значај и предности производње и коришћења обновљивих извора електричне енергија са аспекта заштите животне средине. Уз помоћ узорака електроинсталационог материјала, као очигледног наставног средства, или цртежа и мултимедије, објаснити ученицима својства и примену електроинсталационог материјала (проводници, изолатори, инсталационе цеви и кутије, сијалична грла и сијалице, прекидачи, утичнице, утикачи, осигурачи, електрично бројило, уклопни сат). Уз помоћ одговарајућих шема и узорака склопљених струјних кола, објаснити ученицима, основна струјна кола кућне електричне инсталације (струјно коло прикључнице са уземљењем, сијалице са једнополним, серијским и наизменичним прекидачем). Тражити од ученика да у свесци нацртају шеме поменутих струјних кола. Објаснити ученицима упрошћену шему и главне карактеристике трофазне електричне инсталације. При објашњавању користити електричну шему трофазне струје приказану на основи једног мањег стана. Упознавање електроинсталационог материјала и прибора најефикасније се може остварити применом у различитим конструкцијама струјних кола. На основу стечених теоријских знања ученици, уз помоћ наставника, практично састављају струјна кола кућне електричне инсталације (струјно коло сијалице са једнополним, серијским и наизменичним прекидачем...). Спајање елемената струјних кола вршити уз помоћ пинова на монтажним испитним плочама или	

				лемљењем. Уколико се определите за лемљење, ученицима демонстрирати правилну и безбедну употребу електричне лемилице. Водити рачуна да се симулација струјних кола ради само са напонима до 24 V. Искористити практичан рад ученика за демонстрацију рада универзалним мерним инструментом (мултиметром). При практичном раду ученици треба да користе мултиметар за мерење електричних величина. У овом делу области може се са ученицима урадити симулација струјних кола уз помоћ бесплатних рачунарских програма намењених за ту сврху. У најкраћим цртама упознати ученике са електричним машинама једносмерне и наизменичне струје, врстама и главним деловима. Излагање поткрепити моделима електромотора. Упознавање ученика са електротехничким апаратима и уређајима у домаћинству урадити уз помоћ мултимедије, слика или модела (пресека појединих кућних апарата и уређаја). Објаснити главне делове, принцип рада и начин одржавања најкоришћенијих електротермичких (решо, штедњак, пегла, грејалице, бојлер ...), електромеханички (усисивач, миксер, соковник, фрижидер, замрзивач, клима уређај ...) и комбинованих апарата и уређаја (фен за косу, ТА пећ, машина за прање веша, машина за прање судова ...). Овај део наставне области се може искористити за израду мултимедијалне презентације, тако што ће сваки ученик на истој приказати и презентовати по један уређај у домаћинству. У оквиру електронике, кроз примере практичне примене, упознати ученике са основама на којима се заснива рад дигиталне технологије. Уз практични приказ, упознати ученике са основним електронским елементима (отпорници, кондензатори, завојнице, диоде,	18

**КОНСТРУКТОРСКО
МОДЕЛОВАЊЕ**

				транзистори, интегрисана кола ...). Најавити коришћење електронских елемената у оквиру практичног рада у следећој области Конструкторско моделовање. На крају ове области упознати ученике са могућношћу и значајем рециклаже електронских компоненти са еколошког и економског аспекта. Ову област реализовати у тесној корелацији са наставним садржајима физике, посебно са аспекта закона електротехнике на којима су засновани разни уређаји на електротермичком, електромеханичком дејству електричне струје. Ова област је сложенија јер се у њој по вертикали повезују садржаји како претходних разреда тако и осмог разреда. У овом делу програма ученици кроз практичан рад примењују претходно стечена знања и вештине кроз моделовање електричних машина и уређаја. То је неопходно пошто се та знања и вештине појављују и у реализацији делова пројекта. У овом разреду треба заокружити целину о обновљивим изворима енергије. С обзиром да је у претходним разредима било речи о механичким и топлотним претварачима енергије у осмом разреду тежиште је на електричној енергији. Моделе који користе обновљиве изворе енергије ученици могу моделовати на различите начине. Један од начина је извођење огледа са електропанелима. У ту сврху довољно је радити на мањој плочи електропанела и помоћу мултиметара (унимера) мерити промене у зависности од количине светла. У оквиру пројекта могуће је израдити модел ветрогенератора. Са интрефејсом ученици су се упознали на нивоу „црне кутије“ (black box). Практично приказати како функционише интерфејс да би, у каснијој фази, могли применити стечена знања на неком пројекту. Ученике треба упознати са основним деловима интрфејса:	

				напајање, улази и излази. На исти начин упознати основне делове робота и саставити једноставан школски робот који би био управљан вештачком интелигенцијом. С обзиром да је програм модуларног типа оставља се могућност да ученици изразе своје личне афинитете, способности, интересовања како би се определили за неке од понуђених могућности: израда модела електричних машина и уређаја, аутоматских система, робота, електронских склопова и модела који користе обновљиве изворе енергије. Садржаје треба реализовати кроз ученичке пројекте, од графичког представљања замисли, преко планирања, извршавања радних операција, маркетинга до процене и вредновања. Наставити са алгоритамским приступом у конструкторском моделовању посебно у приступу развоја техничког стваралаштва – од идеје до реализације. Потребно је да ученици користе податке из различитих извора, самостално проналазе информације о условима, потребама и начину реализације производа/модела користећи ИКТ, израђују производ/модел, поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду. У пројект се може укључити и више ученика (тимски рад) уколико је рад сложенији, односно ако се ученици за такав вид сарадње одлуче. Када је пројекат реализован, ученици представљају резултате до којих су дошли. При томе треба омогућити да се самопроценом сопственог рада и рада других на основу постављених критеријума развије размена ставова и мишљења. Да би унапредили процес рада на пројекту, треба подстицати употребу електронске	

				кореспонденције. Исто тако треба реализовати активности које се односе на одређивање оквирне цене трошкова и вредност израђеног модела приликом представљања производа/модела.	
УКУПНО					68

Обавезна настава		Изборни програм			Слободне наставне активности
Предмет:	ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО				
Разред:	8. (ОСМИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Учење Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.	ИКТ ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ(Вештачка интелигенције) РАЧУНАРСТВО ПРОЈЕКТНИ ЗАДАЦИ	– унесе и мења податке у табели;	– унесе и мења податке у табели;	Програмске садржаје треба остварити првенствено кроз вежбе и практичан рад на рачунару,индивидуални или групни. Приликом обраде предвиђених саджаја ослањамо се на постојеће искуство и знање ученика. Приликом планирања часа предвиђене програме теба разложити на мање који одговарају активностима планираним за конкретан час.	10
		– разликује типове података у ћелијама табеле;	– разликује типове података у ћелијама табеле;		4
		– сортира и филтрира податке по задатом критеријуму;	– сортира и филтрира податке по задатом критеријуму;		12
		– Упознаје појам и примену вештачке интелигенције;	– користи формуле за израчунавање статистика;		8
		– користи формуле за израчунавање статистика;	– представи визуелно податке на одговарајући начин;		
		– представи визуелно податке на одговарајући начин;	– примени основне функције форматирања табеле, сачува		

		– примени основне функције форматирања табеле, сачува је у пдф формату и одштампа; – приступи дељеном документу, коментарише и врши измене унутар дељеног документа; – разуме на које све начине делимо личне податке приликом коришћења интернета; – разуме потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета, поготову личних података деце; – разуме везу између ризика на интернету и кршења права; – објасни појам „отворени подаци”;	- је у пдф формату и одштампа; – приступи дељеном документу, коментарише и врши измене унутар дељеног документа; – разуме на које све начине делимо личне податке приликом коришћења интернета; – разуме потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета, поготову личних података деце; – разуме везу између ризика на интернету и кршења права; – објасни појам „отворени подаци”; – успостави везу између отварања података и стварања		

		– успостави везу између отварања података и стварања услова за развој иновација и привредних грана за које су доступни отворени подаци; – унесе серију (низ) података; – изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте, ...); – графички представи низове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма); – унесе табеларне податке или их прочита из локалних датотека и сними их; – изврши основне	услова за развој иновација и привредних грана за које су доступни отворени подаци; – унесе серију (низ) података; – изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте, ...); – графички представи низове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма); – унесе табеларне податке или их прочита из локалних датотека и сними их; – изврши основне анализе и обраде табеларних података (по врстама и по		

		анализе и обраде табеларних података (по врстама и по колонама, сортирање, филтрирање, ...); – изврши анализе које укључују статистике по групама; – сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; – сараднички осмисли и спроведе фазе пројектног задатка; – самовреднује своју улогу у оквиру пројектног задатка/тима; – креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка;	колонама, сортирање, филтрирање.); – изврши анализе које укључују статистике по групама; – сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; – сараднички осмисли и спроведе фазе пројектног задатка; – самовреднује своју улогу у оквиру пројектног задатка/тима; – креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка; – поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз		

		– поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.	– помоћ наставника; – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.		
				УКУПНО	34

Обавезна настава		Изборни програм	Слободне наставне активности		
Предмет:	Физичко и здравствено васпитање				
Разред:	ОСМИ				
Циљ предмета:	је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања изобласти физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.				
Наставне теме/области	Исходи		Начин и поступци остваривања програма	Праћење и евалуација	Број часова по темама
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ - 6	– одабере и примени комплексе простих и општеприпремних вежби одговарајућег обима и интензитета у вежбању; – користи научене вежбе у спорту, рекреацији и другим ситуацијама; – упоређује и анализира сопствене резултате са тестирања са референтним вредностима;		Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој покретљивости. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације. Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности	Посматрање ангажованости,активности и креативности ученика и провера по унапред утврђеном критеријуму за тестове	Број часова по темама налази се у колони наставне теме
			Истрајно трчање Спринтерско трчање.	Посматрање	

Атлетика- 24 Спортска гимнастика - 16 Тимске и спортске игре- 46	- примени усвојене технике кретања у игри, спорту и другим различитим ситуацијама; - примени атлетске дисциплине у складу са правилима; - развија своје физичке способности применом вежбања из атлетике; - одржава равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела; - примени вежбања из гимнастике за развој физичких способности; - изведе елементе усвојених тимских и спортских игара; - примени основна правила тимских и спортских игара; - користи усвојене елементе технике у спортским играма; - примени основне тактичке елементе; - учествује на унутар одељенским	Штафетно трчање Скок удаљ. Бацања кугле. Вежбе и комбинације вежби карактеристичних за поједине справе Тло - партер Прескок Греда Мали фудбал: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила Кошарка: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила. Одбојка: Елементи технике и тактике.	ангажованости,активности и креативности ученика и провера по унапред утврђеном критеријуму за тестове Посматрање ангажованости,активности и креативности ученика и провера по унапред утврђеном критеријуму за тестове Посматрање ангажованости,активности и креативности ученика и провера по унапред утврђеном критеријуму за	

Физичко вежбање и спорт у оквиру свих наставних јединица	такмичењима; - примени мере безбедности у вежбању у школи и ван ње; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; - примени и поштује правила игара у складу са етичким нормама; - примерено се понаша као учесник или посматрач на такмичењима; - решава конфликте на друштвеноприхватљив начин;	Игра уз примену правила. Подела моторичких способности. Функција срчано-дисајног система.Основна правила и тактика спортских игара.Понашање на такмичењима и спортским манифестацијама.Чување и одржавање простора, справа и реквизита који се користе у вежбању.Превенција насиља у физичком васпитању и спорту.Решавање спорних ситуација.	тестове Посматрање ангажованости,активности и креативности ученика и провера по унапред утврђеном критеријуму за тестове	
Здравствено васпитање- 10	- подстиче породицу на редовно вежбање; - повеже врсте вежби, игара и спорта са	Утицај различитих вежбања на кардио-респираторни систем, скелетно-мишићни и организам уопште. Здравствено-хигијенске мере пре и после вежбања. Значај правилне исхране. Енергетски напици и њихова штетност.		

	њиховим утицајем на здравље; - планира дневни ритам рада, исхране и одмора у складу са својим потребама; - разликује здраве од нездравих облика исхране - правилно користи додатке исхрани; - примењује здравствено-хигијенске мере у вежбању; - правилно реагује и пружи основну прву помоћ приликом повреда; - чува животну средину током вежбања; анализира штетне последице конзумирања дувана, алкохола, штетних енергетских напитака и психоактивних супстанци	Прва помоћ након површинских повреда, уганућа у прелома. Значај вежбања у природи. Чување околине при вежбању. Последице конзумирања дувана и алкохола и психоактивних супстанци Правилно конзумирање додатака исхрани. Мере заштите репродуктивног здравља у процесу вежбања	Посматрање ангажованости, активности и креативности ученика и провера по унапред утврђеном критеријуму за тестове	
УКУПНО: 102				

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности		
Предмет:	ФИЗИКА					
Разред:	8. (ОСМИ)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе физике јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да израде и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да упознају природне појаве и основне законе природе, да стекну основну научну писменост, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, да оформе основу научног метода и да се усмере према примени физичких		1. Осцилације и таласи	- повезује физичке величине које описују осцилације и таласе - описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука - демонстрира и објасни осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жица и ваздушних стубова - примењује превентивне мере заштите од буке решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке	Испитивање и тестови	-обрада -утврђивање, обнављање, систематизација, рачунске вежбе -лабораторијске вежбе	11
		2. Светлосне појаве	- анализира примере одбијања и преламања светлости, тоталне рефлексије (огледала и сочива)	Испитивање, тестови и вежбе		11

закона у свакодневном животу и раду.	3. Електрично поље	- користи лупу и микроскоп - демонстрира и објасни појаву сенке - демонстрира и објасни функционисање ока и корекцију вида - примењује превентивне заштите од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу - решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке			11
	4. Електрична струја	- прикаже и опише електрично поље - израчуна силу којом поље делује на наелектрисање - повеже електрични напон и јачину електричног поља - решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке	Испитивање, тестови, вежбе		20
		- објасни провођење струје кроз метале, течности и гасове - упореди отпорности металних проводника			

		на основу њихових карактеристика - наводи и користи различите изворе електричне струје (EMS) и зна да их разврстава ради рециклаже - познаје основне елементе електричног кола и уме да их повеже - изабере одговарајући опсег мерног инструмента и мери јачину електричне струје и напон - одређује вредност редно и паралелно везаних отпорника и резултате прикаже табеларно и графички - описује ефекте који се испољавају при протицању електричне струје - препозна основна својства наизменичне струје - израчуна потрошњу електричне енергије у домаћинству се придржава основних правила безбедности при коришћењу електричних уређаја у животу	Испитивање, тестови, вежбе		

	5. Магнетно поље	- решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке - описује узајамно деловање два паралелна проводника са струјом - деловање магнетног поља на струјни проводник - принцип рада електромагнета и електромотора - објасни принцип рада компаса и природу Земљиног магнетног поља - користи компас и апликације за паметне телефоне за оријентацију у природи - решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке - објасни структуру атомског језгра и нуклеарне силе - опише радиоактивност, врсте зрачења, радиоактивне изотопе, препознаје	Испитивање, тестови, вежбе		4

	6. Елементи атомске и нуклеарне физике	њихово дејство, примену и мере заштите - разликује фисију и фузију и наводи могућности њихове примене	Испитивање, тестови, вежбе		8
	7. Физика и савремени свет	- препозна значај физике и схвати њен значај за развој других природних наука	Испитивање, тестови, вежбе		3
УКУПНО					68

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	ФИЗИКА			
Разред:	8. (ОСМИ)			
Циљ			Наставне теме	
Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм физике за осми разред			1. ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ 2. СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ 3. ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ 4. ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА 5. МАГНЕТНО ПОЉЕ 6. ЕЛЕМЕНТИ АТОМСКЕ И НУКЛЕАРНЕ ФИЗИКЕ	
			УКУПНО	34

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	ФИЗИКА			
Разред:	8. (ОСМИ)			
Циљ			Наставне теме	
-комплексније обрађивање садржаја из редовне наставе (користи се и дедуктивни приступ физичким појавама, раде се тежи задаци, изводе се прецизнија мерења на сложенијим апаратима) (*поред понуђених тема, могу се реализовати и теме за које ученици покажу посебно интересовање или их сами предложе) -увежбавање и усавршавање логичко-математичких модела анализе путем решавања проблемских задатаја и развијање вештина апстрактног размишљања -развијање интереса за истраживања у физици -увежбавање вештина руковања и рада с прибором, усавршавање техника и вештина практичног експерименталног рада - развијање социјалних вештина ученика, рада у групи, радних навика			1. ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ	
			2. СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ	
			3. ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ	
			4. ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА	
			5. МАГНЕТНО ПОЉЕ	
			6. ЕЛЕМЕНТИ АТОМСКЕ И НУКЛЕАРНЕ ФИЗИКЕ	
			7. ФИЗИКА И САВРЕМЕНИ СВЕТ	
			УКУПНО	34

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет/назив активности:					
Разред:		8. (ОСМИ)			
Циљ			Наставне теме		
Циљ ваннаставне активности из физике јесте да се ученици уведу у логички вид размишљања, да се укаже на важност науке и технике и њивоху примену у животу, као и да се мотивишу да они сами наставе својевољно сакупљање научних сазнања унутар и изван учионице.			1. Живот и смрт звезде 2. Планете Сунчевог система научних сазнања унутар и изван учионице. 3. Астрономска посматрања 4. Светлост (рад са телескопом) 5. Организовано посматрање ноћног неба 6. Бурна хемијска реакција 7. Магнетизам 8. Електрина струја 9. Утицај средине на кретање		
				УКУПНО	
				34	

Обавезна настава		Изборни програм			Слободне наставне активности	
Предмет:	ВЕРСКА НАСТАВА					
Разред:	8. (ОСМИ)					
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама	
Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса; Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном разреду школовања	I – УВОД	Моћи ће да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 8. разреда основне школе; Моћи ће да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.	процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова; <u>Оцењивање</u> Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: усмено испитивање;	Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има на уму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно	Увод – 1 Човек је икона Божија – 6 Подвижничко-евхаристијски етос –7 Литургија – 9 Царство Божије – 8 Евалуација – 3	
Продубити код	II - ЧОВЕК	Моћи ће да увиди да је човек икона	писмено испитивање;			

ученика знање о човеку као икони Божијој у свету; Развити свест код ученика о неопходности живота у заједници; Развити свест код ученика да је грех злоупотреба слободе; Омогућити ученицима основ за разумевање хришћанског појма слободе; Подстаћи ученике на узајамну љубав и поштовање; Подстаћи ученике на стално преиспитивање свог живота.	ЈЕ ИКОНА БОЖЈА	Божија јер је слободна личност и да је служба човека да буде спона између Бога и света. Моћи ће да увиди да се човек остварује као личност у слободној заједници љубави са другим. Ученик ће бити подстакнут да учествује у литургијској заједници. Моћи ће да сагледа грех као промашај људског назначења;	посматрање понашања ученика;	учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада	

Омогућити ученицима основ за правилно разумевање хришћанског подвига; Упутити ученике на смисао подвига светитеља; Објаснити ученицима начин, смисао и циљ поста;	III - ПОДВИЖНИЧКО –ЕВХАРИСТИЈСКИ ЕТОС	Моћи ће да увиди да је подвиг начин живота у Цркви; моћи да препозна различите подвиге као путеве који воде ка истом циљу; Моћи ће да објасни кад и како се пости; моћи да увиди смисао и значај поста; Ученик ће бити подстакнут да заснује свој однос према Богу на захвалности и			

Указати ученицима на значај личне и саборне молитве; Објаснити ученицима важност Литургије тумачењем значења речи Евхаристија и Литургија (захвалност и заједничко дело); Указати ученицима да је литургијско сабрање израз Цркве као Тела Христовог; Указати ученицима на целину литургијског догађаја као узајамног даривања Бога и његовог народа Упознати ученике са смислом и основним елементима Литургије; Објаснити ученицима	IV – ЛИТУРГИЈА	моћи да увиди да је молитва разговор са Богом; Биће подстакнут да преиспита и обогати свој молитвени живот; Моћи ће да схвати личну молитву као припрему за саборну молитву; моћи ће да објасни значење речи Литургија и Евхаристија; Моћи ће да однос међу члановима Цркве пореди са повезаношћу удова у људском телу; Моћи ће да препозна неке од елемената			

да је Царство Божије крајњи циљ историје; Указати ученицима на повезаност између васкрсења мртвих и Царства Божијег;	V - ЦАРСТВО БОЖЈЕ	Литургије; Моћи ће да објасни да Царство Божије у пуноћи наступа по другом Христовом доласку и васкрсењу мртвих; Моћи ће да објасни да је Бог створио човека као сарадника на делу спасења; Моћи ће да препозна да је Литургија икона Царства Божијег; Биће подстакнут да активније учествује у Светој Литургији. Моћи ће да преприча догађај Преображења Господњег;			

Објаснити ученицима појам обожења указујући им на библијски опис Преображења Господњег; Развијање свести ученика да је Литургија икона Царства Божјег; Упознати ученике са сведочанствима присуства Божијег у овом свету (чуда, мошти...); Предочити ученицима улогу Цркве у свету; Пружити ученицима основно знање о икономији Духа Светога Упознати ученике са иконографијом као изразом есхатолошког стања света и човека.					
УКУПНО					34

Обавезна настава		Обавезна изборна настава	Изборни наставни предмети	<u>Ваннаставне активности</u>	
Предмет:	Верска настава - ХОР И ОРКЕСТАР				
Разред:	5-8 разред:				
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Развијање осећаја припадности колективу,развијање такмичарског духа и одговорности код ученика, Развијање слуха и ритма,ширење гласовних могућности Учвршћивање интонације Социјализација ученика,уознавање одређених важних празника,уознавање музичке традиције и културе свога народа Развијање естетских осећања,уознавање нових речи, развијање свести о стваралачкој снази људског ума, Развијање духовности ученика		1.Вокална техника	Развијање осећаја припадности колективу,развијање такмичарског духа и одговорности код ученика,	Певање,показивање усмеравање пажње ученика на дате вежбе, дијалог са ученицима, контролисање да ли ученици правилно користе вежбе	6
		2.Певање канона			6
		3.Композиције са пригодном таматиком	Развијање слуха и Развијање осећаја за вишегласно певање,	Вежбе са интервалима вежбе за музикалност	4
		4.Уметничке композиције домаћих и страних аутора	Развијање осећаја за канонско певање	усмеравање пажње на динамику, развијање осећаја за ритам	6
		5.Композиције са фолклорном тематиком	Уознавање музичке традиције и културе свога народа развијање духовности ученика	Вежбе за узимање ваздуха и држање даха, правилно коришћење дијафрагме, правилно држање тела,	6
		6. Композиције старих мајстора и дела духовне музике	Развијање осећаја припадности колективу, Развијање естетских осећања, осећаја за тимски рад	Демонстративном и Дијалошком методом кроз Фронтални и индивидуални рад	8
				Укупно 36	

Обавезна настава		Изборни програм			Слободне наставне активности
Предмет:	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ				
Разред:	8. (ОСМИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Ученик изучавањем и практиковањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постаје свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе других и спреман да активно делује у заједници.	ЉУДСКА ПРАВА Заједница културно различитих група	- Изрази осећај љубави и поноса према својој домовини на начин који никога не угрожава; • образложи зашто су понашања која се могу описати као ксенофобија, расизам, антисемитизам, облици дискриминације и кршења људских права; • наведе примере повезаности различитих култура у једној заједници и образложи потребу интеркултуралног дијалога за квалитетан живот свих чланова те заједнице; • покаже интересовање за упознавањем различитих култура; • наведе права која националне мањине у Србији по Уставу	- усмено - писмено -практично -праћење активности ученика на часовима	-упознавање ученика са садржајем програма - проширивање знања у вези са правима, са фокусом на угрожавање слободе људи. - проналажење примера из књижевних дела, филмова, историје и критичко расправљање о њима. -прављење разлике између мултикултуралности и интеркултуралности -радионице (посебно драмске). - дискусија - рад у групама	7

	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Родна (не)равноправност	имају; • разликује појмове пол и род и препознаје родне стереотипе; • уочава у рекламама, филмовима, књигама, изрекама, стриповима и другим продуктима културе на који начин се преносе родни обрасци; • указује на примере родне равноправности и неравноправности у ситуацијама из свакодневног живота; -дискутује о значају уважавања родне перспективе приликом доношења одлука значајних за једну заједницу; • наведе неколико привремених позитивних мера за постизање родне равноправности и аргументе за њихову примену; • препозна у понашању		-идентификација препрека родној равноправности и очекивања у будућности – шта за њено постизање треба да уради држава, а шта организације цивилног друштва и сами појединци. - -Перспектива: некад и сад и локално и глобално. -Анализа података о родној равноправности код нас и у свету. -дискусија и о теми насиља и самостално проналажење примера из историје, свакодневног живота, књижевности, филмова, где се препознаје неравнотежа моћи и њена злоупотреба. -пуна пажња наставника у вођењу активности	10

		особе карактеристике насилника и жртве; • наведе могуће начине реаговања у ситуацији сусрета са насилником;			
	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Медији	• наведе основне функције медија и образложи зашто је важно да постоје кодекс новинара и кодекс деца и медији; • образложи значај слободе медија за развој демократије; • у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; • препозна механизме манипулације медија и утицај медија на сопствено мишљење и деловање; • проналази и користи информације из различитих извора,		-повезивање са темама из претходних разреда - самостално препознавање манипулације у медијима - учење медијске писмености - Обрада кроз примере и повезивање са акцијама које су ученици спроводили, а у оквиру којих су им биле потребне одређене информације да би се разумео приступ информацијама од јавног значаја. - коришћење различитих информација које су актуелне и ученицима блиске, - самостално прикупљање информација.	10

		критички их разматра и вреднује; • препозна пример злоупотребе деце у медијима; • у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; • учествује у припреми, реализацији и евалуацији кратког филма.		-ученици би требало да осмисле и реализују кратки филм на тему по избору, а која се тиче кључних вредности грађанског друштва. - договор ученика о томе којом темом ће се бавити. - интеграција пређених садржаја и достигнутих исхода. - Осврт на то шта се дешавало током изучавања грађанског васпитања од стране ученика (спонтани разговор, писање есеја, квиз, прављење изложбе на основу сачуваних продуката...). - презентација филма	7
УКУПНО					34

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности	
Предмет:	ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК-РУСКИ ЈЕЗИК				
Разред:	8 (осми)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења Страног језика јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.	ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА	— разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе;	-Домаћи задаци	Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на поздрављање и представљање (дијалози, наративни текстови, формулари и сл.); реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање и проширивање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима (подаци о личности, приватним и школским активностима, друштвеним улогама и сл.).	5
		— поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства;	-Усмена провера		
		— размени једноставније информације личне природе; у неколико	-Диктат		
			-Тест		
			Писмена вежба		
			Контрол на вежба	Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се описују бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања; усмено и писано описивање/поређење живих бића, предмета, појава, места, из искуственог света и	
			Писмени задатак		

	ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ	везаних исказа саопшти информације о себи и другима; — разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; — опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; — разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; — упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности	-Игра	фикционалног спектра. Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге; усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у заједничкој активности; писање позивнице за прославу/журку или имејла/ СМС-а којим се уговара заједничка активност; прихватање/одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања/изговора; образложење спремности за прихватање предлога, уз исказивање емотивних и експресивних реакција (радости, усхићености и сл.). Слушање и читање једноставнијих исказа којима се нешто честита, тражи/нуди помоћ, услуга, обавештење или се изражава извињење, захвалност; усмено и писано честитање, тражење и давање обавештења, упућивање молбе за помоћ/услугу и реаговање на њу, изражавање извињења и захвалности. Слушање и читање текстова који садрже	5 5

	ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ	користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; — затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности; — разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; — упути уобичајене молбе и захтеве; — честита, захвали и извини се користећи мање сложена језичка средства; — разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; — пружи једноставнија	једноставнија упутства (нпр. за израду задатака, пројеката и сличних наставних и ваннаставних активности), с визуелном подршком и без ње; усмено и писано давање упутстава.	
	Разумевање и давање упутства		Слушање и читање описа и размењивање исказа у вези са сталним, уобичајеним и тренутним догађајима/ активностима и способностима; усмено и писано описивање активности, радњи и способности у садашњости. Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези с личним искуствима, догађајима, активностима, способностима, и особеностима у прошлости; усмено и писано писивање искустава, активности и способности у прошлости, историјских догађаја и личности. Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; усмено и писано договарање/извештавање о одлукама, плановима, намерама и	5 5

	Описивање радњи у садашњости	упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; — разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; — разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; — размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; — опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа; — разуме једноставније текстове у којима се описују		предвиђањима. Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима; усмено и писано договарање у вези са задовољавањем жеља и потреба; предлагање решења у вези са осећањима и потребама; усмено и писано исказивање својих осећања и реаговање на туђа. Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са смером и кретања и специфичнијим просторним односима: усмено и писано размењивање информација у вези са смером кретања и просторним односима; усмено и писано описивање смера кретања и просторних односа. Слушање и читање једноставнијих исказа у којима се изражавају дозволе, упозорења, правила понашања и обавезе; постављање питања у вези са забранама, дозволама, упозорењима, правилима понашања и обавезама и одговарање на њих; усмено и писано саопштење забрана, дозвола, упозорења и обавеза.	5 4 5
	Описивање радње у прошлости				
	Описивање будућих радњи (планова, радова, предвиђања)				

	Изрицање дозвола, забрана, упозорења, правила понашања и обавеза	исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; — разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осећањима и реагује на њих; — изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; — разуме једноставнија питања која се односе на оријентацију/ положај предмета, бића и места у простору и правац кретања			5
	Изражавање припадања и поседовања				5
	Изражавање допадања и недопадања				4

	Изражавање мишљења	и одговори на њих; — затражи и разуме обавештења о оријентацији/положају предмета, бића и места у простору и правцу кретања; — опише правац кретања и просторне односе једноставнијим, везаним исказима;			3
	Изражавање количине димензија и цена	— разуме једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; — размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће,			4

		у школи и на јавном месту; — разуме једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање; — формулише питања и једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање; — разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; — изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење; — разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; — изражава мишљење,			

		слагање/неслагање и даје кратко образложење; — разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене; — размени информације у вези са количином, димензијама и ценама.			
				УКУПНО	68

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности
Предмет:	ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК- РУСКИ ЈЕЗИК		
Разред:			
Циљ		Наставне теме	
Усвајање наставних садржаја које ученици нису усвојили током редовне наставе. Усвајање наставних садржаја предвиђених наставним планом и програмом на основном нивоу. Увежбавање и понављање стечених знања и вештина и давање упутства за савладавање потешкоћа у учењу. Пружање индивидуалне помоћи ученицима у учењу и бољем разумевању наставних садржаја. Посебно помоћи ученицима који раде по прилагођеном програму. Пружање помоћи ученицима који због болести, слабог предзнања или из било ког другог разлога нису усвојили одређено наставно градиво. Омогућити да ученик кроз вежбу овлада, како теоријским тако и практичним делом градива у оквиру својих могућности. Развијање самопоуздања и редовног учења и вежбања и јачање мотивације ученика.		-Поздрављање и представљање себе и других и тражења/давање основних информација о себи и другима. -Описивање бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања. -Изношење предлога и савета, упућивање позива за учешће у заједничкој активности и реаговање на њих. -Изражавање молби,захтева, обавештења,извињења,честитања и захвалности. -Разумевање и давање упутстава. -Описивање радњи у садашњости. -Описивање радњи у прошлости. -Описивање будућих радњи (планова, намера, предвиђања). -Исказивање жеља, интересовања, потреба, осета и осећања. -Исказивање просторних односа и упутстава за оријентацију у простору. -Изрицање дозвола, забрана, правила понашања и обавеза. -Изразавање припада и поседовања. -Изражавање допадања и недопадања. -Изражавање мишљења. -Изражавање количине, цена.	
УКУПНО			34

Допунска настава		Додатна настава	Ваннаставне активности	
Предмет:	ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК-РУСКИ ЈЕЗИК			
Разред:	8 (ОСМИ)			
Циљ			Наставне теме	
Циљ додатне наставе је да ученици са посебно израженим способностима и интересовањем за језик имтемзивнијем обрађују садржај редовне наставе, што ће омогућити већи успех у тој области.			-Поздрављање и представљање себе и других и тражења/давање основних информација о себи и другима. -Описивање бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања. -Изношење предлога и савета, упућивање позива за учешће у заједничкој активности и реаговање на њих. -Изражавање молби,захтева, обавештења,извињења,честитања и захвалности. -Разумевање и давање упутстава. -Описивање радњи у садашњости. -Описивање радњи у прошлости. -Описивање будућих радњи (планова, намера, предвиђања). -Исказивање жеља, интересовања, потреба, осета и осећања. -Исказивање просторних односа и упутстава за оријентацију у простору. -Изрицање дозвола, забрана, правила понашања и обавеза. -Изразавање припада и поседовања. -Изражавање допадања и недопадања. -Изражавање мишљења. -Изражавање количине, цена.	
			УКУПНО	34

Допунска настава		Додатна настава		Ваннаставне активности	
Предмет/назив активности:					
Разред:		8 (ОСМИ)			
Циљ			Наставне теме		
Циљ програма ваннаставних активности у основној школи је да се ученицима омогући да открију, задовоље и даље развију интересовања, склоности и способности за поједине области живота, рада и стваралаштва. Њима се битно доприноси социјализацији потреба и мотива деце, свестраном и слободном васпитању ученик.			-Рецитовање -Певање - Глума - Традиције и обичаји		
			УКУПНО		34

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности		
Предмет:	МОЈА ЖИВОТНА СРЕДИНА					
Разред:	8. (РАЗРЕД)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења слободне наставне активности је да допринесе развоју компетенција потребних за одговорну улогу у друштву у погледу очувања животне средине, биодиверзитета и одрживог развоја		1. ЕКОЛОШКИ ОТИСАК И ОПСТАНАК 2. УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ 3. РЕЦИКЛАЖА, РЕМЕДИЈАЦИЈА И ПОНОВНА УПОТРЕБА ДОБАРА И СИРОВИНА 4. ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ	– образложи избор теме/истраживања из области одрживог развоја, циљ и план рада користећи вештину јавног говора;	Усмена провера Практичан рад	- Презентације	9
			– формулише истраживачки задатак;		- Предавање	6
			– планира ресурсе и управља њима, усмерен на достизање реалног циља;		- Извођење огледа и експеримената.	10
			– прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање, користећи поуздане изворе информација, наводећи извор и аутора;		- Израда паноя и учила	
			– прикаже и образложи резултате			9

		истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања; – вреднује утицај својих навика у потрошњи ресурса и одлагању отпада; – учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и одрживом развоју; – повеже значај очувања животне средине са бригом о сопственом и			

		колективном здрављу; – одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – користи језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне и техничке дисциплине и чува језички идентитет; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи.			
				УКУПНО	34

Обавезна настава		Слободне наставне активности			
Предмет:	ШАХ				
Разред:	8. (ОСМИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ наставе шаха основног образовања и васпитања јесте да се свим ученицима, без обзира на расну, верску или националну припадност, било који хендикеп, развојне потешкоће или неки други вид посебних потреба, пружи прилика да овладају основним законитостима и принципима шаховске игре ради формирања њихових радних навика, савесности, истрајности, упорности, уредности, радозналости, креативности, оригиналности и спремности на сарадњу уз уважавање туђег мишљења и начела лепог понашања, а нарочито да код ученика изгради културу рада, да се рад обавља у одређено време у предвиђеном радном простору, као и да се развија свесна потреба да се започети посао доврши до краја.	1.Отварања	- развијање интересовања за шаховску игру код ученика;	Свака активност је прилика за процену напредовања и давања повратне информације (формативно проверавање), а ученике треба оспособљавати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета.	Садржаји који се проучавају у предмету шах, део су опште шаховске културе, која афирмише ову древну игру као друштвено прихватљив модел за сагледавање животних законитости кроз симболику шаховског надметања двеју супростављених страна.	2
	2.Различите фигуре у борби против пешака	- стицање сазнања да процес учења у школским условима може да се реализује у форми игре (шаха); - стимулисање маште, креативности и радозналости током учења шаха;		Развија се код ученика креативност, имагинација, интуиција, и да победа долази кроз борбу. Сналажење у одређеним ситуацијама.	8
	3.Положај и узајамно дејство фигура	- стицање основних знања о шаху и уочавање сличности са животом;		Проучавање шаха подстиче напредак логишког мишљења и способност генерализације, независно размишљање и просуђивање.	3
	4.Турнир	- оспособљавање ученика за логичко размишљање током учења шаха;			4
	5. Матирање	- развијање потребе за самосталним доношењем одлука			7
	6.Завршнице				5
	7.Одигравање шаховских партија				5

		кроз играње шаха; - развијање свести о сопственом напредовању и јачање мотивације за даље учење шаха; - развијање начела фер-плеја и уважавања туђег мишљења.			
					УКУПНО
					34

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности		
Предмет:	ДОМАЋИНСТВО					
Разред:	8. (РАЗРЕД)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења слободне наставне активности Домаћинство је да ученици интегришу и функционализују знања стечена у оквиру различитих предмета у контексту свакодневног живота, да унапреде вештине и формирају навике у вези са важним активностима у свакодневном животу у области становања, одевања, исхране и употребе различитих материјала.		1. САВРЕМЕНО ДОМАЋИНСТВО И ПОРОДИЦА	– одговорно испуњава обавезе потребне за живот у заједници / домаћинству;	Усмена провера Практичан рад	Презентације	3
		2. КУЛТУРА СТАНОВАЊА			- Предавање	9
		3. КУЛТУРА ОДЕВАЊА	– преиспита сопствене и навике других чланова		- Извођење огледа и експеримената.	6
		4. КУЛТУРА ПОНАШАЊА	заједнице/домаћинства и утиче на њихову промену ка рационалном			4
		5. СРЕДСТВА ЗА ОДРЖАВАЊЕ ЛИЧНЕ ХИГИЈЕНЕ И ХИГИЈЕНЕ ДОМАЋИНСТВА	планирању, економичној потрошњи и развијању одговорних еколошких навика;			4
		6. ИСХРАНА У ДОМАЋИНСТВУ	– користи рачунарске апликације, 3Д приказ грађевинског објекта и унутрашњег уређења домаћинства, уважавајући потребе			8

		савремене културе становања; – учествује у активностима уређења и заштите домаћинства и окружења у коме се оно налази; – анализира карактеристике савремене културе становања и повеже развој и значај урбанизма за побољшање услова живљења домаћинства; – правилно разврстава и одлаже отпад из домаћинства, припрема га и предаје на рециклажу; – образлаже на примеру у домаћинству употребу обновљивих извора енергије и значај топлотне изолације са уштедом енергије у			

		домаћинству; – правилно и безбедно користи уређаје за загревање и климатизацију простора; – разликује природне од вештачких тканина, правилно их употребљава и одржава; – планира буџет домаћинства и управља њиме; – планира радну недељу, укључује и усклађује обавезе које има као појединац и у заједници/ домаћинству; – припрема и уређује простор за ручавање и формира културне навике приликом узимања хране; – правилно се храни, води рачуна о сопственом здрављу и			

		здрављу породице;- планира дневне оброке за своје домаћинство у складу са општим принципима правилне исхране уз уважавање потреба свих чланова домаћинства; – примењује основне технике и правила обrade и припреме намирница уз примену правилног руковања прибором, посуђем, справама и апаратима за припрему хране; – истражује и прави план набавке средстава за одржавање личне хигијене и чистоће домаћинства; – процењује значај и утицај информација и извора информација и повезује их са сопственим искуством ради решавања различитих проблемских			

		ситуација; – комуницира на конструктиван начин; – процењује значај и утицај научних достигнућа на свакодневни живот; – осмишљава и предузима истраживање у решавању проблема, одговорно се односи према свом животу, животу других и животној средини; – критички процењује сопствени рад и рад сарадника у групи; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и афирмише толеранцију и равноправност у дијалогу.			
				УКУПНО	34

Обавезна настава		Слободне наставне активности			
Предмет:	СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У ПРОШЛОСТИ				
Разред:	8. (ОСМИ)				
Циљ предмета	Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ изучавања предмета је проширивање знања из области опште културе и оспособљавање ученика да, кроз упознавање с начином живота људи у прошлости, боље разумеју свет и време у коме живе и развију свест о континуитету и укоренености. Ученици би требало да се упознају са специфичностима динамике културних промена и да науче како да сагледају себе у контексту "другог", да би сопствени идентитет што потпуније интегрисали у шири контекст разуђене и сложене садашњости.	1.УВОД	Ученици треба да: - разумеју појам свакодневни живот - разумеју значај проучавања свакодневног живота у прошлости - усвоје и прошире знања о разликама између свакодневног живота данас и у прошлости - усвоје и прошире знања о свакодневном животу у Европи и свету од краја XIX. до краја XX. века - употпуне знања о историји Срба од краја XIX. до краја XX. века - стекну знања о	Усмени одговори	-наративна	11
	2.ФОТОГРАФИЈА, ФИЛМ, РАДИО И ТЕЛЕВИЗИЈА НЕКАД И САД		Самоевалуација	- илустративна	11
	3.СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ ОД КРАЈА XIX. ДО КРАЈА XX. ВЕКА		Карта	-дијалошка -текстуална -истраживачка -рад у пару -рад у групи	12

		улози фотографије, филма радија и телевизије - развијају истраживачку радознаlost - развијају способност повезивања знања из различитих области.			
УКУПНО					34

Обавезна настава		Слободне наставне активности				
Предмет:	ХОР И ОРКЕСТАР					
Разред:	8. (ОСМИ)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Развијање интересовања за музичку уметност,уознавање музичке традиције,културе свога и других народа. Неговање способности извођења музике певањем и свирањем.Стицање навике слушања музике. Оспособљавање за слушање музике. Подстицање креативних способности ученика приликом извођења,слушања,свирања,стварања.Припремање програма за културну и јавну делатност школе. Уознавање занимања музичке струке. Уознавање основних појмова музичке писмености. Уознавање музичких дела уз потребне информације оделу и композитору.Креативно изражавање ученика.		-Знање и разумевање -Слушање музике -Музичко извођење -Музичко стваралиштво	Изводи музичке примере користећи глас,покрет или традиционалне инструменте,самостално или у групи.Примењује правилну технику певања,развија кординацију и моторику кроз свирање и покрет,жељу за активним музицирањем.Коментарише слушана дела у односу на извођачки састав и инструменте.Слушање вокално,вокално инструменталних дела.Оспособљавањ ученика да се сналазе у једноставном нотном запису.Подстицање музичке креативности кроз импровизацију на доступним инструментима.Стварање квизова,питалица,асоциација.Прављење музичких инструмената.	-извођење музичких нумера певањем и свирањем – усмено излагање	-примењивање различитих метода рада ут примену пазличитих наставних средства	2
						4
						25
						3
УКУПНО						34

Обавезна настава		Изборни програм		Слободне наставне активности		
Предмет:	ПРЕДУЗЕТНИШТВО					
Разред:	8. (РАЗРЕД)					
Циљ предмета		Наставне теме	Исходи	Начин провере	Начини и поступци остваривања програма	Број часова по темама
Циљ учења слободне наставне активности Предузетништво је да допринесе развоју иновативности и предузимљивости код ученика, способности да се идеје претворе у акцију, способности за тимски рад и коришћење разноврсних извора знања ради бољег разумевања друштвених процеса и појава и преузимања одговорне улоге у савременом друштву.		1. ЗАШТИТА ПРАВА ПОТРОШАЧА 2. СВЕТ РАДА 3. ПОКРЕНИ СЕБЕ И ДРУГЕ 4. УЧЕНИЧКА ПРЕДУЗЕЋА	– наведе основна права потрошача и начине њихове заштите;	Усмена провера Практичан рад	- Презентације	6
			– на декларацији пронађе најважније информације о производу и одреди однос цене и квалитета;		- Предавање	8
			– посматра занимања из перспективе некад и сад и предвиди могућности њиховог развоја у будућности;		- Израда огледа и експеримената	5
			– повезује одређена занимања и врсту и нивое образовања;		- Ручни рад	15
			– препозна проблеме у свом непосредном		- Презентација радова	

		окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања; – се укључи у иницијативе које се покрећу у школи; – разликује особине лидера и менаџера; – одговорно преузима задужења у тиму, сарађује са другим члановима тима и учествује у доношењу одлука; – планира, распоређује и управља ресурсима (знања и вештине, време, новац, технологије); – учествује у осмишљавању пословне идеје; – информише се о постојању сличних производа на			

		тржишту; – комуницира са окужењем о креативним идејама свога тима; – примењује правила пословне комуникације; – поштује етичке принципе у пословању; – израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама; – прикупи информације о ценама сличних производа на тржишту и на основу њих одреди цену свог производа; – учествује у промоцији и продаји производа;			

		– презентује рад свог тима.се оно налази; – анализира карактеристике савремене културе становања и повеже развој и значај урбанизма за побољшање услова живљења домаћинства; – правилно разврстава и одлаже отпад из домаћинства, припрема га и предаје на рециклажу; – образлаже на примеру у домаћинству употребу обновљивих извора енергије и значај топлотне изолације са уштедом енергије у домаћинству; – правилно и			

		безбедно користи уређаје за загревање и климатизацију простора; – разликује природне од вештачких тканина, правилно их употребљава и одржава; – планира буџет домаћинства и управља њиме; – планира радну недељу, укључује и усклађује обавезе које има као појединац и у заједници/ домаћинству; – припрема и уређује простор за ручавање и формира културне навике приликом узимања хране; – правилно се храни, води рачуна			

		о сопственом здрављу и здрављу породице;-планира дневне оброке за своје домаћинство у складу са општим принципима правилне исхране уз уважавање потреба свих чланова домаћинства; – примењује основне технике и правила обраде и припреме намирница уз примену правилног руковања прибором, посуђем, справама и апаратима за припрему хране; – истражује и прави план набавке средстава за одржавање личне хигијене и чистоће домаћинства; – процењује значај и утицај			

		информација и извора информација и повезује их са сопственим искуством ради решавања различитих проблемских ситуација; – комуницира на конструктиван начин; – процењује значај и утицај научних достигнућа на свакодневни живот; – осмишљава и предузима истраживање у решавању проблема, одговорно се односи према свом животу, животу других и животној средини; – критички процењује сопствени рад и рад			

		сарадника у групи; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и афирмише толеранцију и равноправност у дијалогу.			
УКУПНО					34

IV ПРОГРАМИ АКТИВНОСТИ ПО РАЗРЕДИМА СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ

Слободне наставне активности од 5. до 8. разреда школа планира Школским програмом у складу са Правилницима о наставном плану и програму, водећи рачуна о интересовањима ученика, као и кадровским могућностима школе.

Школа нуди на почетку сваке школске године три слободне наставне активности . Ученици обавезно бирају једну од понуђених активности са листе.

V ПОГРАМ ДОДАТНЕ И ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ

Додатна настава организује се за ученике од III – VIII разреда који испољавају посебне склоности и интересовања за поједине предмете у трајању од једног часа недељно – 36 часова годишње односно за ученике VIII разреда, 34 часа годишње. Одлуку доноси наставник у договору са ученицима, јер је школа у обавези да организује додатну наставу, а ученици се за ову врсту наставе добровољно пријављују.

Додатна настава изводиће се у истој смени, пре или после редовне наставе, што ће се регулисати распоредом часова. Наставник води евиденцију о реализованим часовима у Дневнику образовно-васпитног рада.

Допунска настава се организује за ученике од I – VIII разреда којима је потребна помоћ у савладавању програма и учењу. Овај облик наставе може се организовати из свих предмета према потреби. Наставници предметне и разредне наставе одредиће ученике за допунску наставу у сарадњи са одељењским старешином.

Број ученика у групи по правилу не треба да буде већи од 10 и на тим часовима примењиваће се индивидуална настава, употреба разноврсних наставних средстава и материјала. Она ће бити организована за време посебног часа а евиденција о реализованим часовима налази се у Дневнику образовно-васпитног рада. Допунски образовно-васпитни рад је обавезан за ученике које одреди наставник или одељењски старешина, изводиће се у истој смени, пре или после редовне наставе, што ће се регулисати распоредом часова.

Задужења наставника овим облицима образовно васпитног рада саставни су део Годишњег плана рада школе.

VI ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Културне активности школе остварују се на основу програма културних активности.

Културне активности обухватају: прославу дана школе, пријем првака, обележавање важних међународних датума, позоришне представе, активности поводом Дечије недеље, прославу школске славе, посету песника нашој школи, посете установама културе, сарадњу са локалном самоуправом.

План културних активности школе

Време реализације	Садржај активности	Носиоци активности
01-06. 10. 2022.	Дечија недеља - ликовни радови -литерарни радови - маскенбал	-Тим -Директор
16.10.2022.	- Дан хране	Тим -Актив наставника биологије, разредне наставе и наставници ликовне културе
08.11.2022.	- Вуков рођендан	Тим -Актив професора разредне наставе и српског језика
27.12.2022. школа	- новогодишње славље Новогодишњи вашар - продаја честитки, украса и новогодишњих предмета	Тим -Директор -Актив учитеља -Одељенске старешине -Актив вероучитеља - Наставници ликовне културе -Педагог
27.01.2023. школа	„Свети Сава- школска слава“ - приредба - славље	-Тим -Директор -Актив учитеља -Одељенске старешине -Актив вероучитеља -Педагог

21.02.2023.	Међународни дан матерњег језика	- Тим - директор -учитељи - одељенске старешине -актив вероучитеља - педагог
08.03.2023.	-Дан жена	-Тим -Директор -Актив учитеља -Одељенске старешине -Актив вероучитеља -Педагог -Наставници ликовне културе
21.03.2023.	-Светски дан поезије	-Тим -Директор -Актив учитеља -Одељенске старешине -Актив вероучитеља -Педагог
27.03.2023.	-Светски дан позоришта	-Тим -Директор -Актив учитеља -Одељенске старешине -Актив вероучитеља -Педагог
04.2023.	-Ускрс, изложба ликовних радова и фарбање јаја	-Тим -Директор -Актив учитеља -Одељенске старешине -Актив вероучитеља - Наставници ликовне културе -Педагог

Мај 2023.	-Посета песника нашој школи	-Тим -Директор -Актив учитеља -Одељенске старешине -Актив вероучитеља -Педагог
Јун, 2023.	Завршна приредба	-Тим -Директор -Актив учитеља -Одељенске старешине -Актив вероучитеља -Педагог

Позоришне представе биће организоване у складу с могућностима школе.

VII ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ

Ради развоја и практиковања здравог начина живота, развоја свести о важности сопственог здравља и безбедности, о потреби неговања и развоја физичких способности, као и превенције насиља, наркоманије, малолетничке делинквенције, школа у оквиру школског програма, реализује и програм школског спорта, којим су обухваћени сви ученици.

Садржаји програма	Активности ученика	Активности наставника	Начин и поступак остваривања	Време реализације	Место
Спортска недеља- Међуодељенска такмичења, шетња, такмичење у оквиру секције...	Активно учешће ученика у садржајевима, суђење, асистенција...	Организација, спровођење активности, додељивање задатака ученицима, суђење, обезбеђивање потребних алата, вођење активности	Неке од активности ће се обављати у оквиру редовних часова, неке за време секција а неке после часова, зависно од врсте активности	-прво полугодиште	Школски спортски терени,фиск ултурна сала
Спортска недеља- Међуодељенска такмичења, шетња, такмичење у оквиру секције...	Активно учешће ученика у садржајима, суђење, асистенција...	Организација, спровођење активности, додељивање задатака ученицима, суђење, обезбеђивање потребних алата, вођење активности	Неке од активности ће се обављати у оквиру редовних часова, неке за време секција а неке после часова, зависно од врсте активности	-друго полугодиште	Школски спортски терени,фиск ултурна сала

Јесењи и пролећни крос-Такмичење у трчању на различите дужине стаза зависно од узраста деце	Трчање	Вођење деце, распоређивање по узрастима	Деца ће се окупити у школском дворишту и онда ће их наставници одвести на место реализације активности	-октобар - април	Школски спортски терени
Спортске игре и стони тенис – такмичење	Учешће и представљање школе на такмичењима у кошарци, одбојци, рукомету, фудбалу и стоном тенису	Вођење деце на такмичења, одређивање састава за игру,осмишљавање тактике игре...	Деца ће се окупити у школском дворишту и онда ће их наставници одвести у школу где ће бити организовано такмичење	-фебруар-јун	Школе домаћини такмичења
Дан изазова	Спортске активности	Руковођење и организација	Договорно-наставници физичког васпитања	Друго полугодиште	на школским теренима

VIII ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА, ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања, програм спречавања дискриминације и програми превенције других облика ризичног понашања, као што су употреба алкохола, дувана, психоактивних супстанци и малолетничка деликвенција, саставни су део школског програма. Ови програми остварују се кроз различите наставне и слободне активности са ученицима, запосленима, родитељима, јединицом локалне самоуправе, установама културе.

ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА, СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, ВРЕЂАЊА УГЛЕДА, ЧАСТИ ИЛИ ДОСТОЈАНСТВА

ЦИЉ ПРОГРАМА

Стварање сигурног и подстицајног окружења, неговање атмосфере сарадње, уважавања и конструктивне комуникације.

ЗАДАЦИ ПРОГРАМА

- 1) подизање нивоа свести и осетљивости ученика, родитеља и свих запослених за препознавање свих облика насиља, злостављања и занемаривања;
- 2) неговање атмосфере сарадње и толеранције, уважавања и конструктивне комуникације у којој се не толерише насиље, злостављање и занемаривање;
- 3) истицање и унапређивање знања, вештина и ставова потребних за конструктивно реаговање на насиље;
- 4) обезбеђивање заштите детета и ученика, родитеља и свих запослених од насиља, превазилажења стереотипа и предрасуда;
- 5) развијања свести о опасности и штетним последицама дискриминације;
- 6) унапређивање толеранције и разумевања, интеркултуралности, уважавања и поштовања различитости;
- 7) истицање и унапређивање знања и вештина потребних за превенцију и поступање у случајевима дискриминаторног понашања;

Активности	Носиоци активности	Начин реализације	Одговорна особа	Начин праћења	Месец
-Израда плана рада Тима Почетна анализа присуства насиља и дискриминације у школи	Чланови тима	Састанак тима Разговор Записник	Вођа тима	Увид у записник тима	IX
Дефинисање појма насиља, злостављања и занемаривања, дискриминације, вређања угледа(израда паноя)	Чланови Ученичког парламента Наставници ликовне културе Одељењске старешине	Састанак тима Разговор Записник Израда паноя	Директор школе	Увид у записник тима	XI
-Евидентирање ученика који имају неприлагођено понашање, код којих долази до изненадних промена у понашању, деце чији је развој угрожен стањем у породици-непотпуна породица, деца из	Чланови тима Одељењске старешине	Разговор Белешке Записник	Директор школе	Увид у документацију одељењских старешина и стручних сарадника	Током године

осетљивих група или деца која трпе насиље или ученика код којих постоји сумња или је утврђено дискриминаторно понашање					
- Разговор на часу одељењске заједнице на тему трговина људима/децом	Одељењске старешине Ученици IV и VI разреда	-разговор -коришћење материјала са сајта Кликни-безбедно	Одељењске старешине	Увид у ес Дневник и документацију одељ. старешина	III
-Саветодавни рад са ученицима и родитељима ученика који изостају са наставе и имају проблема у понашању и начини реаговања - Саветодавни рад са ученицима и родитељима ученика за које постоји сумња о дискриминаторном понашању(врше или трпе) - Упознавање одељењских старешина о врстама дискриминације и начинима реаговања	Одељењске старешине Стручна служба	-разговор -сарадња са Центром за социјални рад - Час одељењског старешине	Одељењске старешине Стручна служба	Документација одељењских старешина и стручних сарадника	Током године
-Пружање подршке ученицима у пријављивању насиља, дискриминације, вређања угледа, части или достојанства	Одељењске старешине Стручна служба	-разговор анкетирање	Одељењске старешине Стручна служба	Документација одељењских старешина и стручних сарадника	Током године
- Сарадња са МУП-ом и Центром за социјални рад	Директор Помоћници директора Стручна служба	-разговор -допис	Директор МУП Стручна служба Центар за социјални рад	-Праћење реализације предузетих мера	Током године

-Извештај о раду тима	Чланови тима	-разговор -анализа	Вођа тима	Записник	VIII
Укључивање ученика у спортске активности, секције и програме, обележавање важних датума, приредбе, уређење школског простора, представе, ученичке акције и изложбе ученичких радова	Чланови тима Одељењске старешине Наставници физичког васпитања	-фотографије -снимци -радови ученика	-Вође тима за културне и спортске активности	Записник актива за област предмета и тимова	Током године
Анализа реализације Плана ученика заштите од насиља, дискриминације, вређања угледа, части или достојанства Информисање Наставничког већа о активностима тима	Чланови тима	-извештавање	Вођа тима	Записник са седнице Наставничког већа	VIII

**ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА,
СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, ВРЕЂАЊА УГЛЕДА, ЧАСТИ ИЛИ ДОСТОЈАНСТВА**

Активности	Носиоци активности	Начин реализације	Одговорна особа	Начин праћења	Месец
Обележавање Дечије недеље	Одељењске старешине Предметни наставници Стручна служба	Ликовни, литерарни радови, панои, јесењи крос	Одељењске старешине	Фотографије Записник тима Панои Радови ученика	X
- Презентовање и анализа филма о вршњачком насиљу ученицима 4. разреда	Стручна служба Учитељи	Гледање филма у матичној школи и осморазредним одељењима	Помоћници директора Стручна служба Учитељи	Фотографије Записник тима	XI
Обележавање Међународног дана толеранције 16. новембра године (писање лепих порука, ликовни и литерарни радови)	Одељењске старешине Педагог у оморазредном одељењу у Пејковцу	Ученици од 5. до 8. разреда	Педагог у оморазредном одељењу у Пејковцу	Фотографије Записник тима Панои	XI
Промовисање позитивних вредности код ученика учешћем у активностима Еко-школе	Наставници хемије Одељењске старешине	Ученици од 1. до 8. разреда	Наставници хемије	Фотографије Записник	Током године
Радионица „Реаговање на	Чланови тима	Реализација радионице у	Наставници верске наставе	Фотографије Записник тима	III

насиље – у проблему смо, решимо га заједно“		појединим одељењима 5. и 7. разреда, као и са ученицима се води васпитни рад			
Учешће на манифестацији Дан девојчица	Помоћници директора Педагог у оморазредном одељењу у Пејковцу	Учешће онлајл или уживо у организацији Удружења пословних жена	Педагог у оморазредном одељењу у Пејковцу	Фотографије Записник тима	IV
Гледање и анализа презентације о трговини људима , децом/људима ученицима 8. разреда	Чланови тима Одељењске старешине	Гледање филма у матичној школи и осморазредним одељењима	Помоћници директора Стручна служба Одељењске старешине	Фотографије Записник тима	V
Предавање,презентац ија или радионица са ученицима виших разреда на тему реаговања на насиље поводом Дана розе мајица	Помоћник директора и наставници осморазредног одељења у Доњем Црнатову	Ученици од 5. до 8. Разреда у Доњем Црнатову	Помоћник директора у осморазредном одељењу у Д.Црнатову	Фотографије Записник тима	II

План превенције других облика ризичног понашања у школи

Време	Садржај активности	Носиоци активности
9	Упознавање Наставничког већа, Савета родитеља са процедурама реаговања у ситуацијама сумње или сазнања о употреби дрога	Директор Наставници Стручни сарадници
10	Упознавање Ученичког парламента са процедурама реаговања у ситуацијама сумње или сазнања о употреби дрога	Чланови Ученичког парламента
1	Анализа остварених активности у реализацији плана	Директор Одељењске старешине Стручни сарадници
6	Анализа остварених активности у реализацији плана	Директор Одељењске старешине Стручни сарадници

Програм превенције других облика ризичног понашања у школи

Време	Садржај активности	Носиоци активности
11	Израда паноа, ликовних и литерарних радова	Наставници српског језика, ликовне културе и одељењске старешине
12	Радионица са ученицима 8. разреда и Ученичког парламента у циљу едукације превенције наркоманије и употребе опијата	Тим за заштиту
4	Анкетирање ученика о употреби алкохола и психоактивних супстанци	Стручни сарадници Одељењске старешине
5	Сарадња са МУП-ом(предавање)	Директор Стручни сарадници Представници МУП-а

IX ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

Ваннаставне активности школа организује ради јачања образовно-васпитне делатности школе, подстицања индивидуалних склоности и интересовања, садржајног коришћења слободног времена, развијања другарства, пружају могућност за заједничку игру, забаву и испуњавање друштвеног живота школе.

Ваннаставне активности се организују на ученике нижих и виших разреда, као обавезна активност на основу њихових интересовања и склоности. Укључивање ученика у рад активности је добровољно, наставници имају обавезу мотивисања ученика, вођења и планирања активности.

На нивоу школе организују се следеће ваннаставне активности:

КУЛТУРНО-УМЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ

-рецитаторска секција

-драмска

-новинарска

- литерарна

- ликовна

ПРЕДМЕТНЕ, НАУЧНО ИСТРАЖИВАЧКЕ И ТЕХНИЧКЕ АКТИВНОСТИ

-хор верске наставе

-музичка

- моја машта може свашта

-Шта знаш о саобраћају

СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНЕ АКТИВНОСТИ

-Рукометна секција

- Кошаркашка

-Фудбалска

-Одбојкашка

Задужени наставници воде евиденцију о реализацији активности.

Х ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

Програм професионалне оријентације и информисања ученика

Професионално усмеравање ученика одвија се кроз све облике наставног и ваннаставног рада.

Циљеви и задаци:

Упознати ученике са што већим бројем занимања, указати на њихове захтеве и развијати способности и интересовања за поједине делатности
Створити код ученика реалан став према сопственим способностима и у складу са њим усмеравати њихово интересовање
Откривање ученика који имају сметње у развоју и рад на њиховом професионалном усмеравању
Сарадња са средњим школама и радним организацијама у циљу прикупљања података о занимањима различитог профила
Допуњавање сталног паноа посвећеног професионалној оријентацији ученика
Деловање на усклађивању жеља и захтева родитеља са способностима, могућностима и жељама детета
Координатор послова из области професионалне оријентације је педагог, а носиоци послова су одељењске старешине и предметни наставници
Сарадници на реализацији овог програма биће спољни сарадници и родитељи
Програм професионалне оријентације ученика обухвата континуирано праћење психофизичког развоја ученика у току васпитно-образовног рада.

VII разред

Проширивање стеченог знања о занимањима преко наставе хемије која се појављује као нови предмет.

Запажање и утврђивање ученичких склоности и интересовања кроз садржаје додатног рада и слободног избора за рад у секцијама.

Упознавање ученика са факторима успешног избора занимања.

Организацијом додатног рада и других активности пратити склоности и интересовања талентованих ученика као и успехе које постижу у оквиру различитих такмичења на нивоу школе, општине и округа.

VIII разред

Упознавање ученика са концепцијом средње школе.

Рад са ученицима који имају проблема у професионалном опредељењу (професионално саветовање).

Посете установама и другим организацијама са различитим занимањима и стручним профилима кадрова.

Професионално информисање и усмеравање ученика који имају тешкоће у развоју и талентованих ученика.

Прикупљање материјала и опремање паноа за информисање ученика о избору занимања.

Анализа професионалног интересовања ученика и повезивање са стварним могућностима.

Обавештавање ученика и родитеља о времену и начину полагања завршног испита, начину попуњавања листе жеља, условима уписа, начину и роковима конкурсних у средњим школама.

7и 8. разред

Време реализације	Садржај активности	Носиоци активности
током године	Саветодавни рад са ученицима у професионалном усмеравању Вођење евиденције о активностима тима	Чланови тима Одељењске старешине
10	Договор о реализацији активности тима	Чланови тима Одељењске старешине
11	Радионица: Интересовања ученика-7. разред Радионица:Сагледавање свој броја бодова,увид у Конкурс и Информатор-8. разред	Чланови тима Одељењске старешине
12	Радионица: Препознавање вештина и способности - 7. разред Радионица:Тест способности-8.разред	Одељењски старешина Чланови тима Наставник Информатике и рачунарства
1	Анализа реализованих активности у току првог полугодишта	Чланови тима Одељењске старешине
2	Како себе видим за 10 година-8. разред	Наставници ликовне културе

3	Радионица:Разлика између дечака и девојчица при избору школе-7. разред Радионица:Повезивање области рада са занимањима-8. разред Куповина збирки задатака-8.разред	Чланови тима Одељењске старешине
4	Радионица:Редослед корака, најчешће грешке при избору школе-8. Разред Обележавање Дана девојчица – 8. разред	Чланови тима Помоћници директора Одељењске старешине
5	Радионица:Захтеви занимања -8.разред Представљање свог занимања од стране наставника у школи-7.разред Саветодавни рад са родитељима у циљу јединственог деловања у професионалном усмеравању Упознавање са Конкурсом и Информатором -8.разред Реални сусрети – посете ученика 8 разреда установама и школама на територији Топличког округа Презентација средњих школа-8.разред Посета Фестивалу- Без муке до науке- у Житорађи-7. и 8. разред	Одељењске старешине Чланови тима Наставници
6	Анализа рада тима	Чланови тима

XI ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Школа у сарадњи са здравственим радницима Дома здравља у Житорађи и програмским садржајима из ове области формира свест ученика да је здравље основни извор људске среће, подижући здравствену културу на ниво који обезбеђује могућност заштите и унапређења здравља, упознавање са заразним болестима, одржавање личне хигијене, промене у пубертету, болести зависности и слично. Ученици упознају са садржајима путем предавања и рада на часу одељењског старешине.

Поред теоријских сазнања ученика, школа реализује и практичне активности:

- систематске прегледе ученика,
- вакцинисање ученика против заразних болести,
- стоматолошку превентиву и санацију,
- систематске прегледе деце при упису у 1 разред,
- здравствене прегледе ученика 8. разреда који уписују средњу школу,
- лечење ученика на одељењу педијатрије
- рад стручних екипа Дома здравља на развоју хигијенско-здравствених навика,
- предавање и разговоре са ученицима из области здравственог васпитања,
- праћење хигијенских услова рада у школи.

У току наставне године у школи на превенцији и санацији ради стоматолошка служба Дома здравља у Жиотрађи.

XII ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Програм социјалне заштите ученика односи се на побољшање положаја ученика у школи из осетљивих друштвених група, интензивнијој сарадњи са Центром за социјални рад, односно на активном учешћу школе у подршци деци из осетљивих група, деци у хранитељским породицама, деци са сметњама у развоју, деци из сиромашних породица, деци ромске националности, деци у нефункционалним породицама.

Циљеви овог програма су:

- да ученицима омогући да што лакше преброде постојеће проблеме како би се квалитетно укључили у образовно-васпитни процес
- развој безбедног окружења у коме ће бити остварено право сваког детета, да буде заштићено од сваког облика насиља
- развијање вредности пријатељства, колегијалности и солидарности

ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ

- сарадња Центра за социјални рад и школе у пружању социјалне заштите ученика (дописи, посете)
- пружање помоћи ученицима с поремећајима у понашању, и ученицима који не похађају редовно наставу
- пружање помоћи васпитно запуштеним или угроженим ученицима, ученицима који долазе из непотпуних породица или породица с проблематичним односима
- упознавање и праћење социјалних прилика ученика
- утврђивање социоекономског статуса родитеља
- упућивање родитеља на начине остварења права
- упућивање родитеља на извршење родитељских обавеза
- организовање предавања и радионица и других активности за ученике
- дан толеранције
- Дечја недеља
- радионице на часовима одељењског старешине
- активности против насиља
- акције Ученичког парламента

- активан рад Стручног тима за инклузију

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ ПРОГРАМА

- стручни сарадници
- одељенске старешине
- сарадници Центра за социјални рад
- родитељи
- наставници
- тим за заштиту деце од насиља

НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ, ПРОГРАМА

Начин реализације активности се одвија прво у школи где стручни сарадници уз сарадњу учитеља и наставника идентификују ученике који живе у тешким социјалним условима или проблемима у породици. Стручни сарадници и одељенски старешина тада путем дописа обавештавају Центар за социјални рад, који путем налаза и мишљења школе, одлазе на терен, преиспитују породичну ситуацију, обављају информативне разговоре с ученицима и/или члановима њихових породица. Када утврде потребне чињенице предузимају одређене социјалне и законске мере, те пружају социјалну заштиту ученицима и њиховим породицама.

Ученици из социјално угрожених породица добиће коришћене уџбенике, док ће ученици који су корисници социјалне помоћи добиће бесплатне уџбенике од Министарства просвете, науке и технолошког развоја, бесплатну екскурзију и школски прибор(у складу са могућностима школе). Као и предходних година биће организоване хуманитарне акције који имају за циљ помоћ ученицима из осетљивих друштвених група. Школа организује бесплатан превоз до школе за све ученике.

ХIII ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Заштита животне средине обухвата активности усмерене на развој еколошке свести, као и очување природних ресурса.

Школа доприноси заштити животне средине остваривањем програма заштите животне средине - локалним еколошким акцијама, заједничким активностима школе, родитеља и јединице локалне самоуправе.

Време реализације	Садржај активности	Носиоци активности
Током године	Посматрање, праћење и описивање појава у природи	Чланови тима, ученици
Током године	Неговање цвећа у школи, холу и учионици	Наставници, ученици
9, 10	4. октобар- Међународни дан заштите животиња 16. октобар- Светски дан хране Постављање кућица за птице у школском дворишту	Наставници, учитељи, ученици
Током године	Уређење паноа у учионицама, ходницима и холу школе	Наставници, учитељи, ученици
Током године	Уређење школског парка	Наставници, учитељи, ученици
3	5. март – Светски дан енергетске ефикасности 14. март – Светски дан река 19. март – Дан ластавица 21. март- Светски дан шума 22. март Светски дан вода	Чланови тима, Наставници
4	-Пролећна припрема расада цвећа за школски парк и садња -7. април- Светски дан здравља 22. април- Дан планете Земље 29. април- Дан дрвећа и игре	Наставници, учитељи, ученици
5	03. мај- Светски дан Сунца 06. мај- Дан еколога Србије 24 мај - Европски дан паркова 31. мај - Европски дан борбе против пушења	Наставници, учитељи, ученици
6	5. јун- Дан заштите животне средине 6. јун- недеља бицикала 17. јун- Светски дан борбе против исушивања и поплава Разговор, сређивање утисака, извештаја о раду тима	Чланови тима, наставници

XIV ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Школа сарађује са Општином на следећим садржајима:

- Финансирању материјалних трошкова рада школе,
- Организацији и развоју школске мреже на нивоу општине, одржавању, реконструкцији и изградњи школских зграда,
- Учешћу општине у финансирању путних трошкова ученика и радника школе,
- Афирмацији ученика који постижу изузетне успехе на јавним конкурсима ђачких радова, на такмичењима општинског, окружног, републичког нивоа, ученике носиоце Вукових диплома, Така генерације, спортских постигнућа, награде књигама за одличан успех и друго.
- Наступу ученика на јавним скуповима (хор, литерарни и ликовни радови ученика и друго).

XV ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Школа подстиче и негује партнерски однос са родитељима, односно старатељима ученика који је заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења. Програмом сарадње са породицом, школа дефинише области, садржај и облике сарадње са родитељима, односно старатељима ученика, који обухватају детаљно информисање, саветовање, укључивање у наставне и остале облике активности школе и консултовање у доношењу одлука око наставних, организационих, безбедоносних и финансијских питања, с циљем унапређивања квалитета образовања и васпитања, као и обезбеђивања свеобухватности и трајности образовно-васпитних утицаја. Програм сарадње са породицом обухвата и организацију „дана отворених врата“ сваког месеца када родитељи могу да разговарају са наставницима о напредовању ученика. „Дан отворених врата“ организује се према унапред утврђеном распореду који се прави на почетку школске године.

Циљ сарадње породице и школе јесте организовати облике сарадње који ће:

- подићи на виши ниво партнерство родитељи-школа (дељење обавеза и циљева за васпитање ученика)
- пружити помоћ и подршку родитељу при обављању педагошке функције

Задаци сарадње:

- допринети складном деловању породице и школе у образовању и васпитању ученика
- обезбеђивати и инсистирати на редовној, трајној и квалитетној сарадњи родитеља и школе
- остваривати позитивну интеракцију наставник-родитељ
- обезбедити информисаност родитеља о променама у образовању које се остварују у школи и код ученика

Облици сарадње су родитељски састанци, индивидуално информисање родитеља, разговори наставника и родитеља по позиву наставника (одељењског старешине), групни разговори са родитељима и др.

Поред општих родитељских састанака на којима се разматра успех и владање ученика у току школске године биће одржан и родитељски састанак на почетку школске године на коме родитељи предлажу члана Савета родитеља, упознају се са снабдевеношћу ученика уџбеницима и потребним прибором за рад, као и са општим прегледом програмских садржаја и задатака ученика у току школске године и упознавању родитеља са облицима, садржајима и могућностима сарадње са школом у току школске године.

Време реализације	Садржај активности	Носиоци активности
9	Родитељски састанци, избор члана за Савет родитеља школе Упознавање са правима и обавезама ученика у школи Сарадња са родитељима ученика са сметњама у развоју Осигурање ученика Снабдевеност ученика уџбеницима и школским прибором	одељењски старешина
10,11	Родитељски састанци: анализа успеха и владања ученика	Одељењски старешина Родитељи
12, 1	Родитељски састанци: анализа успеха и дисциплине ученика на крају 1. полугодишта Помоћ родитеља у организовању школске славе Свети Сава	Одељењски старешина
4,5	Испитивање породичних и здравствених услова деце за упис у 1.разред Родитељски састанци-анализа успеха и владање Професионално информисање родитеља, ученика 8. разреда о начину уписа у средњу школу	Педагог Психолог Одељењски старешина
6	Родитељски састанци: успех и владање ученика на крају 2. полугодишта	Одељењски старешина

XVI ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

Школским програмом планирана је екскурзија као облик образовно- васпитног рада. Екскурзија се реализује крајем маја или почетком јуна месеца. Тим за праћење и реализацију екскурзије предлагаје релације и садржаје екскурзија по разредима.

Циљ екскурзије

Циљ екскурзије, као облика образовно – васпитног рада, јесте да допринесе остваривању циљева и задатака образовања и васпитања, циљева и задатака наставних предмета, као и непосредно упознавање с појавама и односима у природној и друштвеној средини, с културним, историјским и духовним наслеђем и привредним достигнућима.

Задаци екскурзије су :

- продубљивање , проширивање и обогаћивање знања и искустава ученика,
- повезивање и примењивање знања и умења,
- развијање љубави према отаџбини, њеној историји, култури и природним лепотама, неговање позитивног односа према свим њеним грађанима и њиховим националним, културним, етичким и естетским вредностима,
- неговање солидарности, хуманизма, другарства осећаја заједништва,
- успостављање непосреднијих односа између наставника и ученика и ученика међусобно,
- проучавање објеката и феномена у природи,
- уочавање узрочно- последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима,
- упознавање с начином живота и рада људи појединих крајева,
- развој и практиковање здравих стилова живота,
- развијање способности проналажења, анализирања и саопштавања информација из различитих извора,
- оснаживање ученика у професионалном развоју,
- подстицање самосталности ученика и одговорности за сопствено понашање,
- развијање способности оријентације у простору.

Активности на реализацији плана и програма екскурзије

Екскурзије су важан облик рада са ученицима који пружа велике могућности за остваривање бројних задатака образовања и васпитања. У избору програмских садржаја релација екскурзија као и њиховог трајања, узимају се у обзир захтеви наставних програма свих предмета које ученици изучавају у тој школској години, циљеви и задаци екскурзије, узраст ученика и њихове психо- физичке способности . У стручној припреми учествују сви наставници водећи рачуна да се кроз екскурзију што више повежу образовно-васпитни захтеви различитих наставних предмета.

Школа изводи следеће активности на реализацији плана и програма екскурзије:

- одељењска и стручна већа школе предлажу програм извођења екскурзије који достављају Наставничком већу ради разматрања и доношења одлуке
- формирање комисије коју чини директор школе и представник родитеља ученика из сваког одељења који путују на екскурзији,
- припрема тендерске документације,
- објављивање јавног позива,
- подела тендерске документације,
- након истека одређеног рока понуђачи достављају тендерску документацију школи,
- јавно отварање понуда и избор агенције од стране већ напред формиране комисије
- Савет родитеља даје сагласност на цену екскурзије,
- сагласност сваког родитеља чије дете путује на екскурзију
- склапање уговора,
- одређивање вође пута, прављење спискова ученика и наставника који путују ,обавештавање полиције,
- извођење екскурзије,
- вође пута достављају писмени извештај о изведеној екскурзији.

Настава у природи

Настава у природи је облик образовно-васпитног рада којим се остварују обавезни и изборни наставни предмети и ваннаставне активности из наставног плана и програма за први циклус основног образовања и васпитања у климатски погодном месту из образовно-васпитних, здравствено-рекреативних и других разлога.

Настава у природи организује се за ученике од првог до четвртог разреда основног образовања и васпитања уз писмену сагласност родитеља.

За ученике који не одлазе на наставу у природи школа је дужна да организује наставу.

Настава у природи може се изводити у објектима који испуњавају услове за извођење предвиђених наставних и ваннаставних садржаја.

Пре поласка на наставу у природи организује се лекарски преглед свих ученика.

***Циљеви** наставе у природи су:*

- очување, подстицање и унапређивање укупног здравственог стања ученика, њиховог правилног психофизичког и социјалног развоја;
- стварање основа за усвајање активног, здравог и креативног начина живота и организовања и коришћења слободног времена;
- проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава о непосредном природном и друштвеном окружењу;
- развијање еколошке свести и подстицање ученика на лични и колективни ангажман у заштити природе;
- социјализација ученика и стицање искустава у колективном животу, уз развијање толеранције и одговорног односа према себи, другима, окружењу и културном наслеђу;
- развијање позитивних односа према националним, културним и естетским вредностима.

***Задаци** који се остварују реализацијом програма *наставе у природи* су:*

- побољшање здравља и развијање физичких и моторичких способности ученика;
- задовољавање основних дечијих потреба за кретањем и играм;
- очување природне дечије радозналости за појаве у природи и подстицање интересовања и способности за њихово упознавање кроз одговарајуће активности;
- развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности у конкретним природним и друштвеним условима;
- подстицање самосталности у процесу стицања знања кроз непосредне истраживачке задатке;

- развијање свести о потреби заштите, неговања, чувања и унапређивања природне и животне средине и изграђивање еколошких навика;
- упознавање природно-географских, културно-историјских знаменитости и лепоте места и околине;
- упознавање са начином живота и рада људи појединих крајева;
- упознавање разноврсности биљног и животињског света појединих крајева, уочавање њихове повезаности и променљивости;
- упознавање са карактеристикама годишњих доба у природи и смењивање временских прилика;
- развијање способности сналажења тј. оријентисања у простору и времену;
- оспособљавање ученика за безбедан и правилан боравак у природи;
- развијање правилних хигијенско-здравствених навика и подстицање самосталности у обављању личне хигијене и бриге о себи;
- подстицање и стварање навике за неговање редовне физичке активности и за што чешћи боравак у природи;
- формирање навика редовне и правилне исхране;
- навикавање на правилно смењивање рада, одмора и сна;
- разумевање и уважавање различитости међу појединцима;
- подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима кроз одговарајуће активности.

Извођење наставе ван школе

У току школске године наставници уз сагласност родитеља ученика и одобрење директора школе могу организовати активности ученика и ван школе.

Час у природи

Јавни час

Едукативни излети

Посете позоришту, музеју, библиотеци

Посете другој школи

Посете радним организацијама

Посете фестивалима науке, сајмовима књига

Излет до цркве

Све друге одласке ван школе који имају образовно – васпитну сврху и циљ.

XVII ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Време реализације	Садржај активности	Носиоци активности
септембар	Упознавање ученика са библиотеком, начином коришћења каталога и наслова заступљених у књижном фонду	Библиотекар
Током школске године	Непрекидно указивање на вредност књиге (ради очувања књижног фонда и што мањег оштећења	Библиотекар
Током школске године	Помоћ приликом избора литературе	Библиотекар
Током школске године	Формирање књиге жеља и праћење интересовања ученика	Библиотекар
Током школске године	Рад библиотечке секције	Библиотекар, чланови секције
Током школске године	Сарадња са издавачима	Библиотекар
Током школске године	Сарадња са општинском библиотеком	Библиотекар

Током школске године	Ревизија библиотечке грађе	Библиотекар, чланови секције
Мај, јун	Сарадња са стручним телима школе	Библиотекар
Током школске године	Учествовање у културним и јавним делатностима школе	Библиотекар, чланови секције
Током школске године	Праћење и евиденција коришћења књига	Библиотекар, чланови секције
Јун	Израда програма и извештаја рада библиотеке	Библиотекар
Октобар	Обележавање октобра –месеца књиге	Библиотекар, чланови секције

XVIII НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ДРУГИХ ОБЛАСТИ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА ШКОЛЕ КОЈИ УТИЧУ НА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД

Школским развојним планом издвојене су следеће приоритетне области, које ће утицати на побољшање образовно-васпитног рада школе. Свака област има опште и специфичне циљеве који су детаљно разрађене у Школском развојном плану.

То су следеће области:

- 1. Етос**
- 2. Организација рада школе, управљање људским и материјалним ресурсима**
- 3. Програмирање, планирање и извештавање**
- 4. Настава и учење**
- 5. Подршка ученицима и**
- 6. Образовна постигнућа ученика**

У реализацији планираних активности учествоваће директор школе, помоћници директора, Стручни актив за развој школског програма, Тим за самовредновање рада школе, стручни сарадници, наставници, одељењске старешине, ученици, родитељи, чланови школских тимова, чланови Школског одбора и Савета родитеља, органи локалне самоуправе.

ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАН

Индивидуални образовни план (ИОП) израђује се за ученике којим је због сметњи у развоју и инвалидитета, специфичних тешкоћа у учењу, социјалне ускраћености и других разлога потребна додатна подршка у образовању. Школа обезбеђује уклањање физичких и комуникацијских баријера и за ученика/цу доноси индивидуални образовни план (ИОП) чији је циљ постизање оптималног укључивања у редован образовно-васпитни рад и осамостаљивање у вршњачком колективу.

Право на индивидуални образовни план има дете и ученик који има потребу за додатном подршком у образовању и васпитању због тешкоћа у приступању, укључивању, учествовању или напредовању у образовно-васпитном раду, ако те тешкоће утичу на остваривање општих исхода образовања и васпитања, а нарочито ако ученик:

- 1) има тешкоће у учењу (због специфичних сметњи учења, или проблема у понашању и емоционалном развоју);
- 2) има сметње у развоју или инвалидитет (телесне, моторичке, чулне, интелектуалне или вишеструке сметње или сметње из спектра аутизма);
- 3) потиче, односно живи у социјално нестимулативној средини (социјално, економски, културно, језички сиромашној средини или дуготрајно борави у здравственој, односно социјалној установи).

Ученици са изузетним способностима такође имају право на обogaћен или прилагођен индивидуални образовни план у смислу проширивања и продубљивања садржаја.

Индивидуализација и индивидуални образовни планови

Након прикупљања свих потребних информација о дететовој образовној ситуацији и потребама прави се педагошки профил детета којим се одређују подручја у којима је детету/ученику потребна додатна подршка и мере индивидуализације, које се остварују путем:

- 1) прилагођавања простора и услова у којима се одвија настава у школи (отклањање физичких баријера, осмишљавање додатних и посебних облика активности, израде посебног распореда активности итд.);
- 2) прилагођавања метода рада, наставних средстава и помагала и дидактичког материјала, а посебно приликом увођења нових садржаја, начина постављања задатака, праћења брзине и темпа напредовања, начина усвајања садржаја, провере знања, организације учења, постављања правила понашања и комуникације.

Индивидуализација се спроводи према потреби, као саставни део образовно-васпитног рада .

ИОП је писани документ којим се планира додатна подршка у образовању и васпитању детета ако претходно прилагођавање и отклањање физичких, социјалних и комуникацијских препрека није довело до остваривања општих исхода образовања и васпитања, односно до задовољавања образовних потреба ученика са изузетним способностима.

ИОП се израђује према образовним потребама детета, односно ученика и може да буде:

- 1) ИОП-1, по прилагођеном програму у коме се прецизно планира циљ пружања подршке која се односи на прилагођавање и обогаћивање простора и услова у којима се учи, прилагођавање метода рада, уџбеника и наставних средстава током образовно-васпитног процеса; акти вности и њихов распоред као и лица која пружају подршку
- 2) ИОП-2, по измењеном програму у коме се, осим свега претходно наведеног, прецизно планира прилагођавање исхода образовања и васпитања и прилагођавање садржаја за један, више или за све предмете. Потребно је мишљење Интерресорне комисије, која одређује врсту подршке која је потребна ученику или помоћ персоналног асистента.
- 3) ИОП-3, обогаћен и проширен програм који се примењује за ученике са изузетним способностима.

Школа сарађује са локалном самоуправом, уколико постоји потреба за додатном финансијском подршком, као и са другом школом у којој ученик који остварује право на додатну подршку наставља стицање образовања.

Индивидуални образовни планови по предметима због поверљивости података налазе се код стручних сарадника школе и чине прилог Школског програма. Број ученика за које се израђује индивидуални образовни план је променљив у току школске године. Одељењске старешине обавештавају стручну службу о свим променама које утичу на реализацију ИОП-а или престанак рада.

ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗАШТИТЕ НА РАДУ

Правилником о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика, број 850 од 13.05.2022. године основне школе „Топлички школе“ за време боравка у Школи и за време извођења свих активности које организује Школа прописују се мере, начин и поступак безбедности и здравља ученика Школе и начин њиховог спровођења.

1. Безбедност и здравље

Ученици имају право на заштиту и безбедност:

Правилником се обезбеђује ученицима право на заштиту и безбедност:

- 1) у школској згради и школском дворишту;
- 2) на путу између куће и Школе;
- 3) ван школске зграде и школског дворишта - за време остваривања образовноваспитног рада или других наставних и ваннаставних активности које организује Школа.

Ученици имају право на заштиту и безбедност од:

- 1) поступака других лица,
- 2) болести и повреда,
- 3) пожара, поплаве, елементарних непогода и других природних појава које могу угрозити безбедност.

Одељењски старешина и предметни наставници у обавези су да у свакодневном контакту са ученицима, нарочито на часовима одељењске заједнице и када са ученицима обрађују одговарајуће програмске садржаје, ученике упознају са опасностима са којима се могу суочити за време боравка у школи и извођења других активности које организује Школа, као и са начином понашања којим се те опасности могу избећи или отклонити.

2. Сарадња са државним органима и организацијама и органима локалне самоуправе

У поступку прописивања и извршавања мера заштите и безбедности ученика Школа сарађује са:

- 1) Скупштином општине Житорађа;

- 2) Министарством просвете - Школском управом у Нишу;
- 3) Министарством унутрашњих послова-Полицијска станица Житорађа;
- 4) Центром за социјалан рад Житорађа;
- 6) Министарством здравља – Домом здравља Житорађа и другим субјектима с којима је таква сарадња потребна.

3. Безбедност и здравље у згради школе и школском дворишту

За време трајања наставе и других активности, стално су откључана само главна улазна врата Школе и само једна капија која води у школско двориште. За откључавање улазних врата овлашћени су домар, директор, помоћник директора. Домар откључава главна улазна врата, улаз за ученике, проверава стање школских просторија и о томе обавештава директора, помоћника директора или секретара, а у случају потребе предузима неопходне мере.

Када се у Школи не изводи настава и друге активности, све капије које се закључавају на школском дворишту и сва улазна врата на школској згради су закључана. За откључавање капије и улаза на почетку радног времена у првој смени и за закључавање капије и улаза на крају радног времена задужен је домар, а у његовом одсуству – друго лице, по овлашћењу директора или помоћника директора

3.1. Заштита и безбедност од поступака других лица

Заштита и безбедност ученика од поступака других лица обухвата:

- 1) заштиту и безбедност од дискриминације;
- 2) заштиту и безбедност од насиља, злостављања и занемаривања;
- 3) заштиту и безбедност од страначког организовања и деловања.

Остваривању овог вида заштите и безбедности ученика служе поштовање одредаба Правила понашања у Школи и активности стручног тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања.

У Школи је забрањено: физичко, психичко и социјално насиље; злостављење и занемаривање ученика, физичко кажњавање и вређање личности, односно сексуална злоупотреба ученика.

Посебним протоколом за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривање Министарства просвете и технолошког развоја прописане су превентивне активности и поступања, као и процедуре у школи у одговору на насиље и злостављање ученика.

Посебни протокол је обавезујући за све ученике, запослене, родитеље, односно старатеље ученика.

У школи се одржава дежурство које изводе дежурни наставници (које одреди директор) и помоћно - техничко особље, у складу са процесом наставе.

Дежурство почиње 30 минута пре почетка наставе, а завршава се 15 минута након завршетка последњег часа у смени.

Наставник који организује допунски час или неке друге активности, дужан је да брине о боравку ученика од почетка до краја свих активности.

Ради остваривања заштите и безбедности ученика од болести и повреда, Школа:

- 1) води бригу о уредности и чистоћи школских просторија и школског дворишта;
- 2) води бригу о обављању прописаних лекарских прегледа запослених и ученика;
- 3) предузима мере у случају промена код ученика које се односе на његово здравствено стање и о томе обавештава родитеље, односно старатеље;
- 4) обавештава родитеља да је ученику, чије је здравствено стање може да представља опасност за друге ученике, забрањен долазак на наставу и друге активности у Школи, док надлежни лекар не потврди да опасност не постоји.

3. 2. Осигурање ученика

Школа је у обавези да на почетку сваке школске године упозна родитеље са могућношћу осигурања ученика од последица несрећног случаја (незгоде) које се могу евентуално десити и са условима под којима се врши осигурање.

3.3. Заштита и безбедност од болести и повреда

Ради остваривања заштите и безбедности ученика од болести и повреда, Школа:

- 1) води бригу о уредности и чистоћи школских просторија и школског дворишта;
- 2) води бригу о обављању прописаних лекарских прегледа запослених и ученика;

- 3) поступа по мерама надлежних органа донете по прописима у области здравства;
- 4) према својим могућностима обезбеђује коришћење школског намештаја, наставних и других средстава који су безбедни за употребу и одговарају психофизичким својствима ученика;
- 5) према својим могућностима примењује стандарде и нормативе који се односе на школски простор, број ученика у одељењу и друге услове за обављање делатности;
- 6) обезбеђује надзор наставника или стручног сарадника за време рада на уређајима или с предметима који могу изазвати повреду, као и за време извођења активности које представљају потенцијалну опасност за настанак повреде;
- 7) предузима мере у случају промена код ученика које се односе на његово здравствено стање и о томе обавештава његовог родитеља;
- 8) родитеља ученика чије здравствено стање, према процени директора, помоћника директора, наставника или стручног сарадника, може представљати опасност за друге ученике и запослена лица, обавезује да таквог ученика одведе на одговарајући преглед и забрањује му долазак на наставу и друге активности које организује Школа, док надлежни лекар не потврди да опасност не постоји;

4. Заштита и безбедност од пожара, поплаве, електричне струје, удара грома и других опасних појава

Ради остваривања заштите и безбедности ученика од пожара, Школа је обавезна да се придржава Закона о заштити од пожара, пратећих прописа и свог општег акта о тој материји.

5. Заштита и безбедност ван зграде ван зграде школе и школског дворишта, за време остваривања образовно-васпитног рада и других активности које организује школа

На остваривање заштите и безбедности ученика за време боравка на излету, екскурзији или настави у природи, као и за време извођења неке друге активности ван зграде Школе и школског дворишта, примењују се основне одредбе Правилника о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика, а сходно се примењују његове одредбе о остваривању заштите и безбедности ученика у згради Школе и школском дворишту.

Ученички парламент

У складу са Законом о основама система образовања и васпитања, у школи је организован Ученички парламент.

Парламент чине по два представника сваког одељења седмог и осмог разреда у школи.

Чланове парламента бирају ученици одељењске заједнице сваке школске године. Чланови парламента бирају председника, заменика председника и два представника који учествују у раду школског одбора, односно проширеног сазива школског одбора у складу са чланом 88. Закона о основама образовању и васпитању.

План рада Ученичког парламента

IX	Конституисање Ученичког парламента – избор председника, заменика и два представника за рад у Школском одбору Упознавање са правима и обавезама чланова Ученичког парламента у складу са законом о основама система образовања и васпитања. Разматрање извештаја о самовредновању квалитета рада установе Разматрање извештаја о остваривању Годишњег плана рада школе Текућа питања
X	Упознавање са секцијама које раде у школи Упознавање правилника о дисциплинској и материјалној одговорности ученика Упознавање и информисање о мерама које школа предузима након употребе дрога, алкохола и дувана Текућа питања
XI	Упознавање правилника о безбедности ученика Упознавање са начинима реаговања на насиље, злостављање и занемаривање ученика Текућа питања
XII	Договор око прославе Нове године и Светог Саве Разматрање успеха и дисциплине ученика на првом полугодишту Текућа питања и проблеми ученика
II	Завршни испит - разговор Текућа питања

III	Хуманитарна акција Ученичког парламента Учешће ученика у манифестацијама школе и ван ње Текућа питања
IV	Извештај о изведеној хуманитарној акцији Упознавање са резултатима такмичења ученика Припрема за полагање завршног испита
V	Разговор са члановима парламента осмог разреда о прослави мале матуре Текућа питања

На основу члана 61. став 2. тачка 1. Закона о основама система образовања и васпитања (Службени гласник Републике Србије бр. 88/2017,27/2018,10/2019 – даље, Закон и 6/2020, 129/ 2021. године)

Школски одбор Основне школе „ Топлички хероји “ у Житорађи на седници одржаној дана 31. 08. 2022. године доноси :

- Школски програм на период од четири године.

У Житорађи, 31. 08. 2022. године

Председник Школског одбора,